

V SREDIŠČU
MAKROEKONOMSKI
KAZALNIKI SO DOBRI

POLITIKA
SPRENEVEDANJE AGENTA
ZA POSEBNE NALOGE

DEMOKRACIJA

SILE PRETEKLOSTI MOTI PREDSEDNIK SDS

Priče smo soočenju izvorno demokratičnih sil, ki zagovarjajo načelo pravne države in evropsko reformno pot, s političnimi strukturami, ki si želijo priti na oblast s pomočjo starih partijskih struktur in tajkunov.

INTERVJU

Dr. Ivan Štuhec

Ni prvič, da poskušajo z medijskim konstruktom

DISKURZ

Pogled iz Amerike
na slovenske volitve

Z Demokracijo do novega telefona

Samsung SGH-U700

- teža: 86 g
- velikost: 102,5x50x12,1 mm
- čas pogovora: do 300 minut
- čas pripravljenosti: do 270 ur
- GPRS/EDGE/UMTS/HSDPA
- snemanje videoposnetkov
- vgrajen digitalni fotoaparat
- MP3 predvajalnik
- MMS
- 20 MB vgrajenega spomina
- razširitevno spominsko mesto (MicroSD)

Slika je simbolična

Tednik Demokracija svojim novim naročnikom¹ vsak mesec podarja **4 aparate** UMTS Samsung SGH-U700.

Vsi dosednji naročniki² tednika Demokracija pa sodelujete v žrebanju za 2 dodatna aparata UMTS. Nagradna igra traja do 30. septembra 2008.

Rezultati žrebanj bodo objavljeni na spletni strani www.demokracija.si (na spletni strani so objavljena tudi pravila nagradne igre).

1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006

2. Naročniki do 1. 9. 2006

tednik
DEMOKRACIJA

Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

- mesečno*   4 x letno (9 % popusta)   2 x letno (10 % popusta)   1 x letno (20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- upokojenec   invalid
 brezposeln   študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE   DA

ID za DDV: _____

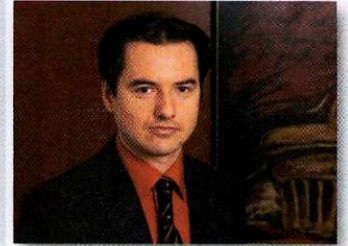
Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, Mivka 25,
1000 Ljubljana**

ali na faks **01 24 47 204.**

Podpisani/a se zavežujem, da bom naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj eno leto od datuma naročila.

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša 2,50 € (599,10 SIT). Obvestilo potrošnikom: Cene so preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR = 239,640 SIT. Nova obzorja d. o. o., Komenskega 11, Ljubljana

Med Evropo in Balkanom

Metod Berlec

Slovenija je pred prelomnimi državnozbornimi volitvami, ki bodo odločale o tem, ali bo naša država nadaljevala evropsko reformno pot, pot pravne države, ki vodi med najuspešnejše evropske države, ali bo spet začela stopicati na mestu in se pogrezati v balkansko postsocialistično dogovorno ekonomijo, ki jo že sedaj poskušajo uveljavljati tajkuni, povezani s tranzicijsko levico. Predsednik vlade Janez Janša je na osrednji proslavi ob obletnici priključitve Primorske matični domovini nakazal prvo pot. Poudaril je, da lahko do leta 2015 po vseh kriterijih – tudi po višini realnih plač in pokojnin – dosežemo evropsko povprečje. Slovenija je namreč po njegovo pred desetimi leti po kupni moči na prebivalca glede na povprečje Evropske unije za Italijo zaostajala 42 odstotnih točk, danes le še devet. »S tem trendom razvoja bomo do leta 2012 Italijo dohiteli, še v naslednjih treh letih lahko po vseh kriterijih – tudi po višini realnih plač in pokojnin – dosežemo evropsko povprečje«, je napovedal premier.

Medtem ko predsednik SDS napoveduje nadaljevanje »prave poti«, je opozicija do sedanje vlade zelo kritična, še bolj pa t. i. globoka država oziroma paradržava, ki jo pooseblja Milan Kučan. Skupaj s tajkuni želi storiti vse, da ustavi Janšo. Na partizanskem zborovanju v Mokronogu je Kučan znova ostro napadel vlado. Pri tem se je nehote obregnil ob svoje tajkunske zaveznike, ki so se pred štirimi leti zbrali v Forumu 21 in so obogateli na sporen način. Zaradi njih imajo tisoči drugih manj, kot bi si zaslužili. »Kje sta čast in pravičnost pri delu za podpovprečno plačo, ki ne zadošča za dostojno življenje človeka in družine do konca meseca? Kako varujemo človekovo dostojanstvo, če mora s takšno plačo živeti dobra polovica ljudi? Je lahko častno dejanje, ki pripelje do milijonov mimo zakonov? Je to pošteno do tistih, ki so to bogastvo z delom in odpovedovanjem svojih rok ustvarjali dolga desetletja in se zdaj počutijo ogoljufane?« Seveda o svoji odgovornosti Kučan ni govoril. Kar nekoliko skrb zbujajoča pa je informacija, da je minuli

konec na turistični kmetiji Bormes (Golo Brdo blizu Ljubljane) potekalo predvolilno srečanje Francija Križaniča, znanega ekonomista, kandidata SD za poslanca in Pahorjevega favorita za finančnega ministra. Na srečanje sta prišla kar dva šefa nekdanjega centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, in sicer Andrej Marinc in Milan Kučan ter Pahorjev predhodnik na čelu ZLSD Janez Kocijančič. Zbrane sta nagovorila Marinc in Kučan, pri čemer so mnogi opazili, da Kučan predsednika SD sploh ni omenil (kar kaže, da na tranzicijski levici Pahorja ne jemljejo preveč resno kot kandidata za morebitnega predsednika vlade), je pa navzoče pozval, naj volijo njegovega prijatelja Križaniča. Na kmetiji je bil tudi ljubljanski poslovnež Dragan Isajlovič, znan kot član skupine Službe državne varnosti, ki je konec maja 1988 po nalogu slovenske partije aretirala četverico z Janšo na čelu. Številni ljudje, ki so pred dvajsetimi leti poskušali v kali zatreti slovensko pomlad, danes poskušajo tok časa vrniti v preteklost. In če jih povežemo še z nekaterimi tajkuni, ki poskušajo obvladovati vse pore slovenske družbe, je slika strašljiva. Na vse načine torej poskušajo diskreditirati predsednika SDS, vendar na srečo pri tem niso uspešni. Kot kažejo zadnje javnomnenjske ankete, se je SDS tik pred volitvami uspelo povzpeti na prvo mesto, medtem ko SD izgublja. K temu dodatno prispevajo namigi, naj bi bil ljubljanski župan Zoran Jankovič v primeru zmage »levice« pripravljen prevzeti mesto predsednika vlade. Se pravi, da se javnosti sporoča, naj bi človek, ki pooseblja balkansko poslovno miselnost, tujo Slovincem, namesto treh predsednikov »levih« strank, ki naj bi bili nesposobni, prevzel morebitno vodenje vlade.

Zato je nujno, da Janševa SDS na nedeljskih volitvah zmaga s čim večjo razliko, Bajukova Nova Slovenija pa doseže soliden rezultat. Izidi drugih strank potem ne bodo tako bistveni. Le tako bo obstajala realna možnost, da Slovenija dobi vlado, ki bo nadaljevala pot reform in vzpostavljanja pravne države. **D**

Priče smo soočenju izvorno demokratičnih, pomladnih sil, ki zagovarjajo načelo pravne države in evropsko reformno pot, s političnimi strukturami, ki si želijo priti na oblast s pomočjo starih partijskih struktur, balkanskih vzorcev obnašanja in tajkunov.

UVODNE STRANI

- 9 Resnična zgodba o uspehu
10 **Pogledi:** Raj na zemlji
11 **Kolumna:** Križajmo Janšo!

POLITIKA

- 12 Pred velikim finalom
16 Laž o Patrii ima kratke noge
19 Pogledi iz Amerike ob volitvah
22 21. stoletje bo religiozno ali pa ga ne bo

SLOVENIJA

- 24 Primerjava programov strank
28 Decentralizacija visokega šolstva
30 Posavje na dobri poti
32 Rejništvo - humanost ali posej

TUJINA

- 34 Ameriške Domovine ni več
36 Bojna sekira zakopana?
38 **Globus:** Papež Benedikt XVI. v Franciji
39 **Tuji tisk:** Največji judovski muzej na svetu

INTERVJU

- 40 Dr. Ivan Štuhec

DOMOZNAVSTVO

- 44 Slovenska zborovska glasba
46 Folklorne pripovedi
48 **Osebnosti:** Niccolo Machiavelli
52 **Naši kraji:** Koštabona
55 Med različnostjo in vzajemnostjo
56 Arhitekturni bienale v Benetkah

OGLEDALO

- 58 **Film:** Morilca na kolektivca
60 **Avtomobilizem:** Ford focus
62 **Zdravje:** Visoka samomorilnost
64 **Šport:** Kolesarska legenda se vrača
64 **Črna kronika:** Hišo pognal v zrak
66 **Rumeno:** Šopek slovenskih popevk
68 **TV Kuloar:** Bog ne daj, da bi ...
78 Urejal bi nacionalko

DEMOKRACIJA

Mivka 25, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 24 47 200 (tajništvo), tajništvo@demokracija.si;
01/ 24 47 205 (uredništvo), urednik@demokracija.si
Faks: 01/ 24 47 204

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Gašper Blažič, Lucija Horvat, Petra Janša, Barbara Prevorčič, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Maruša Mihelčič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust

Kolumnisti: Esad Babič, dr. Metod Benedik, dr. Andrej Capuder, dr. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošte, Miran Mihelič, Marija Vodišek

38 Intervju: dr. Ivan Štuhec

Kdor pozna zgodovino samostojne Slovenije, natančno ve, da je Janez Janša politik, ki je med vsemi največji trn v peti starim komunističnim in udbovskim silam, ki so svoje mreže razpletle tudi med novinarje in medijske hiše.

12 Pred velikim finalom

Volilna kampanja se izteka, saj bomo v nedeljo, 21. septembra, po štirih letih Slovenci znova volili poslance državnega zbora. Iz tega razloga politične stranke »pet minut pred dvanajsto« iščejo še zadnje rešilne bilke.

16 Laž ima kratke noge

Finska oddaja Resnica o Patrii, v kateri je novinar Berglund obtožil slovenskega premierja Janeza Janšo, da je prejel podkupnino, je spremenila tok dogodkov med volilno kampanjo.

24 Primerjava programov strank

Gospodarski programi političnih strank so precej različni. Vladni SDS in NSi se zavzemata za zniževanje davkov, SD bi očitno znižala najnižjo plačo, v Zaresu bi obdavčili stanovanja in hiše, v LDS bi povečali plače tistih, ki že zdaj dobijo največ.

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Andreja Velušček, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 2,50 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o., Komenskega 11, Lj.

Direktor: Metod Berlec

Naklada: 12.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor

Poštnina plačana pri pošti 1102 Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

»Demokracija« je zaščitena blagovna znamka, last podjetja Nova obzorja založništvo d.o.o. Vse pravice so pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisno privolitvijo založnika Demokracije. Imetniki materialnih avtorskih pravic na avtorskih delih, objavljenih v Demokraciji, so podjetje Nova obzorja založništvo d.o.o. ali avtorji, ki imajo s podjetjem Nova obzorja založništvo d.o.o. sklenjene ustrezne avtorske pogodbe. Prepovedani so vsakršna reprodukcija, distribucija, predelava in dajanje avtorskih del ali njihovih delov na voljo javnosti v tržne namene brez sklenitve ustrezne pogodbe s podjetjem Nova obzorja založništvo d.o.o.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo polnoletno prvo revijo v mesecu. Objave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 225,31 evrov, za druge pa 257,57 USD.

Izid nekaterih rubrik je podprlo Ministrstvo Republike Slovenije za kulturo.

Fotografija na naslovnici: Gregor Pohleven

Politične odločitve morajo temeljiti na dejstvih

Gašper Blažič, foto: Gregor Pohleven

Podpredsednica SDS Romana Jordan Gizelj je bila leta 2004 na listi SDS izvoljena v evropski parlament. Je doktorica znanosti in strokovnjakinja za jedrsko tehniko. Na letošnjih parlamentarnih volitvah kandidira za poslanko v državnem zboru.

Čeprav se vam mandat evropske poslanke izteče šele prihodnje leto, kandidirate na državnozbornih volitvah. Kako to, da ste se odločili za kandidaturo?

Z dosedanjim delom v evropskem parlamentu sem imela ogromno osebnega zadovoljstva. Dobila sem potrdilo, da se najdem tudi v profesionalnem političnem prostoru, ki je izredno raznolik – narodnostno, kulturno, idejno –, ima pa tudi povsem različne zgodovinske izkušnje. A mnogokrat sem imela občutek, da nisem dovolj s tistimi, ki so me izvolili. Želim se približati ljudem v Sloveniji in posvetiti del svoje energije, prizadevanj in časa tudi sooblikovanju politik v slovenskem prostoru.

Kandidirate v Celju, vaš neposredni izzivalec pa bo tamkajšnji župan in predsednik SLS Bojan Šrot. Na kakšen izid računate?

Izid ni nikoli odvisen od enega samega človeka. Še posebej to velja za volitve. V Celju delujem v ekipi izredno motiviranih, sposobnih in predanih ljudi. Vezi, ki jih vzpostavljamo z ljudmi, so pozitivne. Spodbujajo nas in nam potrjujejo, da delamo dobro, in da si želijo, da bi Slovenska demokratiška stranka tudi v prihodnjem mandatnem obdobju obdržala prvo mesto med političnimi strankami v Sloveniji. Ker vidim tako na državnem kot tudi na lokalnem nivoju ogromno motiviranih ljudi, ki znajo in si želijo delati ter vedo, kako dosegati rezultate za blaginjo vseh v naši družbi, verjamem, da to vidijo tudi volivke in volivci. Trdno sem prepričana, da bo SDS na državni ravni in v Celju dosegla najboljši izid glede na vse volitve v DZ RS doslej.

Bi bili v primeru zmage SDS pripravljeni sprejeti tudi kakšno ministrsko funkcijo? Že v sedanjem mandatu se je ob odstopu mini-

stra za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Jureta Zupana omenjalo vaše ime.

Osebnih odločitev vedno sprejemam kot odgovornost – kaj moram in kaj morem doseči na določenem mestu. Funkcija in naziv sta pri tem drugotnega pomena. To, kar lahko rečem v tem trenutku, je le, da si želim sooblikovati slovensko politiko. Delitev ministrskih mest bo posledica volilnega izida vseh strank, ne samo naše, ter medstrankarskih dogovorov po volitvah. V ospredju

me je vprašal, kaj se v resnici dogaja. En tak dogodek ni pravzaprav nobena katastrofa, bolj me skrbi to, da se je zdaj pojavil še drugi dogodek in da bi to utegnila postati neke vrste praksa. To pa lahko počasi najeda ugled naše države in vnese dvom med tujce, ki seveda ne morejo razumeti naše stvarnosti. Dejstva, na katerih bi si lahko ustvarili mnenje, pa so nasploh znana le stroki, tako da se tudi v Sloveniji lahko ta čas odločamo le glede na svoje izkušnje o verodostojnosti

Prepričana sem, da bo SDS na državni ravni in v Celju dosegla najboljši izid glede na vse volitve v DZ RS doslej.

morajo biti interesi državljanek in državljanov, ne pa osebni interesi posameznih politikov. Med ministrskimi kandidati se je res že v prejšnjem mandatu omenjalo moje ime. Malce z nasmehom lahko rečem, da mi sicer godi, da ste se novinarji spomnili name. Kaj več pa ni bilo v igri.

V tem času je aktualna afera Patria. Je obtožba finske televizije o domnevnem podkupovanju premierja Janeza Janše kaj vplivala na ugled Slovenije glede na to, da imate kot evropska poslanka stalne stike s predstavniki drugih članic EU?

Ugled Slovenije v uniji je zelo velik. Ne smemo pa si misliti, da je to stalnica, ki bo večno sijala na evropskem nebu. Saj veste, če se ponoči ozrete v nebo, vidite tudi zvezdne utrinke. Ugled moramo ves čas vzdrževati. Pa ne le zaradi neke imaginarne vrednote, kot se »ugled« na prvi pogled zdi, ampak zato, ker se ugled gradi na dobrem delu, na delu za blaginjo ljudi. Dogodka, kakršna sta bila peticija novinarjev in afera Patria, v evropskem prostoru nista močno odmevala, sta pa bila opažena in marsikdo od kolegov

vpletenih ljudi: Janeza Janše na eni strani in tistih, ki so nastopali v oddaji o Patrii na finski televiziji, na drugi.

Kako bo po vašem mnenju afera vplivala na volilni izid?

Politika vpliva na življenje vsakega posameznika in posameznice v državi. Zato bi morale politične odločitve, tudi tiste na volitvah, temeljiti na dejstvih. Obljube, da bodo obremenjujoča dejstva predstavljena mesece po volitvah, so zame nesprejemljive. Na tak način se v predvolilno tekmo vnaša manipulacija, ljudje pa se opredeljujejo na podlagi čustvenih in svetovnonazorskih opredelitev in ne na podlagi programov strank za prihodnost. Na srečo pa se v aferi Patria dogaja nekaj nepričakovanega. Vsi doslej vpleteni so v slovenskem prostoru dobro znani. Na podlagi njihovih preteklih dejanj smo si lahko izoblikovali mnenje o njihovi (ne)verodostojnosti. Upam, da na to afero tudi državljanke in državljanji gledajo tako in da bodo Slovenski demokratiški stranki zaupali vodenje Slovenije tudi v prihodnje. ■

Kristalno mnenje

Aleksander Škorc

Karte so premešane, in kar se ima zgoditi, se bo zgodilo. Očitno je, da je nekdo z dobrimi zvezami posređoval tam zgoraj in Bog je poskrbel, da so se pod razpadajočimi plastičnimi fasadami skrite počrnele duše v vsem razkošju lastne pokvarjenosti postavile na ogled vsakomur, ki zmore vsaj približno misliti z lastno pametjo. Če kdo tega ne razume, kar bi pomenilo, da ne misli z lastno glavo, naj dvigne roko ... Pa ne ti, Borut! Sem ti rekel, da lahko bereš Demokracijo le, če ne boš tega nikomur povedal. Mi vendar pazimo na svoj ugled. Boš moral kar nazaj k Dnevniku ... No, no, brez joka, tudi jaz vem, da tam celo zate ni nič pametnega, je pa zato papir odličan za zavijanje zelenjave.

Mar ne, kako kruta zna biti usoda posameznika? Pravkar mu je še kazalo, da je lahko kadar koli predsednik česar koli, sedaj pa kaže, da bo lahko kar koli, samo predsednik česar koli ne bo mogel biti nikoli. No, šalo na stran, človek je že itak v krizi. Ohrabrimo ga in pomagajmo mu. Torej, dragi Borut, najbolje, da se začneš že sedaj pripravljati za volitve 2016 (do takrat bo vladal tvoj nekompatibilni prijatelj Janez). Na plakatih moraš biti obvezno še mlajši (predlagam sliko iz časov male mature). Ministrsko ekipo pa moraš nujno predstaviti že sedaj. Naj bodo mladi in prepoznavni. Nekaj namigov: ministrica za delo itd. bi bila lahko Pika Nogavička, za obrambo Terminator, za kmetijstvo, prehrano in turizem pa predlagam sanjski par – Janka in Metko.

Dovolj heca, grem na kavo, in če me ne bo nazaj, sem se izselil ali pa na meji čakam tiste, ki so obljubili, da se bodo, pa se ne bodo.

P. S. Lahko vam prej še povem, kako se pride do lastne pameti oz. mnenja. Raje ne? No, kljub temu ali pa prav zato. Najprej morate biti brez pameti. To pomeni, da mnenje vsakogar sprejmete kot svoje lastno, ker v resnici ima vsakdo svoj prav. In ko boste nazadnje imeli polno glavo tujih mnenj, jih boste začeli po vrsti presojevati, kakor vam bo pač od Boga dano izkustvo nalagalo, in nazadnje boste pod oznako "neuporabno" vse zavrgli. Tako boste ostali brez vsakega mnenja, imeli pa boste pamet. In nastopil bo trenutek, da si začnete na podlagi izkustva, s pravkar pridobljeno pametjo, ustvarjati svoje lastno mnenje. Še opozorilo: traja dolgo in pamet, kakršno imate potem, ni primerljiva z nobeno drugo, zato jo morate skrbno skrivati. Vam bo pa zato povsem jasno, zakaj modreci molčijo.

H-umor

»Pred štirimi leti ste sklicali izredno sejo tik pred volilno kampanjo, zdaj ko ste v vladi, jo sklicujete sredi kampanje, in če boste, bog ne daj, dobili še en mandat, boste verjetno čez štiri leta sklicali izredno sejo kar na dan volitev.«

(Zaresov poslanec Matej Lahovnik zaznava nenavadne trende v slovenski politiki.)

»Vse se vrti med upokojenim Milanom Kučanom, Gregorjem Golobičem, Borutom Pahorjem in Zoranom Jankovičem.«

(Partner agencije Spem Božidar Novak ne ve natančno, kdo v resnici vodi levico.)

»Letos sem bil pijan samo trikrat, ob pristikih, ki so v mojem poslu, se mi to ne zdi veliko.«

(Generalni tajnik SD Uroš Jauševc meni, da je vse relativno, tudi občasno omamljanje z alkoholnimi substancami.)

»Zaradi razvrednotenja dane besede, ki sem jo razumel kot profesionalno zavezo, pa mi je žal vsake minute, ko sem se objektivno znašel v projektu g. Boška Šrota in ge. Andrijane Starina Kosem, saj sem nepravilno verjel, da jima gre res tako kot meni za neodvisnost in avtonomnost Dela.«

(Nekdanji odgovorni urednik Dela Janez Markeš je spregledal namene pivovarskega tajkuna, ki je nekdanjega urednika ponižal v najslabše plačanega komentatorja na Delu.)

»To je nekaj podobnega, kot če bi v reviji o golfu objavili intervju z nekom, ki bi se hvalil, da nikoli ne bo igral golfa ...«

(Novinar Bojan Požar komentira napovedi Katarine Kresal v intervjuju v reviji Starš. si, češ da ne načrtuje otrok.)

»Tudi sam sem eden tistih, ki imam v imenu in priimku črko ‚J‘.«

(Vodja poslanske skupine SDS Jože Tanko dopušča možnost, da je finska TV-oddaja »namočila« njega.)

»Janez Janša, o katerem bo po prvem mandatu na premierskem položaju za vse večne čase obveljalo, da je lomstil po podjetjih, medijih, državnih in z državo povezanih institucijah kot nihče prej in da je zamenjal vsakogar, ki mu ni bil pogodu, je torej spet žrtev napačnega razumevanja.«

(Publicistka Alja Brglez ni prepričana, ali je Janša v času svojega mandata res lomstil po podjetjih in državnih institucijah, saj je vodstvo Državne volilne komisije, kjer že nekaj časa kraljujeta Anton Gašper Frantar in Marko Golobič, pustil pri miru.)

»Če bom dobil takšno ponudbo, bo moja odločitev izredno težka.«

(Ljubljanski župan Zoran Janković je v dilemi, ali naj spoka kot župan in postane predsednik vlade.)

»Gospod predsedujoči, ali lahko gospa Iriglova in gospod Jerovšek dasta mir, da bi govoril?«

(Poslanec z najdaljšim stažem v parlamentarni zgradbi Miran Potrč ima še po več kot dvajsetih letih govorniške prakse težave z avtoriteto.)

Slamnata doktorica znanosti

Da je lahko predvolilna kampa- nja neredko tudi priložnost za takšne ali drugačne manipula- cije, dokazuje primer z območja Bleda. Tamkajšnja kandidat- ka za poslanko na listi SD Eva Štravs Podlogar je namreč na enem od svojih letakov objavila lažno biografijo, saj se predsta- vlja kot doktorica znanosti in raziskovalka, ki naj bi se bila po

doktoratu iz biologije osem mesecev izo- braževala na Nizozemskem, sedaj pa naj bi nadaljevala študij medicine v Ljubljani. Na letaku je še zapisano, da je osem let delala kot raziskovalka na področju biomedicine, predvsem imunologije. Sprva naj bi bila opravljala delo mlade raziskovalke na Zavodu RS za transfuzijsko medicino, ga nada- ljevala v Univerzitetnem kliničnem centru Leiden (Nizozemska), sedaj pa naj bi bila raziskovalka oz. postdoktorska sodelavka na Institutu Jožefa Stefana, in sicer na odse- ku za biokemijo, molekularno in struktur- no biologijo. Našteti podatki o bleščeči aka- demsko-raziskovalni karieri kandidatke SD seveda ne držijo, prav tako tudi ne navedena letnica rojstva (1974). Eva Štravs Podlogar je v resnici rojena leta 1962, po izobrazbi je univerzitetna diplomirana ekonomistka, od leta 2001 pa je direktorica zavoda Turizem Bled. Omenjenemu letaku je kmalu sledil naslednji, na katerem je napisano: »Išče se tiskarski škrat«, kar je spet zavajanje, saj ni šlo za naključno pravopisno napako, pač pa za namerno zavajanje volivcev. Morda pa je skrivnost potegavščine slamnate doktorice znanosti v tem, da ji – tako trdijo naši viri z Bleda – upravljanje z blejskim turizmom ne uspeva najbolje. G. B.

Eva Štravs Podlogar, SD

Človek dvojnih meril

V Pahorjevi ekipi, če bi seveda v ne- deljo zmagala na volitvah, za kar je, iskreno rečeno, malo možnosti, naj bi sedel tudi Robert Ličen, ki ga je Pahor konec avgusta predstavil kot del svoje ekipe. Ličen je kan- didat SD za ministra za go- spodarstvo. Ime širši javno- sti sicer ne pove veliko, slabe spomine nanj imajo pred- vsem v Zasavju, njegovega imena danes pa verjetno ne sliši rad niti Igor Akrapovič. Lična se spomnimo iz ča- sov nekajmesečnega vode- nja Steklarne Rogaška, kjer so bili zaposleni z njegovim delom zelo nezadovoljni. Takrat so nam dejali, da se je do njih zelo grdo obnašal, jim zniževal plače, jih menda tudi psoval, proti njemu so se obrnili celo sindikalisti. Steklar- no je moral zapustiti, zavetje pa je 1. aprila letos kot svetovalec predse- dnika uprave poiskal v Gorenju, kjer

Robert Ličen, domnevni Pahorjev adut

je ta čas zaposlen. Še pred tem pa je bil Ličen kot menedžer zaposlen v družbi Akrapovič, d. o. o., iz Ivanč- ne Gorice, vendar se je iz te družbe za marsikoga nepričakovano zelo na hitro poslovil, razlogov za to pa takrat nismo izvedeli. Pozneje pa se je razkrilo, naj bi bil Ličen poskušal Igorju Akrapoviču speljati firmo, zato ga je slednji na hitro odslovil. Danes Ličen v vlogi domnevnega ministrskega kandidata vesoljni Sloveniji razlaga, kako je nedopustno, da država dovoljuje, da zaposleni s svojo plačo ne morejo preživljati niti samih sebe. Ko je bil vodilni v Steklarni Rogaška je očitno menil dru- gače. Sanacijo te družbe je namreč želel izvesti prav na račun zelo nizkih plač zaposlenih. Gre torej še za enega menedžerja, ki govori eno, dela pa drugo. Človek z dvojnimi merili torej. V. K.

Modrost tedna

»Kdor je mislil, da bo s sprožanjem afer na mednarodni ravni požel po- litične točke, je podcenjeval raven demokratične modrosti slovenskega volivca. Takšni poskusi le razgali- jo nosilce zavrženih in demokraciji nasprotnih teženj ...«

(Pravnik dr. Klemen Jaklič)

»Afere imajo namreč vsaj en skupni imenovalec. To je Drago Kos s svojo specifiko. Ta pa je, da je to ime udele- ženo v skoraj vsaki od afer, ki so bile zanetene z enim samim ciljem: spričo absolutnega pretiravanja krivde Ja- neza Janše, ki je v perspektivi petnaj- stih let postal nesporni vodja demo- kratične opozicije, napihniti njegovo krivdo onkraj vseh možnih, vendar še verjetnih horizontov, da bi se lju- dje »zgrozili« in začutili »dobroto« Milana Kučana, »pravičnost« Draga Kosa in »filozofsko modrost« Janeza Drnovška.«

(Publicist dr. Boštjan M. Turk)

Afo rizmi

- » V času socialistične Jugoslavije smo postali na pol Balkanci, žal smo pre- vzeli le slabe lastnosti.
- » Kučan obuja dobre stare čase, žal se pobitih ne da obuditi.
- » Golobič: »Ni protikorupcijske klavzu- le.« Zdenko Pavček: »Protikorupcij- sko klavzulo je uvedel pokojni Janez Drnovšek!«
- » Karadžić ima toliko zločinov na duši, da se sam težko odloči samo za enega.
- » Svoboda tiska je v demokraciji zago- tovljena, kaj pa lažne obsodbe brez dokazov?

Žarko Petan

Praznik vrnitve Primorske

V Kopru je v nedeljo potekala osrednja državna proslava ob dnevu priključitve Primorske matični domovini. Slavnostni govornik je bil predsednik vlade Janez Janša, ki je izpostavil pomen sloge za slovenski narod.

V ponedeljek je minilo 61 let od uveljavitve pariške mirovne pogodbe, ki je takratni Jugoslaviji in s tem tudi Sloveniji dodelila velik del Primorske. Slavnostni govornik v Kopru je bil premier Janez Janša: »Slovenija je z vrnitvijo Primorske po bolečem razkosanju dobila nazaj svoja pljuča in okno v svet – postala je celota.« V govoru je opozoril na še odprta mejna vprašanja. Dejal je, da je bilo po drugi svetovni vojni vse hrvaško ozemlje, ki je bilo prej priključeno Italiji, vrnjeno Hrvaški, ceno delitve pa smo takrat plačali samo Slovenci. Prav zato bi morala po njegovih besedah Slovenija pri odprtih mejnih vprašanjih vztrajati pri načelu pravičnosti. Premier je še opozoril, da je bila pred desetimi leti Slovenija po kupni moči na prebivalca pri 78 odstotkih povprečja EU, sosednja Italija pa pri 120. »Razlika je bila 42

Državna proslava ob obletnici priključitve Primorske matični domovini

odstotnih točk. Po desetih letih ta razlika znaša le še devet odstotnih točk. S tem trendom razvoja bomo do leta 2012 Italijo dohiteli, še v naslednjih treh letih pa lahko po vseh kriterijih – tudi po višini realnih plač in pokojnin – dosežemo evropsko povprečje,« je napovedal premier. V svojem govoru se je Janša zahvalil tudi zamejskemu Slovencu pisatelju Borisu Pahorju, ki je simboliziral vest tega prostora in bil luč na strmi in težki poti, po kateri je skozi 20. stoletje stopal slovenski narod. Primorska zgodovina, prežeta z grenko izkušnjo fašizma in radostjo ob vrnitvi k matični domovini, za Janšo ostaja

trajen gradnik slovenstva. Kot je še dejal, moramo ne glede na dnevne politične razmere in razhajanja znati črpati iz tistega, kar nas kot narod povezuje. Ob prazniku priključitve Primorske matični domovini je v Ajdovščini potekala okrogla miza o zahodnem delu Slovenije in vizijah njegovega razvoja. Osrednji del države Primorske še ni povsem sprejel, so se strinjali sogovorniki, ki so bili navzoči tudi odkritju doprsnega kipa slikarja Vena Pilona v upravni stavbi podjetja Primorje. Zamejski pisatelj Boris Pahor je ob tem dejal, da se Slovenija do manjšine obnaša ignorantsko, in orisal svoje težave z objavo prevoda svoje knjige v italijanščino. Kot je dejal, je celotna Primorska kot nekakšna republika, ki bi morala imeti zaledje v osrednji Sloveniji, zato bi morali doseči pozitiven odnos do Primorske. L. H.

Plače v javnem sektorju

V javni upravi, kjer je za 160 tisoč javnih uslužbencev začel veljati nov plačni sistem, pogajanja so potekala že vse do leta 2002 dalje, se zdaj pojavljajo poskusi ustvarjanja nezadovoljstva. Minister Gregor Virant pravi, da težave z implementacijo novega plačnega sistema niso velike in so obvladljive. Ocenjuje, da so glasni predvsem tisti, ki so nezadovoljni, na to pa vpliva tudi volilna kampanja. Del nezadovoljstva izvira tudi iz prevelikih pričakovanj. Prevedba delovnih mest na novi plačni sistem je po Virantovi oceni razmeroma preprosta, če ne poteka hkrati reorganizacija ali nova sistematizacija delovnih mest. Zaposleni ne bodo dobili nižjih plač, nasprotno trditve pa izvirajo iz tega, da nekateri primerjajo neprimerljivo – plačo, ki je vsebovala tudi stimulacijo in povečan obseg dela, in plačo, ki tega ne vsebuje. Virant sicer ne izključuje, da je prišlo tudi do napak, in vztraja, da je treba to popraviti. Med konkretnimi problemi je izpostavil zaposlene na carini in v policiji, za katere pa so že našli rešitve. Glede nezadovoljstva medicinskih sester pravi, da se plače v zdravstveni negi povečujejo bolj kot v kateri koli drugi dejavnosti. Plače se povečujejo tako diplomiranim kot tudi višjim in srednjim medicinskim sestram, slednjim se bodo na primer povišale za 23 do 27,5 odstotka. Minister tudi predlaga, da novi plačni sistem ocejijo leto dni po uvedbi, analizirajo podatke in ugotovijo morebitne anomalije. Z novim plačnim sistemom se bodo plače javnih uslužbencev do marca 2010 v povprečju dvignile za 14 do 15 odstotkov, za kar bo država porabila od 440 do 450 milijonov evrov. V. K.

Minister Gregor Virant

Trgovska manipulacija

Minister Andrej Vizjak je napovedi o nadaljnjem zviševanju cen, ki so bile izrečene na okrogli mizi trgovinske zbornice, označil za zavajanje in predvolilno manipulacijo, ki naj bi si jo trgovci privoščili skupaj s političnimi botri. V SDS nasprotujejo podražitvam, Vizjak pa je obsodil tudi napade na urad za varstvo konkurence. Tako se je odzval na ponedeljkove napovedi trgovcev, ki se jim je po Vizjakovih navedbah pridružil kandidat SD Mitja Gaspari, da bodo morali zaradi dviga cen energentov dvigniti tudi malo-prodajne cene v trgovinah. Za Vizjaka, ki tem napovedim ostro nasprotuje, so kakršne koli podražitve v letošnjem letu neutemeljene. Cene energentov so namreč v zadnjem obdobju padle, zato trgovci nimajo prav nobenega razloga, da bi cene potrošnih dobrin povečali. Kot zaskrbljivo Vizjak označuje tudi dejstvo, da je Gaspari tem argumentom pritrčil, še več, okrcal je delovanje urada za varstvo konkurence, edinega resnega borca v zadnjem času, ki mu je uspelo s strokovnim, hitrim oz. učinkovitim nadzorom preprečevati številne anomalije tudi v trgovskih verigah. Ob tem Vizjaka skrbi, kaj bi se zgodilo, če bi prisegali na to, da se politika združuje s ključnimi segmenti trgovskega sektorja in skupaj snuje podražitve ter hkrati napada regulatorje, ki skrbijo za varstvo konkurence. Okrogla miza po njegovem mnenju tudi kaže, da si v primeru zmage levice lahko obetamo vnovični vpliv na urad za varstvo konkurence in nove podražitve. V. K.

Minister Andrej Vizjak

Resnična zgodba o uspehu

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Velik uspeh Slovenija je v zadnjih letih dosegla neverjetno gospodarsko rast in ta se še vedno nadaljuje. V zadnjih letih je naša država že presegla 90 odstotkov povprečne razvitosti držav Evropske unije (EU). Podatki iz poročila o strategijah socialne zaščite in socialnega vključevanja kažejo, da je bil v zadnjih treh letih na področju gospodarskega in socialnega razvoja narejen pozitiven premik, zaradi česar so se spremenili tudi kazalniki javnih financ. Zmanjšala se je revščina, izboljšuje se stanje na trgu dela, saj se povečuje zaposlenost. Struktura gospodarske rasti kaže, da je ta še naprej ugodna tudi z razvojnega vidika. Najpomembnejša dejavnika rasti sta namreč izvozna in investicijska dejavnost. Ob vsem tem se zmerno povečujejo tudi plače. V letošnjih prvih sedmih mesecih so zaposleni v povprečju prejeli po 877,71 evra netoplače, kar je za 7,9 odstotka več od povprečne plače v istem obdobju lani. Povprečna brutoplača na zaposlenega pa se je v omenjenem primerjalnem obdobju zvišala za 8,3 odstotka, na 1.351,01 evra.

Gospodarska rast Pretekli teden so bili znani podatki o gospodarski rasti v letošnjem drugem četrtletju. Po rekordni lanski rasti 6,1 odstotka je bila letošnja 5,5-odstotna. Tudi obseg bruto domačega proizvoda (BDP) v primerjavi z istim obdobjem leta 2007 je bil realno višji za 5,5 odstotka. Vse to pomeni, da je rast BDP v Sloveniji še enkrat višja od rasti v državah EU, to pa je povzročilo, da je Slovenija v zadnjih letih presegla 90 odstotkov povprečne razvitosti držav Evropske unije. Če se bodo ta gibanja nadaljevala, bo v Sloveniji odpravljena tudi revščina. Zadnji podatki o stopnji tveganja revščine namreč kažejo, da je ta v Sloveniji zelo nizka, saj imajo nižjo stopnjo le še tri evropske države.

Približevanje EU Ob tem spomnimo na besede premierja Janeza Janše v slavnostnem govoru ob prazniku priključitve Primorske matični domovini. Dejal je, da je Slovenija pred desetimi leti po kupni moči na prebivalca glede na povprečje EU za Italijo zaostajala 42 odstotnih točk, danes pa le še 9. Po njegovih besedah je bila Slovenija pred desetimi leti po kupni moči na prebivalca pri 78 odstotkih povprečja EU, sosednja Italija pa pri 120. »S tem trendom razvoja bomo do leta 2012 Italijo dohiteli, še v naslednjih treh letih pa lahko po vseh kriterijih – tudi po višini realnih plač in pokojnin – dosežemo evropsko povprečje,« je napovedal Janša in dodal: »Izzivi, ki so pred nami, so pomembni za blaginjo in dostojanstvo vseh državljanov in državljanov. Gospodarska rast, pravična delitev ustvarjenega in skrb za okolje, to je znana pot, ki vodi k večji kvaliteti življenja in blaginji za vse.«

Brez pravih argumentov Po objavljenih podatkih o ugodni gospodarski rasti so se v delu opozicije in med

Pod sedanjo vlado dosega Slovenija dobre makroekonomske rezultate.

Slovenija je v zadnjih letih dosegla neverjetno gospodarsko rast in ta se še nadaljuje.

V zadnjih letih je naša država tako že presegla 90 odstotkov povprečne razvitosti držav EU.

t. i. političnimi ekonomisti začeli pojavljati namigi, da se nam obeta recesija. Borut Pahor, predsednik opozicijske SD, je to hitro pograbil in na tiskovni konferenci dejal, da bi v času znižanja gospodarske rasti njegova stranka znala bolje voditi državo, kar pomeni, da je poskušal vodo speljati na svoj mlin. Zanimivo pa je, da je celo Franci Križanič, član ožjega vodstva Pahorjeve SD, ocenil, da je gospodarska rast lep dosežek, in napovedal, da bo »gospodarska rast na letni ravni visoka, zanesljivo bo nad štiri-mi, lahko tudi nad petimi odstotki«, kar tudi pomeni, da je član SD demantiral vse tiste, ki so poskušali te podatke minimalizirati ali pa so bili njihovi politični nameni še slabši. **D**

Škodljiva Socinterna

Pavel Ferluga

Včasih se je veliko omenjala in tudi danes se spomnimo Kominterne, ki je bila v stalinizmu aktivna po vsem svetu.

Novačila je (posebno v zahodnih državah) ljudi, ki so bili zelo pomembni na kulturnem in umetniškem področju; še posebno ni zanemarjala medijskega sveta za ideološko podporo ideje komunizma. Veliko je o tem pisal ameriški zgodovinar Stephen Koch v izjemno zanimivi knjigi Dvojna življenja, ki jo bralcem priporočam. No, danes res ne moremo več govoriti o Kominterni, lahko pa bi marsikaj povedali o Socinterni. Pri nas imamo veliko socinternovcev, ki so nedvomno povezani s sorodnimi ideološkimi brati po vsej EU in verjetno tudi v čezmorskih deželah. Ker Socinterni (kot izhodiščni Kominterni) ni do nacionalnih interesov posamezne države, ampak le do ideološkega brezmejnega širjenja ideje raznih socializmov (pri nas zelo priljubljen Kardeljev samoupravni), se ni čuditi, da naši socinternovci že dolgo iščejo ideološke pomagače tudi v drugih državah EU in svetu. To je bilo zelo razvidno v nedavnem posebnem konspirativnem vabilu nekemu tujemu novinarju, naj piše »negativnosti« o novi slovenski državi. Posebno odmevno je bilo tudi pismo 500 sovražnikov osamosvojitve Slovenije (verjetno članov obskurne VST – verske sekte titoizma), ki so si prizadevali čim bolj očrtni današnjo vlado in s tem državo Slovenijo, da o diplomatskih depešah v navezi Dnevnik-Politika s posledicami niti ne govorimo. Ni treba, da tu poudarim, da ti ljudje niso narodnozavedni, ampak delujejo v povezavah disfatistično iz čisto ideoloških internacionalističnih vzrokov in nagibov.

Sedaj se je pojavila še finska televizija z dokumentarcem, kjer se le zelo naivnim Slovencem ni posvetilo, da je bila oddaja zrežirana v navezi z »našimi novinarji« z namenom diskreditacije najbolj napadanega in osovražnega Slovenca, predsednika vlade J. Janše, in to prav v predvolilnem času. Stavim glavo, da je finski »raziskovalni« novinar ideološko levo opredeljen, če mu že črka J povzroči privid »desnih demonov«.

Takih navez je bilo ogromno v časih Kominterne, pojavljajo pa se tudi danes, v času Socinterne, ki se prav tako trudi za vsako ceno onemogočati demokratizacijo postkomunistične Slovenije, četudi s pomočjo včasih »le propagandno osovražnega« (sic!) kapitala, ki je postal danes simbol naše tranzicijske levice.

Tolaži me dejstvo, da poosamosvojitveni Slovenci sicer počasi, a vztrajno zaznavajo manevre t. i. levosredinske (kar zagotovo ni) levice na škodo Slovenije in je na volitvah ne bodo podprli.

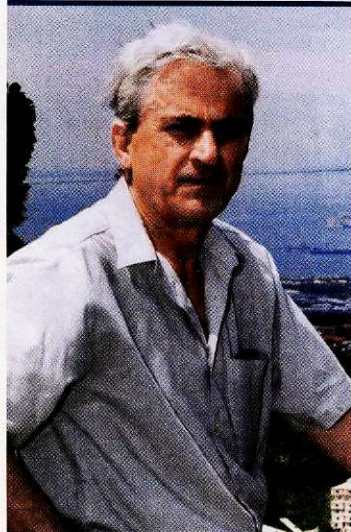

Raj na zemlji

Vida Kocjan

Kje je še takšen raj na zemlji, sprašujejo tisti, ki spoznavajo socialni čut slovenskih voditeljev.

Vsi podatki o gospodarski rasti slovenske države v zadnjih letih in s tem povezani rasti bruto domačega proizvoda kažejo, da se Slovenija uspešno razvija. Tudi podatki, da hitro dohitevamo EU, so zelo ugodni. Slovenija je namreč že preseгла 90 odstotkov povprečne razvitosti EU, in če se bo tako nadaljevalo, bo še naša generacija dočakala, da bo revščina izginila, kakor je pretekli teden napovedal predsednik vlade in dejal, da je to tudi eden strateških ciljev stranke, ki jo vodi. Vsakomur pa je jasno, da se to ne dogaja samo od sebe in da so bile v zadnjih letih postavljene zelo solidne podlage tudi za to, da se bo Slovenija še hitreje razvijala. Poleg gospodarskih uspehov je za državljane in državljanke pomemben koncept socialne države. Na tem področju lahko ugotovimo, da se je vlada trudila vzpostaviti socialno in pravično državo. V teh letih je bilo sprejetih veliko sprememb v skrbi za boljši položaj upokoencev, družin in tudi mladih. Zaradi spremenjenega načina usklajevanja pokojnin v letu 2005, kar je vlada sprejela že kmalu po svojem nastopu, upokojenci prejemajo višje pokojnine, popravljene so bile krivice iz leta 2000. Vlada je popravila tudi zakonodajo o štipendiranju, zakon o brezplačni dijaški prehrani in zakon o varstvenem dodatku. S 1. septembrom so starši razbremenjeni tudi večjih družinskih izdatkov, in sicer na področju otroškega varstva, kjer 9 tisoč otrok (vsak drugi in nadaljnji v družini) brezplačno obiskuje vrtec, pa tudi na področju šolstva, saj staršem ni treba več kupovati učbenikov, temveč si jih otroci lahko sposodijo v šoli in plačajo zanje le minimalno uporabnino. To pa je že prihranek, ki marsikomu precej olajša življenje. Tudi brezplačen topli obrok dijakov srednjih šol ni zanemarljiv. Z vsem tem država prehitava socialno stanje v drugih, tudi bistveno bolj razvitih državah in dokazuje, da imajo tisti, ki o tem odločajo, visok socialni čut. Pri tem moram omeniti, kaj mi je pred dnevi dejal učitelj slovenskih otrok v eni od evropskih držav. Ko je o vsem, kar sem naštel, pripovedoval prijateljem, so mu postavili preprosto vprašanje: »Kje pa še je takšen raj na svetu?« S tem so povedali vse. Pri njih je namreč marsikaj drugače, med drugim nimajo organizirane prehrane niti otroci v vrtcih, kaj šele v osnovnih ali srednjih šolah. Verjetno je to dovolj zgovorno, da ni treba več naštevati, v kakšni državi živimo. A vse to ni prišlo samo od sebe.

Križajmo Janšo!

Milan Gregorič, publicist

Če odmislimo Jožeta Pučnika, je Janez Janša edini slovenski politik, na katerega levica že dve desetletji strelja z vsemi topovi. Začelo se je z zaporom, ki si ga je s svojim uporništvom prislužil kot nesojeni predsednik mladinske organizacije. Ob osamosvojitveni vojni je zaradi domnevnega koruptivnega prekupčevanja z orožjem postal žrtev demonizacije, ki ji še ni videti konca, čeprav mu ni bilo nikoli nič dokazano. Kajti zanj očitno ne more veljati pravilo, da je človek nedolžen, dokler mu česa ne dokažejo.

Ni namreč težko verjeti, da se je med vojno orožje kupovalo in prodajalo naprej (Hrvaški in Bosni) po bližnjici, vendar menim, da je to lahko potekalo samo na podlagi kolektivnega dogovora in ob medsebojnem nadzoru, ne pa v obliki kakega osebnega grabeža. Prav tako mu že dve desetletji dežurni varuhi demokracije podtikajo pučistične namene, pa čeprav puča noče in noče biti od nikoder. V svoji paranoji so ga sredi 90. let prek afere Depala vas sesuli s položaja obrambnega ministra, da bi potem dolgo časa bombardirali javnost z alarmantnim in sprevrženim sloganom »ustavite desnico«, in to v času, ko je levoliberalna opcija trdno držala v svojih rokah vse vzvode formalne in realne družbene moči: od parlamenta in vlade prek represivnih organov, medijev, kapitala, šolstva pa vse do nadzora nad najširšim spektrom civilne družbe. Da ne omenjam posebej absurdnega očitka o domnevni ugrabitvi majorja Trohe in kasnejšega sramotnega pljunka o domnevni izdaji lastne države, ki ga je Janši vrgel v obraz Anton Rop v zvezi z incidenti v Piranskem zalivu.

Sledil je huronski trušč levice o ogroženosti demokracije in novo pribijanje Janše na križ ob poskusu pomladne opcije v začetku tega mandata, da bi iztrgala iz rok levice vsaj en slovenski dnevnik (Delo). Mogoče pa je bila to priprava na napovedani sedanji »veliki pok« (afera Patria), ki naj bi nekako v smislu znanega reka »najprej diskreditacija, potem likvidacija« dokončno odnesel Janšo s političnega prizorišča. Glede na to, da se v obeh aferah pojavljajo tudi isti akterji (npr. Blaž Zgaga), se ta povezava ponuja kar sama od sebe. Ko pa se je Delo s spretnimi manevri levičarsko-kapitalske sprege spet vrnilo v »pravoverne« roke, dežurnih čuvajev demokracije niso več motile niti kadrovske čistke v časopisni hiši (Slivnik, magovci idr.) niti »prijateljski napotki«, ki jih je Boško Šrot dajal odgovornemu uredniku Dela Janezu Markešu, naj ruši Janšo in promovira Pahorja. In ko si je vlada-

joča pomladna opcija nazadnje drznila stopiti na prste tudi nekaterim, na nemoralen način in čez noč obogatelim rdečim baronom, je levičarska kapitalaska falanga znova udarila po Janši z novimi nedokazanimi in absurdnimi očitki. Od tega, naj bi ne vem kje vse parkirala svoje nagrabljene delnice, pa vse do nedokazanih obtožb, da je prejemal podkupnino v sporni zadevi Patria. Očitki, ki jih je nemogoče sprejeti že zaradi tega, ker je, prvič, žaljivo pripisovati človeku tako malo inteligence, da bi se s premierskega položaja okoriščal na tako primitiven način. To je kvečjemu delo tajkunov. In drugič, predvsem zaradi tega, ker se ljudje z maslom na glavi ne izpostavljajo na tak način, kot to počne Janša. In to proti okultnim centrom moči, ki so močnejši od njega in ga lahko tudi uničijo. Ob vsej tej kalvariji, ki jo je dostojanstveno prestajal, ga mora človek podpirati, tudi če ni janšist.

Je pa povsem logično, da je prav Janša glavna tarča mračnih levičarsko-kapitalskih centrov moči, ker je pač edini na pomladni strani, ki je sposoben mobilizirati okrog sebe zadostno število glasov in ljudi za upravljanje države. Zato ga je bilo treba za vsako ceno ustaviti, in če ne gre drugače, vsaj »politično umoriti«.

To je, če pomislimo na množične povojne poboje političnih nasprotnikov ter skrivnost in še ne povsem raziskan uboj Krambergerja, še kar mila usoda, za katero bi moral biti Janša očitno še hvaležen. A če mu bo uspelo, da se kolikor toliko opere madeža v zvezi s Patrio pred volitvami, se utegne ta brutalni poskus njegovega političnega umora spreveči v politični samomor njegovih nasprotnikov. Če pa mu to ne bo uspelo, bodo verjetno njegovi politični nasprotniki na volitvah

triumfirali. Če bi se njegova nedolžnost pokazala po volitvah, utegne izbruhniti silovita politična kriza s predčasnimi volitvami, ki bi pometla z njegovimi nasprotniki. Kajti čeprav smo mlada in tudi še nekoliko hroma demokracija, niso več časi, da bi se lahko nekdo nekaznovano pollašal oblasti s prevarami in lažmi. ■

Ob vsej tej kalvariji, ki jo je dostojanstveno prestajal, ga mora človek podpirati, tudi če ni janšist.

SDS se obeta nov uspeh na volitvah, zaradi česar je tarča številnih napadov in diskreditacij.

Pred velikim volilnim finalom

Gašper Blažič, foto: Gregor Pohleven, Andreja Velušček, Stanko Gruden/STA

Volilna kampanja se izteka, saj bomo v nedeljo, 21. septembra, po štirih letih Slovenci znova volili poslance državnega zbora. Iz tega razloga politične stranke »pet minut pred dvanajsto« iščejo še zadnje rešilne bilke.

Potem ko so zadnje javno-mnenjske ankete po pone-srečenem konstrukt v zve-zi z domnevnimi podkupninami pri prodaji oklepnikov 8x8 pokazale razmeroma velik zaostanek SD za SDS, je očitno, da bodo politični botri opozicije posegli še po zadnjih možnostih, da spodnesejo Janeza Janšo. Med njimi je ta čas najbolj aktualna možnost, da tik

pred volitvami za mandatarja za sestavo vlade predlagajo ljubljanskega župana Zorana Jankovića.

»Nadstrankarski« Janković Čeprav velja Janković na tranzicijski leviči za »nadstrankarskega« človeka, ki se ni javno opredelil, katero od treh strank (LDS, SD, Zares) bo podprl na volitvah, je znano, da sodi v najožji krog ljudi, ki so blizu

nekdanjemu predsedniku Milanu Kučanu. Vendar ga pri političnem vzponu ovira dejstvo, da je še vedno v napetem odnosu z botri iz Pivovarne Laško zaradi prodaje Mercatorja. Kljub temu je mogoče slišati neuradne namige, naj bi bil Janković samo v navideznem sporu z razpitim pivovarskim baronom Boškom Šrotom, da bi se na ta način pred javnostjo prikazal

kot nekdo, ki nima nobene zveze s tajkuni, poleg tega pa naj bi se Janković na ta način pokazal kot načelen človek v nasprotju z Boškom Šrotom, Andrijano Starina Kosem in s Stojanom Zdolškom, ki so – z Jankovićevega stališča – kolaborirali z vlado Janeza Janše, do katere ima Janković podobno odklonilen odnos kot njegov politični mentor Milan Kučan. Prav slednji pa ima

dovolj velik vpliv, da lahko Jankovića prepriča, da bo privolil v vlogo mandatarja, čeprav so tovrstne poteze lahko precej tvegane. Leta 2000 je na podoben način poskušala svojo kožo rešiti SLS+SKD, ko je tik pred volitvami za mandatarja ponudila nekdanjega guvernerja Franceta Arharja, vendar ji to ni pomagalo k večjemu uspehu na volitvah. Zanimivo je, da je Arhar pred dvema letoma na županskih volitvah v Ljubljani veljal za najresnejšega Jankovićevega tekmeca, vendar je slednji zmagal že v prvem krogu in pustil tekmece daleč za seboj. Pri tem mu je bržkone »pomagal« tudi Stojan Zdošek, podobno kot je Kučan na predsedniških volitvah leta 1997, ko je tedanja opozicija z Janezom Janšo na čelu napovedala vložitev pre-

dloga zakona o lustraciji, postal žrtev, zato je na predsedniških volitvah zmagal že v prvem krogu.

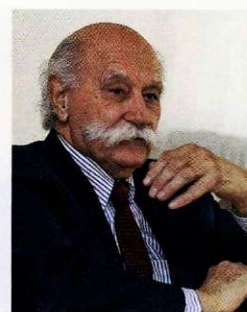
As iz rokava Da je Janković zelo verjeten »as iz rokava« tranzicijske levice, se je pokazalo pred dvema tednoma, ko je na eni od tiskovnih konferenc posredno potrdil, da ga zanima funkcija premierja. Njegovo stališče naj bi bilo posledica domnevnega sestanka s predsednikom Zaresa Gregorjem Golobčem, predsednico LDS Katarino Kresal in predsednikom DeSUS Karlom Erjavcem (brez udeležbe predstavnikov SD), česar pa vpleteni niso potrdili. Kljub temu je v ponedeljek, 15. septembra, v Ljubljani prišlo do snemanja skupnega spota predsednikov treh strank tranzicijske levice, ki si ga je ogledal tudi Janković. Pobudo za snemanje videospota naj bi bila dala LDS, ki je za snemanje posodila tudi »svoje« kadre, kot sta Sašo Podgoršek in Stojan Pelko. Jankovićevo navzočnost pri snemanju spota z vsemi tremi strankarskimi voditelji sproža ugibanja, ali bo morda prišlo do »džentelmenškega sporazuma«, po katerem bi se Pahor vnaprej odpovedal premierskemu položaju in ga prepustil Jankoviću, sam pa bi prevzel funkcijo zunanjega ministra. Znano je namreč, da je namestnik vodje kabineta predsednika evropskega parlamenta Ciril Štokelj, kandidat za zunanjega ministra v morebitni Pahorjevi vladi, po pogovoru z nadrejenimi umaknil svoje soglasje h kandidaturi v širšem naboru kandidatov SD za sestavo koalicijske vlade. Jankovićevo morebitno politično angažiranje na državni ravni pa bi bilo tudi posledica dejstva, da ima kot župan, čeprav precej obljub v Ljubljani ni uresničil, v javnem mnenju še vedno položaj, ki bi mu omogočil naskok na državno politiko. V torek, 16. septembra, je tako pozval državljane, da podprejo koalicijo SD, Zaresa in LDS, in pri tem poudaril, da so programi teh strank po njegovem mnenju kompatibilni. Kombinacija vseh treh bo prinesla konkurenčnost gospodarstva in socialno državo, zagotavlja pa tudi vračilo denarja MOL. V svojem pozivu na volitve je župan izpostavil dve skupini, upokojeince, ker meni, da so vrednote NOB tako pomemb-

Zoran Janković

Milan Kučan

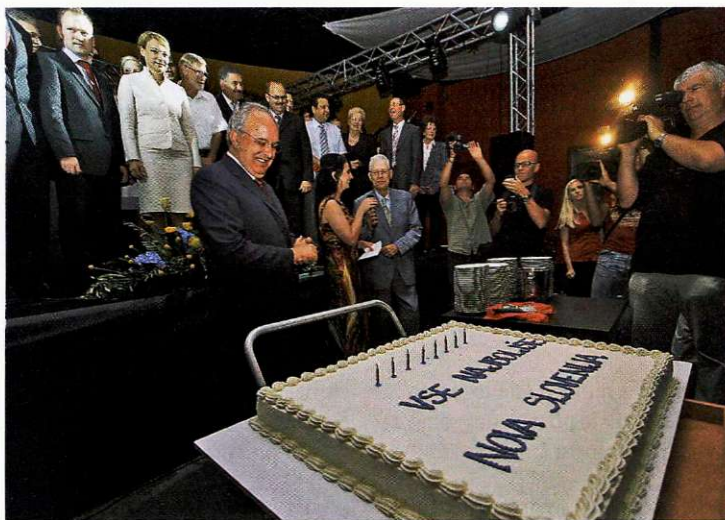
Janez Stanovnik

ne, da se z njimi ne da trgovati, in mlade, ki jih je pozval, naj volijo za svojo prihodnost.

Združevanje »zdravih sil« O tem, da se je tranzicijska levica dokončno oprijela blokovske politike – ne glede na to, da so njeni predstavniki doslej dajali drugačne signale –, smo že pisali. Kot je v posebni izjavi za javnost zapisal svet Zbora za republiko, predsednik Socialne demokracije (Borut Pahor, op. G. B.) priznava, da njegova stranka pripada »socialdemokratski politični družini«, LDS in Zares pa »liberalni politični družini«. Priznava torej, da med temi evropskimi političnimi strankami obstajajo »temeljne razlike«, pa jih vendar šteje za »sorodne«. Kratka zgodovina slovenske demokracije daje zanesljiv odgovor na vprašanje bistva sorodnosti SD, LDS in Zaresa; te tri stranke predstavljajo namreč kontinuiteto družbenopolitičnih organizacij nekdanjega nedemokratskega režima: Socialna demokracija je naslednica Zveze komunistov Slovenije, LDS in Zares pa sta naslednici ZSMS in SZDL. Obe sta veljali za »transmisiji« svojega avantgardnega hegemonov, zveze komunistov, Stranke demokratične prenove, Združene liste socialnih demokratov in sedanje prelevitve v Socialne demokrate. Prav tako je razumljivo, zakaj je za predsednika SD prav Slovenska demokratska stranka »nesorodna«, kot nova stranka spada v krog slovenskega pomladnega gibanja za ustanovitev slovenske države na podlagi spoštovanja temeljnih pravic, človekovih svoboščin in pravne države znotraj slovenske ustavne demokracije. Dokaz za omenjeno tezo se skriva bržkone tudi v precej skrivnostnem obisku treh nekdanjih komunističnih funk-

cionarjev Milana Kučana, Janeza Kocijančiča in Andreja Marinca na eni od turističnih kmetij blizu Ljubljane, kjer je svoje srečanje imel France Križanič (SD), kandidat za poslanca in finančnega ministra. Pri tem sta zbrane nagovorila Marinc in Kučan. Slednji je navzoče pozval, naj podprejo Križaniča, ki podobno kot Jože Mencinger spada v krog ekonomistov Ekonomskega inštituta Pravne fakultete. Po pričevanju nekaterih ljudi naj bi bil med navzočimi tudi Dragan Isajlovič, ki je bil leta 1988 v skupini kriminalistov, ki so aretirali Janeza Janšo. Po navedbah v Janševi knjigi Premiki so bili omenjeni kriminalisti dejansko operativci SDV, med njimi je bil najbolj izpostavljen Miran Frumen.

Agitacija ZVB Postavlja se tudi vprašanje, kako bo v javnem mnenju lobirala Zveza združenj borcev NOB. Nedavno je namreč predsednik območnega borčevskega združenja iz Brežic Roman Zakšek predsednika zveze borcev Janeza Stanovnika pozval k odstopu zaradi nagovarjanja članstva k določeni politični opredelitvi. Po njegovih navedbah naj bi Stanovnik v internem dopisu članom borčevske zveze zapisal: »Ko tehtamo rezultate sedanje vlade, prihajamo do nedvoumnega zaključka, da je potrebna sprememba oblasti. SD, Zares in LDS so se trdno obvezale, da brez ozira na volilni rezultat po volitvah ne bodo stopale v koalicijo z vladajočo SDS Janeza Janše, ampak bodo složno stale ena drugi ob strani, ali bo to v vladi ali pa v opoziciji. V ZVB NOB tako odločitev pozdravljamo, kakor tudi pozdravljamo obljubo predsednika SD, da bo pri eventualnem sestavljanju vladne koalicije predvsem vodil računa o najvišjih profesionalnih standardih kandidatov./.../ ▶

NSi kljub slabim napovedim volitve pričakuje z optimizmom.

Pod okriljem SLS je nastal cestni lobi, na kar Bojan Šrot pozablja.

► V takem položaju je pomembno, da ob razmisleku, za koga bomo oddali svoj glas, vodimo računa o stranki in njenem programu, ki jo naš izbravec predstavlja, ne samo o osebni integriteti in zaupanju, ki ga kandidat uživa, ampak tudi o potrebni relativni večini perspektivno najmočnejše opozicijske stranke. Kot je pojasnil Zakšek, je verjel, da »smo resnično organizacija civilne družbe, ki se ne vtika v aktualno politično dogajanje, še zlasti pa ne posega v predvolilno nagovarjanje volivcev skozi razmišljanja«. Pri tem je tudi dejal, da »takšna razmišljanja v času predvolilne kampanje ne morejo biti v javnem interesu«, zato je »vprašljivo tudi nadaljnje financiranje organizacije iz proračunskih

sredstev«. Po nekaterih namigih naj bi bilo Stanovnikovo pismo nekoliko zmedlo člane in simpatizerje DeSUS, zato ne preseneča, da se predsednik te stranke Karl Erjavec v zadnjem času spogleduje s tranzicijsko levico in obljublja celo tisoč evrov pokojnine za vsakega upokojenca. Toda če ZZB sedaj podpira spremembo na oblastnem vrhu, je pred štirimi leti igrala na povsem druge strune, saj je Janez Stanovnik mesec dni pred volitvami (5. septembra 2004) na proslavi na letališču v Nadlesku pri Ložu pozival navzoče, naj volijo vladne stranke. Na prireditvi je bil tudi tedanji premier Anton Rop in zborovanje izkoristil za predvolilni nastop, vendar je bil na volitvah vseeno poražen.

Kučanovi očitki Na eni od partizanskih prireditev se je »spozabil« tudi Milan Kučan. V soboto, 13. septembra, ko je v Mokronogu nastopil kot slavnostni govornik, je svoj nastop zlorabil za politični obračun z vlado, pri tem pa mimogrede ugriznil v svoj lastni rep. Vprašal se je namreč, »kje sta čast in pravičnost pri delu za povprečno plačo, ki ne zadošča za dostojno življenje človeka in družine do konca meseca. Kako varujemo človekovo dostojanstvo, če mora s takšno plačo živeti dobra polovica ljudi? Je lahko častno dejanje, ki pripelje do milijonov mimo zakonov? Je to pošteno do tistih, ki so to bogastvo z delom in odpovedovanjem svojih rok ustvarjali dolga desetletja

in se zdaj počutijo ogoljufane?«. Omenjeno Kučanovo izpraševanje vesti je čisto sprenevedanje, saj je pred štirimi leti sam ustanovil Forum 21, v katerem so se zbrali mnogi tajkuni, za katere se upravičeno sumi, da so do bogastva prišli na sporen način, in zaradi katerih imajo tisoči drugih manj, kot bi si zaslužili, kot je v svojem govoru dejal Kučan. Slednji je že kar nekajkrat napadel na vlado in velja tudi za režiserja »velikega poka«, ki ga je v zvezi z afero Patria napovedal novinar Aleksander Lucu. Pri tem se postavlja vprašanje, ali bo morda Kučan z negativno propagando, podobno kot Jankovič, škodoval predvsem sebi in naredil medvedjo uslugo sedanji opoziciji, saj

Volitve in pričakovanja

Poslance parlamentarnih strank smo vprašali, kakšen izid pričakujejo na volitvah in kakšno vladno koalicijo si želijo.

Branko Grims, SDS:

»Že na predstavitvi kandidatov SDS na Gorenjskem, ki se je je udeležil tudi predsednik SDS Janez Janša, sem utemeljil naslednji izid: Zaupam dobrim ljudem, ki tu živijo. Ker bo tokrat šlo

za vrednote – da nikomur ne bo več prišlo niti na misel, da bi blatil Slovenijo z neresnicami v tujini; in za to, da tajkuni vseh barv preko svojih medijev ter 'žlahtnih' političnih laka-

jev ne bi podredili Slovenije ozkim osebnim interesom – bo SDS zmagala v okraju, kjer kandidiram, na Gorenjskem, ter v Sloveniji kot celoti. In ta zmaga bo prepričljiva, z veliko razliko. V pravilnost te napovedi sem trdno prepričan. Koalicija pa bo odvisna od tega, katere stranke bodo prišle v parlament in zbrale dovolj poguma, da skupaj s SDS prevzamejo odgovornost za Slovenijo. Zagotovo nam je programsko in po vrednotah najbližje NSi in s to stranko si želim tesneje sodelovati tudi v bodoče. K sodelovanju v koaliciji pa bomo povabili vse (brez vnaprejšnjega izključevanja kogar koli!), enako kot smo to v SDS storili po zmagi leta 2004. Naša skupna želja je, da bo to široka razvojna koalicija, dovolj močna in enotna, da bo lahko vsak trenutek odgovorila na vse razvojne izzive, ki so pred nami.«

Jožef Horvat, NSi:

»Pričakujemo, da pri slovenskih volivcih končno štejejo le dejanja in ne votle besede in da bomo v nedeljo, 21. septembra, volilni rezultat iz leta 2004 izboljšali. Želimo si

dosedanjo vladno koalicijo, ker je preverjeno uspešna. Lahko je seveda še boljša. Mora pa biti desnosredinska.«

Samo Bevk, SD:

»Menim, da je prišel čas sprememb. Socialni demokrati lahko te spremembe zagotovimo, zato si želimo in verjamemo, da lahko po-

Pahorjeva SD je z afero Patria več izgubila kot pridobila.

Oblast levega bloka bi ustrezala tako Kučanu kot Jankoviću.

je jasno, da je negativna kampa-
nja dolgoročno neučinkovita.

Sovražni prevzem SLS Razme-
re torej kažejo, da bo na volitvah
znova prišlo do spopada med iz-
vorno demokratičnimi silami in
nasledniki nekdanjih režimskih
družbenopolitičnih organizacij.
Postavlja pa se vprašanje, ali bo
SDS v primeru zmage lahko sest-
avila koalicijo glede na to, da
so se kar štiri stranke tranzicij-
ske levice (SD, LDS, Zares, Lipa)
vnaprej odpovedale morebitnemu
koalicijskemu povezovanju
s SDS. Zdi se, da je ta čas za SDS
najmočnejša mogoča partnerska
stranka SNS, ki se ji obeta morda
celo boljši izid kot SLS in NSi, pa
tudi zato, ker Zmago pl. Jelinčič

ta čas predstavlja političnega za-
veznika vlade v boju proti tajkunom.
Predstavniki NSi na pred-
volilnih zborovanjih kljub slabim
napovedim v anketah – govori se
celo o izpadu iz parlamenta – opti-
mistično napovedujejo prijetno
presenečenje. Večja uganka pa
je SLS, ki ji sicer ne grozi izpad
iz parlamenta, kljub temu pa bo
imela velike težave, da bo dosegla
izid izpred štirih let. Če je predse-
dnik SLS Bojan Šrot še pred nekaj
meseci v javnosti govoril, da bi bil
izid pod 10 odstotki zanj poraz,
je sedaj svojo napoved nekoliko
popravljal in upa, da bo stranka
dosegla blizu deset odstotkov,
čeprav se je povezala z zunajpar-
lamentarno SMS, ki vrednostno
spada k tranzicijski levici, kar do-

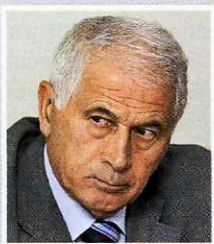
kazujejo tudi nastopi predsednika
SMS Darka Kranjca na predvo-
lilnih soočenjih. Predsednik SLS
Bojan Šrot je na taboru stranke
zadnje nedeljo dejal, da je njegova
stranka garancija za demokracijo,
da ni bila nikoli vmešana v afere
in da nikoli ni kupovala orožja, s
čimer se poskuša postaviti v vlogo
»nedolžnega« v razmerju do SDS.
Vendar je iz novejšje politične
zgodovine Slovenije znano, da so
SLS obvladovali nekateri lobiji in
kadri, ki so stranki jemali verodo-
stojnost. Tako je v letih 1996–2000
»stara« SLS (pred združitvijo)
upravljala obrambni resor, v tem
mandatnem obdobju pa je prišlo
do dvakratne menjave obramb-
nega ministra: najprej je odstopil
Tit Turnšek, nato pa zaradi stano-

vanjske afere še Alojz Krapež. Za-
nimivo pa je, da so tako Turnšek
in tedanji minister za pravosodje
Tomaž Marušič kot sedanjí pred-
sednik SLS Bojan Šrot precej bli-
zu krogom zveze borcev. Šrot je
bil namreč v tistem času državni
sekretar na ministrstvu za pravo-
sodje, ki ga je vodil Marušič. Za-
nimivo je tudi, da se Alojz Krapež
sedaj pojavlja na kandidatni listi
SD. Precej problematične so tudi
povezave s cestnimi lobiji, v kate-
re so bili doslej vpeti tako rekoč
vsi ministri za promet iz vrst SLS.
Popkovo in lobiji je pretrgal šele
sedanji minister Radovan Žerjav,
zato ga nekateri vidijo kot priho-
dnjega predsednika SLS, ki bi lah-
ko stranko znova popeljal na pot,
kot jo je začrtal Ivan Oman. **D**

Franc Žnidaršič, DeSUS:

»Pričakujem, da bo
imel DeSUS osem pos-
lancev. Ker pa ni nuj-
no, da bom zraven, se
o koalicijah vnaprej
nočem opredeljevati!

Zmago pl. Jelinčič, SNS:

»Na volitvah prič-
akujemo boljši rezul-
tat kot leta 2004.
Če nas sprašujete,
kakšno koalicijo bi
si želeli, si želimo
takšno vlado, ki bo
delovala v dobro
vseh državljanov in državljanov. Če pa vas
zanima, v katero koalicijo bi vstopila SNS,

poudarjamo, da bi SNS sodelovala v tisti
vladi, ki bi v največji mogoči meri omogo-
čila izvrševanje našega programa.«

Josip Bajc, SLS:

»Prepričan sem, da
bo relativna zma-
govalka volitev
SDS in da bo SLS
dosegla najmanj
takšen rezultat,
kot ga ima sedaj.
Upam in si želim,
da bo prišla v par-
lament tudi NSi in da bo oblikovana podobna
vladna koalicija kot v minulih štirih letih.«

Dokazov zoper premierja Janeza Janšo o podkupovanju ni!

Laž o Patrii ima kratke noge

Petra Janša, foto: Gregor Pohleven, Andreja Velušček, arhiv Demokracije

V parlamentu je potekala izredna seja, na kateri so razpravljali o osemkolesnikih patria in o domnevnih sumih korupcije. Finska oddaja Resnica o Patrii je spremenila tok dogodkov med slovensko volilno kampanjo za državnozborske volitve.

Dejstvo, da je finskega novinarja Magnusa Berglunda po Sloveniji vodil nekdanji novinar Večera Blaž Zgaga, je doma sprožilo številna ugibanja in logična sklepanja. Predsednik SNS Zmago Jelinčič je celo dejal, da je »slišal govornice, naj bi bil novinar Blaž Zgaga odšel iz Večera, ko je imel zelo visoko plačo, in odšel na plačilno listo Pivovarne Laško, ki naj bi ga poslala na Finsko, kjer naj bi skupaj z novinarjem Dnevnika Rokom Praprotnikom in Dragom Kosom delal to zgago«. Iz Pivovarne Laško so seveda to zanikali z razlago, da je pivovarna uspešno slovensko podjetje, ki se ukvarja z gospodarsko dejavnostjo.

Je pa, zanimivo, generalna državna tožilka Barbara Brezigar za tednik Reporter v ponedeljek med drugim dejala, da slovenski tožilci

niso bili seznanjeni s tem, da je na povabilo finskih preiskovalcev pred meseci na Finsko odpotoval predsednik protikorupcijske komisije Drago Kos. »Če prav vem, so finski preiskovalci od njega dobili tudi nekatere listinske informacije.«

Za nameček se je v ponedeljek na obtožbe o podkupninah slovenskim javnim uslužbencem odzval svetovalec Patrie za Slovenijo Hans Wolfgang Riedl. V Odmevih na TV Slovenija je dejal, da so to »divje špekulacije, ki niso bile dokazane«. Kot je zatrdil, ne on ne njegovo podjetje nikoli nista nakazovala denarja javnim uslužbencem ne v Sloveniji ne kje drugje.

Janšev odziv na izredni seji Premier Janez Janša je prejšnji torek na izredni seji o nakupu osemkolesnikov dejal, da je bila v slovensko in evropsko javnost lansirana novica,

ki je popolnoma spremenila tok dogodkov v času volilne kampanje. »Celotna država se namesto o tem, kako bomo bolje živeli, ukvarja z obtožbo, da sem dobil podkupnino od Patrie, da mi jo je izročil Walter Wolf in da so dokazi o tem v finskem državnem podjetju, a da jih ne bodo pokazali,« je dejal Janša in pojasnil, da predsednik vlade v tem mandatu ni odločal o nakupu oklepnikov. Vlada te teme ni nikoli obravnavala, o nakupu se je odločalo v prejšnjem mandatu in v prejšnji vladi, v tem mandatu je bil objavljen le mednarodni razpis, postopki pa so bili končani v okviru ministrstva za obrambo. Premier je tudi dejal, da se je s tem seznanil na sestanku z obrambnim ministrom Karlom Erjavcem, preden je bila pogodba podpisana. Poudaril je, da na sestanku na Erjavca ni »vplival tako ali drugače«, saj je

»pogodbo s Patrio podpisal človek, ki je za to pristojen.«

Janša je na izredni seji tudi zatrdil, da Wolfa ne pozna in z njim ni nikoli govoril: »Ta obtožba je absurdna in neresnična.« Vprašal se je, »ali je korektno, da nekdo reče: imamo trdne dokaze, da je nekdo prejel podkupnine, a teh dokazov ne bomo objavili, ampak bodo verjetno prišli na dan ob sodnem postopku«, glede na to, da so volitve čez dva tedna, je dodal premier. »Če bi bili kakšni trdni dokazi ali bi obstajali vsaj indici dokazov, bi bili ti že objavljeni,« je menil predsednik vlade.

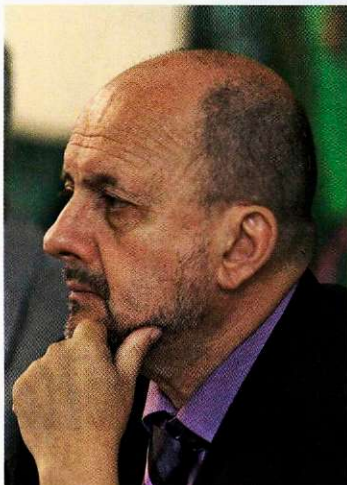
Premier Janša je tudi pojasnil, da je bilo v finski Patrii najdenih veliko dokumentov, med njimi analize trgov in o tem, kako pridobiti posel. »V teh dokumentih je veliko kratic, mogoče tudi kakšna črka J,« potem pa je prišla

neka oseba iz Slovenije, »ki je raztolmačila, kaj je kakšna oseba ali kaj kakšna kratica pomeni«. Šele tedaj, tako premier, so se med finskimi preiskovalci začela sumničanja. Govorilo se je, da slovenski premier ustavlja preiskavo, »zato so se pojavljali sumi pri tistih, ki to preiskujejo«. Pojasnil je, da je hkrati predsednik preiskovalne komisije »opletal s svojimi kontakti s Finsko in se s tem hvalil«.

Po Janševih besedah je direktor Patrie dejal, da so se prilagodili razmeram na slovenskem trgu. »Treba je vedeti, kdaj je Patria delala analizo trga; niso ga delali leta 2007 ali 2006, ampak leta 2005, ko je sedanja vlada šele nastopila svoj mandat. In če so kakor koli ocenili, da se v Sloveniji pride do posla tako, da koga podkupiš, tega niso delali na podlagi ocene dela sedanje slovenske vlade.«

Patria je podjetje, ki je v 70-odstotni lasti države, zato je finska vlada neposredno odgovorna za to podjetje, je izpostavil Janša. V prvi slovenski noti Finski je zato slovenska vlada vprašala, kje so

Predsednik SNS Zmago Jelinčič

Drago Kos, režiser iz ozadja

Poslanec Lipe Sašo Peče

dokazi. Druga nota Finski je bila poslana zato, ker so bili slovenski časopisi polni citatov izjav finskih uradnikov, za katere se je pozneje slišalo, da sploh niso bile dane. V Dnevniku je bilo objavljeno, da finska vlada zanika politično ozadje te oddaje, je dejal Janša. Ob tem je pojasnil, da je govoril s finskim premierjem, ki mu je dejal, da njihova vlada ni dala nobene takšne izjave. »Druga nota je

bila torej zato, ker smo protestirali proti izjavam finskih uradnikov – pravim ali lažnim –, ki so bile umeščene direktno v kontekst volilne kampanje z namenom, da se finski uradniki ne bi vmešavali v slovensko kampanjo,« je poudaril Janša in dodal, da so tudi na finskem lokalne volitve. Ko je bila ta oddaja predvajana, je slovenska opozicija zahtevala razdrtnje pogodbe s Patrio. »Tisti, ki mislite, da je treba na podlagi protikorupcijske klavzule prekiniti pogodbo, in ste pripravljeni tvegati tožbo podjetja, sprejmite tudi garancijo te tožbe. Če se ta pogodba prekine brez dokazanega suma, bo ponudnik tožil. Če mislite, da je bila korupcija, garantirajte s svojim premoženjem. Sklical bom sejo vlade in prekinil pogodbo in davkoplačevalci ne bodo oškodovani. Če ste prepričani v svoje dokaze, dajte garancijo s svojim premoženjem, če bo prišlo do tožbe,« je dejal predsednik vlade in dodal, naj drugače ne opletajo »s tem, ker ne gre za

filozofijo, ampak za pravo«. Pri tem je navedel še primer nekdanjega finskega premierja Marttija Ahtisaarija, ki je bil javno obtožen v Moskvi, Beogradu in evropskih medijih, da je za svoj predlog o statusu Kosova prejel podkupnino. Prva reakcija vseh je bila: »Z dokazi na dan!« Celotna Finska se je postavila v bran Ahtisaarija. »V treh dneh o tem nihče ni več pisal,« je dejal Janša. »Vidimo, kako je ravnala Finska in kako Slovenija,« je pojasnil premier. V pogovoru za slovenske medije je finski novinar zatrjeval, da ni niti vedel, da so pri nas volitve, in da oddaja ni bila namenjena slovenski javnosti, ampak finski. Zanimivo pa je, tako Janša, da po zagotovitvah premierja Mattija Vanhanena na Finskem nobenega ne zanima ta zadeva, tema pa je postala v Sloveniji.

Janša je poudaril, da je imel možnost pojasniti zadevo tudi drugim finskim medijem. »Eden od uglednih finskih novinarjev mi je dejal, da se mu nekaj zdi čudno: če bi katera koli slovenska televizija objavila, da je finski premier Matti Vanhanen prejel podkupnino od katerega koli slovenskega podjetja in bi se ta oddaja končala z besedami, da dokazi ne bodo predstavljeni, in to dva tedna pred volitvami, bi vsa Finska govorila o slovenskem balkanskem žurnalizmu,« je poudaril predsednik vlade.

Enaindvajsetega septembra bodo v Sloveniji šeste svobodne volitve, je dejal Janša na seji pred dobrim tednom dni in poudaril, da smo sredi najbolj umazane volilne kampanje v zgodovini samostojne Slovenije. Pojasnil je ▶

Patria

1

LAND & ARMAMENT

LETTER

Leban & Leban d.o.o.
Mr Rudolf Leban
Kolodvorska 9
1000 Ljubljana
Slovenia

9 September 2008

RE: Your request for our consent to disclose trade secrets

Dear Sir,

In response to your request we are providing the following consents:

1) Agreement between Leban & Leban d.o.o. and Patria Vehicles Oy

The agreement has been signed on 12 July 2006 and amended on 24 November 2006.

We hereby award our consent to the disclosure of the following facts by your company:

Leban & Leban d.o.o. will be entitled to charge from Patria a total amount of 564.782 euros according to the agreement. This sum does not contain any VAT.

2) Agreement between Leban & Leban d.o.o. and Patria Weapon Systems Oy

The agreement has been signed on 16/17 October 2006.

We hereby award our consent to the disclosure of the following facts by your company:

Leban & Leban d.o.o. will be entitled to charge from Patria a total amount of 180.000 euros according to the agreement. This sum does not contain any VAT.

For and on behalf of Patria Land & Armament Oy

Patria Land & Armament Oy
Autokentänkatu 6
P.O. Box 186
FI-13101 Hämeenlinna
Tel +358 20 4684
Fax +358 20 469 6882
Registered office Helsinki
Business ID 0098519-0

Land & Armament

Javnosti je predstavil dokument, ki dokazuje koliko je bil plačan za svoje storitve Patrii in s tem demantiral tiste, ki so pisali o milijonih.

Rudolf Leban zanikal visoko provizijo.

Česa se boji nekdanji predsednik centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Milan Kučan?

Finska televizija YLE je maja 2002 po krivem obtožila finskega diplomata Alpo Rusija sodelovanja s Stasijem.

tudi, da je bila prva reakcija opozicije po finski oddaji ta, da je potrebna izredna seja. »Zdaj seja je,« je poudaril Janša in dodal, da ga je začudilo, da poslanci SD niso bili pripravljene podpisati Školčeve pobude za izredno sejo. »Kaže, da se zavedajo, da so argumenti trhlji,« je opozoril in dejal, da je namen opozicije, da se zadeva politizira, ne pa da se razčisti. »Ne morem dokazati, da sem nedolžen, ker ne vem, česa sem obtožen,« je še rekel Janša in dodal, da je mogoče razčistiti očitke na delo tožilstva in policije. Dodal je, da je DZ pristojen, da obravnava poročilo policije in tožilstva, da vpraša te organe in zadevo razčisti. »Da se ne bo govorilo, kako je zamuda pri odgovoru na neko vprašanje ključna v tej zadevi. Kolikor vem, Finska še do danes ni odgovorila na dopis avstrijskega Interpola. Razčistimo torej sume, za katere je pristojen DZ, in pustimo druge stvari pristojnim organom,« je ob koncu svojega govora dejal Janša.

Slab Pečetov ponaredek Poslanec Lipe Sašo Peče pa je na omenjeni seji DZ predstavil dokument, ki naj bi ga leta 1991 domnevno izdalo ministrstvo za obrambo, podpisal pa tedanji obrambni minister Janez Janša, medtem ko naj bi bil njegov naslovnik nekdanji direktor vojaške obveščevalno-varnostne službe Andrej Lovšin. V dokumentu naj bi po Pečetovih navedbah med drugim pisalo, da »je ožje vodstvo sprejelo odlok o materialni pomoči v vojaški opremi in materialu Republiki Hrvaški, pri čemer naj bi Lovši-

na določili za odgovorno osebo v smislu operativne izvedbe prodaje omenjenega orožja. Predsednik vlade Janez Janša je poudaril, da je dokument, ki ga je na sejo prinesel poslanec Lipe Sašo Peče, ponaredek. Po njegovo je dokument eden »iz svežnja ponaredkov iz Depale vasi«. To je bilo takrat ugotovljeno v postopku, ki je stekel. Po premierjevih navedbah je Peče dokumentu dal še dodatni prstni odtis. Da dokument ni pristen, je zatrnil tudi predsednik protikorupcijske komisije Drago Kos. Po njegovih besedah je dokument star vsaj 15 let. Ali bo Peče za to dejanje kazensko odgovarjal, ni znano.

Leban o višini provizije Podjetnik Rudolf Leban je, potem ko je od Patrie dobil dovoljenje, da razkrije višino provizij za zagotovitev 135 milijonov evrov protidobav, za TV Slovenija dejal, da mu v okviru prve pogodbe pripada 680.000 evrov. Če bo pogodba z ministrstvom za obrambo podaljšana, bo ta znesek veljal do leta 2017. Po poročanju TV Slovenija naj bi bil Leban v okviru druge pogodbe prejel 180.000 evrov. »To je daleč od zneska pet milijonov evrov, ki ga navaja finska oddaja,« poudarja Leban. Do zdaj je dobil izplačanih 30 odstotkov zneska iz

prve pogodbe. Leban je vodstvo Patrie za dovoljenje za objavo teh števil prosil zato, da bi nehali blatiti njegovo ime, je poročala TV Slovenija. Podjetnik naj bi po poročanju medijev za Patrio legalno opravljaj storitve svetovanja pri iskanju slovenskih proizvodov, ki bi jih Patria po pogodbi z ministrstvom za obrambo morala kupiti v zameno za posel z oklepni. Njegovo ime se je nazadnje pojavilo v oddaji finske televizije YLE, ki ga je po do zdaj nedokazanih trditvah označila za ključno osebo, prek katere naj bi bili nekateri v Sloveniji prejeli provizije.

Finska YLE vpletena v škandal

Kdor bolje pozna zgodovino Finske, ve, da je ta močno prepletena z rusko, saj se je Finska osamosvojila šele leta 1917; leta 1809 je namreč švedski kralj Finsko izročil Rusiji, ruski car pa jo je razglasil za avtonomno Veliko finsko kneževino, katere ustavni monarh je bil on sam, njegov predstavnik pa je bil generalni guverner. Leta 1939 Finsko napade Sovjetska zveza, s čimer se začne zimska vojna. Med letoma 1941 in 1944 se boji med finsko in sovjetsko stranjo nadaljujejo. Finska nekaj ozemlja prepusti Sovjetski zvezi, vendar pa je sovražne sile nikoli

ne okupirajo. Tako ohrani svojo samostojnost in suverenost.

Proruski apetiti na Finskem pa ostajajo še danes. Na to kaže tudi afera, v katero je bila vpletena finska nacionalna televizija YLE, ki je maja 2002 objavila prispevek in po krivem obtožila finskega diplomata Alpo Rusija, da je med letoma 1969 in 1976 kot neimenovani agent, znan pod kodo XV/11/69, izročil okoli 100 dokumentov vzhodnonemški tajni policiji Stasi. Rusi je po tej objavi moral končati diplomatsko in politično kariero, maja 2003 pa je zaradi izčrpanosti doživel kolaps. Šele s pomočjo evropskega komisarja za širitev Ollija Rehna je novembra 2007 opral svoje ime v javnosti, in, tako navaja članek ameriškega časopisa Harold Tribune z naslovom »Cold War list is focus of scandal in Finland« (Seznam Hladna vojna je središče škandala na Finskem, op. p.), navedel nekaj imen, ki so resnično sodelovala s Stasijem in KGB, med njimi nekdanji finski premier Paavo Lipponen (SDP). Naj spomnimo, da je bil za časa njegovega vladanja Mikael Jungner, sedanjí direktor finske javne televizije YLE, njegov svetovalec. Več o tem lahko preberete na spletni strani <http://www.iht.com/articles/2008/01/23/europe/spy.php?page=1>.

Tako se potrjuje teza, da je razsežnost afere Patria mnogo širša, kot se kaže na prvi pogled. Poleg rušitve Janševe vlade se v ozadju morda skriva proruska politika, ki jo diktirajo srbski tajni agenti. Spomnite se objave washingtonskih depeš glede priznanja samostojnosti Kosova v Dnevniku in beograjski Politiki. Postavlja se vprašanje, ali obstaja povezava med bojaznijo nekaterih sedanjih finskih politikov, da bi se z objavo seznama Tiitonen razkrila nekatera imena iz časov hladne vojne med Rusijo in Finsko, ter nekaterih slovenskih politikov iz časa komunistične Jugoslavije, če bi Beograd zdajšnji slovenski oblasti izročil gradiva nekdanjih skupnih tajnih služb SFRJ. Je ta bojazen komunistov res tako velika? **D**

Epigrami

SMS

V en sms gre kakih 30 besed.
Dovolj za Krajnčev intelektualni svet.

»KO ZAPOJE KOS, TO JE TVOJ KONEC«
(Mala variacija na G. Trakla)
Kos je sicer majhen ptič,
a iste barve kot hudič.

Brane Senegačnik

ZARES

»Od rdeče do oranžne je velik korak.«
Kdor temu verjame, še večji bedak.

OPERACIJA USPELA ...

(Po Sobotni prilogi *Dela* 13. 9. 2008)
Liberalni akademik uspešno resnico operira.
Kako mu to uspe? Tako, da trajno jo anestezira.

ZADNJE UPANJE

Če si slovenski religiolog, lahko pomaga ti samo še Bog.

Pogledi iz Amerike ob volitvah

Dr. Edi Gobec, foto: Gregor Pohleven, Andreja Velušček

Upam, da vas zlasti pred jesenskimi parlamentarnimi volitvami, ki v veliki meri odločajo o usodi slovenskega naroda vsaj za naslednjih nekaj let, zanimajo razni pogledi in mnenja z več strani, tako tudi od rojakov, ki živimo po svetu.

Vsi smo Slovenci, se med seboj dopolnjujemo in vsi moramo storiti vse, kar je v naših močeh, za skupno dobro. Končno je tudi res, da smo rojaki zunaj Slovenije že v zgodnjih petdesetih letih prejšnjega stoletja in potem skozi več desetletij v glasilu Slovenska država, v knjigah (zaradi Žebotove je moral v zapor tudi pisatelj Drago Jančar) in drugod opozarjali na nujnost slovenske neodvisnosti pod geslom: Slovec na svoji zemlji svoj gospod! V svobodi smo lahko že dolgo pred padcem berlinskega zidu ali »zamrznitvijo« komunističnih izkaznic v Sloveniji brez strahu obsojali grozote in zlorabe komunizma, ki je gotovo bil skupaj

z nacizmom in fašizmom najbolj nasilen, lažen in zločinski sistem v moderni zgodovini.

Skupaj za osvoboditev Doma, v zamejstvu in po svetu smo vsak na svoj način iskali poti in poskušali pomagati k osvoboditvi izpod represivnega komunizma in k samostojnosti — od pogumne četverice in Nove revije do

bistrega kmeta Ivana Omana in neugnanega političnega upornika dr. Jožeta Pučnika ter Demosa. Tudi navadni Zemljani na tujem smo vedeli, da se da zlasti v svobodnem svetu vplivati na marsikaj zelo pomembnega. Sam sem bil kot podpredsednik Narodne konfederacije ameriških izseljenških skupin med pobudniki, ki smo predlagali predsedniku Ro-

naldu Reaganu, naj oživi vsakoletni razglas v podporo pod komunizmom zaslužnjem narodom. Uspelo nam je! Še danes hranim telegram, s katerim me je predsednik Reagan povabil v Belo hišo, kjer smo bili dne 19. julija 1983 priče njegovega prvega podpisa razglasa "Captive Nations Week". Le-ta je odmeval po Ameriki in vsem svetu, tudi za železno zaveso. In isti predsednik je 12. junija 1987 pozval generalnega sekretarja sovjetskih komunistov Mihaela Gorbačova, naj poruši berlinski zid. Zaslužnji narodi so takrat, ob sočasnem izrednem moralnem vplivu papeža Janeza Pavla II., pogumneje zadihali in se veselili, ko se je kmalu nato ▶

Komunisti so v krvavem letu 1945 v senci od zmage pijane sovjetske armade spremenili Slovenijo v eno samo množično grobišče ...

▶ brez vojne zrušil tudi evropski komunistični sistem, komunistični voditelji pa so se morali marsikje umakniti na smetišče zgodovine. Drugod so zamrzili svoje partijske izkaznice in se le začasno hinavsko potuhnili.

Rojaki po vsem svetu smo tudi navdušeno dajali domovini moralno in finančno pomoč, ko ste se modro in pogumno odločili za ustanavljanje večstrankarskega sistema in se uprli oblastvenim in izkoriščevalnim zlorabam komunistične partije.

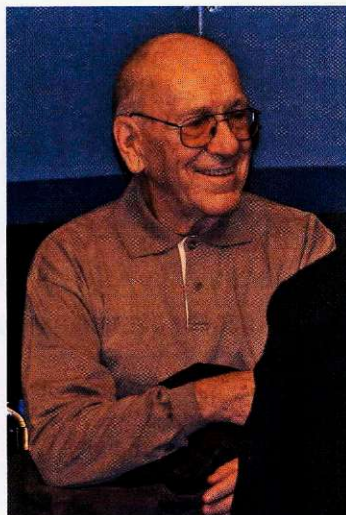
Pokoli, zapori, diktatura Komunisti so v krvavem letu 1945 v senci od zmage pijane sovjetske armade spremenili Slovenijo v eno samo množično grobišče (o čemer se več desetletij ni smelo niti črhniti) in si prilastili absolutno oblast v času, ko je komunistična partija v Sloveniji štela manj kot en odstotek celotnega prebivalstva. Poskušali so obdržati oblast tudi še v osmem desetletju prejšnjega stoletja, ko je njihov voditelj Milan Kučan vztrajno zagovarjal nujnost marksistične in komunistične ideološke "čistosti", zlasti v javnih občilih ter v šolskih učbenikih in vzgojnih ustanovah. Takrat je partija, ki si je prizadevala obdržati ideološki, medijski in oblastveni monopol, dosegla najvišje število članov (seveda med njimi mnogo zaslepljenih, ustrahovanih ali oportunističnih), a je vendar še vedno štela manj kot sedem odstotkov vseh v domovini živečih Slovencev!

Kadar hoče manj kot sedem odstotkov vladati vsemu prebivalstvu, mora seveda uporabljati nasilje, tajno politično policijo in popolno cenzuro v medijih ter stalno prepričevati množice podrejenih, da so partijski voditelji najbolj zaslužni, razumne, povezovalne, pogumne in nenadomestljive osebnosti v državi. Potreben je bil torej kult osebnosti od Tita in Kardelja do zadnjega slovenskega vodje komunistov

Nekdanji predsednik Milan Kučan

Kučana, na katerem so poleg vseh drugih čudovitih lastnosti občudovali še izjemno lepe oči. Slednji s svojim »klanom« seveda vsa desetletja ni deloval več na ravni krvavega iztrebljanja ali zapiranja nesomišljenikov in tekmecev za oblast, kot so počenjali politični botri, med njimi Ivan Maček - Matija in Mitja Ribičič, ampak s povezovanjem in nagrajevanjem zvestih komunističnih sil, njihovih političnih naslednic in podmladkov ter celo nekdanjih razrednih sovražnikov, kapitalistov in tajkunov, pa z diskreditacijo in moralno, medijsko likvidacijo (linči) "nenaših". To se je spretno izvajalo po Leninovem receptu: linčati drugega za drugim, kadar postanejo (pre)nevarni. To strategijo so živo občutili v Katoliški cerkvi (se spomnite, kako je bil nadškof dr. Rode »kazensko premeščen v Vatikan«, kjer so ga kmalu povzdignili v kardinala?) in seveda v politiki, zlasti člani pomladne opcije: prvaka Demosa dr. Pučnik in Peterle (vsakodnevni radijski pozdrav »Dobro jutro, žalost!«) pa dr. Bajuk (tako "nezmožen", da je bil izbran za evropskega finančnika leta!), dr. Arhar (zaradi pošteno zaslužene plače bolj nesprejemljiv kot vsak tajkun, ki je obogatel čez noč) in vse od leta 1988 dalje nezlomljivi Janez Janša. Počasi, a vztrajno vendarle spregledujemo in se bli-

Nekdanji oznovec in zaslisevalec škofa Vovka Zdenko Roter

žamo časom, ko nas bo resnica dokončno osvobodila.

Roter, Kučan in Golobič Le kaj naj mi v daljni Ameriki (po)vemo o ekipi Zdenka Roterja in Milana Kučana ali celo o kakšnem današnjem "zaresnem" kandidatu Gregorju Golobiču? Ali naše ameriške zgodbe ponujajo boljše, tudi za Slovence v domovini pomemben pogled? Poglejte!

Naj začnem z dr. Roterjem, vendar ne z njegovim zaslisevanjem pri živem telesu zažganega in v bolnišnici v groznih bolečinah trpečega škofa Antona Vovka niti ne z njegovim vplivom na fakulteto sociologov, politologov in novinarjev ali z "zaslužnim" delom v Kučanovih propagandnih in volilnih kampanjah, ampak z njegovim "nedolžnim obiskom sorodnikov" v Ameriki.

Konec leta 1987, pol leta pred aretacijo četverice, ki je sprožila v Ljubljani množične demonstracije in dvignila duha upornosti, se je tovarišem zdelo potrebno prepričati tudi ameriške Slovence in Američane, da v Jugoslaviji in Sloveniji vlada odprto in pravično ozračje, kjer se ni treba bati marksistov in komunistov. List skoraj milijonske clevelandske škofije Catholic Universe Bulletin je tako 18. decembra 1987 objavil članek "Common Ground seen for Marx and Christians" (Skupne osnove Marxa in krščanstva) skupaj s sliko dr. Roterja in njegovega spremljevalca dr. Karla Bonuttija. Marx in Kristus, jugoslovanski komunisti in kristjani imajo, kot je razložil dr. Roter, mnogo skupnega, saj ti humani komunisti sledijo mlade-

mu Marxu, ki je "postavil religiozno ustvarjalnost na isto raven kot ekonomsko". Ker urednik žal ni vedel, da je bil Marx že v prvem letniku univerze strupen ateist, seveda ni vprašal dr. Roterja, kako mlademu Marxu sledijo. Dr. Roter je še pribil: "Razdobje medsebojnega nezaupanja je za nami. In hvala Bogu (z veliko začetnico!), da je za nami!" Skratka, zaupajte komunistom!

Če prezremo vlogo posredovalcev, se moramo vprašati, kako je nekdanji oficir Ozne, zaslisevalec škofa Vovka v času njegovega najhujšega trpljenja in eden stebrov represivnega komunizma prodril v uradno glasilo velike ameriške katoliške škofije. Predstavljen je bil kot "profesor sociologije religije", ameriškem uredniku pa se seveda ni niti sanjalo, da igrajo takšni profesorji v Sloveniji povsem drugačno vlogo kot njihovi vrstniki v Ameriki in v drugih demokratičnih državah. Poročali so tudi, da je predaval na krajevni jezuitski in clevelandski državni univerzi, česar seveda ob naklonjenosti kakega profesorja ni bilo težko doseči. Dr. Roter je tudi dejal, da "piše članek za vodilno jezuitsko revijo America". Le kako naj bi sodelavcu tako ugledne vseameriške revije ne prisluhnilo tudi v škofijskem listu? Problem je le, da ni bil nikdar med sodelavci te jezuitske revije, kar mi je potrdil njen urednik. Če so vas, dragi rojaki v Sloveniji, kdaj marksistični ideologi in njihovi strategji "vlekli za nos", in to s podvojenimi močmi poskušajo zlasti v času volitev, vam bo morda v olajšanje, da so prevarali tudi katoliški tisk v Ameriki. Moralni nauk pa je: ne nasedajmo volkovom v ovčjih oblačilih!

Kučanov (ne)častni doktorat

Po večmesečnih skrbnih pripravah in zbiranju gradiva o Kučanovih velikih zaslugah za mir in zmago večstrankarskega sistema (kjer se je pojavil v vlogi dr. Pučnika in drugih nasprotnikov komunističnega enopartijskega sistema, ki ga je prav on sam vodil) je odbor clevelandske državne

univerze za podelitev priznanj na seji 14. decembra 2000 razpravljaj o predloženem gradivu (posebno zanimiva je izjava, ki primerja Kučana z Georgeom Washingtonom!) in soglasno odločil, da je predlagani kandidat neprimeren za podelitev častnega doktorata.

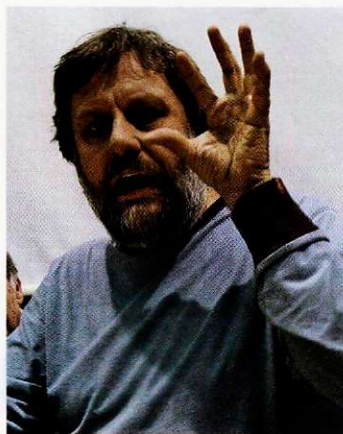
Na drugi seji odbora 17. januarja 2001 pa je ena od odbornic sporočila, da se "predsednik Kučan zanima za ustanovitev stolice na tej univerzi" (katere cena je bila po takratni izjavi univerze 2.400.000 dolarjev). Tej izjavi, kjer je zaupnik Glickman posvaril, da ne sme nastati vtis, da so doktorati na prodaj, in je nastalo vprašanje, ali naj se znesek vnaprej izterja, je sledilo glasovanje. Zdaj so bili vsi odborniki soglasno za podelitev doktorata. Seveda je administracija pozneje pojasnjevala, da omemba stolice ni imela nobene zveze s podelitvijo doktorata. Saj verjamete, ali ne? Vendar kaže, da univerza ni nikdar izterjala denarja, saj bi bilo za zahtevo skoraj dveh milijonov in pol dolarjev potrjeno, da je prav ta pričakovani znesek spremenil stoodstotno zavrnitev doktorata v stoodstotno podporo zanj.

Vse se je uredilo tako, da je bil volk sit in koza cela, čeprav se je nečastno spet predstavljalo javnosti kot častno. Žal ne prvič in tudi ne zadnjič.

Novi slovenski Stalin Članek "The Marx Brother" (Marksov brat), objavljen v ameriški reviji The New Yorker 5. maja 2003, opisuje pogovor Rebecce Mead s filozofom dr. Slavojem Žižkom, ki je v kazalu nakazan s podnaslovom: "Is Slavoj Zizek an academic or a comedian?" (Je Slavoj Žižek akademik ali komedijant?) Žižek novinarki, ki ga je obiskala v Ljubljani (ni znano na čigave stroške), poleg pripomb o svoji filozofiji in doživetjih posreduje svoje poglede in komentarje, med njimi npr. zavračanje krščanstva in navdušenje za ateizem; izjavo, da je Tromostovje načrtoval "fašistični arhitekt v tretjem desetletju prejšnjega stoletja" (kako si upa Plečnika označiti za fašista!); vabilo premierja (dr. Drnovška), naj bi on, dr. Žižek, ideolog Liberalne demokracije Slovenije, postal minister za znanost ali kulturo,

Predsednik Zaresa Gregor Golobič in njegov ideolog Slavoj Žižek

Dr. Slavoj Žižek: "On (Golobič) je moj najboljši prijatelj! Ljubim ga! On je bodoči slovenski Stalin. To je mož oblasti. Kadar sem v njegovi pisarni in mu telefonira kak minister, mu reče: "F... off nimam časa zate!"

kar je prezirljivo zavrnil; "sprejel bi edino notranje ministrstvo ali mesto vodje tajne policije"; ali svoj presenetljivo ugodni pogled na sv. Pavla kot "prvega leninista" (zanimivo, zakaj ni raje Lenin "pavelist"); pa mnenje o smučanju (to je neumnost, ko greš gor in prideš spet dol), pa izjava, da kot Ljubljančan ni bil še nikdar na ljubljanskem gradu (logično: če bi šel gor, bi potem prišel spet dol, zakaj bi torej hodil gor).

Kot smo letos brali v slovenskem tisku, se zdaj dr. Žižek vrača na politično prizorišče kot ideolog Golobičeve stranke Zares. Poglejmo torej, kaj je izjavil o Golobiču v reviji The New Yorker na strani 43: "On (Golobič) je moj najboljši prijatelj! Ljubim ga! (I love him!) On je bodoči slovenski Stalin. To je mož oblasti. Kadar sem v njegovi pisarni in mu telefonira kak minister, mu reče: "F... off (spolzka, vulgarna beseda, ki se v olikani družbi ne uporablja), nimam časa zate!" Pomislite, kako korajžno nastopi celo, ko želi z njim govoriti kak minister!

Žižek vsekakor obožuje tako »pogumnega«, neolikanega in oblastnega Golobiča, ki naj bi postal bodoči slovenski Stalin. Seveda se bo to zgodilo le pod pogojem, da na volitvah zmagajo simpatizerji in nasledniki komunistične stranke ali združeni levičarji. Žal nam ni znano, ali bi se

dr. Žižek v tem primeru še vedno zanimal za položaj notranjega ministra ali vodje tajne policije (slovenske KGB pod slovenskim Stalinom). Na takšnem položaju bi morda lahko Slovenijo enkrat za vselej "očistili" slovenskih pomladnih politikov, zlasti Janeza Janše, ki je nekako preživel nešteto podtikanj in sramotenj, aretacijo četverice, Depalo vas in celo "pretresljive" peticije, ki jih je g. Zgaga razposlal (večkrat skupaj s svojo sliko) po širnem svetu kot opo-

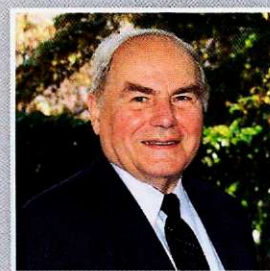
zorilo na Janševo zatiranje uboge Slovenije (ki naj bi ob vsej nevrečnosti celo predsedovala Evropski zvezi), in na strahovite pritiske (le čigave?) na slovenske novinarje. Sicer je res, da je Večerov novinar Miro Petek tudi doživljal moralne in življenjsko nevarne fizične "pritiske" pod prejšnjo, bolj tovariško vlado, a na to in na nedavno nasilje Janševih nasprotnikov nad Magom je uspavana javnost menda že bolj pozabila kot na (sociologom religije tako priljubljeno) špansko inkvizicijo! Kdo pa se

danes sploh dovolj živo zaveda teh za tovariše tako neznosnih pomladno-demokratskih razmer, ko je Slovenija zašla že tako daleč, da vse več zadev v življenju ni nič več odvisnih od »modrosti in dobrote« manjšinske partije, njenih vodij in izbrancev, ampak od vseh slovenskih volivcev!

No, dragi volivci, dobro in skrbno premislite, koga boste volili, in pojdite gotovo volit! Za Slovenijo gre ter za njeno in vašo prihodnost! **D**

O avtorju

Dr. Edi Gobec je zaslužni profesor sociologije, ravnatelj Slovenskega ameriškega raziskovalnega središča in avtor številnih knjig ter več sto razprav in člankov. Leta 1971 je bil izbran za »odličnega vzgojitelja Amerike« (Outstanding Educator of America), v letu 1984 pa je postal član newyorške akademije znanosti. Mnogo je predaval v ZDA in Kanadi pa tudi na Islandiji in v Avstraliji, že 12. julija 1991 pa je imel izredno odmeven govor v podporo slovenski neodvisnosti na vseameriski konvenciji mladih republikancev v Miamiu na Floridi. Na kentski univerzi je poleg rednih dolžnosti na fakulteti za sociologijo in antropologijo 25 let brezplačno poučeval tudi slovenščino in druge slovenske študije ter poskrbel za slovesno podelitev vsakoletnih slovenskih študijskih nagrad (ki so jih na dan priznanj predsedniki univerze podelili najboljšim študentom). Za vse Slovence utegne biti zgodovinsko izredno pomembna največja zbirka arhivov in dokumentacije o slovenskih dosežkih po vsem svetu, ki jo bo, ko konča še zadnje knjige, daroval Sloveniji.

Publicist dr. Edi Gobec

Prelomno 21. stoletje

Dr. Robert Petkovšek, foto: arhiv Demokracije

21. stoletje bo religiozno ali pa ga ne bo. To, ali je misel iz uvoda res izrekel vplivni francoski pisatelj in politik André Malraux (1901–1976), ni jasno. O tem razpravljajo poznavalci, sprašujejo pa se tudi, kaj je hotel s to mislijo – če je res njegova – povedati. V začetku 21. stoletja – dobrih trideset let po Malrauxovi smrti – se zdi, da dejstva kažejo prav v nasprotno smer, v prid tistim, ki so v drugi polovici 19. stoletja napovedovali konec religije.

Zanimiva posebnost letošnjega predvolilnega boja je, da na področje Cerkve, vere in vrednot skorajda ne posega. V preteklosti so prav ta vprašanja najmočneje odločala o tem, komu bodo volivci zaupali svoj glas. Potem ko je demagogom s sistematičnim in vztrajnim prikazovanjem Cerkve v negativni luči uspelo ustvariti njeno negativno podobo, je levoliberalnim demagogom na političnem polju ostala lahka naloga. Dovolj je bilo s prstom pokazati na stranke s krščanskim pridihom in volivci so razumeli, da zanje ni dobro voliti, ker bi s tem podprli klerikalizem, srednjeveški fevdalizem, nazadnjaštvo itd. Negativna podoba o Cerkvi in krščanstvu je rezultat, za katerega so se dolgo in načrtno trudili levoliberalni demagogi s podporo medijev. Da se stara zgodba letos ne bi ponovila, sta se pomladni vladni stranki v zadnjih letih skrbno izogibali stikom s Cerkvijo. Če so se njuni najvišji voditelji v preteklih letih radi kazali na vseh cerkvenih slovesnostih in s tem utrjevali svoj ugled, so se v zadnjem času teh slovesnosti skrbno izogibali, ker so spoznali, da jim levoliberalni demagogi prav tu nastavljajo past.

Ustvariti je bilo treba novo negativno podobo, novo past. V preteklih časih so premierja Janšo že povezovali z orožarskimi aferami. A ta povezava se nikoli ni resnično »prijela«. Na to je levoliberalna zaveza premalo mislila. Na hitro so poskušali potopiti pomladno ladjo, s tem da so nanjo natovorili novo afero, ki govori o astronomskih provizijah pri nakupu finskih oklepnikov. Za že imunega premierja ta udarec ni bil smrten. Nasprotno, poskus, da bi nanj nalepili etiketo podkupljivosti, je le okrepil njegovo politično moč, sadov pa so bili deležni tudi njegovi morebitni prihodnji zavezniki, kakor je Zmago Jelinčič, ki je z vsem žarom razlagal, da črka »J« v tajnih pogodbah ne pomeni nujno »Janša«, ampak lahko tudi »Jelinčič«!

Primerja sta zanimiva, ker kažeta, kako si levoliberalna politika tlakuje pot naprej. Političnega prodora ne gradi na programskih vsebinah, ampak na eliminiranju nasprotnikov s

pomočjo negativnih podob. Sredstvo takšnega demagoškega terorizma so klišeji, negativne podobe, predsodki, ki sejejo paniko in strah. Neresnica, ki jo klišeji predstavljajo kot resnico, deluje kot eksploziv, ki odpira pot naprej. Protikatoliška demagogija – predsodki o Cerkvi, njenem klerikalizmu, bogastvu, moralni skvarjenosti ali miselnem nazadnjaštvu – so veljali za demagoški eksploziv, ki v politiki zlepa ni zatajil. Tokrat ta klasični prijem ni več zadoščal, ker se mu je pomladna politika že vnaprej izognila. Nadomestni projekt s finskimi oklepniki pa se je izjalovil, ker klišeji o »podkupljivosti pomladnikov« niso prodrli dovolj globoko v podzavest volivcev, kjer naj bi zasejali strah. Zdi se, da so se naloge lotili premalo izkušeni novinci, zato so s svojo nespretnostjo svojim političnim gospodarjem prinesli več škode kakor koristi. Sejalci strahu pred Cerkvijo so bili v prejšnjih letih veliko uspešnejši,

Levoliberalna politika si političnega prodora ne gradi na programskih vsebinah, ampak na eliminiranju nasprotnikov s pomočjo negativnih podob.

saj je za njimi stala »stroka«, ki se je več kot sedemdeset let izpopolnjevala na tujih in domačih političnih šolah, kakor so bile Leninova v Moskvi, politična v Kumrovcu ali Visoka politična šola pri CK ZKS v Ljubljani, predhodnica današnje fakultete za družbene vede.

Politična kultura Priprave na letošnje parlamentarne volitve potekajo hkrati s pripravami na predsedniške volitve v Ameriki. Primerjava med pripravami na volitve doma in v Združenih državah omogoča oceno naše politične kulture. Kultura je privzgojena zmožnost, ki človeka usposablja za razlikovanje med tem, kaj je dobro, in onim, kaj je slabo. Politična kultura usposablja za razlikovanje med tem, kaj je skupno dobro, in onim, kaj ni. To zmožnost bi v demokraciji moral imeti sleherni državljan. Brez nje demokracija potone.

Perikles, atenski politik iz 5. stol. pr. Kr., je v svoji hvalnici atenski demokraciji čudovito podal nekaj temeljnih značilnosti demokratične kulture. V demokraciji je skrb

O avtorju

Dr. Robert Petkovšek se je rodil leta 1965 v Ljubljani. Po končani Gimnaziji Ivana Cankarja v Ljubljani se je vpisal na Filozofsko fakulteto v Ljubljani, kjer je študiral klasično grščino, sociologijo kulture in filozofijo. Vzporedno je študiral teologijo in vstopil v Misijonsko družbo. Doktorat iz filozofije je naredil na Katoliškem inštitutu v Parizu. Je docent za filozofijo in prodekan na Teološki fakulteti v Ljubljani. Je član Slovenskega filozofskega društva in sekcije Generatio Europaea Evropske akademije znanosti in umetnosti s sedežem v Salzburgu. V francoščini je izdal knjigo Eksistencialni status platonizma, v nemščini pa Heidegger-Index.

za skupno dobro poslanstvo vsakega državljana. Z isto vneto, s katero človek dela za svoje dobro, mora delati za skupno dobro. K javnemu upravljanju sem torej poklican, da bi služil drugim, ne samemu sebi. Drugemu pa ne pomagam iz preračunljivosti, ampak ker sem svobodni človek. Dostojanstvo svobode je temelj demokracije. Svobode pa Perikles ne razume individualistično kot »vojno vseh proti vsem«, marveč kot klic k prijateljstvu, k temu, da »drugim delam dobro«. Ko prebiramo misli tega briljantnega atenskega politika, zapisane v Tukididovi *Peloponeški vojni*, se zdijo utopične. In res, ko je Perikles demokracijo postavljal v takšno vzvišeno, idealno luč, so se v Atenah že dvigovali sofisti, ki so se nad idealom skupnega dobrega le nasmihali in so krhkost demokracije postavili v službo sebičnih interesov. Navzven so se kazali demokrate, v resnici pa so služili sebičnim, naturalističnim apetitom. Zanje je Platon zapisal: »Saj je tudi volk podoben psu, najbolj divja žival najbolj krotki. Toda kdor se noče zmotiti, mora biti vedno pazljiv glede podobnosti: ta rod je namreč nadvse izmuzljiv.«

Sofisti so veljali za mojstre besede, a njihov cilj ni bil, da bi s tem, kar so povedali, izrazili resnico, ampak da bi poslušalca prepričali. Hkrati ko so nekateri postavljali temelje demokraciji, so drugi – sofisti – odpirali pota demagogiji. Z zanimanjem za jezik so seveda veliko prispevali k demokratični kulturi, toda s tem da so resnico zavrgli kot nekaj odvečnega, so odprli vrata najbolj grobemu naturalizmu, za katerega »je pravično, če ima imenitnejši več od nizkotnejšega in močnejši več od slabotnejšega, /.../ če močnejši vlada šibkejšemu«, »krepost in srečo pa vidi v nasladi, razuzdanosti in svobodi«.

Demagogija je Ahilova peta sleherne demokracije! V svoji odprtosti je lahek plen demagogov, ki ne iščejo skupnega, ampak svoje dobro. Najučinkovitejše sredstvo demagogije so klišeji, ki jih danes v preveliki meri prenašajo mediji. Nemaokrat novinarji niso le njih prenašalci, ampak tudi njih kovači, kar se je znova potrdilo v letošnjem predvolilnem boju, v katerega so v ključnem trenutku posegli prav novinarji s klišejem o podkupljivem premierju.

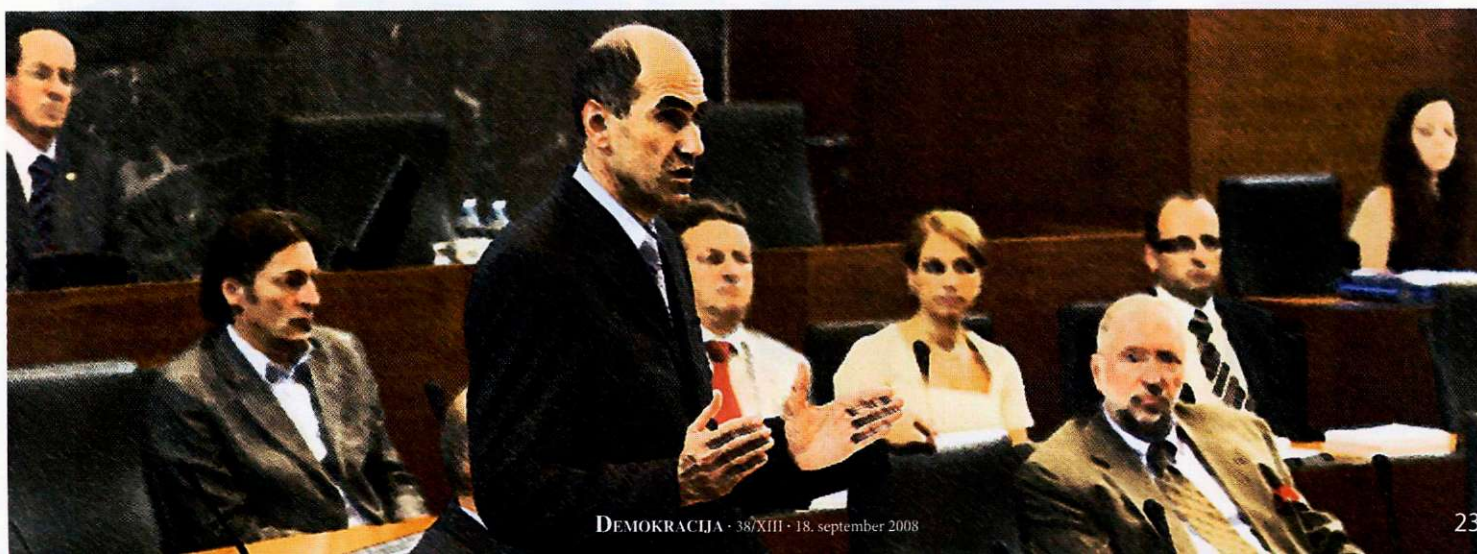
Demokracija in verovanje Platon je reko sofistične samovolje, ki je Atene že potegnili v vrtinec brezpravnosti, lažnih in krivičnih obsodb, zajezil takó, da ji je nasproti postavil boga kot najvišje merilo: »Bog je merilo vseh stvari.« Nasprotno se sofistična misel, ki je postavila posameznika za merilo vseh stvari, ne zmore več upreti nebrzdanosti. Isto je ugotavljal Dostojevski v vrvežu liberalizma svojega časa: »Če ni Boga, je vse dovoljeno.«

Tony Blaire je konec maja ob ustanavljanju *Verske fundacije* v New Yorku napovedal, da bo odslej svoje javno delovanje posvetil vlogi, ki jo ima »vera kot moč dobrega« v javnem življenju. Po njegovem prepričanju bo »religijsko verovanje imelo v 21. stoletju isto vlogo, kot jo je imela politična ideologija v 20. stoletju. V dobi globalizacije ni nič pomembnejšega kakor usposobiti ljudi različnih ver in kultur za to, da bi drug drugega bolje razumeli in živeli v miru in medsebojnem spoštovanju ter dati veri njej lastno mesto v prihodnosti.«

Religija seveda ne more nadomestiti politike. Svetno življenje ureja politika, ne religija. V današnjem času ni ničesar več zunaj politike, tj. zunaj zakonskih opredelitev. A demokracija ostaja v svoji krhkosti nenehno izpostavljena morebitnim zlorabam. Zanj je zrel samo človek, ki se zaveda svojih meja. Demokracije je

A demokracija ostaja v svoji krhkosti nenehno izpostavljena morebitnim zlorabam. Zanj je zrel samo človek, ki se zaveda svojih meja. Demokracije je zmožen človek s politično kulturo in z vrednotami ...

zmožen človek s politično kulturo in z vrednotami, kultura pa je proces samoomejevanja, tj. sprejemanje dejstva, da nisem jaz merilo vseh stvari, da sam nisem Bog, ampak da so zunaj mene absolutna dejstva, ki jih moram sprejeti. Religija ni nič drugega kakor sprejemanje absolutnega, ki je zunaj mene in ga ne morem spremeniti v sredstvo svoje volje. Če prihodnost ne bo sprejela takšnih temeljnih omejitev, je ne bo, ker jo bo uničil naturalizem, barbarski, nebrzdani boj vseh proti vsem s kakršnimi koli sredstvi. Zаметki takšnega boja so v obmetavanju z lažnimi klišeji, ki jim ni do resnice, ampak do »ubijanja« drugače mislečih. V primerjavi s pripravami na volitve v Združenih državah je največja hiba domačega predvolilnega boja v tem, da v njem skoraj nismo slišali besede o vrednotah in verovanju, na katerih demokracija stoji in pade. ■

Primerjava programov strank

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Gospodarski programi političnih strank so precej različni. Vladni SDS in NSi se zavzemata za zniževanje davkov, SD bi znižala najnižjo plačo, v Zaresu bi obdavčili stanovanja in hiše, v LDS bi povečali plače tistih, ki že zdaj dobijo največ.

Predsednik vlade Janez Janša je pretekli teden dejal, da lahko do leta 2015 po vseh kriterijih dosežemo evropsko povprečje. Pri tem je navedel podatek, da je bila pred desetimi leti Slovenija po kupni moči na prebivalca pri 78 odstotkih povprečja EU, sosednja Italija pa pri

120. »Razlika je bila 42 odstotnih točk. Po desetih letih ta razlika znaša le še devet odstotnih točk. S tem trendom razvoja bomo do leta 2012 Italijo dohiteli, še v naslednjih treh letih lahko po vseh kriterijih – tudi po višini realnih plač in pokojnin – dosežemo evropsko povprečje,« je napove-

dal premier. Če pa želimo, da se to res zgodi, moramo imeti vlado, ki bo državo vodila tako, da se bo to uresničilo. Kot vemo, pa se nič ne zgodi samo od sebe.

Pomembni programi Pomembni so torej gospodarski programi strank, zaradi vrste volilnega sis-

tema, kot je uzakonjen z ustavo, pa se bodo morale stranke, ki bodo oblikovale vlado, koalicijsko uskladiti. Ker so volitve predurmi, smo pregledali, kaj je katera od političnih strank, ki si prizadevajo za vstop v parlament in posledično prevzem vlade, zapisala v svoj program.

Pogled nazaj Začeli bomo z največjo vladno stranko, to je SDS. V tem mandatu, če smo natančnejši, v vsega treh letih (2005, 2006, 2007), je bilo pod vodstvom SDS ustvarjenih 37 tisoč novih delovnih mest, brezposelnost v tem obdobju pa se je znižala za več kot 26 odstotkov. Hkrati s tem so se povečale netoplače. V letu 2007 so bile plače višje za kar 20 odstotkov v primerjavi s plačami v letu 2004, davčne obremenitve iz plač pa so bile nižje za 9 odstotkov. To pomeni, da se je netoplača zaposlenega s povprečno plačo zaradi nižje dohodnine samo lani, to je v letu 2007, na letni ravni povečala za 840 evrov glede na leto 2004. Povedano drugače, lani je zaposleni s povprečno pla-

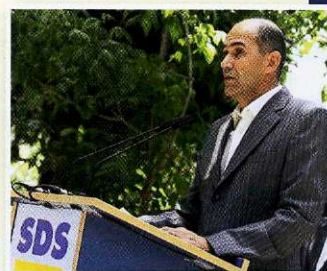
čo ali še manj na letni ravni prejel še eno povprečno plačo. Torej ne 12, temveč 13 plač. Vlada pod vodstvom SDS je torej znižala osebni davek na dohodek.

Za konec Programi posameznih strank so torej zelo različni, kažejo pa predvsem to, da so jih nekatere večje opozicijske stranke pripravljale z levo roko. Resni in verodostojni pa so programi, ki so jih pripravili v največjih vladnih strankah, ki imajo tudi večji pregled nad vsem, kar se dogaja v državi. Pozna se tudi, da predsedniki LDS, SD in Zaresa niso ekonomsko izobraženi, ampak so po poklicu pravnik, politolog in filozof. To pa so znanja, ki z gospodarskimi nimajo kaj dosti skupnega. ■

SDS za nižje davke

Da nameravajo tako kot doslej delati tudi v prihodnje, je jasno iz njihovega programa. Še naprej naj bi zniževali davčna bremena tako posameznikov kot gospodarstva. Glede morebitnih sprememb davčne zakonodaje v SDS menijo, da bi bilo treba najprej preučiti učinke zadnje davčne reforme, potem pa bi lahko razmislili o znižanju davčnih stopenj za vse davčne zavezance. Tako bodo preučili možnost znižanja dohodninskih stopenj za 1,5 do 2 odstotni točki za vse zavezance ter znižanja cedularne obdavčitve kapitalskih dobičkov in prihodkov od obresti. Prav tako bi bilo po oceni SDS smotno prislusniti predlogom iz gospodarstva o znižanju obdavčitve podjetij. Menijo še, da je treba s krčenjem nepotrebnih izdatkov na vseh področjih ustvarjati presežek. Slovenija je namreč po vseh mednarodnih študijah kljub napredku v zadnjih letih, ko so se nekatera davčna bremena vendarle zmanjšala, še vedno eno najbolj davčno obremenjenih območij. Zato je treba davke znižati. Ali kot je dejal dr. Peter Groznik, predsednik odbora za finance pri SDS, »kot dober predlog ocenjujejo tudi zvišanje meje za uvrstitev v najvišji davčni razred«, kar je po njegovem mnenju kmalu uresničljivo. Groznik je še dejal, da mora država »iz miselnosti, ki je prevladovala v preteklosti – da so primanjkljaji dobri – preiti v miselnost, da je praviloma treba ustvariti presežek«. »SDS se pri tem bistveno razlikuje od programov drugih strank, ki omenjajo fiskačna pravila in fiskačni svet. Če se kar strinjaš s tem, da imaš primanjkljaj, ga boš tudi imel,« je prepričan vodja vladnega strateškega gospodarskega sveta. Po njegovih besedah SDS zagovarja odločitve, da je treba z racionalizacijo in s krčenjem nepotrebnih izdatkov na vseh področjih ustvarjati presežek.

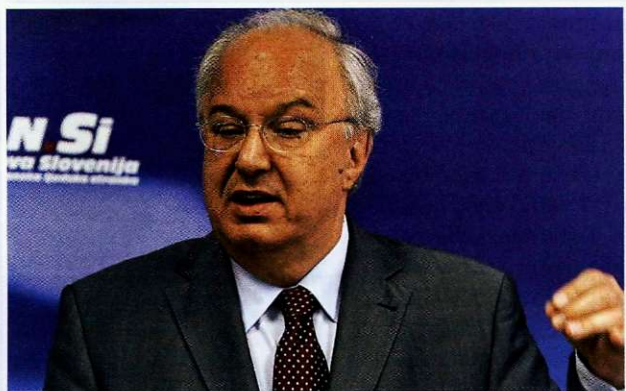
Janez Janša, predsednik SDS, napoveduje, da lahko do leta 2015 dosežemo evropsko povprečje tako pri plačah kot pokojninah.

Umik iz gospodarstva V SDS name-
ravajo nadaljevati tudi z umikom države iz gospodarstva. Komu bodo prodali podjetja, bo odvisno predvsem od ponujene cene. Da bi zadržali oz. povečali gospodarsko rast, predlagajo tri ukrepe: nadaljnjo krepitev konkurenčnosti in inovativnosti slovenskega gospodarstva, vlaganja v strateško pomembno nacionalno infrastrukturo ter nove programe in prilagajanje obstoječih izobraževalnih programov potrebam gospodarstva in razvijajoče se družbe. Predlagajo še nove oblike finančnih instrumentov za podjetja ter odpravljanje administrativnih ovir pri poslovanju in ustanavljanju podjetij. Vlagati bi bilo treba v turistično in gospodarsko infrastrukturo ter podpirati projekte, ki krepijo sodelovanje gospodarstva in institucij znanja. Podjetništvo bi bilo treba bolj promovirati, hkrati pa spodbujati internacionalizacijo slovenskega gospodarstva in neposrednih tujih investicij. Povečati bi se morala tudi fleksibilnost trga delovne sile, kar je po mnenju SDS mogoče doseči s socialnim dialogom. V stranki predlagajo še naložbe v strateško pomembno nacionalno infrastrukturo na področju prometa, energetike in komunikacij.

Peter Groznik (SDS) meni, da je nadaljnje znižanje dohodnine mogoče.

Tudi NSi za manjšo obremenitev

Andrej Bajuk, predsednik NSi, si želi pregledno privatizacijo po sistemu NKBM.

V NSi se bodo tudi v prihodnje zavzemali za zdravo gospodarsko rast na podlagi investicij, tako domačih kot tujih, večjo rast produktivnosti dela in posledično tudi plač. V stranki se zavzemajo za solidarnost in odgovornost gospodarskega delovanja. Zato bodo posebej spodbujali programe za zagotavljanje delovnih mest in prihodkov ter svobodno ustvarjalnost vseh državljanov na vseh področjih življenja. Z gospodarsko politiko bodo smiselno usmerjali strukturo delovnih mest, da bi zagotovili zaposlitve za vse državljane. Zagotovili bodo izobraževanje vseh mladih, da bodo lahko po končanem šolanju razvili vse svoje talente. Podpiranje raziskav je po mnenju NSi ključnega pomena tudi v prihodnosti, zato se bodo še naprej zavzemali za čim večje povezovanje izobraževanja in gospodarstva. Poseben poudarek dajejo malemu in srednjemu gospodarstvu. Za Slovenijo vidijo perspektivo v proizvodnji visoko kakovostnih maloserijskih izdelkov in v njihovem trženju. Podpirajo jasno privatizacijo in boj proti nepravilnostim, do katerih je prišlo v času privatizacije. Zagovarjajo torej način pravične in pregledne privatizacije kot v primeru NKBM. Področje davčne politike ocenjujejo kot enega od pospeševalnih ukrepov za spodbudo novih projektov in spodbujanje malega in srednjega podjetništva. Prepričani so še, da je treba zavarovalniški sistem privatizirati ter zagotavljati ustrezna in takojšnja izplačila ob ustreznem kapitalu zavarovalnic in oceni tveganja. Zavzemajo se za dosledno spoštovanje celotne zakonodaje na področju javnih financ, ki zagotavlja ustrezno preglednost v skladu z načeli sodobne demokracije in odgovornost pri upravljanju z javnimi sredstvi. Zavzemajo se za davčno razbremenitev prihodkov od dela in za primernejšo obdavčitev prihodkov od kapitala, ki pa mora zagotoviti svojo nevtralnost do različnih virov takšnih prihodkov. Podpirajo mednarodno primerljivo obdavčitev kapitalskih dobičkov. Davčni sistem je treba po mnenju NSi poenostaviti, težijo pa tudi k zmanjševanju obremenitev gospodarstva z zmanjševanjem državne porabe in varčevanjem ter z boljšim in učinkovitejšim delovanjem javnih ustanov na vseh ravneh.

V SDS in NSi si prizadevajo za nadaljnje zniževanje davkov, v LDS in Zaresu bi davke povečali, v SD pa o tem ne govorijo prav veliko.

SD bi znižala minimalno plačo

SD je največja opozicijska stranka in želi po volitvah prevzeti odgovornost za prihodnost, čeprav še ni naredila obračuna za preteklost (v dvanajstih letih je bila SD, prej ZLSD, kar 7 let vladna stranka). V svojem programu ima zapisano, da bodo minimalno plačo dvignili na raven, da bo ta dejansko pokrila nujne življenjske stroške. Pri tem so prezrli, da je že zdaj minimalna plača, ki znaša 582 evrov, izračunana tako, da pokrije te stroške. Hkrati so v SD izračunali, da znašajo mesečni minimalni stroški štiričlanske družine 490 evrov. To pomeni, da SD obljublja uresničitev nečesa, kar v Sloveniji že obstaja. Če bi malo špekulirali, lahko zapišemo, da napovedujejo celo znižanje minimalne plače (na 490 evrov). Hkrati napovedujejo, da bodo omejevali zaposlitve za določen čas. Če vemo, da je največ novih zaposlitev prav takšnih in da se delodajalci bojijo zaposlovati ljudi za nedoločen čas, saj jih je strah različnih tveganj, pomeni, da bo SD odpravila še te zaposlitve, ki zdaj dajejo kruh številnim ljudem, hkrati pa v stranki nočejo videti, da se zaposlitve za določen čas pogosto spremenijo v zaposlitve za nedoločen čas. In še ena cvetka, ki jo je SD zapisala v svojem programu, to pa je, da bodo znižali plačevanje javnih vrtcev. Od 1. septembra dalje že vsak drugi ali nadaljnji otrok v družini obiskuje vrtec brezplačno. Torej v SD ne poznajo realnosti. O kakšnem večjem znižanju davkov pa v programu SD ni besed.

Borut Pahor, predsednik SD, napoveduje nižje minimalne plače od sedanjih.

SNS bi ustavila privatizacijo

Stranka SNS, ki je v opoziciji, bi zmanjšala zadolževanje države in posledično zmanjšala stroške njenega delovanja predvsem z zmanjšanjem števila zaposlenih v javni upravi. Privatizacijo je treba ustaviti, dokler nimamo izdelane ustrezne zakonodaje, ki bi nas zavarovala pred odlivom dobičkov v tujino, so prepričani v SNS. Znižali bi stopnjo davka na dohodek pravnih oseb in uvedli olajšave za investicije v podjetniške zamisli. Prepričani so, da bi morali za večanje bruto domačega proizvoda znižati davek na dodano vrednost, in sicer na 15 odstotkov. V SNS zastopajo stališče, naj stanovanje, v katerem živi lastnik, ostane neobdavčeno. Obdavčene naj bodo tiste nepremičnine, ki niso življenjskega pomena. Torej bi bilo davek na nepremičnine smiselno uvesti samo na res velike oziroma razkošne in dodatne nepremičnine, last premožnejših prebivalcev, ki jim davek na nepremičnine ne bi preobremenjeval družinskega proračuna.

Zmagaj Jelincič, predsednik SNS

Zares za obdavčitev nepremičnin

V stranki Zares, ki je nastala iz dela LDS, vidijo velike rezerve pri učinkovitejšem črpanju sredstev iz evropskih strukturnih skladov. Na področju spodbujanja tehnološkega preboja slovenskega gospodarstva nameravajo po zgledu finske tehnološke agencije zagotoviti neodvisni slovenski tehnološki agenciji več sredstev za spodbujanje tehnološkega razvoja. Glede nadaljnje privatizacije predlagajo model v treh korakih.

V prvem predvidevajo za podjetja, ki so v državni lasti, možnost vstopa zasebnih investorjev do višine 49 odstotkov z javnimi mednarodnimi razpisi. Pravijo, da bodo pripravili načrt vstopa, temeljil pa bo na javnih mednarodnih razpisih, ki bodo vključevali tako prodajo kot dokapitalizacijo, v kar bi vključevali tudi fizične osebe. Zanimivo je, da je LDS v preteklosti, ko je 12 let vodila vlado, tovrstne javne mednarodne razpise ignorirala. V drugem koraku se bodo zavzeli za takojšnjo uvrstitev teh podjetij na borzo vrednostnih papirjev. Kjer se bo pokazalo, da je vstop zasebnega sektorja povečal učinkovitost upravljanja podjetja, se bodo zavzeli za tretji korak, po katerem se država bodisi v celoti umakne, bodisi se umakne do kontrolnega deleža v višini 25 odstotkov plus ena delnica. Glede davkov so v Zaresu med drugim mnenja, da je treba spremeniti meje davčnih razredov pri dohodninski lestvici, obdavčili pa bi lastnike več stanovanj oziroma hiš.

Gregor Golobič, predsednik Zaresa, bi obdavčil lastnike več stanovanj in hiš.

LDS za še višje plače najbogatejših

V oslabljeni LDS se zavzemajo za to, da bi zaposlenim omogočili prekvalifikacijo, da bi torej zaposleni z dodatnim šolanjem dosegali tudi višjo plačo. V LDS se zavzemajo, da bi del plače delavcem izplačevali prek udeležbe pri dobičku podjetja, kar pomeni, da bi del plače zadržali v podjetju. Podoben primer poznamo v Pivovarni Laško. Kapitalsko bi okrepili podjetniške sklade in ustanovili podjetniški forum, uvedli pa bi davčne olajšave za vlaganje v industrijsko raziskovanje in patente. Za socialno sporazumevanje med delodajalci in delojemalci menijo, da bi bilo treba uvesti različne socialne sporazume, s čimer bi podjetjem in panogam dali različne možnosti nagrajevanja za uspešnost. Vsem posameznikom bi omogočili, da ostanejo v delovnem razmerju, tudi ko izpolnijo pogoje za upokojitve. Glede davkov pa je v njihovem programu zapisano, da je treba poleg pavšalne ugotovitve o davčni razbremenitvi dela omejiti tudi zgornje meje vseh prispevkov iz brutoplač. To pomeni, da bi bile najvišje netoplače lahko še bistveno višje kot doslej. Primer: če bi nekdo imel 10 tisoč evrov brutoplače in bi bili prispevki iz brutoplač omejeni navzgor, recimo z 2 tisoč evri, bi ta menedžer prejel 8 tisoč evrov netoplače. Zdaj so obremenitve več kot polovične in ob tolikšni plači prejme manj kot 5 tisoč evrov. LDS se torej zavzema za še višje plače tistih, ki že tako prejema največ.

Katarina Kresal, predsednica LDS

DeSUS za obdavčitev razkošja

V DeSUS, najmanjši vladni stranki, menijo, da je treba gospodarsko rast še pospešiti, to pa bi dosegli tako, da bi se država umaknila iz gospodarstva. S tem bi se po njihovem mnenju sprostil mnogi razvojni potenciali, predvsem pa človeški viri. V stranki se zavzemajo za znižanje davkov na kapitalne dobičke, ki se ne reinvestirajo. Prepričani so tudi, da je privatizacijo treba izpeljati do konca. Nekaj »paradnih konjev« slovenskega gospodarstva bi zadržali v državni lasti v višini 25 odstotkov plus ena delnica (NLB, NKBM, Telekom Slovenije, Pošta Slovenije, Zavarovalnica Triglav, Krka, Luka Koper ...). Nadaljnjih 25 odstotkov bi prodali prebivalstvu in domačim podjetnikom, 49,9 odstotka pa naj bi šlo v roke strateškim partnerjem. V stranki bi obdavčili tudi razkošje (vile, jahte, drage avtomobile in podobno, pri čemer bi bila lahko učinkovita finančna policija). Dohodninska lestvica je krivična do nižjega in predvsem srednjega sloja, zato bi jo nekoliko »raztegnili« navzgor, še navajajo v DeSUS.

Karl Erjavec, predsednik DeSUS

SLS bi spreminjala zakone

V SLS in SMS, ki na teh volitvah nastopata skupaj, pa, zanimivo, podpirajo sprejete restriktivne zakonodaje, s katero je treba vzpostaviti transparentno lastništvo. Ob tem dodajmo, da nova zakonodaja ne vpliva na dogodke, ki so se zgodili v preteklosti. Pri tem imamo v mislih različne prevzeme podjetij na dvomljiv način, na primer Pivovarne Laško. Glede davkov pa menijo, da lahko razvojno naravnani in stimulativen davčni sistem pozitivno vpliva na gospodarsko rast in zaposlovanje, zato se zavzemajo za davčno politiko, ki bo spodbujala naložbe v razvoj in v tiste dejavnosti, ki prinašajo visoko dodano vrednost. Zavzemajo se za uvedbo družinske dohodnine, ki bi družinam omogočila, da bodo vsi osebni prejemki in olajšave družinskih članov enotno obdavčeni, zmanjšanje davčne stopnje na dohodek gospodarskih subjektov, povečanje splošne davčne olajšave (država mora iz obdavčitve izvzeti tisti del plače oz. dohodkov, ki pomeni minimum preživetja), zvišanje meje med drugim in tretjim dohodninskim razredom in povečanje trošarine za tobak, alkohol ter druge izdelke, ki škodujejo zdravju ljudi in okolju.

Boško Šrot, predsednik SLS, bi spreminjal zakone in s tem uzakonil dejanja svojega brata.

Zdajšnja porazdeljenost šol ni enakomerna.

Decentralizacija visokega šolstva

Klemen Kocjančič, foto: arhiv Demokracije

Poleg decentralizacije upravnega sistema se je vlada v tem mandatu zavzela tudi za reformo visokošolskega sistema, predvsem za razširitev obstoječih študijskih programov, bolonjsko reformo in ustanovitev novih visokošolskih zavodov.

V Sloveniji imamo 4 univerze in 25 samostojnih visokošolskih zavodov. Univerza v Ljubljani je največja ustanova, ki ima naslednje članice: 3 akademije (za glasbo, za gledališče, radio, film in televizijo ter za likovno umetnost in oblikovanje), 22 fakultet (biotehniško, ekonomsko, za arhitekturo, za družbene vede, za elektrotehniko, za farmacijo, za gradbeništvo in geodezijo, za kemijo in kemijsko tehnologijo, za matematiko in fiziko, za pomorstvo in promet, za računalništvo

in informatiko, za socialno delo, za strojništvo, za šport, za upravo, filozofsko, medicinsko, naravoslovno-tehniško, pedagoško, pravno, teološko, veterinarsko)

in eno visoko šolo (za zdravstvo). Mariborska univerza ima 16 fakultet (ekonomsko-poslovno, za elektrotehniko, računalništvo in informatiko, za energetiko, za gradbeništvo, za kemijo in kemijsko tehnologijo, za kmetijstvo in biosistemske vede, za logistiko, za naravoslovje in matematiko, za organizacijske vede, za strojništvo, za varnostne vede, za zdravstvene vede, filozofsko,

Mojca Kucler Dolinar si prizadeva za nadaljnji razvoj visokega šolstva.

medicinsko, pedagoško in pravno). Primorska univerza ima 5 fakultet (za humanistične študije, za menedžment, za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije, za turistične študije in pedagoško) in eno visoko šolo (za zdravstvo). Univerza v Novi Gorici ima prav tako 5 fakultet (za aplikativno naravoslovje, za podiplomski študij, za humanistiko, za znanosti o okolju in poslovno-tehniško) ter eno visoko šolo (za vinogradništvo in vinarstvo). Imamo pa tudi 11 samostojnih fakultet in 14 vi-

sokih šol (Evropsko pravno fakulteto v Novi Gorici, Fakulteto za državne in evropske študije v Kranju, Fakulteto za informacijske študije v Novem mestu kot javni visokošolski zavod, Fakulteto za uporabne družbene študije v Novi Gorici, Fakulteto za podiplomski humanistični študij v Ljubljani, Fakulteto za podiplomski študij menedžmenta na Bledu, GEA College – Visoko šolo za podjetništvo v Piranu, Mednarodno fakulteto za družbene in poslovne študije (Celje), Mednarodno podiplomsko šolo Jožefa Stefana v Ljubljani, Šolo za risanje in slikanje v Ljubljani, Visoko komercialno šolo v Celju, Visoko poslovno šola Doba Maribor, Visoko šolo za dizajn v Ljubljani, Visoko šolo za računovodstvo v Ljubljani, Visoko šolo za storitve v Ljubljani, Visoko šolo za tehnologije in sisteme v Novem mestu, Visoko šolo za tehnologijo polimerov v Slovenj Gradcu, Visoko šolo za upravljanje in poslovanje v Novem mestu, Visoko šolo za varstvo okolja v Velenju, Visoko šolo za zdravstveno nego Jesenice, Visoko šolo za zdravstvo Novo mesto). Če pogledamo geografsko porazdelitev ustanov, vodi Ljubljana s 33, sledijo Maribor (13), Nova Gorica (6), Koper in Novo mesto (vsak 4), Celje (3), Ajdovščina, Kranj, Portorož (vsi po 2) ter Krško, Bled, Piran, Slovenj Gradec, Velenje in Jesenice po eno visokošolsko ustanovo.

Razporeditev ustanov Ljubljana je kot prestolnica seveda tudi izobraževalno središče Slovenije. Toda z decentralizacijsko politiko bi bilo vredno razmisliti tudi o iskanju drugih lokacij za ustanove oz. ustanovitev novih šol zunaj Ljubljane in drugih univerzitetnih središč. Glede na situacijo bi lahko ustanovili še najmanj dve univerzi s središčem v Kranju in Novem mestu. Sle-

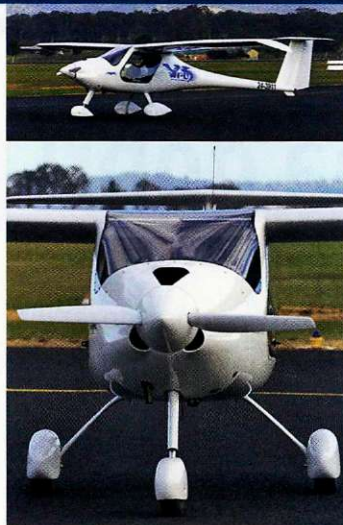
dnja je še najbližje ustanoviti, še posebej po junijskem podpisu namere o graditvi študentskega doma v Novem mestu. Pri ustanavljanju bi morali upoštevati tudi lokalno gospodarstvo, tako da bi lahko šole in podjetja sodelovali med seboj. Primer tega bi bila lahko fakulteta za energetiko v Krškem, iz katere bo lahko izhajal kader za jedrsko elektrarno in za vse energetske projekte, ki so potrebni v času, ko cena fosilnih goriv nenehno narašča.

Vpliv na gospodarstvo Če pogledamo samo Univerzo v Ljubljani, je bilo v študijskem letu 2007/08 vpisanih v programe več kot 47.000 študentov. Taka koncentracija ljudi predstavlja velik gospodarski element v prestolnici. Poleg tega, da študirajo, so seveda dejavni drugje. Kot vsi morajo jesti in tako ustvarjajo promet številnim gostinskim podjetjem; potrebujejo tudi oblačila, študijske pripomočke, se poslužujejo številnih drugih

Študentje so pomemben gospodarski dejavnik.

storeitev (fitnes, kino ...). Da si vse to lahko privoščijo, mora večina delati prek študentskih servisov. S tem pa se ustvari nepretrgan krog: če hočeš študirati, greš v Ljubljano, najdeš zaposlitev in tam zapravljaš denar. Največja študentska obremenitev pa je iskanje stanovanja. Nekateri so srečni in pridobijo prostor v študentskih oz. prostih dijaških domovih, nekateri ostanejo doma in vsak dan potujejo v Ljubljano,

Pipistrelovo letalo virus je premagalo vse tekmece na dveh Nasinih tekmovanjih.

medtem ko preostali najdejo stanovanje pri zasebnikih. Ker je vsako leto veliko povpraševanje, lahko stanodajalci višajo cene, s tem pa se povišujejo cene za drugo prebivalstvo.

Enakomernost S tem ko bi ustanovili čim več šol zunaj ustanovljenih univerzitetnih središč, bi pripomogli k enakomernjšemu razvoju celotne Slovenije in ne

drug kraj. Šole in podjetja se povezujejo, vsako leto se povečuje tudi število kadrovskih štipendij, kar pomeni, da ima čedalje več študentov priložnost, da se takoj po študiju zaposlijo. Posledično bi se zmanjšale tudi cene nepremičnin v velikih središčih, da bi tako postale dostopne vsem, ki si jih do zdaj niso mogli privoščiti. Pri ustanavljanju novih šol bi morali upoštevati naravne in gospodarske značilnosti območja in potrebe po kadrih. Že sedaj si država prizadeva povečati zanimanje za naravoslovne in tehnološke poklice, ki jih ta čas najbolj primanjkuje, medtem ko študentje družbenih in humanističnih ved večinoma ne najdejo zaposlitve v svoji stroki.

Pipistrel kot zgled Dober primer sodelovanja med stroko in izobraževalno ustanovo je podjetje Pipistrel Iva Boscarola. Potem ko je ustanovil podjetje za proizvodnjo motornih zmajev in sedaj tudi motornih letal, se je odločil, da poleg podjetja ustanovi tudi razvojni center za potrebe lastnega podjetja, v katerem bodo izvajali tudi študijske programe. S tem si bodo za-

Le enakomeren razvoj celotne Slovenije bo omogočil splošno blaginjo.

le nekaj mest. Če bi imeli mladi priložnost študirati v bližini rojstnega kraja in tam pridobiti tudi ustrezno zaposlitev, bi tako ostali tam in se ne bi selili v velika gospodarska središča. Seveda to ne pomeni, da bi morali vsi hoditi na bližnjo šolo in se v istem kraju tudi zaposliti, a bi s tem vzpostavili boljšo razvitost sedaj nerazvitih krajev, ki trpijo predvsem zaradi odhajanja mladine ali pa vsaj vsakodnevne migracije v

gotovili nenehen dotok novih delavcev, ki jih potrebujejo pri razvoju in proizvodnji letal, s katerimi zmagujejo na prestižnih tekmovanjih (npr. dvakrat na Nasinem tekmovanju).

Prihodnost Le z enakomernim vsesplošnim razvojem celotne Slovenije je realno pričakovati, da se bodo kraji zunaj gospodarskih središč lahko razvili v skladu s svojimi zmožnostmi. ■

Posavje na dobri poti

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Posavski regiji, v kateri se gospodarstvo pospešeno razvija, se obetajo številne nove naložbe. Vsako leto je tudi več novih potreb po zaposlitvah. Če bo šlo tako naprej kot v zadnjih letih, se območju obetajo boljši časi.

Andrej Vizjak, minister za gospodarstvo

tevani obliki. Ker pa pokrajinska zakonodaja v parlamentu zaradi nasprotovanja političnih strank opozicije (SD, LDS in Zaresa, pri čemer so figo v žepu držali predvsem prvi) ni bila sprejeta, se bo odločanje o tem preneslo v naslednji mandat. V čas po volitvah torej. Zato je nedvomno tudi za to območje zelo pomembno, kdo bo vodil prihodnjo vlado.

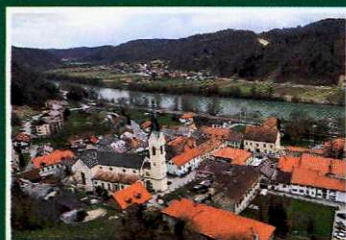
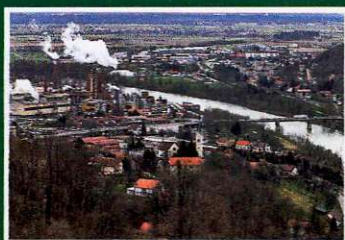
Gospodarstvo in inovatorji

V Posavju imajo večje število zelo uspešnih podjetij, samostojnih podjetnikov, kmetov in posameznikov. Tako je v začetku septembra območna gospodarska zbornica pripravila tradicionalno podelitev odličij inovatorjem Posavja, srečanje gospodarstvenikov pa je povezala z razpravo o perspektivah v tem delu Slovenije. Prireditve se je udeležil tudi minister za gospodarstvo Andrej Vizjak in dejal, da ima Posavje številne prednosti, vlada pa želi z ukrepi doseči ugodno gospodarsko okolje. Vizjak je med prednostmi omenil bližino Zagreba, avtocesto, schengensko mejo, letališče Cerklje. Dejal je tudi, da se regiji obetajo dograditev spodnesavskih elektrarn, drugi blok Jedrske elektrarne Krško, plinohram v Senovem, daljnovod Krško-Beričevo, odlagališče radioaktivnih odpadkov, obrat tovarne

Občine Brežice, Krško, Sevnica in novoustanovljena Kostanjevica na Krki oblikujejo geografsko, kulturno, zgodovinsko in družbenoekonomsko zaokroženo celoto – Posavsko regijo. Ta se v zadnjih letih pospešeno razvija, deloda-

jalci pa letno prijavijo v povprečju po 6.000 potreb po novih zaposlitvah, od tega slabih osem desetih zaradi odprtja novih delovnih mest. Občine pravijo, da želijo še naprej uveljavljati identiteto Posavske regije za skupno trženje z ohranjanjem in pou-

darjanjem specifičnosti njenih posameznih delov. S tem želijo tudi dogovorno reševati možnosti in problematiko znotraj regije, še posebej na področju varstva okolja, rabe prostora, energetike, prometa, šolstva, zdravstva in turizma. To poudarjajo zato, ker so se v preteklosti pojavljale težnje nekaterih, da bi Posavje po novi pokrajinski zakonodaji priključili kateri od večjih regij, na primer Dolenjski. Posavski politiki, nekateri med njimi delujejo tudi na državni ravni, med njimi Andrej Vizjak, minister za gospodarstvo, so se temu odločno uprli, saj so menili, da bi tovrstna priključitev vodila k odpravi predvsem vseh državnih ustanov pa tudi drugih, na primer bolnišnice. Po mnenju predstavnikov SDS bi to samo še poslabšalo ekonomsko-socialni položaj Posavja, zato so zatrdili, da se pokrajini Posavje in pravici do odločanja ne bodo odpovedali. Tako je tudi bilo. Zdajšnja vlada je pokrajino podprla v zah-

Posavje tvorijo štiri razvijajoče se občine: Brežice, Krško, Sevnica in Kostanjevica ob Krki.

Pokrajino so prizadele tako suše kot neurja.

zdravil Krka v Krškem in odsek tretje razvojne osi. Do pomembnih naložbenih dejavnosti bo po njegovih besedah prišlo v industrijsko-poslovni coni Feniks na Krško-brežiškem polju. Naložba v skupni vrednosti 4,1 milijarde evrov pa bo zagotavljala 2.400 novih delovnih mest. Srečanje posavskih gospodarstvenikov so sklenili s podelitvijo odličij inovatorjem Posavja za leto 2007. Zlato priznanje za inovacije je dobilo komunalno podjetje Ko-

Več zaposlenih Konec lanskega leta je bilo v regiji 24.427 delovno aktivnih oseb, kar pomeni, da se je njihovo število v letu dni povečalo za 3,6 odstotka. Največ delovno aktivnega prebivalstva je seveda na območju Krškega (10.516), sledijo Brežice (7.852) in Sevnica s 6.059 delovno aktivnimi prebivalci. Število zaposlenih pri pravnih osebah se je povečalo za 2,5 odstotka, več je tudi samostojnih podjetnikov posameznikov. V letu dni se je

Več kot tri četrtine vseh lanskih zaposlitvenih potreb je nastalo zaradi odpiranja novih delovnih mest.

stak Krško za razvoj tehnologije za odstranjevanje plavja in usedlin pred akumulacijskimi jezovi, srebrni priznanji za inovaciji s področja kartonske embalaže pa je prejelo podjetje Duropack Te-spack Brestanica.

Več delovno aktivnih Z ugodnimi gospodarskimi kazalniki se na tem območju povečuje tudi število delovno aktivnega prebivalstva, in sicer v Brežicah, Krškem in Sevnici, kar je posledica ugodne gospodarske rasti in investicijskih vlaganj v regiji in zunaj nje. Živahna dogajanja na trgu dela spodbujajo tudi povečano povpraševanje delodajalcev po delavcih, za kar območna služba zavoda za zaposlovanje Sevnica, ki pokriva vse uvedene navedene upravne enote, ugotavlja, da območje čedalje težje zagotavlja domače delavce, kar je posledica predvsem izstopajočih strukturnih neskladij znotraj nezaposlenosti.

povečalo tudi število kmetov, in sicer za 6,5 odstotka. Po strukturi je 2.144 kmetov, 121 ljudi se ukvarja s samostojnimi poklici, samostojnih podjetnikov je 1.546, približno 20.500 oseb pa je zaposlenih bodisi pri pravnih, bodisi pri fizičnih osebah. Pri tem se gibanja po občinah nekoliko razlikujejo. V brežiški tako število samostojnih podjetnikov in pri njih zaposlenih delavcev ne narašča, več pa je kmetov in zaposlitev pri pravnih osebah. V Krškem izstopa povečanje števila zaposlenih pri samostojnih podjetnikih, temu sledi povečanje zaposlenih pri pravnih osebah in tudi večje število kmetov. Podobno je v sevniški občini, le da tu narašča število zaposlenih pri pravnih osebah, sledi povečanje zaposlenosti pri fizičnih osebah in tudi števila kmetov. Število zaposlenih se je najbolj povečalo na področju gradbeništva, gostinstva in poslovnih storitev pa tudi

Vladna pomoč

Območje Posavja, kjer je kmetijstvo pomembna gospodarska dejavnost, so v zadnjih letih prizadele večje naravne nesreče. Najprej suše, nato tudi neurja. Vlada, ki je prebivalcem na tem območju vedno priskočila na pomoč, je na primer v začetku septembra letos dopolnila tudi program za odpravo posledic škode v kmetijstvu po naravnih nesrečah v letu 2006. Za odpravo posledic suše, ki je v letu 2006 povzročila škodo na vrtninah in sladkorni pesi v občinah Brežice, Krško in Sevnica, je tako namenila še dodatnih dobrih 85.000 evrov državne pomoči. Spomnimo, da je bila takratna celotna škoda ocenjena na dobrih 306.000 evrov. Po zadnjem neurju, ki je občino Krško prizadelo 15. avgusta, je bilo ugotovljeno, da znaša skupna ocena škode na infrastrukturnih objektih nekaj več kot pol milijona evrov, na 262 objektih pa je škoda ocenjena na 1,1 milijona evrov. Pri tem je 280 gospodarstev ali posameznikov škodo utrpelo tudi v tekoči kmetijski proizvodnji. Na 84 hektarjih je bil pridelek popolnoma uničen, na 700 hektarjih pa delno. V desetih primerih je ujma povsem uničila plastenjake in tunele, v katerih pridelujejo zelenjavo. Neurje s točo je posledice pustilo tudi na 380 hektarjih gozdnih površin. V letu 2008 je občino Krško neurje s točo prizadelo že večkrat, junija, julija in avgusta. Občina Krško je za odpravo posledic avgustovskega neurja od države že prejela 172 tisoč evrov solidarnostne pomoči za tiste posameznike, katerih objekti so bili najbolj poškodovani. Ni pa zanemarljivo, da se je vlada ob obisku Posavja odločila, da 3.000 evrov nameni za zgraditev novih prostorov za delovanje Društva gluhih in naglušnih Posavja v Krškem.

Županske volitve v Sevnici

Po tragični nesreči župana občine Sevnica in poslanca Kristjana Janca bodo v občini 12. oktobra tudi županske volitve. Svojo kandidaturo je vložila tudi neodvisna kandidatka Meri Kelemina, ki se za mesto sevniške županje poteguje s podporo SDS. Njen program se pokriva s programsko usmeritvijo SDS, kot županja pa bi pozornost usmerila v potrebe vseh desetih sevnških krajevnih skupnosti. Keleminova je diplomirana ekonomistka in gospodarstvenica. Med ljudmi pa priljubljena in ima po napovedih velike možnosti za izvolitev.

Meri Kelemina

javne uprave (pri slednjem za 4,4 odstotka oziroma za 66 oseb).

Nova delovna mesta Število potreb po zaposlenih na območju Krškega, Sevnice in Brežic se že tri leta zapored giblje okoli 6.000, v strukturi pa se nekoliko spreminja zastopanost izobrazbenih kategorij. Več kot tri četrtine vseh potreb po zaposlenih je nastalo zaradi odpiranja novih delovnih mest, največ v krški občini. Dodajmo še, da je

bilo lani 4.658 novih zaposlitev. Kako pomembna je izobrazba tudi pri zaposlitvi, kažejo podatki, da so delodajalci najbolj povpraševali po inženirjih stojništva in tudi ekonomistih tako s šesto kot sedmo stopnjo izobrazbe, iskani so bili tudi profesorji razrednega pouka, elektroinženirji in inženirji gradbeništva, pravniki, vzgojitelji predšolskih otrok, profesorji angleščine in slovenščine, zdravniki in diplomirane medicinske sestre. **D**

Rejništvo – humanost ali posel?

Maruša Mihelčič, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Konec avgusta je pri graščini Novo Celje v občini Žalec potekalo peto srečanje rejniških družin, na katerem se je zbralo okrog 800 članov teh družin iz 47 slovenskih občin. V Sloveniji naj bi v tovrstnih družinah živel 1.200 otrok.

Srečanje je že tretje leto zapored gostila občina Žalec, ki je tudi njegova pobudnica. Organizatorji so poudarili, da je namen predvsem druženje, prenos izkušenj in priznanje posameznikom. V občini Žalec so zagotovili, da bodo poskušali tudi v prihodnje organizirati tovrstna srečanja v želji, da bi postala tradicionalna. Želijo pa si, da bi organizacijo v prihodnjem letu prevzela katera druga občina, saj bi to pripomoglo k večjemu povezovanju rejniških družin. Zbrane na srečanju je nagovorila predstavnica ministrstva za delo, družino in socialne zadeve Majda Erzar in zbranim zagotovila, da bodo rejnice in rejniki že v januarju prihodnje leto lahko imeli tudi bolniški stalež, ki ga dosedanja zakonodaja ni predvidevala. S sprejetjem novele zakona o zdravstve-

nem varstvu in zavarovanju pa bodo rejniki lahko uveljavili tudi to pravico. Erzarjeva je poudarila, da je rejništvo zelo pomembna socialna dejavnost, ki ima v Sloveniji že več kot 100-letno tradicijo, vendar se moremo zavedati, da nobena od institucij ne more nadomestiti življenja v družini.

Rejništvo Namen rejništva je, da se otrokom pri osebah, ki niso njihovi biološki starši, omogočijo razmere, potrebne za zdravo rast, osebni razvoj, prihodnje samostojno življenje in delo. Centri za socialno delo so pristojni za oddajo otroka v rejništvo v primeru, če slednji nima svoje družine ali pa ga njegova družina iz različnih razlogov ni zmožna vzdrževati, torej je njegov telesni in duševni razvoj ogrožen. Center za socialno delo

lahko dodeli otroka samo rejniku oziroma rejnici, za katerega ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve izda dovoljenje za izvajanje rejniške dejavnosti. Otroka namestijo v rejniško družino šele po izvedenem ukrepu odvzema otroka, v primeru odvzema roditeljske pravice, redko pa tudi na željo staršev otrok. Zakon rejnika zavezuje, da je dolžan kljubčasnemu skrbništvu omogočati in vzpodbujati stike med rejncem in starši razen v primeru, ko pristojni organ staršem prepove oziroma omeji stike v korist otroka.

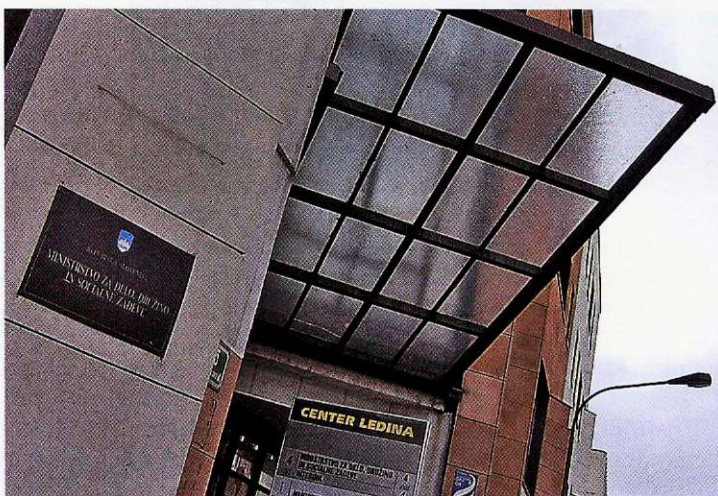
Poklic: rejnik Rejnik lahko izvaja rejniško dejavnost tudi kot poklic, vendar mora za to vložiti posebno vlogo in skrbeti za tri rejnce hkrati. Ta normativ je v določenih primerih lahko tudi

znižan, večje število rejencev na rejnika pa je bolj izjema kot pravilo. Zakon posameznikom, ki se odločijo za opravljanje tega poklica, nalaga vrsto zahtev in pogojev, ki omogočajo otrokom rejncem čim boljše razmere za bivanje in razvoj. Sem spadajo zahteve glede prilagajanja otrok na novo okolje, nege, vzgoje, nastanitve, prehrane, obleke, obutve, šolskih in osebnih potrebščin, zdravstvene oskrbe, izobraževanje ter številne druge uredbe v korist rejncem. Rejnik in center za socialno delo skleneta tudi tako imenovano rejniško pogodbo, ki določa pravice in obveznosti rejnika, med drugimi pravico do rejnine. Za ustrezno oskrbo otroka rejnik od države prejema rejnino, ki zajema oskrbnino, pod katero spadajo sredstva za materialne stroške in denarni prispevek,

enak višini otroškega dodatka, ter plačilo dela rejniku. Tako od 1. julija letošnjega leta znaša prejemek za materialne stroške 262,20 evra, rejnik pa za svoje delo prejema znesek v višini 118,74 evra. Poleg tega ministrstvo poklicnim rejnikom zagotavlja tudi plačilo prispevkov za socialno varnost. Kot že rečeno, pa naj bi bili s prihodnjim letom po zagotovilih pristojnega ministrstva rejniki upravičeni tudi do bolniškega staleža. Treba je poudariti, da je otrok kljub namestitvi v rejniško družino upravičen do preživitve. Za znesek, ki ga prejme rejnik, se ne plačuje dohodnina, rejniku pa se plačujejo tudi vsi prispevki. Po podatkih pristojnega ministrstva je rejniško delo kljub očitkom nekaterih dobro plačano. Tako navajajo, da je glede na poročilo o gibanju plač za november 2005 znesek, ki ga prejema rejnik, presegal povprečno netoplačo v Republiki Sloveniji.

Veljavna zakonodaja Z januarjem 2003 je začel veljati zakon o izvajanju rejniške dejavnosti, ki ureja izvajanje nalog in operacionalizira vsebino dela v rejništvu. Z njim so pristojni poskušali urediti to občutljivo socialno področje, ki je bilo doslej precej neurejeno. Namen sprejetega zakona je bil predvsem dvigniti kakovost izvajanja rejništva, s tem pa omogočiti otrokom ustrežnejšo obravnavo. Poglavitno je, da otrok v rejniški družini pridobi pozitivno izkušnjo, se počuti varnega in zaželenega, kar je v prvi vrsti treba zagotoviti z ustreznim zakonom. Poslanka Majda Širca (Zares) je februarja letos v zakonodajni postopek vložila predlog zakona o dopolnitvi zakona o izvajanju rejniške dejavnosti. Predlagateljica je poskušala z dopolnitvijo zakona zagotoviti kakovostno izvajanje

Pristojno ministrstvo za družino je uvedlo novost v rejništvu.

rejniške dejavnosti, vendar je pristojna komisija ugotovila, da je to izvajanje že dovolj kakovostno in da predlog Širčeve ne prinaša bistvenih sprememb, zato ni bil sprejet. Dopolnilo naj bi omogočilo zasledovanje največje koristi otroka po dopolnjenem 18. letu starosti rejenca, nameščenega v rejniško družino. Širčeva je predlagala dopolnitev 40. člena s tem, da bi bil center za socialno delo v primeru prekinitve rejništva obvezan dodeliti novo rejniško družino, če rejenec po dopolnjenem 18. letu nadaljuje šolanje.

Vendar se je izkazalo, da 40. člen veljavnega Zakona o izvajanju rejniške dejavnosti že sedaj omogoča varovancem, ki dopolnijo 18 let, nadaljnje bivanje v rejniški družini do 26. leta varovančeve starosti pod pogojem privolitve varovanca. Ob tem se seveda postavlja vprašanje, zakaj bi spreminjali zakone, kjer to ni potrebno. Po mnenju strokovnjakov bi predlagana dopolnitev porušila celoten sistem vzajemne skrbi za varovanca in izničila strokovno presojo centra za socialno delo. Če povzamemo, bi to dopolnilo

Rejnik lahko izvaja rejniško dejavnost tudi kot poklic, vendar mora skrbeti za tri rejence hkrati.

prineslo več škode kot koristi, »objektivno« odgovornost pa bi po standardnem receptu naprtli vladajoči koaliciji. Predlagana dopolnitev je bila torej strokovno neutemeljena.

Dobra organizacija Na srečanju rejniških družin Slovenije je kot podpredsednik rejniškega društva ter kandidat na listi SLS in SMS za volitve v državni zbor sodeloval tudi Darko Kranjc in poudaril, da je rejništvo v Sloveniji dobro urejeno, vendar bi kljub temu nekatere stvari lahko izboljšali. Kranjc, ki je tudi sam od 2. leta starosti živel v rejniški družini, je dejal, da so se razmere po sprejetju zakona o izvajanju rejniške skupnosti iz leta 2003 bistveno izboljšale. Na srečanju je predlagal nekatere rešitve, ki bi še dodatno izboljšale situacijo na tem področju. Predlagal je reorganizacijo dela v centrih za socialno delo, pri čemer je predvsem poudaril pomen določitve normativov in standardov, ker naj bi bili po njegovem mnenju socialni delavci s področja rejništva preobremenjeni, zato naj ne bi imeli možnosti, da bi se rejniški družini dovolj posvetili. Delo rejnikov in rejnic je na srečanju pohvalil tudi namestnik varuha človekovih pravic za področje otrokovih pravic in socialne varnosti Tone Dolčič. Po njegovi oceni varuha je rejniška dejavnost dobro organizirana, še bolje pa izvajana. Na uradu so mnenja, da se je treba upreti težnjam nekaterih posameznikov, da bi rejniki postali neke vrste samostojni podjetniki, rejništvo pa posel. Upajo, da rejnike vodi predvsem želja po solidarnosti, čeprav mnogokrat naletimo tudi na tovrstne očitke. Skrbeti za otroka je lepa in humana gesta, ki je ne bi smeli zlorabljati. Čeprav se številni posamezniki odločijo postati rejnice ali rejniki, je vse več tudi takih, ki si želijo otroka posvojiti, vendar je to v Sloveniji po pričevanju mnogih zelo težko. Z gotovostjo pa lahko trdimo, da bi bila v mnogih primerih za otroka primernejša rešitev posvojitve kot pa tavanje od ene rejniške družine do druge, kar tudi ni nobena redkost. **D**

Podatki o številu rejnic in rejnikov z dovoljenjem za izvajanje rejniške dejavnosti

Rejnice in rejniki z dovoljenjem za izvajanje rejniške dejavnosti	Skupaj 822
	rejnice 730
	rejniki 92
Rejnice/rejniki, ki izvajajo rejniško dejavnost kot poklic	134
Rejnice/rejniki, pri katerih so ta čas nameščeni otroci	723
Rejnice/rejniki, pri katerih ta čas ni otrok	99
Prosta mesta pri rejnicah/rejnikih z dovoljenjem za izvajanje rejniške dejavnosti	143

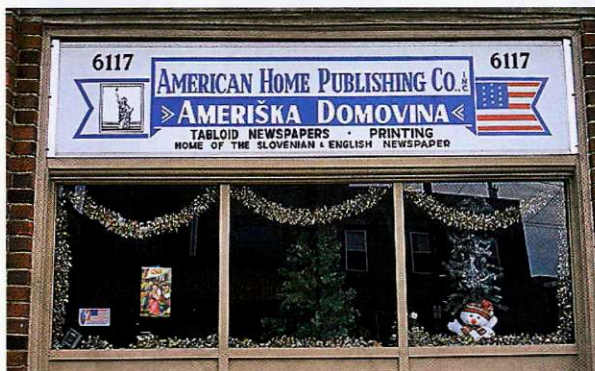
Vir: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

Ameriške domovine ni več

Pavle Borštnik, publicist, foto: arhiv Demokracije

Enaindvajsetega avgusta je v Clevelandu v Ohiju izšla zadnja številka Ameriške domovine, najstarejšega slovenskega izseljenskega časopisa, ki je izhajal polnih 110 let, čeprav ne ves čas pod istim imenom. Izšla je prva številka Glasu naroda.

Po koncu druge svetovne vojne sta v Clevelandu izhajala dva slovenska dnevnika: *Enakopravnost* in *Ameriška domovina*. V najboljši slovenski tradiciji sta bili tudi ti dve glasili ideološko opredeljeni: *Enakopravnost* levičarsko in *Domovina* desničarsko. To razmerje je trajalo nekaj let, čeprav se je urednik in izdajatelj *Enakopravnosti* Vatro Gril trudil, da bi obdržal svoj časopis pri življenju in je celo povabil nekatere nove begunske študente tistega časa k sodelovanju, vendar je bilo za rešitev tega časopisa že prepozno. Tako je *Ameriška domovina* ostala edini slovenski dnevnik v Clevelandu, mestu, ki je takrat še veljalo za ameriško Ljubljano. Ko je lastnik časopisa Jaka Debevec umrl, je podjetje nekaj časa vodila njegova vdova, nato pa ga je prevzel njegov sin. Kakšnega posebnega pretresa torej ni bilo. Časopis je izhajal v dveh različicah: angleški in slovenski. Toda slovenska ni bila prevedena angleška in obratno. List je zato imel dva urednika, angleškega in slovenskega.

Uredništvo Ameriške domovine v Clevelandu

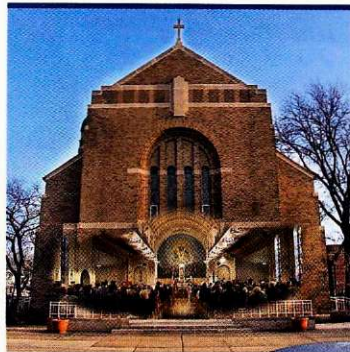
Angleško različico je urejal lastnik, slovenski del pa je po vojni najprej vodil prof. Vinko Lipovec, politični begunec, za njim pa v Ameriki rojeni dr. Rudolf Susel, ki je pripeljal časopis do zadnje številke. S časoma se je časopis zožil na tednik in kasneje na dvotednik.

Kriza ameriškega slovenstva Časopis je imel tudi kvalitetno dva dela, pri čemer je angleški daleč zaostajal za slovenskim. Slovenska urednika prof. Vinko Lipovec in dr. Rudolf Susel sta si resno prizadevala, da se je časopis uvrstil med vodilne slovenske zamejske publikacije. Po zatonu *Enakopravnosti* sta obstali v Združenih državah le *Ameriška domovina* v Clevelandu in *Prosveta* v Chicagu. Toda *Prosveta* je bila menda od vsega začetka vezana na bratovsko zavarovalno organizacijo SNPJ, medtem ko je *Domovina* večinoma delovala kot samostojno podjetje. To je trajalo še nekaj desetletij, na neki točki pa se je pre-

lomilo: število novih slovenskih priseljencev je padlo pod število umrlih pripadnikov slovenskih skupnosti po Ameriki, in ker ni bilo več pritoka novih, se je začelo krčiti število ameriških Slovencev. Ugašati so začele tudi slovenske kulturne ustanove in tako v prvih letih novega tisočletja že lahko govorimo o krizi ameriškega slovenstva. Eden najvidnejših vidikov te krize je bilo prav upadanje števila naročnikov slovenskih časopisov, tudi *Ameriške domovine*. Njena smrt je že več let živela v podzavesti ameriških Slovencev. Zelo podoben je tudi položaj verskega tednika *Ave Maria*, ki ga izdajajo slovenski frančiškani v Lemontu. Časopis *Ameriška domovina* je doživel prvo krizo že pred več kot 30 leti, toda takrat je bila to predvsem tehnična kriza, ki se je dala odpraviti s finančnimi sredstvi. Naročniki, večinoma so bili to povojni priseljenci, so takrat zbrali potrebno vsoto, s katero so omogočili izdelavo določenih delov tiskarskih strojev, ki jih ni bilo več mogoče kupiti pri prvem izdelovalcu. Treba jih je bilo izdelati po meri starih, dotrajanih. Ali je lastnik takrat darovalcem zagotovil nadaljnje izhajanje časopisa, ni znano. Leta so tekla in razmere v Združenih državah so se začele slabšati. Sedanja naftna kriza je morda zadnji udarec in med podjetji, ki so nehala poslovati, se je znašel tudi slovenski časopis. Ozadje je torej razumljivo in v okviru splošnega dogajanja razložljivo. Navsezadnje v Ameriki propadajo tudi veliki časopisi, ki niso namenjeni samo posebnim skupinam bralcev, kaj šele eni sami miniaturni narodnostni skupini. Toda *Ameriška domovina* je v eni ali drugi različici izhajala več kot 100 let.

Cleveland

Marijina cerkev

Gre torej za bistveno ustanovo slovenske narodnostne skupine, ki je zdaj predvsem v svojem centru Clevelandu ostala brez svojega časopisa. Pri tem se postavlja tudi vprašanje, kako je bila ta skupnost obveščena o nevarnosti, ki ji grozi. V zadnji številki v aprilu je lastnik v domala neopazni notici nekje sredi angleškega dela objavil datume izida prihodnjih številk svojega časopisa. Brez posebne oznake je bilo zapisano: zadnja številka *Ameriške domovine* bo izšla 21. avgusta.

Ameriška domovina je bila pomembna ustanova slovenske narodnostne skupnosti.

Brez opravičila Večina bralcev te notice ni niti opazila oziroma jo je površno sprejela kot opozorilo dopisnikom, na katere datume bo časopis izšel. Šele proti večeru naslednjega dne so se prebudili telefoni in začelo se je poizvedovanje. Lastnik je notico ponovil v vseh naslednjih izdajah. Časopis *Ameriška domovina* je bil ne glede na to, kdo je njegov lastnik, ena bistvenih institucij slovenske izseljenske skupnosti v Ameriki, kar bi moral upoštevati vsak, ki bi kakorkoli odločal o njegovi usodi. Lastniku pa se do zadnjega ni zdelo potrebno, da bi s primerno objavo razložil ali nakazal, zakaj je nadaljnje izhajanje časopisa nemogoče, na opravičilo pa ni pomislil. Dobili smo prepro-

sto sporočilo: 21. avgusta bo izšla zadnja številka. Tako pa se ne dela s sto let staro institucijo. Zanimiva je tudi reakcija. Sprva je bilo vse tiho, potem so se začeli oglašati razni glasovi – od kritičnih do pomirljivih. Proti vsem pričakovanjem pa je celo naraslo število darov, ki so jih naročniki tudi sicer redno dodajali naročnini.

Iskanje nadomestila Po prizadevanjih nekaterih posameznikov in določene na pol politične organizacije, da bi našli nadomestilo za propadli časopis, je nastopil iniciativni odbor, ki bo poskušal najti rešitev. Glede na to, da je bil konec časopisa napovedan že aprila, so ta prizadevanja močno zapoznala in jasno je, da je v življenju clevelandskih in ameriških Slovencev zazijala vrzel, ki jo bodo radijske oddaje le s težavo zapolnile. Pred ameriški Slovenci se namreč odpirajo predvsem pokopališča. Brez novega pritoka ljudi iz domovine ni mogoče upati na prihodnost slovenske izseljenske skupnosti v Ameriki. Starejši, slovenskega jezika večji ljudje, umirajo, mladina pa ne kaže pravega zanimanja za slovensko branje ali kakšne posebne potrebe po njem. Zato bodo vsakršna prizadevanja za zapolnitev te vrzeli pomenila samo začasno rešitev. Za 4. septembra je bil sklican sestanek pobudnikov za nadaljnje izhajanje *Ameriške domovine* oziroma novega časopisa. Sklenili so, da bo še naprej dvojezičen, prva številka pa naj bi izšla okoli 1. novembra. Urednica slovenskega dela bo Mara Cerar Hull, urednika angleškega dela pa še niso določili. Ironija je, da so udeleženci sestanka lahko pregledali prvo številko novega slovenskega časopisa v Clevelandu, ki je izšla nekaj dni pred tem sestankom. Publikacija z imenom *Glas naroda – The Voice of the People* je skromna, nedozorela, dva ali trije slovenski prispevki so jezikovno nesprejemljivi, tudi ime je sporno, ker je nekdo že izhajal časopis s tem imenom, toda publikacija je na mizi! Izdala jo je peščica podjetnih mladih posameznikov, ki niso čakali na razprave, ampak so prišli na dan s časopisom. Kakšna bo njegova usoda, še ni čisto jasno, toda

Tedenski utrip

Ministrsko srečanje v Rimu

MINISTRSKO SREČANJE V Rimu se je 8. septembra prvič sešel koordinacijski odbor slovenskih in italijanskih ministrov. Srečanja so se poleg obeh zunanjih ministrov udeležili še ministri oziroma visoki predstavniki ministrstev za okolje, za razvoj, za kmetijstvo, za promet in za visoko šolstvo. Memorandum o sodelovanju med vlada, ki sta ga maja lani v Bruslju podpisala zunanji minister Dimitrij Rupel in njegov takratni italijanski kolega Massimo D'Alema, ustanavlja koordinacijski odbor ministrov, pristojnih za zunanje zadeve, gospodarstvo, energetiko, okolje, infrastrukturo in promet, ki bo zasedal enkrat letno. Tokratni sestanek je po oceni uradne Ljubljane pomemben prispevek h krepitvi političnega dialoga med državama in sodelovanju na različnih področjih skupnega interesa. Rupel je na srečanju v Rimu izpostavil tudi financiranje in uresničevanje zaščitnega zakona, zmanjševanje števila učiteljev in pomožnega osebja na slovenskih šolah, težave s slovenskimi mediji v Italiji in nesprejemljivost predloga, da bi s posebnimi ukrepi ločili slovensko manjšino v Videmski pokrajini od manjšine na Tržaškem in Goriškem. L. H.

DOPOLNITEV OBVEZNA Rudi Vouk (LIF/EL) zahteva dopolnitev avstrijskega manjšinskega prava. Narodnim skupnostim je treba zagotoviti pravico do kolektivnih pritožb in jim tako končno utreti pravno pot do skupinskih pravic. Podlaga za reformo naj bi bila osnutek o pravicah narodnih skupnosti, ki je bil pripravljen v odboru za temeljne pravice pri avstrijski ustavni konvenciji, in manjšinski ustavni zakon, ki ga je Center avstrijskih narodnosti pripravil skupaj s predstavniki avstrijskih etničnih manjšin, je dejal Vouk po sestanku s predstavniki vseh narodnih skupnosti na Dunaju. Prav tako je na zvezni ravni treba zagotoviti zakonsko ureditev za primerno vzgojo v manjšinskih jezikih v okviru obveznega predšolskega leta. Kandidat Liberalnega foruma za državnozbornske volitve Vouk je v Centru avstrijskih narodnosti (CAN) še napovedal, da bi se kot poslanec v državnem zboru zavel za priznanje avstrijskih Poljakov kot narodne skupnosti. L.H.

Pravnik Rudi Vouk

ustanovitelji so dokazali, da je potrebna predvsem akcija, vse drugo pride potem. Prihodnost slovenske publicistike v Ameriki je torej odvisna od tega, kam se bodo obrnili ustvarjalci *Glasa naroda* in kakšno ekipo bo zbralo uredništvo novega, še neimeno-

vanega časopisa, ki naj bi nadomestil *Ameriško domovino*. Treba pa bo upoštevati tudi mnenja ljudi iz drugih slovenskih naselbin v Združenih državah pa tudi v Kanadi. Naloga bo toliko težja zaradi usihajoče slovenske navzočnosti na ameriški celini. ■

Zimbabvejski despot Robert Mugabe se je vdal pritisku in sklenil sodelovati z opozicijo pod vodstvom Morgana Tsvangirai.

Zakopana bojna sekira?

Ana Müllner, foto: Reuters

Po večmesečni politični krizi, ki je Zimbabve po več desetletjih diktatorske politike še dodatno oslabil, se je za to revno afriško državo končno pokazal žarek upanja. Bo zavezništvo med Mugabejem in opozicijo prineslo boljše čase za državo?

Ponedeljek je bil za prebivalce Zimbabveja eden najtežje pričakovanih dni v zadnjih letih, če ne celo desetletjih. Po večmesečnih neredih in nasilju, ki se je začelo po predsedniških volitvah marca letos, sta opozicija in vladajoča stranka končno sklenili dogovor, v katerem sta se zavezali k delitvi oblasti. Dolgoletni predsednik Robert Mugabe bo tako tudi v prihodnje ostal na položaju, mesto predsednika vlade pa bo zasedel vodja opozicije Morgan Tsvangirai. Volk je tako sit in koza cela, bi lahko dejali. A marsikdo se boji, da je Mugabe svojim tekmečem iz vrst opozicije prepustil oblast le na papirju in da se v resnici še vedno ni

pripravljen odreči niti enemu v vrsti svojih pooblastil.

Porazdelitev moči Po dolgih letih politične razdvojenosti, ki je popolnoma ohromila državo in jo pahnila na samo dno svetovne lestvice razvitosti, si prebivalci te južnoafriške države lahko obetajo boljše čase. Politični sporazum med Mugabejevo stranko ZANU-PF in glavno opozicijsko stranko Gibanje za demokratične spremembe (MDC) predvideva, da bo Mugabe še naprej ostal vrhovni poveljnik vojske, medtem ko bo MDC prevzela nadzor nad policijo. Namestnik premierja bo po dogovoru postal Arthur Mutambara, vodja ene manjših opozicijskih skupin. Obe stranki

bosta v prihajajočih dneh predstavili skupno vladu; petnajst ministrskih mest od enaintridesetih bo pripadlo Mugabejevi stranki, trinajst ministrstev naj bi v prihodnje vodili predstavniki MDC, preostala tri pa bodo pripadla Mutambarovim privrženecem. Pri podpisu sporazuma je bil tudi južnoafriški predsednik Thabo

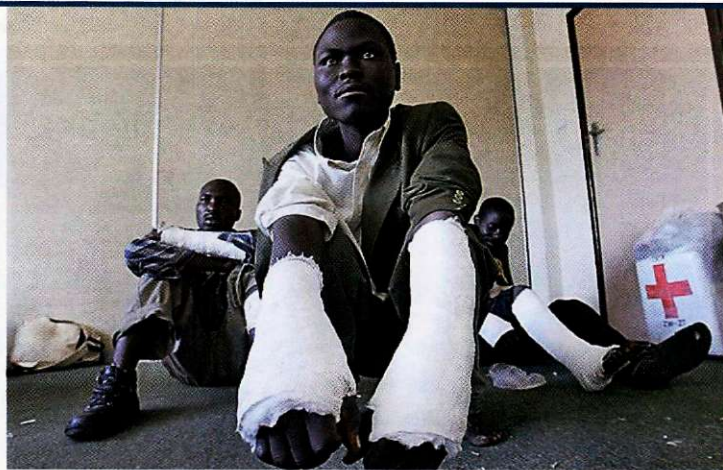

Južnoafriški predsednik Thabo Mbeki

Mbeki, ki je v sporu med Mugabejem in opozicijo prevzel vlogo posrednika. S sklenitvijo koalicije med dosedanjimi sovražniki naj bi se tako začel dolgotrajen proces tranzicije, katere prvi cilj je popraviti gospodarsko, politično in socialno situacijo v državi, ki jo je dolgoletni Mugabejev režim spravil povsem na kolena.

Volk dlako menja ... Že kmalu po podpisu zgodovinske pogodbe pa je Mugabe dal slutiti, da bo kljub novemu razmerju sil v državi v marsikaterem pogledu nadaljeval s sedanjo prakso. Njegov nagovor po podpisu koalicijske pogodbe je bil pravzaprav povsem enak kot njegovi govori v zadnjih treh desetletjih; kot ve-

**Tsvangirai je na lastni koži izkusil
krutost Mugabejevega režima.**

Nasilje v Zimbabveju se je v preteklih mesecih močno razširilo.

dno je za glavni vir vsega zla na tem svetu označil Veliko Britanijo in njeno slo po podjarmljenju afriške celine. 84-letni Mugabe tako le potrjuje ljudski pregovor, da volk dlako menja, čudi nikoli.

Mugabe je prišel na oblast leta 1980 z ostrim nasprotovanjem britanskemu imperializmu, in čeprav je kmalu po tem zabil tako rekoč vse sledi za Britanci, jih še vedno vztrajno krivi za veliko večino težav v Zimbabveju. Pri tem bi marsikateri zunanji opazovalec njegovo vztrajno obtoževanje nekdanjih kolonialistov brez slabe vesti označil za paranojo; Mugabe je namreč v nekaj letih po prihodu na oblast uničil praktično vse, kar je bilo zgrajeno v času britanske nadvlade. K temu ne spada samo izgon vseh belcev iz države, porušiti je dal tudi ceste, šole in bolnišnico, in to samo zato, ker so jih zgradili Britanci.

Krvava vest Navdušenje prebivalcev Zimbabveja nad predsednikom (Mugabe je položaj predsednika države zasedel leta 1980, pred tem je bil sedem let premier) je seveda začelo plahneti hkrati s čedalje slabšimi življenjskimi razmerami. Zimbabve, ki je bil nekoč eno najbolj cvetočih afriških gospodarstev, je začel počasi in vztrajno propadati in se dandanes ne more pohvaliti na prav nobenem področju razen z rekordno dolgim mandatom svojega despotskega predsednika. Država že leta kraljuje na lestvici najbolj skorumpiranih režimov,

v zadnjih desetletjih je iz nje pobegnilo na tisoče ljudi bodisi zaradi slabih gospodarskih razmer, bodisi zaradi političnih pritiskov. Inflacija v državi je ta čas nepredstavljivi 11 milijonov odstotkov, dostava hrane, nafte in elektrike pa je neredna. Ko so se prebivalci Zimbabveja začeli upirati Mugabejevi politiki, je le-ta za ohranitev svojega položaja začel mobilizirati pripadnike vojske in policije, da so ostro obračunavali z vsemi nasprotniki režima. Represijo vladajoče elite je na svoji koži občutil tudi novi premier Tsvangirai; potem ko je na mar-

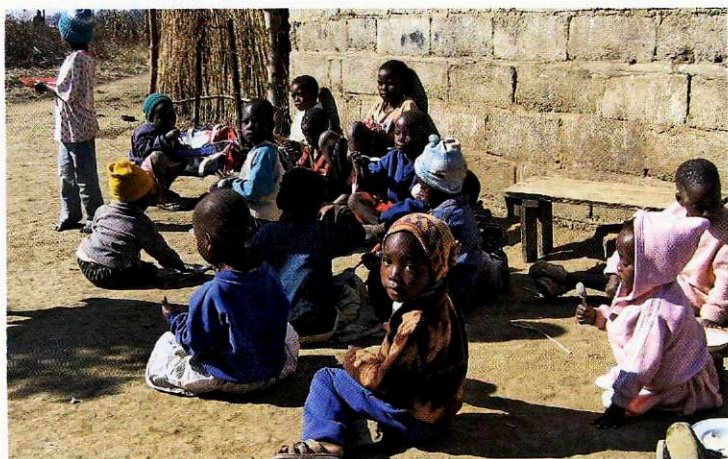
**Glede na
dosedanje
delovanje je
Mugabejevo
dejansko
sodelovanje s
koalicijskimi
partnerji močno
vprašljivo.**

čevskih predsedniških volitvah domnevno porazil Mugabeja, je postal glavna tarča njegovih krvnikov. Posebne enote zimbabvejske vojske so Tsvangirai aretirale 11. marca letos pod pretvezo, da je snoval zaroto proti oblasti v Harareju. Tsvangirai je v zaporu preстал številna mučenja in izživljanja. Zaradi hudih poškodb so ga izpustili po sedemnajstih dneh ujetništva. A grožnje proti čedalje bolj priljubljenemu vodji opozicije so se le še stopnjevale in posledično je bil Tsvangirai primoran odstopiti s položaja vodje opozicije.

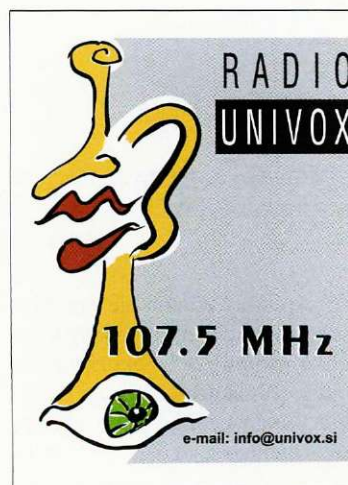
Skriti nameni Stopnjeval pa se je tudi pritisk svetovne javnosti na režim v Harareju, kar je povzročilo, da se je Mugabe končno vdal v usodo in sklenil premirje z opozicijo. Pri tem pa se postavlja vprašanje, ali bo Mugabe tudi v dejanjih začel delovati v nasprotju s svojo dosedajno prakso. Kajti nekaj povsem drugega je pred televizijskimi kamerami podpisati sporazum in seči v roke dotedanemu nasprotniku, kot pa v resnici tvoriti konstruktivno politično zaveznitvo in pri tem zamenariti lastne politične interese. Glede na dosedajno prakso si večina ljudi Mugabeja v tej vlogi zelo težko predstavlja. Zato tudi precej laže razumemo zadržanost svetovnih politikov, ki so v en glas pohvalili dogovor, v isti sapi pa zagotovili, da bodo številne omejitve proti zimbabvejskemu režimu odpravljene šele takrat, ko se bo rezultat ponedeljkovih dogovorov tudi v resnici pokazal.

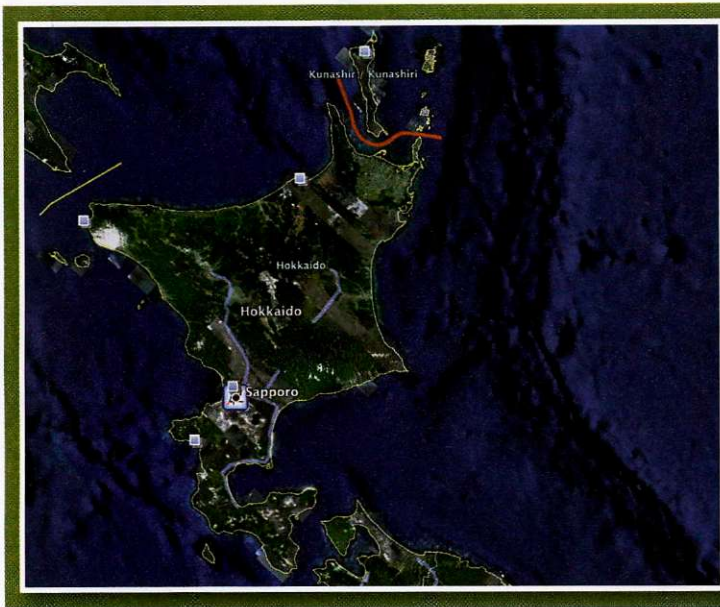
A ugled države v tujini je verjetno za zdaj na dnu prioritete prihodnje vlade. Vladna koalicija bo

najprej morala na noge postaviti povsem oslabiljeno gospodarstvo in poskrbeti za učinkovitejši zdravstveni sistem. Ena najbolj žgočih problematik v Zimbabveju je namreč visoka stopnja okuženosti z virusom HIV, s katerim je okužena že več kot desetina prebivalstva. Morda najtežavnejša naloga pa bo poenotiti državo, ki je politično popolnoma razdvojena. Čeprav so bili številni Mugabejevi nasprotniki v zadnjih treh desetletjih primorani bodisi zapustiti državo, bodisi so jih utišali na drugačen način, je v dogajanju preteklih mesecev jasno vidna široka podpora Tsvangiraijevih podpornikov. Da pa tudi Mugabejevi nasprotniki niso še povsem poniknili, so dokazali ponedeljkovi množični izbruhi nasilja, s katerimi so podporniki dolgoletnega voditelja po vsej državi izražali nestrinjanje s sklenitvijo sporazuma o sestavi vlade. Če bo prihodnja oblast v Harareju želela poenotiti svoje državljane, bo morala to storiti najprej pri sebi. In le čas bo pokazal, ali lahko tudi volk kdaj spremeni svojo naravo ...

Statistika ni na strani prebivalcev Zimbabveja.

Močna potresa

Sever Japonske je prizadel potres z močjo 7. stopnje po Richterjevi lestvici, v indonezijski provinci Severni Maluku na vzhodu države pa so zaznali potres 7,6 stopnje po Richterjevi lestvici. V obeh državah so po potresu izdali opozorilo pred cunamijem, saj je bilo žarišče potresa na Japonskem v morju pred otokom Hokkaido v regiji Tokači, 700 kilometrov severno od Tokija.

proteste ZDA in drugih največjih porabnic. Iran, drugi največji proizvajalec nafte v Opecu, je pri tem najglasnejši zagovornik zmanjšanja črpanja nafte, saj menijo, da je na trgu preveč nafte. Članice Opeca ta čas načrpajo skoraj 30,5 milijona 159-litrskih sodov nafte dnevno. Takšno mnenje naj bi delile tudi nekatere druge članice kartela. Savdska Arabija, ki načrpa skoraj tretjino svetovne nafte, za zdaj ni komentirala zahtev drugih držav članic Opeca, savdski naftni minister Ali Naimi pa je izrazil zadovoljstvo z znižanimi cenami nafte in menil, da je doseženo ravnovesje.

Obsojena tožilka Češko sodišče je zaradi soudeležbe pri umoru na šest let zapora obsodilo nekdanjo češko tožilko iz časov komunističnega režima. Obsojena je bila zaradi vloge v velikem političnem procesu leta 1950, ki se je končal z usmrtno kazen štirim ljudem, med njimi narodne junakinje in

znane političarke Milade Horakove. Takratna tožilka, sedaj 86-letna upokojenka Ludmila Brozova Polednova, je zadnja še živa članica sodnega senata, ki je leta 1950 zaradi veleizdaje na smrt obsodil vidno protikomunistično poslanko Milado Horakovo. Horakova je bila v času komunističnega režima na Češkoslovaškem edina ženska, ki je bila usmrčena iz političnih razlogov. Komunistični režim na Češkoslovaškem je med letoma 1948 in 1989 iz političnih razlogov usmrtil 243 ljudi, po padcu režima pa si na Češkem prizadevajo, da bi pred sodišče prišli tisti, ki so v času

komunizma zakrivali politično motivirane zločine. V ta namen so ustanovili posebno policijsko enoto, ki je doslej vodila pregon proti okoli 200 ljudem, od katerih jih je bilo kakih 30 obsojenih.

Cena nafte pada Cena nafte kljub temu vztrajno pada, cene surove nafte pa dosegajo najnižjo vrednost v zadnjih petih mesecih. Po ocenah številnih analitikov Opec ne bo spreminjal obsega proizvodnje. Kljub padcu cen nafte v zadnjih dveh mesecih je ta namreč še vedno za 14 odstotkov dražja kot pred letom dni, zmanjšanje proizvodnje pa bi sprožilo

Najstarejša Evropejka Portugalka Maria de Jesus, najstarejša Evropejka in druga najstarejša oseba na svetu, je praznovala 115. rojstni dan. Na vprašanje 84-letni hčerki, kaj je njeno mamo, ki se je vse življenje ukvarjala s kmetovanjem, tako dolgo ohranilo pri življenju, je ta odgovorila, da je vedno jedla, kar ponuja zemlja. Od šestih otrok, ki jih je rodila Maria, sta živa še dva. Najstarejša oseba

TUJI TISK

The Guardian

Zmanjkuje jih

Zdravnikom zmanjkuje antibiotikov za zdravljenje infekcij, ki so lahko usodne, če se okužijo pacienti v bolnišnicah in drugi občutljivi. Znanstvenike pozivajo, naj ne odnehajo z raziskovanjem in iskanjem novih vrst antibiotikov

tudi na področjih, ki se zdijo neprespektivna. Čeprav je farmacevtska industrija razvila nove antibiotike, ki zdravijo bolnišnične okužbe MRSA, jih ni dovolj glede na potrebe, saj so se mnoge farmakološke tovarne umaknile iz proizvodnje teh antibiotikov. Proizvodnja antibiotikov namreč ni tako zelo donosna, saj je vsaki dve leti treba razvijati nove, ker bakterije razvijejo odpornost. Vendar so antibiotiki še vedno izjemno pomembni, saj imajo na primer bolniki z rakom, ki prejemajo kemoterapijo, zelo oslabil imunski sistem, uporaba drugih zdravil proti bolnišničnim okužbam pa utegne biti zanje toksična. Iskanje vedno novih antibiotikov bo za vedno ostalo nuja.

The Independent

Naj vidijo kič

Razstava ameriškega umetnika Jeffa Koonsa, enega nadražjih sodobnih umetnikov, v Versaillesu je vzbudila vznemirjenje v konservativnih francoskih krogih. Sedemnajst monumentalnih skulptur Jeffa Koonsa, sodobnega

kralja kiča, je razstavljenih pod naslovom Naj vidijo kič. Skupina tradicionalistov je protestirala proti postavitvi, še zlasti proti ogromnemu kovinskemu balonastemu psu in ogromni živalski glavi, narejeni iz cvetličnih lončkov, v kraljevi dvorani Versaillesa. Edouard de Royère, predsednik sklada, ki varuje francosko nacionalno dediščino, pravi, da sodobna umetnost prikazuje destrukcijo in ji zato ni mesta v popolnoma uravnoteženi stavbi, kot je Versailles. Laurent Lebon, eden od kustosov razstave, se ne da prepričati. »Koons s svojo obsedenostjo s simetrijo se bo izkazal kot ultraklasični umetnik,« je dejal Lebon. »Versailles je tisti, ki bo izpadel trapasto.«

na svetu, Američanka Edna Parker, Portugalko v starosti prekaša le za pet mesecev.

Nesrečne žrtve Nizozemsko sodišče je razsodilo, da nizozemska država ni odgovorna za neuspeh nizozemskih modrih čelad pri zavarovanju prebivalcev Srebrenice, ki je bila med vojno v BiH varovano območje ZN, kamor se je zateklo skoraj 30.000 Bošnjakov. Srbske sile so ob zavzetju te bošnjaške enklave usmrtili več kot 8.000 Bošnjakov. Kot so sporočili s sodišča, so nizozemske mirovne sile v BiH

delovale v okviru Združenih narodov, katerim gre tudi pripisati vsa dejanja, vlada v Haagu pa vztraja, da so bile za pokol odgovorne sile bosenskih Srbov.

Ostrige z biseri Libanonski lastnik restavracije in njegova soproga sta si za kosilo privoščila ostrige, pri čemer sta bila pričri neverjetnemu odkritju. V eni od ostrig na krožniku je namreč

presenečena soproga odkrila kar 26 biserov različnih velikosti, nekateri so bili tudi zelo majhni.

Ostrige, ki jih nalovijo ob libanonski obali, se poleti pogosto pojavijo na jedilniku restavracije, a kaj takšnega so videli prvič. Tako ostrigo kot bisere so nato testirali v mestnem pomorskem muzeju, zdaj pa so razstavljeni v restavraciji, kjer so jih našli.

Papež v Franciji Ob 150. obletnici prikazovanja Marije v francoskem Lurdu je bil papež Benedikt XVI. na štiridnevem obisku v Franciji. Na svojem desetem obisku zunaj Italije od začetka pontifikata aprila 2005 naj bi Benedikt XVI. poskusil osvojiti srca prebivalcev države, ki velja za domovino laičnosti in v kateri Cerkev izgublja vpliv. Osrednji del njegovega prvega obiska v Franciji je bil Lurd, drugo najbolj obiskano katoliško romarsko središče za Rimom. Kraj, kjer naj bi se mladi pastirici Bernadette Soubirous v votlini leta 1858 večkrat prikazala devica Marija, je hkrati najpomembnejše svetišče, posvečeno Mariji, na svetu. Mesto s 15.000 prebivalci ob vznožju Pirenejev na jugozahodu Francije vsako leto sprejme okoli pet milijonov obiskovalcev.

Spomin na Sissi

Italijanski anarhist Luigi Lucheni je pred 110 leti ob Ženevskem jezeru do smrti zabodel avstrijsko cesarico in ogrsko kraljico Elizabeto Bavarsko, ženo Franca Jožefa I., znano tudi kot Sissi. Obletnico so v Sissijinem muzeju, ki ima prostore v dunajskem Hofburgu, zaznamovali z dopolnitvijo stalne postavitve. Med novimi eksponati, ti bodo na ogled nekaj mesecev, so morilsko orožje, posmrtna maska, slike Sissijinega pogreba in poročilo o umoru, s pomočjo zgodovinskih časopisnih poročil pa je prikazano tudi ozadje umora cesarice. Čeprav Sissi za časa življenja ni veljala za ljudsko cesarico, je novica o njeni smrti pretresla Evropo. Ljubiteljica potovanj in narave je šele po smrti postala priljubljena in opevana, mogoče tudi zato, ker je bila umorjena naključno.

Vir: STA

TUJI TISK

Mignews

Največji na svetu

V Moskvi so dokončno potrdili arhitekturni načrt za graditev največjega judovskega muzeja na svetu. Baruh Gorin, predstavnik moskovske judovske skupnosti, je javnosti sporočil, da bodo muzej uredili v zgodovinski stavbi

centra judovske skupnosti, ki so ga skupnosti vrnili pred petimi leti. V kompleksu stavb je že nekaj judovskih ustanov, med njimi center za medicino Shaarej Cedek in šola, prostore za univerzo pa dokončujejo. Novi muzej bo krona tega kompleksa stavb. Muzej bo pripovedoval o ruskojudovski zgodovini, v njem pa bo tudi galerija judovske umetnosti. Posebej bo urejen oddelek, ki bo pripovedoval o žrtvah holokavsta. Načrtujejo tudi graditev velike knjižnice, raziskovalnega centra in konferenčne dvorane. Ko bodo od mestnih oblasti dobili tehnično dovoljenje, se bodo gradbena in obnovitvena dela začela predvidoma leta 2009, končana pa bodo leta 2011.

Delfi

Veliki plan

Medtem ko so na zahodu obravnavali temo, kdo bo v Rusiji nasledil Putina in kakšne spremembe bo to prineslo rusko-evropskim odnosom, je novinar Mart Helme v estonskem časopisu Delfi zapisal, da se bodo vrste samo neko-

liko premešale, potem pa bomo videli, kakšna pošast bo prišla iz sence kremeljskih stolpov. Vsakodnevno politiko bodo zaznamovale predrzne grožnje, nizki udarci, podkupovanje potrebnih ljudi ter politično motivirani atentati in umori ne le v Rusiji, pač pa tudi v drugih državah. Rusija se bo prelevila v državo z najbolj očitnim terorističnim režimom na svetu. Dogajanje v Gruziji je samo začetek Velikega načrta, ki so ga podrobno pripravile ruske tajne službe. Cilj tega načrta ni le obnovitev vpliva in pozicij, ki so jih imeli v državi v času Sovjetske zveze. Kontrola nad Gruzijo pomeni, da bi bili Azerbajdžan in druge z nafto bogate države srednje Azije odrezani od zahodnega trga.

Dr. Ivan J. Štuhec

Ni prvič, da poskušajo z medijskim konstruktom diskreditirati Janeza Janšo

Gašper Blažič, foto: Andreja Velušček

Dr. Ivan (Janez) Štuhec se je rodil leta 1953. Po končanem študiju teologije v Ljubljani je leta 1988 v Rimu doktoriral iz moralne teologije. Kasneje je začel predavati moralno teologijo na Teološki fakulteti v Ljubljani in Mariboru, kjer je sedaj profesor. Je tudi direktor Zavoda Antona Martina Slomška, v okviru katerega deluje mariborska škofijska gimnazija.

Ste direktor Zavoda Antona Martina Slomška, v okviru katerega deluje tudi škofijska gimnazija. Aprila letos se je gimnazija preselila v nove prostore. Ste zadovoljni, ker je po dolgem zavlačevanju končno prišlo do prostorske rešitve?

Na vsak način smo zelo zadovoljni, da je vendarle prišlo do rešitve in da smo v tem šolskem letu lahko odprli tudi novo glasbeno šolo v Mariboru in dijaški dom, ki sta tako kot gimnazija v novih prostorih.

S prvim septembrom je svoja vrata odprla tudi prva katoliška osnovna šola, in sicer v okviru Zavoda sv. Stanislava v Ljubljani. Bo katoliško osnovno šolo dočakal tudi Maribor?

Ta čas je to težko napovedati, ker je program mariborske škofijske gimnazije financiran le 85-odstotno. Pri tako velikih sistemih si težko privoščimo, da bi bili vsi sistemi znotraj zavoda financirani na takšen način. Ta čas je na ustavnem sodišču v postopku pritožba glede financiranja programov osnovnih šol. Če bo ustavno sodišče odločilo, da mora biti osnovno šolstvo, pa naj bo javno ali zasebno, financirano 100-odstotno, potem bomo razmislili o novi osnovni šoli, vendar po programu Montessori.

Nekatere zelo moti, da se zasebno šolstvo financira iz javnih sredstev. To se je pokazalo tudi ob sprejemanju novele zakona o vzgoji in izobraževanju ...

Debata o tem se vedno na novo pogreva. Zakaj jih moti? Sam razen ideoloških zadrž-

kov ne vidim drugih razlogov. Vsi starši so davkoplačevalci, po ustavi pa imajo pravico, da skrbijo za vzgojo svojih otrok v skladu s svojim nazorskim prepričanjem. To sta dva tehtna argumenta, da se zasebno šolstvo lahko financira z javnimi sredstvi. Tako je tudi drugod po Evropi. Vprašanje je le, kako visok naj bo ta prispevek.

Če se vrneva h kompleksu na Vrbanški: je bil v obnovo in graditev vključen tudi SCT? Ste zadovoljni?

SCT je bil vključen kot eden izmed izvajalcev, drugi izvajalec pa je bil Granit. SCT je gradil telovadnico, Granit pa obnovo in izgradnjo gimnazije. Kar se tiče zadovoljstva, moram reči, da je bilo na začetku kar nekaj težav, saj so prvi nalivi povzročili zamakanje v telovadnici.

Kako gledate na zaplete s šentviškim predromom?

To je zadeva, ki jo težko komentiram. Vendar pa glede na svoje izkušnje menim, da je Slovenija majhna in na področju posameznih panog je nastanek monopolov neizogiben. Velika podjetja imajo veliko moč, zato imajo na razpisih in v zasebnih poslih veliko prednost. Lahko ponudijo boljšo ceno, ker imajo v izhodišču boljše pogoje. Zato je SCT vedno znova tudi konkurenčen. Shema za to pa je sledeča: ko naročnik razpiše natečaj, se lahko prijavi več izvajalcev. Če ni izbran nekdo, ki ima zveze, ima možnost, da s pomočjo notranjih informacij pride do podatka, kakšne cene imajo tekmeči. Na ta način jih lahko izsiljuje in hkrati potencialnemu naročniku lahko ponudi nižjo ceno. Poleg tega obljubi bistveno večji popust in tako dobi posel. Vendar se takšni posli običajno končajo z zapleti, ko gre za anekse. Z aneksi si takšno podjetje pridobi ne samo izgubljena sredstva pri popustih, ampak še kaj več. Ta logika deluje praktično pri vseh projektih, tudi cerkveni niso nobena izjema.

Kako pa gledate na to, da je Ivan Zidar, ki je bil na začetku svoje kariere protežiranec komunističnega funkcionarja Ivana Mačka - Matije, dober prijatelj kardinala Franca Rodeta? Slednji je Zidarja po poročanju tednika Reporter pred kratkim znova gostil v Vatikanu...

O tem, ali ga je gostil ali ne, ne vem, ker ne spremljam teh dogodkov. Vsi pa vemo, da je SCT delal šentviške zavode tudi prek osebnih povezav, ki niso kakšna posebna skrivnost. Pred leti je tedaj še ljubljanski nadškof dr. Franc Rode peljal Ivana Zidarja na obisk k papežu Janezu Pavlu II., zato se tudi slika Zidarja in papeža večkrat pojavlja v javnosti, Zidar jo ima celo obešeno v svoji pisarni. Kolikor vem, je SCT tudi pri nekdanjem časopisu Slovenec sodeloval s finančnim vložkom. Se pravi, da so v ozadju povezave, vendar se vanje nisem podrobno spuščal.

Ste zadovoljni z odnosi med Cerkvijo in državo v mandatu te vlade? Kaj bi izboljšali?

Največja pridobitev v zadnjih štirih letih je prav gotovo zakon o verski svobodi. To v prvi vrsti niti ni bil dosežek vlade, bolj pomembno je, da je šel ta zakon skozi zakonodajni postopek. V neposrednih pogajanjih med državo in Cerkvijo kakšnega posebnega premika niti ni bilo razen nekaterih praktičnih zadev, na primer uvedba vojaških in policijskih duhovnikov. Odnos v primerjavi s prejšnjimi vladami pa je bil bistveno manj ideološko napet. To smo zagotovo vsi čutili.

Spomenka Hribar je nedavno v intervjuju za Delovo Sobotno prilogo dejala, da je Cerkev dosegla tako rekoč vse razen verouka v šole.

Gospa Hribarjeva to govori na pamet, ker še finančno-gospodarsko razmerje Katoliške cerkve v Sloveniji ni urejeno. Kar se pa tiče verouka, naj povem, da Cerkev ne želi vero- ▶

► uka v šoli, pač pa da se v šolah izvaja religijski pouk, kar bi morala Hribarjeva kot intelektualka vedeti in razlikovati oba pojma. Če pa nalašč govori o verouku, vzdržuje s tem ideološko napetost v družbi.

Kako ocenjujete dejstvo, da sta se tako rekoč na isti dan (30. avgusta) v dveh publikacijah v lasti Pivovarne Laško pojavila intervjuja z osebama (Spomenka Hribar in Boško Šrot), ki besno napadata premierja Janeza Janšo?

Glede na to, da vemo, kakšna je lastniška struktura slovenskih medijev, in da smo v predvolilnem času, to najbrž ni naključno. Cilj obeh je radikalna kritika vlade. Kar sem prebral v intervjuju z Boškom Šrotom, pravzaprav ni nič novega.

Samo dva dni po obeh intervjujih je prišlo do novega zapleta v aferi Patria, ko je finski novinar obtožil slovenskega premierja Janeza Janšo jemanja podkupnine.

Tudi to ni naključje. Celotna zgodba okrog oklepnikov se je iz napadov na obrambnega ministra Karla Erjavca preselila k napadom na premierja. Vendar doslej nihče, ki je problematiziral ta nakup, v javnost ni prišel s kakšnimi dokazi. Film finske javne televizije sem si ogledal in poslušal tudi komentarje v oddaji Odmevi. Lahko samo soglašam s tistimi, ki menijo, da gre v primeru finske odda-

govorniki v tej oddaji problematizirali Patrio, kajti končni cilj te oddaje je bil diskreditirati premierja Janeza Janšo.

Menite, da gre za vpliv »globoke države« kot v aferi Depala vas? V Nedeljskem dnevniku 31. avgusta je novinar Aleksander Lucu napovedal, da nekdanji predsednik države Milan Kučan pripravlja »veliki pok« ...

Kdor pozna zgodovino samostojne Slovenije, natančno ve, da je Janez Janša politik, ki je med vsemi največji trn v peti starim komunističnim in udbovskim silam, ki so svoje mreže razpletle tudi med novinarje in medijske hiše. Ni namreč prvič, da poskušajo z medijskim konstruktom diskreditirati Janeza Janšo. To se je zgodilo že v aferi Depala vas pa pri ugrabitvi majorja Trohe, z orožarsko afero, za katero je celo pokojni dr. Janez Drnovšek rekel, naj že nehajo z njo. Vendar so ljudje iz njegove stranke to juho vedno pogrevali. Zato se dogajanju ne čudim, saj so akterji praktično isti, njihova verodostojnost pa je že s tega vidika vprašljiva, ker so že tolikokrat poskušali diskreditirati Janšo, pa jim nikoli ni uspelo. Če bi bil premier Janša po vsem tem, kar je dal skozi in kar je moral preživeti, res tako neumen, da bi se zapletel v tak posel, kot mu ga očitajo v zvezi s Patrio, potem bi bilo moje razočaranje nad njim totalno. Toda verjamem, da ni tako neumen, da bi take stvari počel, zato se mi

seveda zdi skrajno smešno, da so pred volitvami dali v javnost zgodbo, s katero bodo veliko bolj diskreditirali sebe kot njega. Jaz tej zgodbi ne verjamem, dokler ne bom videl verodostojnih dokumentov in dokler se na sodišču ne bo dokazalo, da je šlo res za podkupovanje.

Bo afera Patria škodovala tudi Borutu Pahorju, ki je še vedno nekakšen »frontman« levece?

Pahor bo imel tudi zaradi te afere velike težave, ker je afera vendarle nastala v kontekstu slovenske tranzicijske levece, ki ga podpira. Pahor je sicer ves čas deloval kot »fair« politik, vsaj tako se je predstavljal, češ da ne želi priti na oblast preko takšnih konstruktov. Zato mu ta zgodba ne bo všeč, kljub temu pa se bo moral do nje opredeliti. Tako se bo pokazala njegova prava podoba. V primeru Antona Ropa, ki je Janšo obtožil nacionalne izdaje, je Pahor že pokazal neodločnost, saj se od Ropa tedaj ni distanciral. Sedaj ima Pahor znova strankarskega kolega, ki je vpleten v najnovejši konstrukt, to je Milan M. Cvikl. Če Pahor ne bo zavzel jasne stališča, je njegova dosedanja podoba postavljena pod vprašaj.

Pahor je nedavno predstavil alternativno vladno ekipo. Ste si o njej ustvarili kakšno mnenje?

Kar zadeva Pahorjevo ekipo, sem bil pri kakšnem imenu tudi presenečen, vse pa kaže, da ima znotraj stranke velike težave. Ker bo težko sestavil vlado iz svojih političnih sopotnikov, mora iskati sodelavce tudi zunaj stranke. To se je pokazalo, ko je obljubljal, da bo v vlado povabil strokovnjake in ne političnih osebnosti, kar je ena od meglic, ki se kar naprej spuščajo in prodajajo v slovenski politiki. Mislim, da bi vsaka resna stranka morala poskrbeti za to, da ima v svoji sredi ljudi, ki bi bili pripravljeni prevzeti resorje. To velja celo za stranko s specifičnim ozkim področjem, kot so na primer Zeleni, ki so se v Evropi doslej ukvarjali samo z okoljevarstvenimi vprašanji. Kasneje so videli, da morajo pokrivati tudi druge resorje, in so začeli svojo politično strategijo razvijati v to smer. Stranka, ki se ukvarja samo z enim segmentom, ne da bi pokrila celoto, pač ni resna.

Vas preseneča, da je med Pahorjevimi kandidati za ministre tudi nekdanji duhovnik, ki se je izžolal na vatikanski diplomatski akademiji?

To me preseneča, še posebej zaradi tega, ker je gospod Ciril Štokelj ta čas namestnik vodje kabineta predsednika evropskega parlamenta Hans-Gerta Pötteringa, ki pripada Evropski ljudski stranki oz. nemškimi krščanskim demokratom. Moram reči, da se mi zdi ta Pahorjeva odločitev zelo nenavadna.

Kdor pozna zgodovino samostojne Slovenije, natančno ve, da je Janez Janša politik, ki je med vsemi največji trn v peti starim komunističnim in udbovskim silam.

je za medijski konstrukt. Sprašujem se sledeče: če je ta medijska hiša res tako objektivna in kredibilna, potem si nikakor ne bi smela privoščiti, da njen novinar posname izjave ljudi o tako delikatni zadevi. Vsi vemo, da odkar obstaja politična konfrontacija med sedanjim premierjem in mediji, da so v tem konfliktu navzoči vedno isti novinarji, da je gospod Kos od Depale vasi dalje vedno tisti, ki je v opozicijski drži do sedanjega premierja, in da je gospod Cvikl tisti parlamentarec, ki to zgodbo pelje. Od finskega novinarja bi pričakoval, da bi pristopil k vsem parlamentarnim strankam in vsem postavil isto vprašanje, ne samo gospodu Cviklu. Prav tako bi pričakoval, da bi šel novinar po terenu in vprašal tudi prebivalce Slovenije, da bi zbral različna mnenja. Poleg tega se je pogovarjal s predstavnikom podjetja, ki ni dobilo posla, ni pa se pogovarjal s predstavnikom podjetja, ki je dobilo posel. Gre torej za zelo pomankljivo oddajo, in če kdo misli, da je bil njen namen predstaviti problematiko finske Patrie, se zelo moti. Ne vem, zakaj bi vsi naši

Kako pa ocenjujete nastanek Krščanskodemokratske stranke? V komentarju v Družini ste izrazili pomislek nad polarizacijo kristjanov, kar je »na političnem polju proti zdravi pameti, ki jo osvetljuje vera«.

Moram reči, da si razvoj slovenske demokracije predstavljam nekako v smeri angleške ali ameriške demokracije, kar pomeni, da se oblikujeta dva močna strankarska bloka, ki med seboj tekmujeta za oblast. Zato bi morali težiti k integriranosti, ne pa k razpršenosti. Vsaka razpršenost pomeni odmik od stvarne demokratičnosti. Dejstvo je, da je danes med strankami relativno majhna razlika. Tako konservativci kot laburisti v Veliki Britaniji pa republikanci in demokrati v ZDA se med seboj sicer razlikujejo, vendar te razlike niso vrednostno utemeljene. Za vsako državo je veliko bolje, da se politične elite koncentrirajo v dve večji eliti kot pa v množico majhnih strank. Za to obstaja zelo močan razlog: civilna družba je tista, ki v vsaki demokratični državi spontano reagira na probleme, ki jih politika ne vidi. Za to, da opozoriš politiko na problem, ni treba ustanoviti stranke, pač pa ustanoviš civilno gibanje in opozarjaš na določen problem, do katerega se opredelijo politične stranke. Ta proces je veliko bolj odprt, dinamičen, organizacije nastajajo in ugašajo. V Sloveniji smo priče temu, da ljudje ne vidijo, da je moč civilne družbe lahko celo večja od moči politične stranke. Zato je kopičenje političnih strank povsem nesmiselno in mimo realne politike.

Zapisali ste, da »ta pojmovna zveza (tj. krščanska demokracija) postaja vse bolj neverodostojna zaradi prakse, ki velikokrat nima nič skupnega s krščanstvom«, ter omenili »krščanski zelotizem«. Kaj ste imeli v mislih?

Mislil sem predvsem na spornost besednih zvez, kot je »krščanska demokracija« in tudi »krščanske vrednote«. Sklicevanje na krščanske vrednote je v političnem življenju lahko zelo delikatno, ker so nekatere vrednote ne samo krščanske, ampak so tudi judovske, da ne govorim o tem, da so tudi vrednote Stare zaveze in judovstva prišle iz tedanjega okolja in drugih kultur. Tako da so v času, ko je imelo krščanstvo odločilen vpliv v Evropi, nekatere vrednote postale občečloveške. Ko govorimo o politiki oz. političnih strankah, lahko pojem »krščanstvo« preveč navezujemo na neko stranko na podlagi neke religiozne usmeritve, celo na Cerkev. V tem primeru ne zagovarjam samo ločitve Cerkve in države, pač pa tudi to, da se pri pojmu krščanskega pusti politični moment ob strani in se ta uporablja za religiozno sfero. Problem, ki je s tem povezan, pa je povsem zgodovinski razvoj teh strank. Ponekod so krščanskodemokratske stranke ohranile verodostojnost, drugod ne. Na primer v Italiji je krščanska demokracija tako

Neprestano se ustvarjajo konstrukti, ki odvrtačajo pozornost od normalne diskusije. To kaže, da smo še zelo v nenormalnih družbenih razmerah.

rekoč razpadla, ker ni bila več verodostojna kot krščanska demokracija. Vrednostno področje mora biti veliko bolj področje civilne družbe in državljanov, politično področje pa se mora ukvarjati z upravljanjem države v okviru pravne ureditve. Manj ko je politična stranka pojmovno, vrednostno in vsebinsko povezana s takšnimi segmenti civilne družbe, kot je Katoliška cerkev oz. krščanstvo, manj je možnosti za razne ideološke konfrontacije. V slovenskem kontekstu je krščanska demokracija napravila že nekaj napak, ki postavljajo krščanstvo pod vprašaj. Prva napaka je bila, da sta se že na začetku ustanovili dve stranki, ki sta krščanstvo vključili v svoj program, to sta Slovenska kmečka zveza oz. Slovenska ljudska stranka kot dedinja predvojne SLS, ter Slovenski krščanski demokrati. Tako smo imeli že na začetku družbenih sprememb zmedo. Potem sta se stranki združili, a ne za dolgo. To pomeni, da voditelji teh strank niso bili zmožni voditi konstruktivnega dialoga, kar jim že samo po sebi odreja pravico, da se sklicujejo na krščanstvo. Krščanska drža pomeni, da si sposoben komunikacije in dialoga ter iskanje soglasja za reševanje družbenih vprašanj. Vse te polarizacije, ki smo jim bili priče, kažejo, da trpi osnovna človeška vrednota znotraj teh krogov, to je sposobnost odprtega, iskrenega dialoga in iskanje demokratičnega konsenza za skupno upravljanje oblasti. Zame je to v politiki največja krščanska vrednota. Če ljudje, ki se sklicujejo na krščanstvo, niso sposobni politike uresničiti, potem je bolje, da se nanj ne sklicujejo, ko gre za ime stranke.

V svojih člankih ste med drugim svarili pred takšnim ravnanjem Cerkve, ki bi jo naredilo za volilno strelivo oz. sredstvo za nabiranje političnih točk. Tokrat pa ideoloških tem v predvolilnem boju praktično ni ...

Ta čas politični boj ne poteka na nazorskih in ideoloških temah, pač pa na relaciji osebne konfrontacije med likoma Janeza Janše in Boruta Pahorja. Mnogo bolj so v ospredju gospodarske teme. To tudi dokazuje, da se je sedanji vladi uspelo distancirati do kulturnega boja, zato ga ji tudi ni mogoče podtakniti pred volitvami. V tem smislu lahko rečemo, da se levi politični tabor ne more opreti na argumentacijo, ki bi prihajala iz paketa kulturnega boja, zahvaljujoč dejstvu, da vlada ni počela stvari, zaradi katerih bi ji danes očitali enostransko ravnanje.

Se torej slovenski politični prostor normalizira?

V tem smislu se normalizira. Vendar v povezavi z zadnjim konstruktom lahko rečem, da pri nas še vedno nismo v normalnem stanju. Izraz ministra Rupla »globoka država« je zanimiv, vendar ne gre samo za »globoko«, ampak morda celo za »tolmunsko« ali za »greznično« državo. Neprestano se ustvarjajo konstrukti, ki odvrtačajo pozornost od normalne diskusije. To kaže, da smo še zelo v nenormalnih družbenih razmerah. Omenjeni konstrukti so samo izraz tega, da v tej državi nekateri ne prenesejo, da vlada neko drug in ne tisti, ki mislijo, da so edini poklicani za vladanje. ■

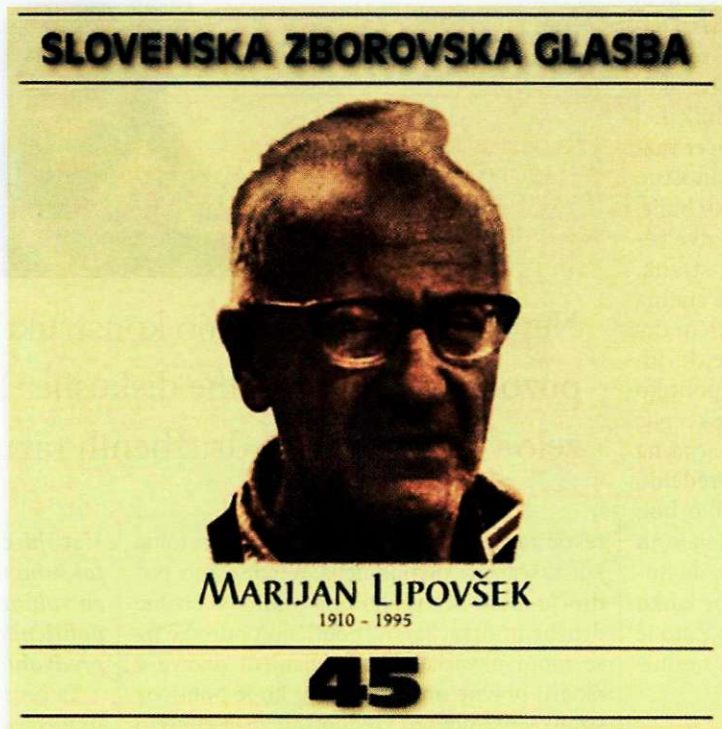
Slovenska zborovska glasba

V. M.

Slovenski komorni zbor je končal prvi del projekta snemanja in izdajanja zgoščenk s slovensko komorno glasbo skladateljev, rojenih v 19. stoletju, in je že sredi izvedbe drugega dela. Vseh zgoščenk bo 56.

Pred kratkim smo pisali o 36 zgoščenkah, ki jih je posnel in izdal Slovenski komorni zbor – vodi ga dr. Mirko Cuderman –, na njih pa je slovenska zborovska glasba skladateljev, ki so bili rojeni do leta 1900. Medtem so že »globo-ko« v drugem delu tega velikega projekta, s snemanjem in izdajanjem zgoščenk z zborovsko glasbo skladateljev, rojenih do druge svetovne vojne. Naj predstavimo petnajst zgoščenk.

Arnič in Pirnik Na zgoščenki pod zaporedno številko 37 so skladbe dveh skladateljev: enajst pesmi Blaža Arniča (od *Iz dnevnika* do *Kiš 2*) in devet pesmi Maksa Pirnika (od *Balada* do *Volk in jagnje*). Blaž Arnič je svoje življenje v celoti posvetil glasbi. Že pred vojno je bil profesor na srednji šoli Glasbene akademije v Ljubljani, po vojni pa profesor kompozicije na ljubljanski Akademiji za glasbo. Njegov zborovski opus stoji v senci njegovega ustvarjanja za različne instrumentalne zasedbe. Tudi Makso Pirnik je svoje življenje posvetil glasbi. Po vojni je sodeloval z *Radiom Trst* in bil profesor na učiteljskiču v Tolminu. Svoja zborovska dela je namenjal predvsem otroškim in mladinskim zborom. Na zgoščenki so tudi njegove skladbe z besedili pesnikov Srečka Kosovela, Jožeta Udoviča in Daneta Zajca.

Švara in Kozina Tudi na zgoščenki št. 38 so pesmi dveh skladateljev: dvanajst pesmi Danila Švare (od *Zima* do *Elija, le lij*) in štiri pesmi Marjana Kozina (od *Sonce ima prednost* do *O domovina*). Čeprav je Danilo Švara pred drugo svetovno na Dunaju in v Frankfurtu doktoriral iz političnih ved in ekonomije, se je kasneje v celoti posvetil glasbi, saj se je vrnil v Frankfurt in diplomiral na Visoki glasbeni šoli iz kompozicije, dirigiranja in operne režije. Po vojni je poučeval dirigiranje na

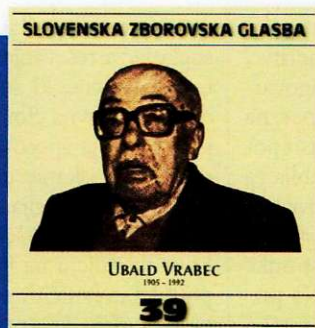
srednji šoli Akademije za glasbo v Ljubljani. Tudi Marjan Kozina je prehodil težavno pot od ljubiteljskega do profesionalnega glasbenika. Po vojni je bil najprej upravnik Slovenske filharmonije, po letu 1951 pa profesor na Akademiji za glasbo.

Ubaldo Vrabec Zgoščenka št. 39 je v celoti posvečena skladbam Ubalda Vrabca (1905–1992). Na njej je 22 pesmi, od *Uspavanka* do *Pesem zvestobe*. Vrabec se je rodil v Trstu, se umaknil pred

fašizmom najprej v Argentino, potem v Maribor, leta 1941 pa pred nacizmom nazaj v Trst, kjer je živel in ustvarjal do smrti. Njegov zborovski opus je nastajal od konca tridesetih let do sredine osemdesetih let. Pretežni del skladb je posvetil vprašanju narodovega obstoja. Uglasbil je tudi vrsto satiričnih besedil. Vztrajal je pri tradicionalni zborovski pesmi in ga novosti niso zanimale.

Vilko Ukmar Na zgoščenki št. 40 je 22 pesmi Vilka Ukmarja (1905–1991), od *Kjer tih je dol* do *Poslednje potovanje*. Kot šolan glasbenik (Dunaj, Zagreb) je bil pred drugo svetovno vojno profesor glasbene zgodovine na ljubljanskem konservatoriju in v obdobju 1939–1945 direktor ljubljanske Opere. Po vojni je poučeval glasbeno zgodovino, kompozicijo in muzikologijo v Ljubljani. V njegovem bogatem in zvrstno raznolikem opusu zavzemajo zborovske skladbe pomembno mesto. Njegove oblikovne rešitve so včasih posegle po zelo avantgardnih kompozicijskih tehnikah, vendar so vedno temeljile na temeljnih principih glasbenega oblikovanja, kakor jih je ustvarila evropska umetna glasba v več stoletjih.

Pavel Šivic Skladbam Pavla Šivica (1908–1995) sta posvečeni dve zgoščenki, kar samo po sebi govori o pomenu njegovih zbo-

rovskih skladb. Na prvi (št. 41) je najprej 15 skladb (od *Domovina je ena do Svitavnica*), potem pa še pet skladb iz cikla *Najin ping pong*. Na zgoščenki št. 42 je 19 skladb, od *Po cestah zledenelih do Žabja modrost*. Potem ko je končal glasbeno šolanje v Ljubljani, se je izpopolnil še v Pragi ter postal profesor na ljubljanski Akademiji za glasbo, kjer je poučeval tudi po vojni. Njegove predvojne in medvojne zborovske skladbe zaradi omejenih zmožnosti izvajalcev niso dosegale »svobodnega izraza«, ki si ga je želel, tako da se je razcvetel šele v petdesetih letih, ko je odločno prerasel »kalupe« predvojnne glasbene ustvarjalnosti. V prvem povojnem obdobju se je loteval tem, značilnih za tisti čas, vendar nikoli ni zdrknil na raven propagande. V skladbah poznejšega obdobja, ki jih je napisal za različne zборе, vedno znova preseneča z inventivno uporabo glasbenih sredstev. Njegova ustvarjalnost ni nikoli zašla v stereotipnost osebnega sloga.

Radovan Gobec Tudi naslednji dve zgoščenki sta posvečeni enemu skladatelju: Radovanu Gobcu (1909–1995). Na prvi (št. 43) je 22 skladb (od *Bila je zima do Minljiv si*), na drugi (št. 44) pa 23 (od *Na Kozlovem robu do Kaj bi te vprašal*). Pred vojno je bil učitelj, med vojno partizan, po vojni pa je najprej študiral kompozicijo na Akademiji za glasbo. Opravljal je številne pomembne službe: bil je gimnazijski profesor v Ljubljani, ravnatelj Glasbene šole v Mostah, direktor Ljubljanskega festivala in profesor na Pedagoški akademiji v Ljubljani. Deset let je urejal revijo *Grlica* in bil zborovodja številnih zborov. Novosti ga niso zanimale, saj je ostal zvest tradicionalnemu glasbenemu stavku in povprečno izobražene-

mu poslušalcu. Napisal je vrsto borbenih in buditeljskih pesmi, loteval se je nacionalne tematike, v številnih pesmih pa je opeval idealiziran podeželski svet.

Marijan Lipovšek Tudi skladbam Marijana Lipovška (1910–1995) sta namenjeni dve zgoščenki. Na prvi (št. 45) je 16 pesmi (od *Poslednje pismo* iz leta 1926, do *Dekle in romar* iz leta 1986). Na drugi (št. 46) je deset posnetkov: od pesmi *Kresnice* (1941) do *Lirični intermezzo* (1986). Lipovšek se je rodil v Ljubljani, glasbo je študiral na glasbeni šoli Glasbene matice in na ljubljanskem konservatoriju, kjer je leta 1932 diplomiral iz

kompozicije pri Slavku Ostercu in klavirja pri Janku Ravniku. S študijem je nadaljeval v Pragi. Pred vojno je poučeval na ljubljanskem konservatoriju in Akademiji za glasbo, leta 1945 so ga komunisti zaprli zaradi »kulturnega molka«, po vojni pa je spet učil na Akademiji za glasbo, bil nekaj let celo njen rektor in osem let direktor Slovenske filharmonije.

Cigan, Nagele, Malič, Filej Zgoščenka z zaporedno številko 47 je posvečena štirim skladateljem, dvema s Koroške in dvema iz zahodne meje: dve pesmi je ustvaril France Cigan (*Koroška domovina, Zdaj je pomlad*), de-

set Anton Nagele (od *Ciklame do Resignacija*), štiri Stane Malič (od *Bela breza do Cicifuj*) in devet pesmi Mirko Filej (od *Čolnar do Nekje v gorah*). France Cigan je bil povojni politični begunec, ki se je ustalil na Koroškem in tam pomembno obogatil kulturni, predvsem glasbeno-zborovski prostor. Drugi skladatelj, ki je zaznamoval glasbeno kulturo koroških Slovencev, je bil Anton Nagele. Leta 1953 je v domašem Št. Jakobu nasledil svojo mater kot župnijski organist, kar je ostal do smrti leta 1992. Stane Malič je bil po vojni organist na Opčinah in profesor violine na Glasbeni matici (umrl je leta 1984). Mirko Filej je bil dolgoletni župnik v Mavhinjah, od leta 1951 do smrti leta 1962 pa je deloval v Gorici. Oba, Malič in Filej, sta s

svojimi zborovskimi skladbami pomembno prispevala k bogati tradiciji zborovske pesmi na Goriškem in Tržaškem.

Peter Lipar Zgoščenka št. 48 prinaša 21 pesmi Petra Liparja (1912–1980), od *Žanjica do Ocean*. Lipar je celo svojo ustvarjalno pot preživel na Gorenjskem, saj je bil od diplome leta 1937 do upokojitve leta 1973 ravnatelj Glasbene šole v Kranju. Mesto je pomembno obogatil s svojim zborovskim delovanjem. Lipar-

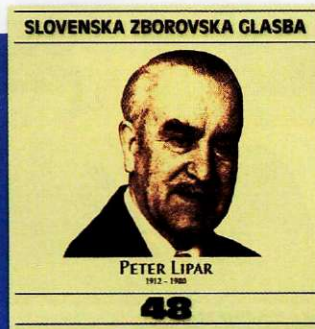
jevo zborovsko ustvarjalnost zaznamuje velika pestrost pristopov. Ustvaril je mnoge prepričljive glasbene umetnine.

Mihelčič, Ulaga, Šturm, Lavrin

Na zgoščenki št. 49 so skladbe štirih skladateljev: 14 pesmi je od Slavka Mihelčiča (1912–2000), ena je od Emila Ulaga (1911–2000), dve sta od Franca Šturma (1912–1943) in tri so od Antona Lavrina (1908–1965). Mihelčič se je rodil v Metliki, šolal se je na ljubljanskem konservatoriju in bil profesor glasbe na več splošnih in glasbenih šolah; nekaj časa je bil ravnatelj Glasbene šole Ljubljana Center. Tudi Lavrin se je rodil v Beli krajini (Vinji vrh), študiral je na Akademiji za glasbo in gledališko umetnost na Dunaju, po vojni je predaval teoretske predmete na glasbenih šolah v Ljubljani, v Sarajevu in na Pedagoški akademiji v Mariboru. Ulaga se je rodil v Šmarjeti pri Rimskih Toplicah, bil učitelj za slušno prizadete in ljubiteljski zborovodja. Šturm se je rodil v Pivki, študiral na ljubljanskem konservatoriju in v Pragi, med vojno je padel kot partizan.

Rado Simoniti Na dveh zgoščenkah so pesmi Rada Simonitija (1914–1981). Na prvi (št. 50) je 21 skladb: od pesmi *Starka za vasjo* (1948) do *Sonce, nada, že je ugasnilo* (1981). Na drugi (št. 51) je 23 pesmi: od *Lepo je ravno polje* (1949) do *Slika z morja* (1981). Simoniti je po gimnaziji obiskoval ljubljanski konservatorij, bil učitelj na mestni glasbeni šoli in med vojno zborovodja zbora Slovenskega narodnega gledališča. Pridružil se je partizanom, po vojni pa je bil stalni dirigent ljubljanske Opere.

Vse zgoščenke so opremljene s knjižicami z osnovnimi podatki o skladateljih, ki jih je napisal Aleš Nagode, in z besedili pesmi. **D**

Braslovče

Folklorne pripovedi

V. M.

V zbirki folklornih pripovedi *Glasovi* sta izšli dve knjigi: zajetna knjiga *Kruh in ribe*, ki jo je pripravila Nada Ravbar Morato, in knjiga *Têdi ni blo tak ko dôns*, v kateri je Blaž Podpečan zbral folklorne pripovedi iz Spodnje Savinjske doline.

Knjižno zbirko *Glasovi* po novem izdaja Celjska Mohorjeva družba (prej je založba Kmečki glas).

Kruh in ribe Knjiga *Kruh in ribe* je že druga knjiga Nade Ravbar Morato v zbirki folklornih pripovedi *Glasovi*, saj se je leta 2002 s knjigo *Mrak eno jutrnja* pridružila pisatelju Marjanu Tomšiču. Njegova knjiga *Noč je moja, dan je tvoj* – druga po vrsti v zbirki *Glasovi* (1989) – je o Slovenski Istri razkrila njeno mitološko jedro. Komaj je dokončala dolgoletno raziskovanje korenin svojega rodu, že se je zagrizla v novo, še zahtevnejšo ledino. Lotila se je zbiranja folklornega in drugega gradiva za knjigo, ki »pokriva« Trst in njegovo okolico; v podnaslovu piše *Od Bržanije prek Trsta do Soče*. Tako se podobnim knji-

gam v zbirki *Glasovi* Slovencev na Madžarskem, v Avstriji in na Hrvaškem pridružuje prva, s katero se Slovenci v Italiji, prebivalci Trsta in Tržaškega, s pomočjo te zbirke vključujejo v enoten slo-

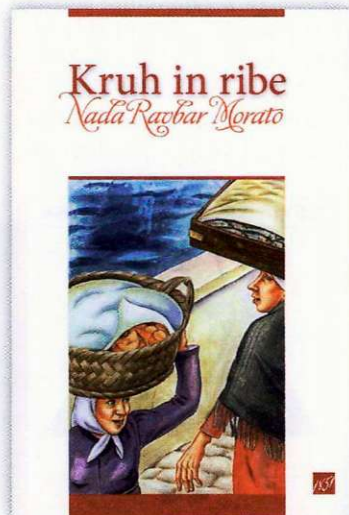
venski kulturni prostor. S tem se je tudi izpolnila dolgoletna želja urednice dr. Marije Stanonik, kot je zapisala v uvodu, da bi vsaj ena od knjig v zbirki *Glasovi* dišala po morju. Da bi Slovenci sploh in na

celini še posebej ne pozabili, da smo tudi pomorski narod, kot tudi, kje je (bilo) zares slovensko morje. Da bi se zavedali, kakšen smisel imata sidro in debela veriga na Kongresnem trgu v naši prestolnici. Naslov *Kruh in ribe* zaznamuje delovni nočni vsakdanjik slovenskih prednikov na Tržaškem: moški na morju, ženske pred žarečo pečjo. Tistim, ki kaj dajo na duhovno tradicijo, lahko pomeni še kaj več.

Nada Ravbar, poročena Morato, si je za svojo 80-letnico, ki jo je obhajala lani na martinovo, s to knjigo pripravila najlepše darilo: knjigo grenkih in sladkih zgodb, s katerimi se je prepletalo njeno otroštvo v Repentabru nad Trstom in življenje njenih slovenskih rojakov blizu in daleč v mestu, ki naj bi bilo okno v svet za svoje zaledje. Pa se je zaradi svoje obmejnosti,

Nada Ravbar Morato

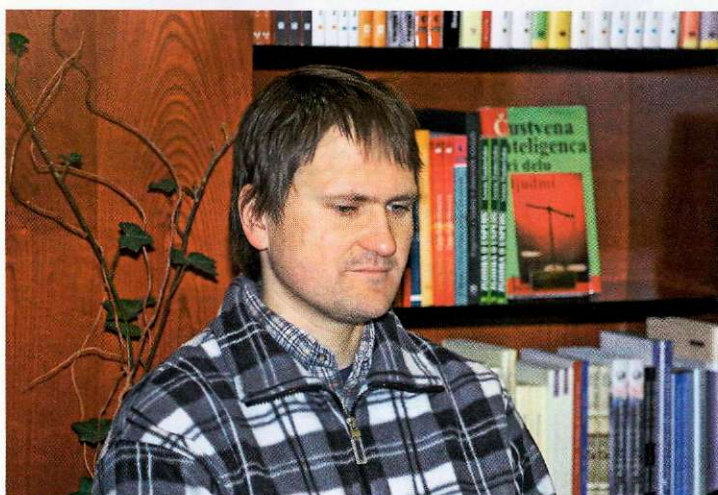

ki jo določata dva naroda, v 20. stoletju na tem območju vse zelo spremenilo. Precej pričevanj o tem je tudi v tej knjigi.

Slovenska obala Po zaslugi petletnega trdega dela žene, ki bi, kot je spomnila urednica dr. Stanonikova, imela vso pravico počivati in uživati sadove svojega življenjskega dela, imamo pred seboj njegovo krono – izjemen zgled vsem tistim, ki so se za svojo narodno bit pripravljali izčrpati do konca. V knjigi je zbrano folklorno in drugo neprecenljivo pripovedno gradivo (pravljice, bajke, legende, različnih vrst povedke, šale, anekdote, pričevanja ipd.) iz Trsta in njegovega kraškega zaledja. V knjigi so zajete zgodbe iz Bržanije s Trstom in Miljami, s slovenske obale med Barkovljami in Štivanom ter Tržaškega in deloma Komenskega Krasa. Nekaj zgodb je tudi z Doberdobskega Krasa in nižinskega predela Tržaškega zaliva od reke Timave do Soče, ki mu pravimo Laško ali Bizjakija. Zbranih je 563 pripovedi, ki jih je ustvarilo dvanajst večjih zapisovalcev in veliko manjših; največ jih je zapisala urednica knjige Nada Ravbar Morato. Zgodbe je pripovedovalo blizu tristo ljudi.

Vsota teh drobnih, na videz kdaj neuglednih folklornih pripovedi nenavadno živo predstavi zgodovino območja, od koder prihajajo. Ta zajetna (497 strani) knjiga – 32. po vrsti v zbirki *Glasovi* – je lahko enkratno darilo predvsem prebivalcem iz obmejnega okolja in tudi vsem drugim, ki kaj dajo na slovensko identiteto.

Têdi ni blo tak ko dôns Triintri-deseta knjiga v zbirki *Glasovi* nosi naslov *Têdi ni blo tak ko dôns*. V njej je Blaž Podpečan zbral folklorne pripovedi iz Spodnje Savinjske doline. Avtor knjige, ki je po izobrazbi arheolog, sodi med mlajše zbiralce folklornih pripovedi v zbirki *Glasovi*. Tako kot mnogi njegovi sovrstniki bi tudi on lahko »zapravljal čas« na drugih področjih ali pa celo »nikjer«. Tako pa je spoznal, kako z odhodom starejših ljudi s tega sveta z njimi izginjajo tudi mnoga vednja o naši preteklosti. Zato se je načrtno lotil zbiranja folklornih

Avtor knjige s pripovedmi iz Spodnje Savinjske doline Blaž Podpečan

pripovedi. Po telefonu je najprej prečesal Spodnjo Savinjsko dolino, največ pripovedovalcev pa je našel v domovih za ostarele. V domu upokojevcev na Polzeli mu je npr. veliko pomagal upokojeni župnik Janez Bračun.

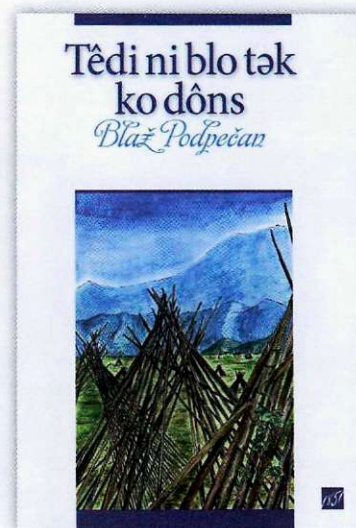
470 pripovedi je razvrstil v sedem razdelkov. Avtor se je sam začudil, da je med njimi le ena pravljica. Že to govori o tem, da je pravzaprav zbral samo še zadnje »ostanke« nekoč gotovo bogatega ustnega izročila. Kljub temu mu je uspelo zbrati veliko pripovedi in prav vse je iztrgal usodi pozebe oziroma izginotja. V prvem razdelku (*Nebo se je ôfnal*) zbrane pripovedi povezuje zaznava pojavov iz »drugega« sveta, ki pa jih po ljudskem prepričanju ne morejo vsi zaznati. Drugi razdelek (*Têč je upèu: »Hudič!«*) vsebuje pripovedi, ki so povezane s čaranjem (coprnijo). Tudi verovanje v coprnice in coprjeke je bilo nekdanj močno razširjeno, ugotavlja avtor. Veliko ljudi se še spominja pripovedovanj o zlu, ki ga je povzročalo delovanje najrazličnejše coprnije.

O Spodnji Savinjski dolini

Tretji razdelek (*Zdraul so kar doma*) govori o ljudski medicini (pol)pretekle dobe; o časih, ko še ni bilo socialnega in zdravstvenega zavarovanja, zdravniške storitve pa so bile drage. Preprosti ljudje so zato morali poiskati zdravila kar doma. Četrty razdelek je avtor poimenoval *Kdaj bo hudo na svet?*. V njem je objavil različne legende, razlagalne, zgodovinske in druge povedke o Spodnji Savinjski dolini. Tako naj bi bil tu pokopan

Atila, tu so hodili divji Turki in tudi graščaki so zatirali tlačane. Na skrivnostni način so nastajale romarske cerkve in njihov sloves se je širil daleč naokrog.

V peti razdelek z naslovom *Tatimle plačo zvišajte!* je vključil različne pripovedi in anekdote o nekdanjih imenitnikih in intelektualcih. V starejših časih sta župnik in učitelj predstavljala domala edino inteligenco na vasi. Starejši ljudje so se še dobro spo-

mnili grofov in grofic, ki so na gradovih gospodarili do konca druge svetovne vojne. Šesti razdelek z naslovom *Têdi ni blo tak ko dôns* je po številu pripovedi najboljše. Vanj je avtor vključil številna socialna in etnološka pričevanja, ki govorijo o nekdanjem savinjskem vsakdanu, zlasti o hmeljarstvu. Zadnji razdelek je naslovil *Mica, kje so púrmani?*, vanj pa uvrstil kratke šaljive pripetljaje in doživljaje. ■

RITEM DUHA

18. oktober 2008
ob 19.30
Športna dvorana Vrbanjska
Maribor

Ne zamudite!
Na srečanju mladih
v Stični,
20. septembra,
vstopnice za festival
po znižani ceni!

www.ritemduha.net

Niccolò Machiavelli, ena najslavnejših osebnosti renesanse

Politični teoretik

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Po renesančnem politiku in diplomatu Niccolaju Machiavelliju iz Firenc se imenuje politični boj, v katerem se ne izbirajo sredstva za dosego cilja.

Niccolò Machiavelli je eden najbolj znanih političnih teoretikov vseh časov in ena najbolj znanih osebnosti italijanske pa tudi evropske renesanse. Bil je florentinski državni uradnik in diplomat, torej se je s politiko ukvarjal tudi praktično, ne le teoretično, če-

prav sam na političnem odru nikoli ni igral glavne vloge oziroma posegal po najvišjih političnih položajih. Poleg političnega delovanja in pisanja se je ukvarjal tudi z zgodovino, predvsem je bil nadarjen komentator zgodovinskih dogodkov. Glede na dejstvo, da je živel v renesančnem obdo-

bju, seveda ni mogel preko tega, da se kot izobraženec ne bi podal tudi v umetniške vode. Pisal je drame in poezijo, ki so bili sicer manj odmevni kot njegova politična in zgodovinska dela, bil pa je tudi prevajalec, ki je klasična dela prevajal v italijanščino, ne še sicer knjižno, ker je tedaj ni bilo,

pač pa v toskansko italijanščino, svoj materni jezik.

Veliko bolj kot po svojem aktivnem političnem delovanju, ki sicer ni bilo zanemarljivo v njegovem času, je Machiavelli znan po svojih političnih teorijah. Zlasti znano je njegov delo *Vladar (Il Principe)*. V njem obdeluje možnosti vladarja, kako se povzpne na prestol in kako ta prestol obdrži. Machiavelli pri tem ne opisuje tradicionalnega princa, torej vladarja, ki je že določen, da po družinski tradiciji zasede dediščino svojih prednikov. V mislih je imel političnega povzpetnika, ki se mora oblasti šele polastiti. Skoraj zagotovo je bil njegov vzor sodobnik Cesare Borgia, sin papeža Aleksandra VI., ki je z očetovim vplivom, vojaško močjo, spletkami in tudi umori, podkupovanji, ugrabitvami in izsiljevanji poskušal uzurpirati oblast v mestih in pokrajinah po Apeninskem polotoku.

Machiavellijevo temeljno prepričanje je, da so za dosego političnih ciljev dovoljena vsa sredstva. Ne nazadnje je bil po rodu iz Firenc, ki so v tistem času dale ime dvema mogočnima političnima sredstvom za doseganje političnih ciljev. Prvo sredstvo je bil florentinec, triinpolgramski zlatnik, ki je bil v tistem času eden redkih standardnih zlatnikov, katerega teža in s tem vrednost se ni spreminjala, po domače, bil je monetarni standard v tistem obdobju. Če florentinec ni imel vpliva na politične dogodke, pa so v tistem času radi posegali po drugem sredstvu, tako imenovanem florentinskem napitku. Nekaj kapljic napitka v kupi je navadno uspešno odstranilo politično oviro na poti.

Machiavelli je živel v divjih časih hudih političnih premikov. To so bili časi, ko so v mestih na italijanskem polotoku politične struje obračunavale druga z drugo tako z glasovanji kot s cekini, bodali in strupom. Mestni vladarji so se bojevali proti svojim podložnikom, ti so rušili vladarje. Na prestole so se vzpenjali politični pustolovci. Papeži in tudi nižji kleriki so vodili armade, vzdrževali dvore in svojim nezakonskim otrokom poskušali pridobivati posvetno

Machiavelli je bil član republikanske vlade v renesančnih Firencih.

nesporni položaj vladarja Firenc, ki ga je zasedala družina Medici, se je začel v času Machiavellijevega študija nevarno majati. Ljudje so bili siti despotizma Medičejcev in so se pripravljali, da bi zrušili dinastijo. Niccolo je začel svojo kariero državnega uradnika prav leta 1494, ko je v Firencih dokončno počilo. Po šestih desetletjih vladanja so bili Medičejci premagani in pregnani iz Firenc, zmagoslavni meščani pa so razglasili republiko. Niccolo je v novi republikanski upravi prevzel mesto tajnika v tako imenovani drugi pisarni, ki se je ukvarjala z notranjo iz zunanjo politiko ter vojaškimi zadevami. Na svoji uradniški funkciji se je izkazal in leta 1499 so mu začeli nalagati različne diplomatske misije. V letih 1502 in 1503 je bil v stalnih stikih z Borgio in njegovim očetom papežem Aleksandrom VI. ter je tako od blizu opazoval politične spletke Borgijcev, v katerih so bili nizki udarci stalnica. Borgijci (prav zato je Cesare postal model za Vladarja) so resnično verjeli v doseganje političnih ciljev z vsemi sredstvi. Dragocena lekcija za Machiavellija pa je bila, ko je videl, kako se je strup, eno glavnih orodij Borgijcev, obrnil proti njim samim, saj je papež umrl zaradi zastrupitve, sin pa je sicer preživel, a je z očetovo smrtjo izgubil večino svoje moči in kmalu nato umrl v bitki, s katero je hotel obnoviti svoj nekdanji položaj. Zdi se, kot da je ta hitri propad Borgijcev kar malce razočaral Machiavellija. Vendar je imel veliko svojih težav, kajti izgnani Medičejci niso mirovali v pregnanstvu in so poskušali obnoviti svoje gospostvo nad Firencami. Do leta 1512 je zato Machiavelli potoval na mnoge diplomatske misije, da bi prepričal Medičejcem zavezništva, ki bi jih pripeljala nazaj na prestol. Misije so ga vodile v vse italijanske države in državice vključno s papeškim dvorom pa tudi zunaj polotoka, recimo na dvor Ferdinanda Argonskega v Španiji in dvor Ludvika XII. v Franciji. ▶

Nasproti vojaškim najemnikom, kondotjerjem, je Machiavelli postavil model naborniške vojske meščanov.

bogastvo. Mesta in pokrajine so se bojevali med seboj. Po deželi so divjale tolpe najemniških vojakov, ki so se bojevali za tistega, ki jim je več plačal, predvsem pa sami zase. Ambicioznejši poveljniki takšnih najemniških vojska se sčasoma niso več zadovoljili samo z zlatom, ampak so želeli tudi dejansko oblast nad mesti in pokrajinami. V vso to kolobocijo so se vmešavale tudi tuje sile, predvsem Španija in Francija, a tudi nemški cesarji niso veliko zaostajali. Politično in tudi fizično preživetje v tistih časih je bilo tako odvisno od prebrisanosti in brezobzirnosti.

Machiavelli je zlasti v Vladarju popisal takšne načine delovanja, ki so bili potrebni za doseg cilja. V svojem aktivnem političnem delovanju je videl marsikaj, zato z viri sploh ni imel posebnih težav. Ob izdaji knjige so dokaj hinavsko na padli avtorja, češ da spodbuja despote in jim daje navodila, kako naj se polastijo oblasti. Machiavelli jim je odgovoril, da njegovo delo morda res daje navodila, kako naj se despoti polastijo oblasti, a daje na drugi strani tudi navodila, kako se jih podložniki lahko znebijo. Zaradi političnih teorij, ki jih je pisal, je postalo Machiavellijevo ime sinonim za politično nenačelnost, prevejanost, sprevrženost in pokvarjenost. V današnjem političnem besednjaku je machiavelizem najpogostejši očitek modernih politikov drugi strani, da uporablja nizke udarce in igra umazano igro. Simptomatično je, da ta izraz najraje uporablja jo politiki, ki najpogosteje sami igrajo umazane politične igrice, predvsem pa takšni, ki Vladarja niso nikoli prebrali.

Staremu Niccolaju Machiavelliju se dela danes huda krivica. V njegovih časih se je resda zabliskalo kako bodalo ali kapnila v čašo kakšna kapljica strupa (no, tudi danes kdaj prižvižga kakšna krogla, ki jo izstrelji pijani strelec kot pri Krambergerju), a vrhunske spletke njegovega časa so bile skorajda amaterske v primerjavi z današnjimi. V današnjih poli-

tičnih spletkah, Slovenija je lep primer, da nam ni treba preveč iskati po svetu, stari Niccolo ne bi politično preživel niti pet minut, zelo verjetno bi ga medijsko potolkli, še preden bi se dobro razgledal po političnem prizorišču.

Uradnik in diplomat Machiavelli se je rodil 3. maja leta 1469 v Firencih in krščen je bil kot Niccolo di Benedetti dei Machiavelli. Bil je drugorojeni sin mestnega odvetnika, ki je igral srednjo vlogo v mestni politični oblasti tedanjih Firenc. Nekaj ugleda in politične teže je dajalo družini tudi to, naj bi kot daljina, rahlo negotova veja izhajala iz nekdanjih toskanskih mejnih

grofov, ki so vladali okoliškimi pokrajinam. To ji sicer ni kaj dosti pomagalo v tedanji situaciji, kajti Firencam je s trdo roko vladala družina Medici.

Machiavellija je oče vzgajal s trdo roko in ga učil predvsem nepopustljivosti in dostojanstva, družina pa je imela zadosti denarja, da si je lahko privoščila tako dobre domače učitelje kot tudi plačilo študija za šolanje otrok. Niccolo je zato študiral klasične vede in latinščino, saj ga je oče namenil za zasedanje visokih političnih funkcij v rodnem mestu.

Razgibani dogodki na celotnem polotoku, kjer se je vsak bojeval proti vsakemu, tudi v Firencih niso ostali brez odziva. Desetletja

V dandanašnji politiki Machiavelli ne bi preživel niti pet minut.

Cesare Borgia je bil model za Machiavellijevega Vladarja.

► **Vojaški reformator** Machiavelli je bil od leta 1503 zadolžen tudi za vojaško silo Firenc. Vojaškim najemnikom ni zaupal, kajti menil je, da v njih ni časti in so pripravljeni vsak trenutek zamenjati gospodarja. Namesto najemniške vojske si je zamislil, po zgledu zgodnje dobe starega Rima, naborniško vojsko domačih prebivalcev. Največji vojaški uspeh je Machiavelli dosegel leta 1509, ko je prišlo do vojne s sosednjo Pizo. Machiavelli je osebno vodil vojsko Firenc, ki je v boju premagala mešano vojsko najemnikov in prostovoljcev sosednjega mesta.

Na opisih republikanske starorimske ureditve zgodovinarja Tita Livija je Machiavelli iskal politični model za tedanje Firence.

Machiavellijev cenotaf v cerkvi sv. Križa, pravi grob je neznano kje.

Medtem pa so po skoraj dveh desetletjih izgnanstva Medičejci presodili, da je prišel čas, da se vrnejo na prestol. Skovali so zavezništvo z novim papežem Julijem II. in s Španci, iz svojega zlata, ki jim ga je uspelo odnesti v pregnanstvo, so najeli dodatno vojsko kot pomoč glavnini, ki so jim jo dali na voljo Španci, in tako v avgustu 1512 odločilno porazili florentinske republikance. Nekateri vodje republike so pobegnili iz mesta, Medičejci pa so zmagoslavno vkorakali, razpustili republiko in začeli čistko. Machiavelli ni želel pobegniti v pregnanstvo, zato je bil seveda ob vrnitvi Medičejcev aretiran. Obtožen je bil zarote proti družini Medičejcev. Več mesecev je bil zaprt, v tem času so ga tudi

Po Firencah sta bili poimenovani dve sredstvi za podtalno politično delovanje, florentinec in florentinski napitek.

mučili »z vrvo«. Na hrbtu so mu zvezali roke in jih dvigovali, kar je povzročalo bolečino v sklepkih. Ni priznal ničesar, da bi mu lahko očitali aktivno udeležbo pri prevratu leta 1494, zato so ga končno izpustili in mu dovolili, da se je umaknil iz politike in se naselil na svojem posestvu nekaj kilometrov zunaj mesta.

Politični pokoj Umik v zasebno življenje je Machiavelli precej težko prenašal, zato se je vrgel v svoje študije. Že leta 1513 je napi-

sal Vladarja, a je ta izšel šele dve desetletji kasneje in bil, zanimivo, dodan na indeks prepovedanih knjig, ki ga je vodila papeška oblast. Prevajal je tudi klasike, predvsem pa starorimskega zgodovinarja Tita Livija. Iz teh študij so nastala Razmišljanja o prvih desetih delih Tita Livija, v katerih je predvsem govor o rimski republikanski dobi in iz katerih veje želja za podobno ureditev v tedanjih Firencah. Ostanek časa v tem prisilnem političnem pokoju si je Machiavelli zapolnjeval

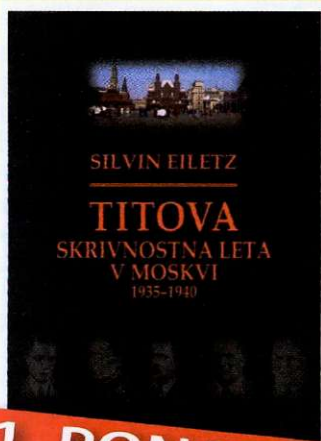
s pisanjem dram, med katerimi je najbolj znana Mandragora, poskusil pa se je tudi v pesništvu. Napisal je tudi zgodovino Firenc in se s tem malce rehabilitiral v očeh Medičejcev. Ti so mu tako leta 1520 odobrili imenovanje na mesto uradnega zgodovinarja mesta. Poleg zgodovine mesta je leta 1521 izšlo tudi delo Pogovori o vojaški obrti, ki je tudi vzbudilo precej pozornosti. Na podlagi tega dela, nekdanjega formiranja oborožene sile v času republikanske vladavine in tudi zaradi uspelega vojaškega pohoda proti Pisi so se Medičejci še dodatno omehčali in sklenili vojaške sposobnosti Machiavellija obrniti v svoj prid. Leta 1526 so ga imenovali za člana komisije, ki je nadzorovala mestne utrde v Firencah. Ta delna politična rehabilitacija pa je prišla prepozno, da bi lahko v popolnosti izkoristili Machiavellijeve potenciale na vojaškem, upravnem in političnem področju.

Niccolò Machiavelli je umrl 21. junija 1527 v starosti osemindeset let v San Cascianu, nekaj kilometrov od Firenc. Ni znano, kjer so ga pokopali, pozneje pa so njegov cenotaf postavili v cerkvi sv. Križa v Firencah, kjer je še danes. **D**

Knjigo dr. Silvina Eiletza

Titova skrivnostna leta v Moskvi 1935–1940

lahko naročite na uredništvu Demokracije:
Nova obzorja, Mivka 25, 1000 Ljubljana. Tel.: 01/ 2447-200.

Avtor knjige dr. Silvin Eiletz

Jekleno srce

V prejšnji številki revije smo predstavili tigrovca Stanislava Kamenščka. Pri tem smo pozabili navesti, da članek, predvsem pa fotografsko gradivo sloni na knjigi Jekleno srce; tigrovstvo Stanislava Antona Kamenščka - Stanka. Knjiga je nastala po spominih, ki jih je prof. Stanislav A. Kamenšek dokončal leta 1972 v Oaklandu (Kalifornija, ZDA), napisal in dopolnil pa jih je Marjan Terpin, znani zamejski Slovenec, ki živi v Gorici. Nedavne predstavitev knjige v Kamenščkovem rojstnem kraju Ročinju, kjer je njegova spominska plošča, se je udeležil minister za kulturo Vasko Simoniti.

Korak za korakom ljudje gradimo svoje sanje.
Uresničujemo jih in verjamemo, da to počnemo za vse življenje.

080 19 20 • www.ZavarovalnicaMaribor.si

**Brez zavarovanja
je vse kot list v vetru**

ZAVAROVALNICA MARIBOR

Koštabona

Petra Jansš, foto: STO/ D. Mladenovič

Koštabona (253 m) je večja in značilna istrska vas s strnjanim jedrom v mestni občini Koper. Leži na skrajnem južnem robu ozkega naravnega pomola ali flišnega slemena nad zgornjo dolino reke Dragonje in potokom Supot. Njeno ozemlje se razprostira od sredine hriba Poljane (402 m), kjer se stika s šmarskim in pomjanskim ter pučarskim okolišem, in se nadaljuje skozi dolino Dragonje vse do hrvaške meje na hribu Brič (405 m). Vas Koštabona je od Kopra oddaljena 14 in od Šmarij 5 km.

Strnjeno pozidana vas Koštabona je z urbanističnega vidika ena **najlepših strnjeno pozidanih vasi v Slovenski Istri**. Mreža njenih ulic ima obliko elipse oziroma drevesa, deblo je glavna ulica, od nje se širijo stranske kot veje. Središčna ulica se začne »na Škrilah«, kjer je tudi oglasna deska, na koncu vasi pa se izteče v manjši trg (Plačár). Kmečke domačije so razporejene v dolge, ravne nize. Na zunanjščinah stavb pride do izraza prevladujoče gradivo – kamen, lokalni peščenjak. Visoke hiše strogih oblik z razmeroma majhnimi okni in plitkimi napušči delujejo zelo dostojanstveno. Posamezne ambiente razgibavajo slikoviti motivi mostovžov, baladurjev in zanimivo oblikovanih, zamaknjenih vhodov. Čela hišnih nizov se pod različnimi koti vrivajo v osrednjo vaško ulico, kar daje Koštaboni svojevrsten čar.

Vas še dodatno poudarjata dve cerkveni stavbi, ki stojita na obeh skrajnih straneh naselja. Cerkev svetega Kozme in Damjana na zgornjem koncu vasi in pokopališka cerkev sv. Andreja na spodnjem koncu. Sredi vasi stoji še cerkva bl. Elije.

Sodeč po urbanistični shemi so imeli graditelji Koštabone jasen načrt in ga tudi uresničili.

Na kraju rimske trdnjave Arheološke najdbe v pobočju nad vasjo pričajo, da je bilo tu prazgodovinsko gradišče. Po nekaterih virih je bila zasnovala že v poznoantičnem obdobju, od koder naj bi izhajalo tudi njeno ime. Vendar je po nekem drugem izročilu ime Koštabona mitološkega izvora in ne izpeljanka iz latinskih besed. Ker je bila vas svoje dni obdana z gozdom, so bili vaščani težje dosegljivi novim vplivom in so najdlje v tem okolišu obdržali pogansko vero. Okoličani so Koštabonce zato imenovali Boškarje ali tudi staroverce.

Koštabona se je kot strateško pomembna točka razvila na kraju nekdanje **rimske utrdbe »Castrum Bonae«**, kjer se je nahajal tudi hram boginje zdravja. Takrat je po dolini Dragonje potekala rimska trgovska pot, ki naj bi jo omenjena utrdba varovala. Ustno izročilo pripoveduje, da je na kraju sedanje župne cerkve stal tempelj rimske boginje plodnosti Bone.

Naselje Koštabona se prvič uradno omenja leta 1186, ko je bila obnovljena koprška škofija. Leta 1700 jo je škof Naldini opisal kot strnjeno in utrjeno vas s tridesetimi ognjišči, ležečo sredi gostih hrastovih gozdov. Že takrat so obstajale obe cerkvi in kapela.

V vasi naj bi bili tudi ostanki dveh gradov, a domačini vedo povedati le za enega. Ta naj bi bil stal, kjer sta hiši št. 16 in 17, njuna zunanja stena pa naj bi bila ostanek nekdanjega obzidja.

V vasi sta bila dva oljčna mlina, ob reki pa je delovalo več mlinov za žita. V okolici je sicer veliko vodnih izvirov in znanih slapov. Tako je Koštabona tudi izhodiščna točka turistične pešpote, imenovane **Pot vodnih virov**, ki poteka v srednjem porečju Dragonje; med sosednimi naselji v Draga, Strane, Na perilu, Puče, Krkavče, Nova vas in Brače. Nedaleč od Koštabone je slap Supot.

Priprošnjika za zdravje V vasi so, kot je bilo že omenjeno, tri cerkve. Na začetku vasi je župnijska cerkev sv. Kozme in Damijana, približno sredi vasi je cerkev blaženega Elije in na koncu pri pokopališču cerkev sv. Andreja. Po ustnem izročilu je cerkev sv. Elije na kraju, kjer naj bi se bil ta svetnik prikazal.

Koštabon-
ske hiše so
zidane iz
peščenjaka.

Koštabona
je značilna
istrska vas
s strnjanim
jedrom.

Stranska ulica

Župnijska cerkev sv. Kozme in Damjana stoji na kraju nekdanjega poganskega svetišča boginje Bone. Ta je bila boginja zdravja, poštenosti, devištva pa tudi materinstva. Domneva-
jo, da je bila že v 1. stoletju tu krščanska cerkev, posvečena Kozmi in Damjanu, zavetnikoma zdravja. Cerkev ima pravokotno ladjo ter zvezdasto obokan in poslikan prezbiterij. Najstarejši del te cerkve je prezbiterij v gotskem slogu. Na sredini je freska Kristusa v mavrici, obdane-
ga z angeli. Ob stranskih vratih je vzdiana tabela z letnico 1446. Cerkev je bila še dvakrat prezidana, leta 1467 in 1723. Ima glavni oltar s svetnikoma in štiri stranske lesene oltarje. Levi stranski oltar je posvečen sv. Boštjanu, desni stranski pa sv. Antonu. Zadnja oltarja sta oblikovana s stebri. Levi predstavlja sliko s svetnicami Marijo, Lucijo in Polono.

Desni oltar predstavlja Kristusa z učencema na poti v Emavs. Zelo lep je krstni kamen na zadnji steni, prenesen od sv. Andreja še pred drugo svetovno vojno. Pod korom je kropilnik iz 18. stoletja.

Cerkev svetega Andreja apostola je dal sezidati škof Gabrijeli leta 1460 in stoji ob pokopališču. Iz tega obdobja je ohranjen samo prezbiterij. V začetku 18. stoletja je bila cerkev precej barokarizirana. Predvidevajo, da je bil zvonik zgrajen že v 17. stoletju in je bil vključen pri prezidavi v cerkevno ladjo. Antipediji so ta čas v cerkvi sv. Kozme in Damjana. Za glavnim oltarjem je nekdanji perzbiterij iz 15. stoletja. Ima enopolen zvezdat obok s poudarjenimi rebri. Z obzidja cerkve se odpira lep pogled na dolino Dragonje.

Cerkev blaženega Elije je leta 1742 posvetil škof Avgustin Brut, kar je zapisano na levi strani oltarja. Cerkvico krasi čudovito

kamnoseško delo – portal, ki je bogato obdelan. Nalomjeno trikotniško čelo obdajajo angeli, v sredini je doprsje Boga očeta. Nad tem je še osemkotno okno, nad katerim sta še dve angeli glavic.

Glavni in edini oltar je lesen in ga predstavljajo trije diakoni. Na vrhu je blaženi Elijon, na desni sv. Štefan in na levi sv. Lovrenc. Na sredini je Mati božja s prebodenim srcem. Na obeh straneh pa so relikvije. Na desni strani so blaženi Elija, na levi pa sv. Kozma in Damjan. Zanimiv je še štukaturni strop, okrašen stremi medaljami.

Posest Brič Posest Brič leži med slovensko-hrvaško mejo in krajiskim parkom Dragonja. Pot nanjo vodi mimo slikovitega zaselka Škrline in sotočja Rokave ter Dragonje, da bi se povzpela vse do vrha Novega Briča. Na vrhu je izvir, ki je lepo urejen in je del celotnega kompleksa. Danes je posestvo v lasti družbe Brič, d. o. o. Tako stavbe kot posestvo so protokolarni objekt. Glavna dejavnost je pridelovanje vrhunskih vin. Zadnje čase so začeli gojiti tudi oljke in pridobivati oljčno olje.

Posestvo je potopljeno v naravo, saj leži na vrhu hriba, ki je skoraj v celoti poraščen z gozdom, v katerem se izmenjujejo poleg starih hrastov še kostanji in mlajša drevesa črnega gabra, malega jesena in bukve. Ob poti na posestvo lahko najdemo obilo cvetic in mediteranskega grmičevja. V gozdovih je tudi veliko divjih živali, kar izkoriščajo okoliške lovske družine. Hrib se dviga 270 do 350 m visoko in je deležen vpliva tako Sredozemlja kot celine.

Današnja posest se je oblikovala med letoma 1998 in 2000 na 40 hektarjih površine, na katerih so na novo zasadili vinograde z okoli 153.000 trtami. Kjer so bila nekdanj gospodarska poslopja, so na podlagi projekta arhitekta Borisa Podrecca zgradili eno najmodernejših in najbolj opremljenih vinskih kleti ter lastno polnilno linijo. **D**

Župnijska cerkev sv. Kozme in Damjana

Cerkev sv. Andreja

Vinska klet Brič

Slap Supot

Vir: www.slovenia.info (Slovenska turistična organizacija), www.koper.si

Emonski forum

ZRS, Koper

Inštitut za dediščino Sredozemlja je izdal znanstveno arheološko monografijo *Emonski forum*, v kateri Ljudmira Plesničar Gec objavlja gradivo, izkopano na območju foruma nekdanje rimske Emone v Ljubljani. Na podlagi številnih dejstev, tudi upoštevajoč logiko parcelacije v antičnem mestu, so arheologi skleпали, da je stal emonski forum v Gradišču zahodno od Slovenske ceste, na kraju, ki ga imenujejo Ferant oz. Ferantov vrt. Raziskave v tem delu Emone so se začele zelo zgodaj, saj je že leta 1912 tam izkopaval W. Schmid. Leta 1959 je tam izkopaval J. Šašel. Domneve so dokončno potrdila arheološka zaščitna izkopavanja emonskega foruma, ki so potekala od leta 1963 do 1974 v presledkih, tako kot so se sproščala območja za graditev posameznih objektov na območju Slovenske ceste, Gregorčičeve ulice in Borštnikovega trga. Knjiga je bogato ilustrirana, v njej pa so zajeti še prispevki petih drugih arheologov, ki so analizirali in ovrednotili posamezne sklope najdb. Peter Kos je analiziral novčne najdbe, Iva Mikl Curk sigilato, namizno in kuhinjsko posodje, Verena Perko amfore, Irena Lazar steklo, najdeno v odpadni jami, Irena Sivec pa kovinsko gradivo. Vse te analize je Ljudmila Plesničar Gec vključila v natančno opisno in likovno predstavitev foruma, središča nekdanje rimske Emone.

Šance nad Guštanjem

KD Mohorjan, Prevalje

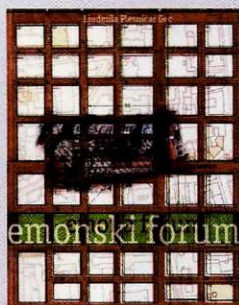
Kulturno društvo Mohorjan s Prevalj je izdalo knjižico Janka Sušnika *Turške šance nad Guštanjem*. Danes se seveda ne zavedamo, kako kruti so bili Turki, ko so pustošili po naši deželi: ropali so in pobijali, za njimi pa je ostalo popolno opustošenje. Ljudje so se poskušali pred njimi ubraniti tudi z gradnjo utrd. Na Koroškem, pri Prevaljah, so zgradili dolg obrambni zid, ki so ga imenovali turške šance. Janko Sušnik pove, da je knjižico napisal zato, ker ljudje danes o tem ne vedo skoraj nič. Napisal jo je v obliki kratkih zgodb, ki pa temeljijo na mnogih zgodovinskih podatkih. Poleg šanc v zgodbah nastopajo grad Šratnek, Ivarčko jezero in drugi zgodovinski kraji ter objekti na Koroškem.

Janko Benigar

ICO, Kamnik

Ranjeno drevo je knjiga, v kateri se pisatelj Ivan Sivec z oktetom Deseti brat podaja po poteh Janka Benigarja, ki se je leta 1883 rodil v Zagrebu slovenskim staršem, umrl pa leta 1950 v argentinski Patagoniji. Kot evropsko izobražen posebej se je vživel v življenje Indijancev in

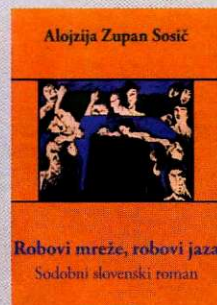
1.

1.

2.

3.

4.

opisal življenje plemena Mapuč. Poročil se je z dvema Indijankama in imel sedemnajst otrok. Bil je priznan etnolog in antropolog, v Sloveniji pa je skoraj neznan. Sivec v knjigi opisuje tudi slovensko skupnost v Mendosi. Objavil je pet življenjskih zgodb povojnih beguncev, dodal pa je tudi njihove dnevniške zapiske. Ker je prehodil kraje, kjer je živel Benigar, je knjiga bogato ilustrirana s fotografijami.

Istra vsepovsod

Založba Libris, Koper

Silvano Prodan se je rodil v hrvaškem delu Istre, leta 1938 pa se je s starši preselil v Kampolin pri Portorožu. Po gimnaziji v Koprju se je leta 1955 vpisal na geografski oddelk Filozofske fakultete v Ljubljani. Dvakrat se je izpopolnjeval v Franciji. Služboval je na področju urbanizma, pred upokojitvijo leta 1996 pa je bil republiški urbanistični inšpektor. V spomilih z naslovom *Istra vsepovsod* je opisal življenje svoje družine in sorodnikov pred drugo svetovno vojno, ko so Istro zasedali italijanski fašisti, dogajanje na območju slovenske Istre med vojno in svoja doživetja v povojni Istri.

Sodobni roman

Založba Litera, Maribor

V knjigi *Robovi mreže, robovi jaza* Alojzija Zupan Sosič piše o sodobnem slovenskem romanu. Najprej o vmesnosti in sodobnem romanu v obdobju 1990–2005, potem pa o poti k romanu (žanrski sinkretizem najnovejšega slovenskega romana), o fantastiki in sodobnem slovenskem romanu ob koncu stoletja, o kriminalni uganki, o novejšem slovenskem potopisnem romanu, o sodobnem slovenskem antiutopičnem romanu ob koncu 20. stoletja, o pravljicnem romanu, o ženskem in ptičjem na literarnem otoku (Berta Bojetu), o tradicionalnem in sodobnem v romanu (Lipuševo *Boštjanov let*), o spolni identiteti v sodobnem slovenskem romanu in na koncu še

o homoerotiki v najnovejšem slovenskem romanu. Skozi našete teme je avtorica poskušala odgovoriti na več vprašanj. Ali je spremenjeni položaj literature v svetu vplival tudi na sodobni slovenski roman (1990–2005)? Koliko ga je zaznamovala globalizacija, ki je ravno v tem času zarezala v njegovo povrhnjico? Kakšne podobe realnosti nam kaže roman naše t. i. informacijske družbe, v kateri je medijska konstrukcija realnosti postala naša najpomembnejša realnost, človek pa del kibernetičnega sistema in računalniške mreže?

Omake

Založba Mladinska knjiga

Na krožniku je omaka pika na i. Le kakšni bi bili beluši brez holandske omake, testenine brez paradižnikove omake in krekerji brez pomake iz tunine? V knjižici *Omake* so zbrane najslastnejše tradicionalne omake (od bešamelne in smetanove z zelenim porom do remuladne) in nove omake ter pomake z vsega sveta, od pekočih, eksotičnih do azijskih: svetle, temne, sladke, kisle, mesne, zelenjavne in sadne. Ne manjkajo niti sladke omake za poobedke. Izbira je velika: s karijem in z mangom, z žafranom, bučkami in s porom ... pa čokoladna, vanilijeva, marelična .... Dodana je tudi vrsta koristnih nasvetov, vse bogato opremljeno z nazornimi fotografijami.

Celjski grofje

Pokrajinski muzej Celje

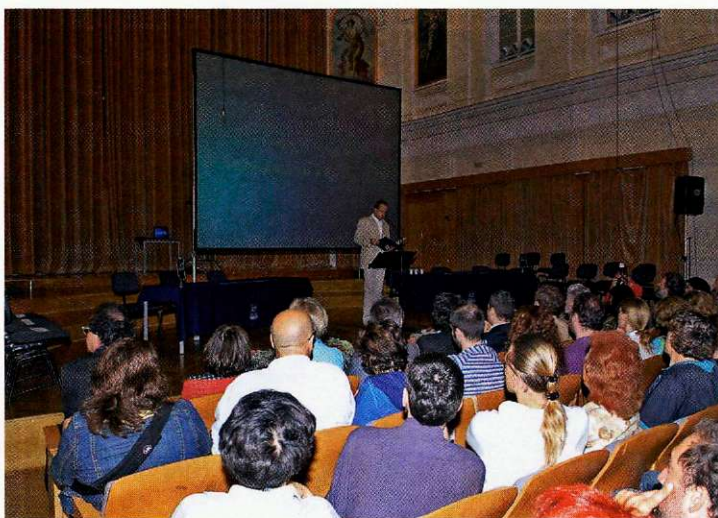
V zbirki *Starožitnosti* je Pokrajinski muzej Celje izdal vodnik *K zvezdam in nazaj*, v katerem je zgodovinarica Rolanda Fugger Germadnik prikazala celjske grofe. Vodnik je razkošno in dinamično oblikovan, vsebina kratka in jedrnata, poudarek pa je na slikovnem gradivu. Vsebinsko je avtorica razdelila v kratka poglavja, ki jih je naslovlila: *Svobodni gospodje Žovneški*, *Po sledovih trubadurjev*, *Vazali Habsburžanov*, *Sanje knezov*, *Zaton družine*, *Celjske ženske*, *Preživeti v mitu*, *O dveh glavah grofa Ulrika*.

Med različnostjo in vzajemnostjo

Lucija Horvat, foto: Matjaž Rebolj

Med 26. in 29. avgustom 2008 je Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo FF Univerze v Ljubljani na konferenci v okviru Evropske zveze socialnih antropologov (EASA) gostil več kot tisoč strokovnjakov iz držav EU in sveta.

Evropska zveza socialnih antropologov EASA je prva vseevropska organizacija na področju socialne/kulturne antropologije in etnologije, v katero je včlanjenih več kot 1.200 evropskih socialnih/kulturnih antropologov in antropologinj ter etnologov in etnologinj. Konferenca EASA, ki konec avgusta potekala v organizaciji Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete v Ljubljani, je bila deseta, bienalna, in hkrati ena največjih konferenc v zgodovini Univerze v Ljubljani. Njeno vsebino je povzegal naslov *Izkušnja raznoličnosti in vzajemnosti (Experiencing Diversity and Mutuality)*. Razpravljavci so s predstavitvijo različnih tem in prenosom znanja ter izkušenj zagotovo pomembno vplivali na razvoj slovenske socialne/kulturne antropologije in etnologije ter družboslovnih ved in humanistike nasploh, saj gre za prvo tovrstno prireditev pri nas. Udeleženci so s svojimi razpravami želeli spodbuditi premislek o javnem obravnavanju raznoličnosti in medkulturne komunikacije ter odpreti razpravo o medčloveški vzajemnosti. Pri tem so zajeli mnoga področja, ki so predmet sodobnih antropoloških raziskav, in se pogovarjali predvsem o vzajemnem izposojanju praks in verovanj pri migracijah, v ekonomiji in ekologiji, medicini, religiji, kulturi množičnih medijev, regionalizma, nacionalizma in drugem ter hkrati podali njegovo ovrednotenje v okviru postkolonializma, postimperializma, postsocializma in drugih zgodb sodobnega sveta. Konferenca je torej izpostavila različnost in vzajemnost v človeški družbi z vidika na-

Konferenca EASA v Ljubljani je gostila več kot tisoč strokovnjakov

Vodilni konference na prizorišču razprav o socialni in kulturni antropologiji

Konferenca je imela 120 delavnic. Eno od prizorišč je bil tudi ljubljanski grad.

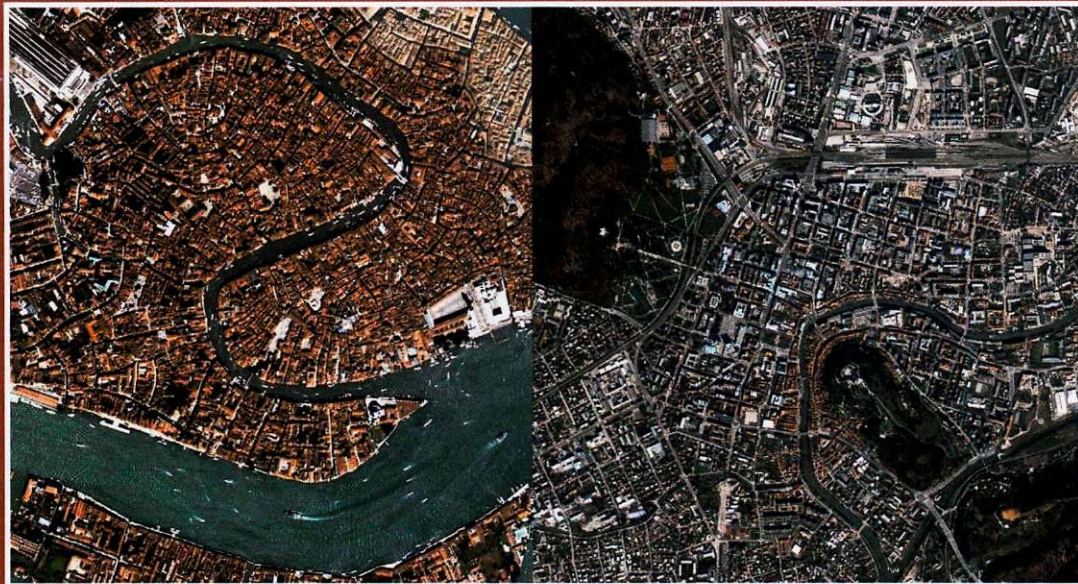
ravne in kulturne dediščine, mesta in dežele, vzhoda in zahoda, različnost in vzajemnost različnih religij, predvsem pa strpnost, medkulturno sodelovanje in menjava ter naravno in kulturno raznolikost.

Znana imena Konferenco je z uvodnim predavanjem o kulturni raznoličnosti odprl gost prof. Philippe Descola, nato pa so se navzoči spomnili 100. obletnice rojstva Clauda Lévi-Straussa. Tri dni so izmenjavali mnenja vrhunski znanstveniki socialne in kulturne antropologije, kot so na primer že omenjeni Philippe Descola iz Francije, Ulf Hannerz iz Švedske, Adam Kuper iz Velike Britanije, Johannes Fabian iz Nizozemske, Michał Buchowski iz Poljske, Signe Howell iz Norveške, Maja Povrzanović Frykman iz Hrvaške in Švedske, Günther Schlee iz Nemčije, Verena Stolcke iz Nemčije in Španije, David Napier in Jane Schneider iz ZDA, Gustavo Lins Ribeiro iz Brazilije in predsednica EASA Shalini Randeria iz Indije in Švice. Udeležili so se predavanj, dveh okroglih miz, diskusij in treh plenarnih zasedanj ter si ogledali razstave, posebej za to priložnost pripravljen filmski festival in druge predstavitve aktualnih tem, povezanih z antropologijo, s katerimi se srečuje sodobni svet. Za udeležence je bilo pripravljenih tudi več kot 120 tematskih delavnic. Konferenca je potekala na več lokacijah: znanstveni del v prostorih Slovenske filharmonije in Filozofske fakultete v Ljubljani, družabna srečanja pa med drugim na ljubljanskem gradu, v Slovenskem etnografskem muzeju in na Kongresnem trgu. **D**

Arhitekturni bienale v Benetkah

L. H., foto: arhiv Demokracije

Mednarodna arhitekturna razstava v Benetkah bo za obiskovalce odprta med 14. septembrom in 23. oktobrom. Letos nosi naslov *Arhitektura onstran gradnje (Architecture Beyond Building)*. Slovenski paviljon so odprli že 12. septembra.

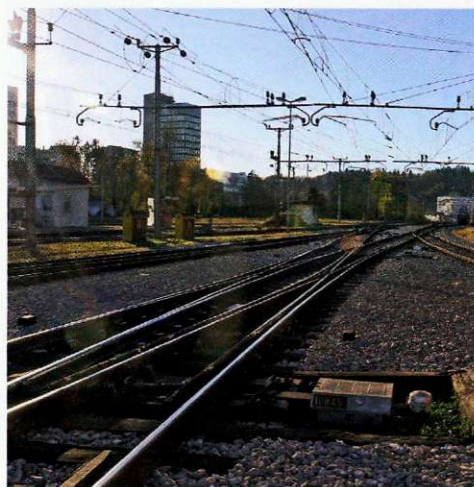
Primerjava Benetk in Ljubljane (Benetke)

Na 11. mednarodni arhitekturni razstavi v Benetkah, ki poteka pod okriljem bienala, Slovenija sodeluje z razstavo, ki nosi naslov *Ljubljana – Benetke: Nujnost urbane politike*. Postavitev, ki prinaša arhitekturno in urbanistično primerjavo obeh mest, sta pripravili skupini Ambient in Odprti krog. Na ogled je v slovenski Galeriji A+A. Avtorji razstave želijo skozi arhitekturno in urbanistično primerjavo Ljubljane in Benetk s poudarkom na meji med novim in starim pokazati, kako lahko infrastruktura, ki naj bi bila nevidna, vpliva na vidno strukturo, kako tehno-tektura lahko duši arhitekturo. Kot je v katalogu razstave zapisal arhitekt in komisar slovenske postavitve Janko Rožič, je problem, če infrastruktura postane superstruktura in ne povezuje več, temveč deli. V Galeriji A+A bodo predstavljeni trije segmenti, med seboj povezani na nivoju teorije Ljubljanske arhitekturne šole.

Trije deli V prvem, naslovljenem *Nujnost urbane politike: Gradnja onstran arhitekture*, bo poudarek na pomembnosti infrastrukture v mestu kot prvi pogoj dobrega oblikovanja in kvalitetnega življenja. S primerjavo Benetk in Ljubljane prikazujejo vzporednico pri reševanju infrastrukturnih problemov obeh mest. V Benetkah železnica in cesta zgodovinsko mesto sicer približata kopnemu, vendar prerežeta laguno in s prometno infrastrukturo obremenita Tronchetto.

Edvard Ravnikar je 1964 zmagal na natečaju za ureditev Tronchetta.

Ljubljanski železniški tiri zapirajo več kot deset ulic.

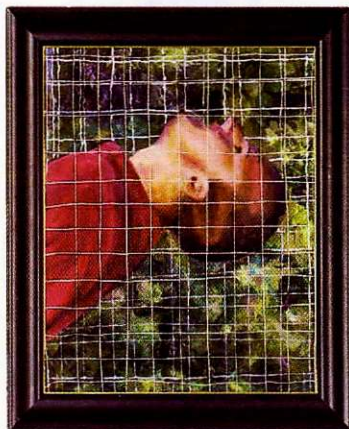
Edvard Ravnikar je v projektu, s katerim je leta 1964 zmagal na natečaju za ureditev Tronchetta, predvidel revitalizacijo Benetk s postopnim odpravljanjem servisne cone Tronchetto ter z odstranitvijo ceste in železnice. Na tem delu naj bi nastal nov kulturni center z mednarodno univerzo, Mestre pa bi postopoma prevzele večino funkcionalnih infrastrukturnih nalog. V Ljubljani železniški tiri iz 19. stoletja samo v središču zapirajo več kot deset ulic in ga delijo na dva dela, zaradi česar prihaja do prometnih zastojev, poleg tega tiri blokirajo urbani razvoj na velikem sklenjenem zemljišču v središču mesta. Avtorji razstave rešitev vidijo v poglobitvi železniške infrastrukture, saj bi se s tem razvoj Ljubljane lahko obrnil iz razpršene, eksplozivne širitve na obrobju v zgoščanje samega središča.

Multimedijska razstava Pod naslovom *Arhitektura onstran CAD iger: Logični preobrat* je v Benetkah predstavljena nova tehnologija projektiranja z uporabo matematičnih metod, logičnih operacij in računalniško vodenih strojev. Tretji del razstave je posvečen ljubljanski arhitekturni šoli Edvarda Ravnikarja. Razstava je multimedijsko zastavljena. Razmišljanji obeh skupin o slovenski prestolnici sta predstavljeni s projekcijama, Ravnikarjev natečajni projekt pa z reprodukcijami in načrti. Nova tehnologija projektiranja je predstavljena na treh velikih monitorjih, večina analitičnega gradiva je na panojih, postavitev pa dopolnjujejo umetniška dela. Skupina Ambient združuje Eda Ravnikarja ml., Majdo Kregar, Miho Kerina, Martina Ravnikarja, Smiljana Buzetija in Romana Šoperja, skupina Odprti krog pa Janka Rožiča, Aleksandra S. Ostana, Gašperja Drašlerja in Dušana Molla. **D**

Kopalci in trampolinisti

Mestna galerija Ljubljana v prostorih Zbirke na Cankarjevem nabrežju gosti razstavo slik prekmurskega slikarja in grafika Franca Mesariča, enega vidnejših slovenskih ustvarjalcev zrelega in visokega modernizma. Razstava nosi naslov *Figure 2002–2008 - Kopalci in trampolinisti* in si jo bo mogoče ogledati do 5. oktobra. Na ogled je 27 Mesaričevih del, ki so izbor z razstave, ki je bila v aprilu in začetku maja postavljena v Galeriji Murska Sobota. Konec novembra in v decembru bo razstava na ogled še v Velenju. Mesaričeva dela spremljajo izrazite ekspresivne tendence, obogatene z modernističnimi prvini, kjer izstopa hiperrealistični način slikanja. Pogosto se skozi likovne podobe izraža nekakšna otožnost, melanholična izraznost, ki se izdatno razvija tudi v obeh razstavljenih ciklih. Kopalci in trampolinisti

Slika Franca Mesariča

učinkujejo zelo intimno, toda izrazito otožno, zamolklo in otrplo. So meditacija o življenju in smrti ter njunima nenehna prehajanja. So podoba velike osamljenosti, tesnobne napetosti. Prevladuje ozračje mučne tišine, tu ni komunikacije, pač pa le nemo zretje, piše kustos ljubljanske postavitve Sarival Sosič. L. H.

X-ray films 3

V Tobačnem muzeju, zbirki Mestnega muzeja Ljubljana, so zasnovali nov razstaveni koncept Iskra. Galerijski program bo vsako leto zasnoval drug kurator, v sezoni 2008/09 bo to Petja Grafenauer Krnc. V okviru razstavnega cikla Punce se prva pred-

atmosfere, v kateri slika na obiskovalca deluje kot eden izmed elementov dogodka, v razstavnih zloženkah piše Petja Grafenauer Krnc. Cikel *X-ray films 3* sestavlja dve seriji del. Slike na platnu umetnica sestavi v neonsko osvetljeni stenski objekt, pri slikah na ovojnih papirjih in plakatih pa Vadlovo pritegne struktura že uporabljenega materiala ali podoba na njem. Nosilec postane ključni podobotvorni element umetniškega dela. Na večini slik dominira velika figura, prevzeta iz množičnih medijev. Po besedah Petje Grafenauer Krnc se osebno v sliki Vadlove izrazi prek predelave že obstoječe-

ga, ki ga v sliki umetnica predela, obreže, spremeni, preslika ali izpostavi. Oglaševanje, prvotni namen plakatov in večine ovojnih papirjev, je s tem izničeno, ironizirano in izrabljeno. L. H.

Predelava obstoječega

stavlja Manja Vadla z razstavo z naslovom *X-ray films 3*. V okviru postavitve, katere enakovredna elementa sta tudi video in nastop didžeja LadyBird, umetnico še posebej zanima vzpostavitev

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 18. 9. 2008

18.30 **Dvorni trg:** Akademsko folklorna skupina France Marolt: Slovenski ljudski plesi ob Ljubljani

20.00 **MGL:** W. Shakespeare: Milo za drago

20.00 **Cankarjev dom:** Simfonični orkester RTV Slovenija – klasična glasba

20.30 **Letni vrt DSP:** Nuška Drašček & Dom Big Bang – džez

21.00 **Plesni teater Ljubljana:** Katja Kosi: Inventar: Mark your distance! – plesna predstava

PETEK, 19. 9. 2008

18.00 **Slovenski etnografski muzej:** Orkester izvornih instrumentov – koncert ob odprtju razstave izvornih glasbenih instrumentov Zveneče mesto Evfonija

20.00 **Cankarjev dom:** Josef Nadj (Francija): Sho-bo-gen-zo / Jasnovidne poti – gledališko-plesna predstava

21.00 **Cankarjev dom:** Marko Pokorn: Kdo vam je pa to delu? – satira

21.00 **Plesni teater Ljubljana:** Katja Kosi: Inventar: Mark your distance! – plesna predstava

SOBOTA, 20. 9. 2008

19.30 **SNG Drama:** J.-Baptiste Molière: Tartuffe

20.00 **Stara pošta:** Sarah Kane: Razdejanj

20.00 **Stara elektrarna:** Barbara Novakovič: Striček Vanja in 12 šopkov – plesno-gledališka predstava

21.00 **Cankarjev dom:** Marko Pokorn: Kdo vam je pa to delu? – satira

NEDELJA, 21. 9. 2008

11.00 & 17.00 **Lutkovno gledališče Ljubljana:** F. Levstik, E. Vogel: Kdo je napravil Vidku srajčico – lutkovna predstava

20.00 **Cankarjev dom:** Gledališče Ulysses (Hrvaška): Pijana noč 1918

PONEDELJEK, 22. 9. 2008

20.00 **Stara elektrarna:** Plasma (Švica): Random - Plasma Projekt 9 – muzikal

TOREK, 23. 9. 2008

20.00 **MGL:** W. Shakespeare: Milo za drago

20.00 **Slovensko mladinsko gledališče:** Narodno gledališče Vojdan Černodrinski Prilep (Makedonija): Bobni v noči (B. Brecht)

20.30 **Letni vrt DSP pred Narodno galerijo:** Big Bang Vrhnika – džez

SREDA, 24. 9. 2008

11.00 **Slovenski etnografski muzej:** Dr. Gorazd Makarovič: Trubar in ljudska religioznost na Slovenskem

20.00 **MGL:** W. Shakespeare: Milo za drago

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Morilca na kolektivca

Monika Maljevič

Ponesrečena naloga prisili morilca Raya in Kena, da si vzameta krajši oddih v starodavnem belgijskem mestu.

Na žalost je dolgočasno mesto zadnji kraj, kjer bi Ray želel preživeti božične praznike, medtem ko se Ken vživi v vlogo turista. Toda med čakanjem na ukaze šefa iz Londona se zapleteta v številne nenavadne avanture z domačini, pritlikavim ameriškim igralcem, nizozemsko prostitutko, prepodajalko mamil in drugimi sumljivimi osebami, kar nenavadno dogodivščino spremeni v boj na življenje in smrt.

Mesto Bruges, dobro ohranjeno srednjeveško mesto v Belgiji, je odlična destinacija za popotnike z vsega sveta. Toda za poklicna morilca Raya, igra ga Colin Farrell, in Kena (Brendan Gleeson) je vse prej kot to. Vse namreč kaže, da je lahko to njuna zadnja destinacija. Zaradi težke naloge, ki sta jo komaj opravila, ju njun londonski šef Harry (Ralph Fiennes) napoti v pravljico mesto, da si ohladita kri in dodobra odpočijeta.

Ujeta med gotsko arhitekturo, kanali in tlakovanimi ulicami si poskušata poklicna morilca zapolniti dneve v vlogi turistov. Ray, ki še vedno premleva zadnjo krvavo naročilo, sovraži kraj, medtem ko Ken uživa v miru,

In Bruges

Režija: Martin McDonagh

Žanr: komična kriminalna drama

Scenarij: Martin McDonagh

Produkcija: Graham Broadbent, Peter Czermin

Igrajo: Colin Farrell, Brendan Gleeson, Ralph Fiennes, Clémence Poésy, Elizabeth Berrington, Jordan Prentice, Jérémie Renier

Premiera: 18. 9. 2008

Distribucija: Cinemania group

ki ga ponuja lepo in čisto mesto. Dlje ko čakata na Harryjev klic, bolj nenavadna postaja njuna izkušnja dopustovanja. Zapleteta se z lokalnim prebivalstvom, nasilno srednjeveško umetnostjo, s turisti, pritlikavim ameriškim igralcem (Jordan Prentice), ki snema evropski film, z nizozemsko prostitutko ter s potencialno Rayevo romanco Chloë (Clémence Poésy), ki ima prav tako precej temnih skrivnosti. In ko končno dočakata Harryjev klic, se Kenove in Reveve počitnice spremenijo v boj za življenje s črno-komičnimi dimenzijami in presenetljivimi čustvenimi posledicami.

Ideja za film Scenarist in režiser Martin McDonagh je idejo

Snemanje se je začelo februarja 2007 in je trajalo dva meseca. Nekaj projektov, med drugim Zinnemannov film Nuna, v katerem je igrala Audrey Hepburn, so že posneli v tem mestu, a do sedaj je bil film Morilca na kolektivca najboljšežnji produkcijski projekt. Producent Graham Broadbent je posebej pohvalil vse maščane, ki so bili nadvse ustrezljivi in prijazni, čeprav je filmska ekipa velikokrat ovirala njihov vsakdanjik. Pešpoti, ulice in trgi so bili namreč velikokrat zaprti za ves promet. Scenograf Michael Carlin dodaja, da lokacij niso veliko spreminjali, saj so same po sebi zelo primerne za snemanje. Edino, v kar so posegli, je bila božična dekoracija, ki pa so jo takoj po posnetih kadrih odstranili. **D**

za film dobil, ko je bil na počitnicah v mestu Bruges v Belgiji. Pravi, da mu je kraj ustvarjal mešane občutke. Začel je razmišljati o dveh karakterjih, ki bi se lahko na Bruges odzvala podobno kot sam.

Nevarnost v Bangkoku

Morilec Joe je pravi mojster za upravljanje s smrtjo, njegova naloga pa ga tokrat popelje v tajsko prestolnico Bangkok.

Po naročilu krutega mafijskega šefa Surata mora odstraniti štiri največje tekmece, a med pripravami na atentate se Joe naveže na lokalnega pomagača Konga in privlačno eksotično plesalko. Zaradi čustvenih dilem se v njem začnejo porajati številni dvomi, toda ker se Surat odloči za svojimi dejanji zabrisati vse sledi, mora Joe znova prijeti za orožje in sprejeti smrtonosni izziv.

Življenje anonimnega morilca se nepričakovano spremeni, ko odpotuje na Tajsko, da bi opravil vrsto naročenih umorov. Neusmiljeni morilec Joe je prišel v Bangkok ubiti štiri sovražnike brezobzirnega zločinskega šefa Surata. Najame Konga, ulično barabo in žeparja, in ga pošilja po različnih opravkih, po opravljeni nalogi pa ga na-

merava ubiti. Začuda pa Joe, pravi volk samotar, postane mladeničev mentor, hkrati pa ga vleče v oklevajočo romanco s prodajalko. Ko vse bolj podlega mamljivi lepoti Bangkoka, začne Joe dvomiti o svojem samotnem življenju in postane nepreviden, prav ko Surat sklene počistiti hišo.

Režiserja Oxide in Danny Pang sta naslikala eksplozivno sliko bangkoškega podzemlja, osvetljenega z neonom in prepojenega z nasiljem. Scenarij je po izjemno priljubljenem hongkonškem akcijskem filmu bratov Pang z istim naslovom napisal Jason Richman. Snemanje je potekalo na 47 lokacijah v Bangkoku in bližnjih provincah, tudi v mestni četrti rdečih luči. Sredi snemanja jih je prenetil državni udar, ki pa je na srečo potekal brez streljanja in krvi, zato so lahko kmalu nadaljevali z delom. Vsa ekipa je bila navdušena nad Tajsko, njeno pokrajino in njenimi filmskimi možnostmi. Čeprav je film akcijski, ima tudi privlačno zgodbo o odrešitvi in novih začetkih. M. M.

Bangkok Dangerous

Režija: Oxide Pang Chun, Danny Pang

Žanr: akcijski triler

Scenarij: Jason Richman po filmu Oxide Pang Chuna

Produkcija: Denis O'Sullivan, Andrew Pfeffer, Derek Dauchy

Igrajo: Nicolas Cage, Shaun Delaney, Panward Hemmanee, Dom Hetrakul, Philip Waley, James With, Shakhrit Yamnarm

Premiera: 18. 9. 2008

Distribucija: Karantanija Cinemas

Na kratko

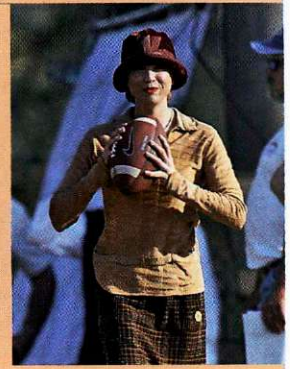
Mladi filmski festival v Zürichu se bo letos ponašal z uglednim predsednikom žirije. Po napovedih organizatorjev festivala jo bo vodil ameriški igralec in režiser **PETER FONDA**. Festival, ki je svoj proračun povečal za 20 odstotkov, na 3,5 milijona frankov (2,2 milijona evrov), bo potekal od 25. do 5. oktobra. Na njem bodo prikazali več kot 70 filmov, v tekmovalnem delu bo 16 igranih in osem dokumentarnih filmov. Nagradni sklad znaša 50.000 frankov. Festival bo odprl nemški film *Der Baader Meinhof Komplex* režiserja Ulija Edla, ameriškemu igralcu Sylvestru Stalloneju pa bodo podelili nagrado za življenjsko delo.

Na letošnjem filmskem festivalu v Londonu bodo med drugim predvajali filme o ameriških predsednikih Richardu Nixonu in Georgeu W. Bushu, argentinskem revolucionarju Che Guevari in najnovejšo pustolovščino tajnega agenta Jamesa Bonda. Letošnji 52. filmski festival se bo začel 15. oktobra s svetovno premiero filma *Frost/Nixon* režiserja Rona Howarda. Po besedah umetniške direktorice festivala **SANDRE HEBRON** bo festival v ospredje postavil »politiko, zgodovino in spomine«. Na njem bodo javnosti prvič predstavljene nove prigode agenta 007 z naslovom *Kvantum tolažbe*. Festival bodo 30. oktobra sklenili s filmom *Slumdog Millionaire* režiserja Dannyja Boyleja, ki je zaslovel s filmom *Trainspotting*. Letošnji seznam skoraj 300 filmov iz 43 držav vključuje tudi rekordno število svetovnih premier, kar 15.

Nekdanji češki predsednik Vaclav Havel sodeluje pri ustvarjanju novega filma z oskarjem nagrajenega režiserja **MILOŠA FORMANA**. Na pomoč mu je priskočil pri pisanju scenarija za film, ki temelji na knjigi *Le Fantome de Munich* (Münchenski duh) francoskega pisatelja Georges-Marca Benamouja. Knjiga govori o dogodkih, ki so spremljali podpis münchenskega sporazuma 29. septembra leta 1938. Sporazum so podpisali Adolf Hitler, italijanski voditelj Benito Mussolini, britanski predsednik vlade Neville Chamberlain in francoski premier Edouard Daladier. Z dokumentom je velik del takratne Čehoslovaške pripadel nacistični Nemčiji. Šlo je za Sudete, obmejno območje, na katerem je živel nemško prebivalstvo. »Münchenski sporazum je močno vplival na ozračje v naši državi in je zaznamoval našo zgodovino za več desetletij,« je zapisal Havel na ovitku češke izdaje knjige, ki naj bi na knjižne police prišla prihodnji teden. »Zato je zelo pomembno, da imamo ta dogodek vedno v zavesti,« je dodal.

RENEE ZELLWEGER (Hladni vrh) bo v drami *My Own Love Song* prevzela vlogo nekdanje pevke, priklenjene na invalidski voziček. V filmu se bo z najboljšim prijateljem Forestom Whitakerjem (Zadnji škotski kralj) podala na vožnjo z avtomobilom proti Memphisu. Prijatelja sta preživela vsak svojo osebno tragedijo, sedaj sta drug drugemu v oporo. Film bo režiral Oliver Dahan (Življenje v rožnatem), ki je tudi avtor scenarija.

Kristalizacija uspela

Tekst in foto: Pavel Furlan, SAGA Institute

Ford focus 2,0 TDCI titanium

Zadnja prenova focusa je imela povsem jasen namen; skristalizirati situacijo in dokončno okarakterizirati avtomobil tako, kot je treba. Focus je torej s posnemanjem potez večjega mondea pridobil nekaj elegance, posodobljeni detajli na njem pa so njegovo zgodbo prevesili športnosti v prid.

Prav karakterizacija je prinesla v focusa polno mero športnosti. Namensko, saj naj bi se zanj odločali predvsem kupci, ki se največ vozijo sami ali v dvoje; družine si lahko vse to, kar dobrega ponuja Ford na tej platformi, privoščijo raje v mo-

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	FORD FOCUS 2.0 TDCI
vrsta motorja	turbodizelski, štirivaljni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1997
moč v kW (KM) pri vrt./min	100 (136) pri 4000
največji navor v Nm pri vrt./min	320 pri 2000
menjalnik	ročni, šeststopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4227x 1839 x 1500
medosna razdalja v mm	2640
prtljažnik v litrih	396
masa praznega vozila v kg	1391 (559)
največja hitrost v km/h	203
pospešek 0-100 km/h v s	9,3
poraba (po normah EU) v l/100 km	7,0/4,5/5,5
poraba na testu v l/100 km	8,0
cena vozila v EUR	19.670

delu C-max, ki je prostornejši in uporabnejši. Focus še vedno ostaja povsem klasična kombi-muzina s petimi vrati, v kateri se najbolje počutita njegov voznik in sovoznik. V zadnji različici je navzven spremenjen le v agresivnejši, a tudi markantnejši obraz, ki je lasten zadnjim hišnim trendom in kot tak precej bolj všečen in razpoznaven ter na zadku s konkretnije poudarjenimi prehodi na pločevini in novim dizajnom luči kljub isti celotni bočni silueti bolj kupejevsko usmerjen. Primanjkljaj gre čutiti le pri navidezno večji oddaljenosti od tal, pa še ta je odvisna od

velikosti platišč in višine pnevmatik, na katerih stoji focus.

Izboljšave Notranjost je v osnovi enaka kot pred prenovo, a polna izboljšav, novosti in svežine ter deležna krepko boljših materialov in boljše izdelave. Novi merilniki se spogledujejo z Audijevimi dizajnom in unikatnostjo dodatnih hišnih prijemov, profilirana temno siva obloga sredinske konzole pa se odlično ujema s focusovim karakterjem. Ergonomija za volanom ostaja enaka, torej odlična. Mogoče velja omeniti le spodrsrlaj pri sedežih. Kompaktno trde, a udobne sedeže so tu nadomestili športni, napravljeni iz precej mehkejše pene, ki so kratko malo za sedenje precej slabši kot prejšnji. A se sedeži odkupijo z dobrim bočnim oprijemom in izdatno nastavljalivostjo. In na žalost se Ford kar noče

in noče posloviti od neprijetnih trdih plastičnih oblog na vratih, ki so v območju notranje kljuke popolnoma brez podpore in se tam tapiserija prav grdo ugreza ob pritisku nanjo. Človek pa bi si želel tudi boljšo zvočno izolacijo, saj zna biti šum vetra kot tudi hrup motorja v kabini precej moteč. Paket titanium poleg temno sive barvne kombinacije notranjosti prinaša z avtomobilom cel kup opreme, ki obsega osem zračnih mehov, sistem stabilnosti vozila, parkirne senzorje, nastavitev trdote vrtenja volanskega obroča, športno podvozje, osemnajstpalčna kolesa, gretje prednjega

vetrobranskega stekla, pametne brisalce, dvokanalno klimatsko napravo, Sonyjevo avdionapavo s prevajalnikom MP3 in USB, povezavo bluetooth in potovalni računalnik.

Najzmogljivejši dizel Testni focus predstavlja najzmogljivejšo dizelsko različico, ki jo je moč dobiti v takšni kombinaciji. Preverjeni dvolitrski turbodizelski motor z oznako TDCI in v tem primeru s 136 KM (100 kW) moči ter 360 Nm navora ima v sebi dovolj potenciala, da se pelje skoraj po vseh željah voznikov. Dovolj velika zaloga moči, predvsem pa široko območje največjega navora v kombinaciji s šeststopenjskim ročnim menjalnikom omogočata precej dinamično vožnjo. Slabost pogonskega sklopa je le v območju najnižjih motornih vrtljajev; meja pod 1750 vrtljaji/min je kritična, saj je od tod navzdol zaradi lahkega vztrajnika in posledično majhne vztrajnosti motorja ter mirovanja turbine motor dobesedno mrtev. Nasprotno se prav zaradi majhnih vztrajnosti motor od kritičnih vrtljajev navzgor zato s polno močjo zelo hitro zavrti do dovoljenih 4500, kjer se vmeša lučka za prestavljanje navzgor. Poraba zna pri odločnejši nogi preseči 10 litrov/100km, normalno pa se giblje okrog 7,5 litra plinskega olja na 100 prevoženih kilometrov. Pregovorno odlično podvozje focusa je temu motorju pisano na kožo. Lega na cesti je zelo dobra v vseh situacijah, vodenje natančno in kontrolirano. O stabilnosti ne gre izgubljati besed, le pri udobju velja omeniti dva režima, ki ju opazimo pri focusu. Mehko blaženje je prijetna lastnost ob zmerni vožnji, togost in klenost pa ob ostrih manevrih hvalevredna. Prav tu se izkaže v najlepši luči.

Če je mimo focusa zaradi njegove povprečnosti do prenove šlo skoraj preveč kupcev, gre verjeti, da bo sedaj (in vsekakor je tudi že) situacija drugačna, saj je posodobitev avtomobila prinesla tisto, kar je focusu do sedaj manjkalo. Kristalizacija je zagotovo uspeša. **D**

Novici

KIA SPORTAGE Kia sportage, ki je na trgu vozil SUV navzoča dlje kot marsikateri drugi, predvsem evropski izdelovalec vozil, se v teh dneh predstavlja v malo osveženi podobi. Ker je druga generacija na trgu šele od leta 2005, potreb po velikih spremembah ni bilo. Na zunaj boste (če sploh) predstavnika tretje generacije spoznali po spremenjenih prednjih in zadnjih svetilih. Druga značilnost je, da imajo vse izvedenke odbijača odeta v barvo karoserije. Več je tudi kroma, predvsem na zadnjem delu vozila. Merilniki v notranjosti naj bi bili bolj pregledni. Motorja, ki sta na voljo (pri nas), sta velikosti dveh litrov. Bencinski je ostal nespremenjen in je še vedno v navezi z zgolj petstopenjskim ročnim menjalnikom ali štiristopenjsko avtomatikom.

NISSAN PICKUP Nissan je v prvih osmih mesecih v Sloveniji za 31 odstotkov povečal obseg prodaje, kar je velik prodajni uspeh, z novim modelom pickup pa nameravajo svoje številke še izboljšati. Gre za nišni model, ki posega v segment gospodarskih vozil, v bistvu je naslednik modela D22 pickup in se uvršča pod na neki način prestižni model navara. Za dostop na zahtevne terene zunaj urejenih cestišč skrbi kleno vozilo s priklopljivim štirikolesnim pogonom (v osnovi sta gnani zadnji kolesi), poganja pa ga 2,5-litrski turbodizelski motor z 98 kW (133 KM). Nosilnost znaša kar 1.135 oziroma 1080 kilogramov, v prvem primeru za različico z enojno, v slednjem z dvojno kabino. Cene se začno pri 18.490 in končajo pri 22.890 evrih, do konca leta naj bi jih prodali okoli 25.

ARISTOTELI BITSIANI.

Mačkova ulica 1, Ljubljana

V Sloveniji je bilo leta 2007 26 samomorov na 100.000 prebivalcev.

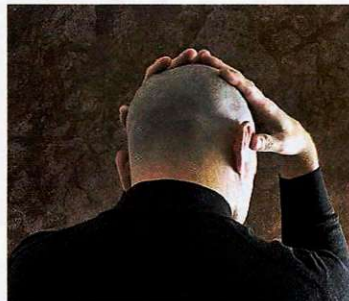
Slovinci smo visoko samomorilni

Lucija Horvat, foto: arhiv Demokracije

Smo Slovenci zadovoljni z življenjem? Seveda, bi rekli. Toda statistika kaže drugače. Slovenci smo po samomorilnosti v samem vrhu. 10. septembra je bil svetovni dan boja proti temu zlu. K samomoru so nagnjeni depresivni ljudje.

Zaradi samomora na leto umre več Slovencev kot v prometnih nesrečah. Toda zakaj je tako? Se nam godi »predobro« ali preslabo? Ali ne prihaja do tolikšnega števila samomorov zato, ker so medčloveški odnosi tako krhki, da si ne zmoremo stati ob strani, preprosto biti drug z drugim v dobrem in slabem? Morda zato, ker smo Slovenci v povprečju zaprti ljudje, ki težko izražamo to, kar nam leži na duši težkega in temnega? Naj bodo vzroki tu ali še kje drugje – Slovenija po podatkih Inštituta za varovanje zdravja že več desetletij veliko prispeva v svetovno statistiko samomorov. Število samomorov na 100.000 prebivalcev ostaja bolj ali manj enako. Statistiko samomorov pri nas verodostojneje vodijo po drugi svetovni vojni. Tako je bilo leta 1960 več kot 25 samomorov na 100.000

prebivalcev na leto, leta 1980 pa jih je bilo prvič več kot 600 na leto in ta številka ostaja enaka tudi danes. Znano je, da več samomorov naredijo moški, saj se na vsak ženski samomor zgodi 3,5 moškega. Tveganje za samomor s starostjo narašča tudi v Sloveniji, povprečna starost umrlega zaradi samomora je okoli 50 let. Zelo zaskrbljiv pa je podatek, da je Slovenija v letu 2003 v standardizirani stopnji umrljivosti zaradi

Veliko več samomorov naredijo moški.

samomora oseb, starejših od 65 let, na prvem mestu.

Srhljiva statistika K samomorilnosti pa niso nagnjene vse slovenske pokrajine enako. Med najbolj ogrožene regije je leta 2006 spadalo Celje (s 30,7 samomora na 100.000 prebivalcev), Maribor (31,9), Murska Sobota (29,2) in Ravne na Koroškem (36,6), kar kaže, da so k samomoru veliko bolj nagnjeni prebivalci vzhodnega dela Slovenije. Najmanj samomorov so leta 2006 našli v Novi Gorici, »samo« 19,5 na 100.000 prebivalcev, pa tudi sicer je v južnih in zahodnih predelih samomor veliko redkejši pojav. Slika regionalnih razlik postane drugačna, če jo obravnavamo po spolu. Leta 2006 je največ žensk naredilo samomor v Celju (13,1), Ljubljani (12,6) in Mariboru (15,9), največ moških

samomorov pa so poleg Celja in Maribora zabeležili še v Murski Soboti (51,9) in na Ravnah na Koroškem (62,5). Po podatkih iz leta 2007 si Latvija in Slovenija s 26 samomori na 100.000 ljudi delita šesto mesto v svetu. Pred nami so le Madžarska (28,5), Kazahstan (30), Rusija (36), Belorusija (37) in Litva (42). Med načini samomora pri nas prevladuje obešenje (65,03 odstotka), v mnogo manjšem odstotku sledijo zastrupitve s plini, utopitve, strelne poškodbe, skoki z višine, leganje pred predmet v gibanju in poškodbe z ostrimi predmeti.

Prepoznavanje težav Samomoru pogosto botruje depresija, potencialni samomorilec pa na svojo skrajno stisko skoraj vedno opozori družinskega člana ali prijatelja. Vse samomorilne grožnje in poskuse samomora

je treba jemati resno. Prav zato bi ob prepoznavanju znakov in pravilnem ukrepanju lahko marsikateri samomor preprečili. Depresija in čustvene krize, ki pogosto vodijo do samomora, so torej prepoznavne in ozdravljivi-

no samomorilno stanje značilno prav nasprotno – zagrizeno ukvarjanje z nevarnimi adrenalinskimi športi, seveda v povezavi z drugimi simptomi. Tveganje za samomor se poveča, če se depresiji pridružijo še močni ob-

Samomoru pogosto botruje depresija, potencialni samomorilec pa na svojo skrajno stisko skoraj vedno opozori družinskega člana ali prijatelja.

ve. Posebej je treba biti pozoren na ljudi, ki so samomor že poskušali narediti, takih je skoraj polovica ljudi, ki so naredili samomor. Pozorni bi morali biti tudi na izjave ogroženega, ki nakazujejo, da bi najraje izginil ali odšel. Slabo znamenje je tudi, če oseba nenadoma začne razdajati svojo lastnino in dragocenosti ter na sploh daje vtis, kakor da se nekam odpravlja, poslavlja in proti pričakovanjem celo prosi prijatelje, znance ali sosede za odpuščanje. Nekateri poskušajo urediti svoje poslovne zadeve, poplačati dolgove ali pa napišejo oporoko. Treba je vedeti, da večina ljudi, ki trpijo zaradi depresije, ni nagnjena k samomoru, vendar pa so bili ljudje, ki so samomor naredili, največkrat depresivni. Glavna značilnost depresije je potrtnost in izguba veselja do dejavnosti, ki jih je človek pred tem rad počel. Včasih je za depresiv-

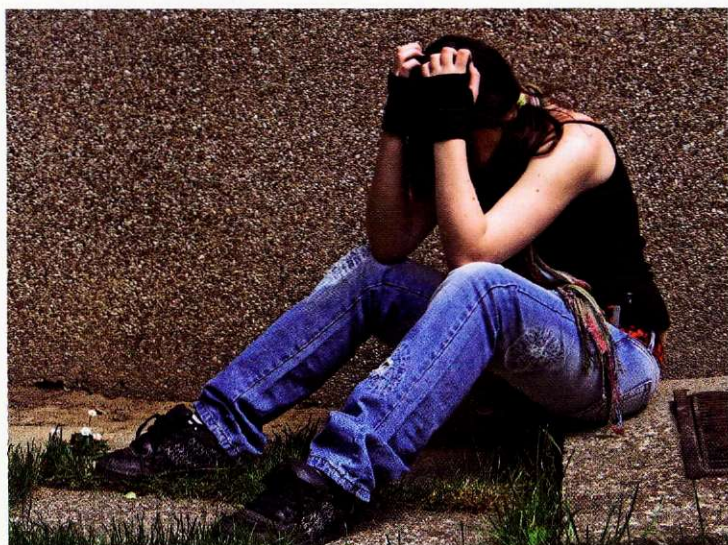
čni obupa in brezizhodnosti, nevzdržna tesnoba, nespečnost, nemir in razdražljivost.

Kako reagirati Če opazimo nekoga, ki bi utegnil napraviti samomor, moramo reagirati, prevzeti pobudo in začeti pogovor z njim. Pogosto je treba vztrajati, saj prizadeti skoraj gotovo ne bo preveč navdušen za pogovor. Bolj kot prepričevanje ali celo prepir o tem, da je življenje smiselno in naj ne stori samomora, bo pomagalo, če mu boste dali občutek, da vam ni vseeno, da ste ob njem in da ga razumete, da mu je težko živeti. Pomaga tudi, če mu vzbudite občutek, da ga potrebujete in da vam kot oseba veliko pomeni. Vztrajajte ob njem in mu povejte, da so samomorilne misličasne in mineje, da je depresijo mogoče pozdraviti in probleme rešiti. Poleg tega ga vztrajno nagovarjajte, naj čim prej odide k zdravniku ali

psihiatru. Ponudite mu spremstvo do tja in drugo pomoč. Človeku, ki razmišlja o samomoru, lahko pomagate tudi tako, da mu sami poiščete dobrega zdravnika ali drugega strokovnjaka. Predvsem pa človeka, ki je takšni krizi, nikoli ne puščajte samega, dokler varnost zanj ni zagotovljena. Iz bližine odstranite vsa nevarna sredstva, na primer morebitna zdravila ali ostre predmete, ki bi jih prizadeti lahko uporabil pri sa-

momorilnem poskusu. Morda bo v najhujših primerih nujna tudi prisilna namestitve v bolnišnici, vsaj dokler ne mine krizno stanje in neposredna nevarnost za življenje prizadetega. Ljudje s samomorilnimi mislimi pogosto zavračajo pomoč in kontrolne preglede pri zdravniku, zato je zelo pomembno tudi kasnejše spremljanje, podpora in spodbujanje, da bi še naprej redno jemal zdravila, če so mu jih predpisali. **D**

Veliko dela na področju preprečevanja samomora je naredil lani preminuli **dr. Andrej Marušič**. Bil je nacionalni koordinator za duševno zdravje pri Svetovni zdravstveni organizaciji. Leta 2003 je s skupino slovenskih strokovnjakov dal pobudo za sprejetje Nacionalnega programa za preprečevanja samomora. Po njegovih dognanjih je samomor rezultat sovplivanja genetskih in okoljskih dejavnikov. Kot so zapisali na Inštitutu za varovanje zdravja, je Marušič svoje ideje o samomorilnem vedenju preverjal in razvijal skozi številne nacionalne in mednarodne projekte, njihove izsledke pa dosledno prenašal v prakso.

Kadar imate težave, se ne zapirajte vase – poiščite pomoč!

GEN
ENERGIJA

prihodnost energije

GEN energija, d.o.o., Cesta 4, Julija, 42, 8270 Krško

Kolesarska legenda se vrača

Kristijan Stranščak, foto: arhiv Demokracije

Sedemkratni zmagovalec Dirke po Franciji, ameriški kolesar Lance Armstrong, je dodobra razburkal športno javnost z odločitvijo, da se po štirih letih vrača med poklicne kolesarje.

Bo na Touru prihodnje leto spet zmagal?

Eden najboljših kolesarjev vseh časov Armstrong je Dirko po Franciji dobil sedemkrat zapored, in sicer med letoma 1999 in 2005. Novica, o kateri se je že nekaj časa šušljalo v javnosti, da razmišlja o vrnitvi na tekmovališča, je dobila potrditev z izjavo, ki jo je objavil na svoji spletni strani. Potem ko je pred meseci na gorskokolesarski dirki »Leadville Trail 100« po 161 kilometrih v cilj prišel kot drugi in sebi dokazal, da je v dobri telesni pripravljenosti, je zdaj dejal, da si želi še enkrat na-

stopiti na Touru. Pri tem ni skrival načrta, da se želi za zmago potegovati že julija prihodnje leto.

Premagal bolezen Življenjska zgodba Teksasčana Lancea Armstronga bi brez vsakršnih težav lahko postala hollywoodska filmska uspešnica. V filmu bi imeli prav vse, kar v Hollywoodu zahtevajo od dobrega filma. Zanimiv in uspešen začetek športne kariere ter dramatičen del s prekinitvijo uspešne športne poti zaradi hude bolezni, ki jo je s trdno voljo, do-

brimi zdravniki, in kot je v takih primerih potrebno, z malo sreče pripeljal do srečnega konca. Film je seveda eno, realnost pa drugo, vendar se je Armstrongu res zgodilo vse to. Morda je prav to bilo tisto, kot pravi sam, kar ga je na koncu pripeljalo do sedemkratne zmage na francoski pentlji.

Armstrong, ki se rodil 18. septembra 1971 v Teksasu, je svojo športno pot začel kot trinajstletnik v enem najtežjih športov, kar jih poznamo, triatlonu, kjer morajo tekmovalci dolge naporne kilometre premagati v plavanju, nato presedlajo na kolesa, za konec pa nekaj kilometrov še pre-

Najboljši navijači za najkolesarja!

tečejo. Sam je opazil, da je daleč najboljši v kolesarskem delu, zato se je odločil, da zapusti triatlon in se poda med kolesarje. Že kot sedemnajstletnik je prišel do petega mesta na ameriškem državnem prvenstvu in tako opozoril nase. Leta 1991 je še kot amater zmagal na državnem prvenstvu, dve leti kasneje pa je dobil tudi svojo prvo etapo na Dirki po Franciji ter postal svetovni prvak na cestnem svetovnem prvenstvu.

Nato je leta 1996 nastopil na olimpijskih igrah v Atlanti. Takoj zatem pa je prišlo do prelomnega trenutka v njegovem življenju, ki ga je dobesedno odtrgal od njegove ljubezni, kolesarjenja, saj je nenadoma izvedel, da ima raka na testisih, ki se je razširil že v pljuča in možgane. Napoved, ki

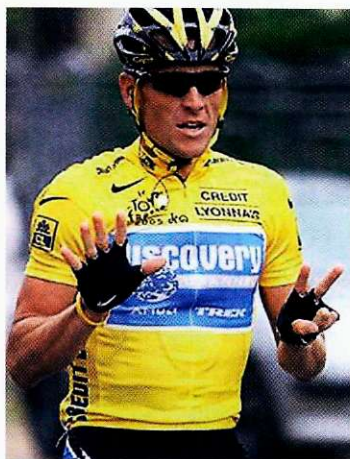
jo je slišal od zdravnikov, je bila 50-odstotna možnost ozdravitve. Vendar Lance pokaže svojo trdno voljo in željo do življenja in takoj sprejme vse nasvete zdravnikov ter se prepusti napornemu zdravljenju. Po treh operacijah in štirih serijah kemoterapij se pokaže uspešnost zdravljenja in čudežno hitro je rak ustavljen. Po samo petih mesecih od diagnosticiranja bolezni Armstrong začne spet vrteti pedale, a brez vsakršne misli na prihodnost med kolesarji.

Želi pomagati obolelim Lance Armstrong je po premagani bolezni želel narediti nekaj, da bo tudi drugim obolelim za rakom pomagal do ozdravitve oziroma do boljšega življenja. Bolezen ga je tako telesno kot duševno spremenila, spremenila pa ga je tudi kot športnika. Najprej je ustanovil fundacijo z imenom »The Lance Armstrong Foundation«. Ta še danes pomaga vsem, ki preživljajo težke trenutke zaradi bolezni, ki jo je premagal tudi sam. Napisal je knjigo »Moja vrnitev v življenje«, ki so je samo v Ameriki prodali v več kot 500.000 izvodih, prevedena pa je bila v mnoge druge jezike. Seveda je ves zaslužek od prodaje namenjen njegovi fundaciji in pomoči obolelim za rakom. Predsednik Združenih držav Amerike George Bush ga je imenoval za člana Nacionalnega društva za boj proti raku, aktiven pa je pri vseh akcijah, ki ozaveščajo ljudi o tej hudi bolezni.

Po bolezni med nesmrtno

Po premagani bolezni se je želel vrniti med kolesarje, kar je tudi storil. Danes pove, da je mogoče časovno malo prehitel, saj se je na prvi dirki po bolezni zelo slabo odrezal in tudi odstopil. Mediji so ga takoj odpisali, vendar mu to ni vzelo volje, ampak se je za nekaj časa umaknil s svojim prijateljem in trenerjem Chirsom Carmichaelom v Severno Carolino in tam trdo treniral z eno samo željo, vr-

Na Touru so mu sedemkrat vsi gledali v hrbet.

vsi ljubitelji kolesarjenja in športa nasploh, saj je Armstrong zmagal na rekordnih sedmih dirkah, in to od leta 1999 do 2005.

Naskok na osmo zmago Neposreden razlog, da se je Armstrong odločil za vrnitev, so njegove (še vedno) odlične fizične sposobnosti, ki jih je dokazal na dirki z gorskimi kolesi skozi Colorado Rockies, pa tudi počasni lanski Tour. Armstrong je najel celo televizijsko ekipo, ki bo posnela njegove treninge in tudi vse, kar sodi zraven, vključno z dopiškimi testiranj.

Armstrong, ki bo prihodnji mesec dopolnil 37 let, bi lahko postal najstarejši zmagovalec Toura. Edini kolesar, ki je v Franciji zmagal starejši od 34 let, je bil Firmin Lambot leta 1922, ko je bil star 36 let. Armstrong pravi, da tokrat ne želi zmagati zase, pač pa za milijone svojih oboževalcev, predvsem pa za 8 milijonov tistih, ki bodo zaradi raka izgubili življenje. Armstrong naj bi nastopil z ekipo Astane, sedanjo ekipo svojega nekdanjega šefa Johana Bruyneela, vendar ni nobenega zagotovila, da bo moštvo Astane sploh tekmovalo na Touru zaradi svoje dopiške preteklosti. Če jih organizatorji ne bodo povabili, je Armstrong napovedal, da se bo neposredno obrnil na francoskega predsednika Sarkozyja, ni pa zavrnil niti možnosti, da bi se vrnil s kakšno drugo ekipo, ki bi bila pripravljena vse podrediti tej neverjetni zgodbi. **D**

Rad pomaga obolelim za rakom.

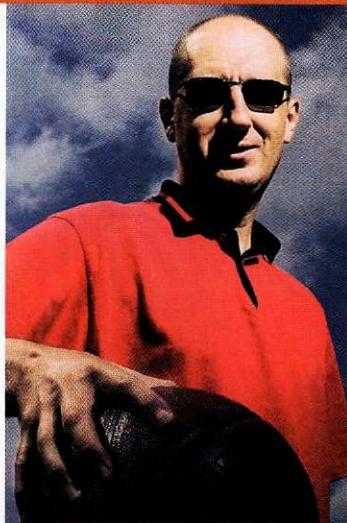
niti se še boljši. Poleti leta 1998 se vrne na kolesarske dirke in utiša kolesarski svet z zmago na Dirki po Luksemburgu, Dirki po Nizozemski in zmago na svetovnem prvenstvu. Takoj zatem napove naskok na najznamenitejšo kolesarsko dirko, Dirko po Franciji. Po prvi zmagi leta 1999 je v enem od intervjujev novinarjem dejal, da bi v kolesarstvu rad pustil velik pečat, in to na način, ki ni uspel še nobenemu kolesarju. Kaj je takrat hotel Lance povedati, ni vedel nihče, to pa se je pokazalo v naslednjih letih, saj je bilo vsem jasno, da je zanj pomembna samo ena dirka na leto in da celoletne priprave usmerja samo k enemu cilju, zmagovati na najprestižnejši kolesarski dirki na svetu. Kako se je to končalo, vedo

Brežičan **PRIMOŽ KOZMUS**, olimpijski zmagovalec iz Pekinga, je na atletskem finalu v Stuttgartu postavil piko na i sijajni sezoni, potem ko je v metu kladiva zmagal (79,99 m). Ljubljankinja **MARIJA ŠESTAK** je bila v troskoku tretja (14,63 m).

Slovenka **MAJA VIDMAR** je v nedeljo zmagala na tretji tekmi svetovnega pokala v športnem plezanju v Bernu. Poleg nje so v Švici nastopile še tri Slovenke; Natalija Gros je bila deveta, Mina Markovič 13., Asja Gosar pa 23.

Najti novega Knavsa

Esad Babačić

Po odlični predstavi naših nogometašev v Ljudskem vrtu smo se spomnili zlate generacije in naredili nekaj primerjav, iz katerih je mogoče sklepati, da se morda rojeva nova nogometna pravljica.

Če začnemo pri napadu, ki je boljši del moštva, moramo ugotoviti, da ima Kek tisto, česar Katanec nikdar ni imel: pravega napadalca, ki zna za dosego zadetka izkoristiti tudi polovično priložnost. Novaković je moderen napadalec, ki se ne ustraši pozicij, iz katerih je mogoče ogroziti nasprotnikova vrata. Takšnega strelca si želi vsak selektor, ki prisega na napadalni nogomet. Če dodamo še Dedića, s katerim se odlično dopolnjujeta, potem je slika v konici skorajda popolna. Žal pa ta generacija ne premore umetnikov, ki bi lahko odločali iz prekinitiv. Manjka nam igralec, kakršen je bil Ačimović, da o Zahoviču niti ne govorimo. Komac in Koren sta resda precej napredovala, vendar nikakor ne moreta doseči svojih predhodnikov. Upam, da se bo razvil Šišić, ki je nujen za to reprezentanco. Njegova podobnost s Cimerotičem je očitna že na prvi pogled, čeprav se zdi, da je Mirnes celo večji potencial. Prepričan sem, da bi bil lahko ta fant v bližnji prihodnosti eden glavnih zvezdnikov naše izbrane vrste. Zaskrbljiva je bila igra obrambne vrste, ki ne vliva zaupanja. Ne moremo se znebiti vtisa, da bi proti kakšnemu močnejšemu nasprotniku tenko piskali. Kljub pogostemu neigranju se je izkazal Cesar, ki pa ne more pokriti vseh vrzeli v zadnji vrsti. Katanec je imel Knavsca, ki je vlival zanesljivost in bil nepremostljiva ovira za nasprotnikove igralce. Tudi Kek bi moral najti poveljnika, kakršen je bil Knavs, drugače bomo težko pobrali točke na gostovanjih pri neposrednih tekmečih za pot v Afriko. Pravi test realnih zmožnosti za to ekipo bo tekma proti Češki, ki je edina prava velesila v naši skupini. Severni Irci so bili hit prejšnjih kvalifikacij, zdaj pa so se vrnili k starim navadam, kar nam seveda ustreza. Sedem točk iz prvi treh srečanj je gotovo dobra popotnica za nadaljevanje teh kvalifikacij, ki bodo očitno zelo napete. Izenačenost med reprezentancami je čedalje večja in vsakdo lahko presenetli vsakogar. Slovenija igra zelo všečen nogomet, za nameček pa je tudi precej učinkovita. Najpomembnejše pri vsem je dejstvo, da se ne bojimo napadati. Z novimi zmagami se bo še dodatno okrepila samozavest in prav lahko se zgodi, da bomo na koncu v igri za odhod na svetovno prvenstvo. Takšnega skupinskega duha ta čas ne premore veliko reprezentanc in to velja izkoristiti.

Hiša zletela v zrak, škoda je za sto petdeset tisočakov.

Hišo pognal v zrak

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Prepričan, da se mu godi krivica, je Prekmurec pognal v zrak hišo, v kateri je nekoč živel z nekdanjo ženo. Izgovarjal se je, da je poskušal na tak način narediti samomor, a mu niso verjeli.

Z obsodbo na dve leti zapora za 42-letnega Ivana Čeha iz Gornje Bistrice, se je na prvi stopnji končal eden letošnjih najodmevnejših dogodkov v Prekmurju. Sredi junija je namreč Čeh požgal hišo, v kateri je še nedavno živel s svojo družino. Na srečo se ni nikomur nič zgodilo, pa tudi v bližini ni bilo nikogar, ki bi ga dejanje neposredno ogrozilo. Tožilstvo je zato spisalo obtožnico za nekaj milejše kaznivo dejanje, za navaden požig in ne za ogrožanje varnosti. Seveda pa ni moglo prek dejstva, da je Čeh storil dejanje naklepno, z maščevalnim namenom in da je nastala kar krepka škoda. Požgana hiša je bila namreč ocenjena na sto petdeset tisoč evrov. Čeh je od dogodka v priporu, v njem pa bo ostal do pravno-močnosti sodbe.

Čeh se je v Gornjo Bistrico preselil pred leti, ko se je poročil z domačinko Silvestro Kustec. Hiša je bila njena, Ivan pa je vanjo nedvomno vlagal po svojih močeh in menda njegov vložek ni bil majhen. V zakonu je pred časom zaškripalo, zakonca sta šla narazen in Ivan je ostal na cesti. Maja letos je bila razveza potrjena, hiša je ostala ženi. Ivan, ki je ostal na cesti brez prebite pare in je moral stanovati v vaški gostilni, je menil, da se mu je zgodila krivica. Nekdanji ženi je začel groziti, da bo tudi ona ostala brez prebite pare.

Petnajstega junija letos je grožnje uresničil, ko je prišel do hiše nekdanje žene. Hiša je bila prazna, Čeh je vstopil in polil tla z vnetljivo tekočino. Odprl je tudi plin na dveh jeklenkah, rezervoarje za gorivo na dveh motorjih in kosilnici v garaži ter podta-

knil ogenj. Eksplozija je raznesla hišo, plameni pa so pokončali večino tistega, kar je po eksploziji še ostalo celo. Čeha so prijeli kakšnih trideset ur po eksploziji in ga namestili v pripor.

Samomoru niso verjeli Izgovarjal se je, da je po krivici ostal brez vsega, kar je dolga leta vlagal v hišo, zato naj bi mislil na samomor in se hotel razstreliti skupaj s hišo, čemur pa sodišče ni verjelo. Glede požiga so menili, da ga je nedvomno dobro pripravil. Tožilstvo je zahtevalo tri leta zapora, medtem

Požigalec je odprl tudi dve jeklenki v hiši.

ko je obramba predlagala samo pogojno oziroma precej nižjo kazen, do osem mesecev zapora.

Sodišče je tehtalo dokaze in ni moglo prek dejstva, da je bil požig nameren, plod maščevanja, pa tudi ne prek tega, da je nastala velika škoda in da so Čehova nekdanja žena in otroka ostali res brez vsega, kakor je Čeh grozil. Malo lepšo sliko o obtoženem so naslikali sosede in znanci, ki so ga opisali kot poštenega in delavnega človeka, ki je tudi rad priskočil na pomoč. Pridno je delal, so izpovedale priče, veliko tudi na lastni hiši in vanjo tudi veliko vložil. V trenutku, ko je požgal hišo, ni bilo ne v hiši in ne v njeni bližini nikogar, ki bi ga požig in eksplozija neposredno ogrozila. Sodišče je tako sklenilo manjši kompromis in se odločilo za izrek dveletne zaporne kazni. **D**

Dvigovali tuj denar

Romunski nepridipravi so z lažnimi karticami dvigovali gotovino na bankomatih.

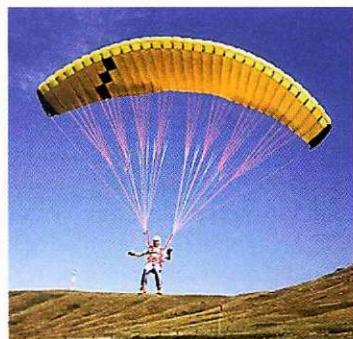
Upravičeno ali neupravičeno nas napuh marsikdaj zanese, pa na prebivalce nekaterih, zlasti vzhodnoevropskih držav gledamo zviška kot nekaj hudo zaostalega. Zlasti Romunija in Bolgarija sta pri tem najpogostejše omenjeni. Tamkajšnjim kriminalcem pa delamo z očitki o zaostalosti kar veliko krivico. Prepogosto se izkaže, da so močno tehnično izobraženi in tudi ustrezno opremljeni.

Dokaz so trije romunski državljani, ki so jih pred dnevi zasačili v Ljubljani. Gre za 36-letnega in 29-letnega Romuna ter 27-letno Romunko, ki so jih policisti obtožili, da sta možka, ob koncu tedna v središču slovenskega glavnega mesta s ponarejeno kratico dvigovala gotovino na bankomatih, žen-

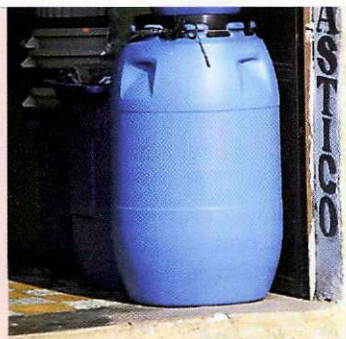
ska pa jima je pri tem pomagala. V sedemnajstih primerih so bili dvigi uspešni in v žepu romunskih nepridipravov se je steklo tisoč štiristo evrov, v sedmih primerih pa bankomat in izpljunil bankovcev, zato je ostalo pri poskusih.

V preiskavi so možje zasegli naprave za odčitavanje magnetnih zapisov na kreditnih in plačilnih karticah, devetinštirideset ponarejenih kartic, elektronske komponente skupaj z načrti in orodji za sestavljanje, prenosni računalnik in še tri tisoč petsto evrov v gotovini.

Vse skupaj so zasegli, možka poslali do sojenja v pripor, ženska pa se bo zagovarjala s prostosti. Policisti pa še preiskujejo, ali so prijete Romuni še kje druge dvignili tuj denar. B. S.

ZAPRTO PADALO Okoli pete ure popoldne je švedski državljani na počitnicah v Sloveniji poskušal izkoristiti lep popoldan za spust z jadralnim padalom s Kobariškega stola. Na žalost pa se je med jadranjem s padalom poigral veter in napravo zaprl. Padalca je večkrat zavrtelo v zraku, nato pa je trdo pristal na strmem pobočju. Na srečo je njegov prisilni pristanek opazila pohodnica in poklicala gorske reševalce iz Tolmina. Na pomoč je prišel tudi vojaški helikopter, ki je Šveda s polomljenim ledvenim vretencem dvignil s strmega pobočja in ga prepeljal v ljubljanski Klinični center.

DROGA V SODU Žetev, a ne le poljščin, ampak tudi konoplje, je pred vrati, zato policisti praktično vsak dan najdejo koga, ki ima opravka s »travo«. Nekateri zaradi lastnega užitka, drugi za dodatni zaslužek. Pred dnevi so vzeli v roke 45-letnega Ljutomerčana, ki očitno trave ni imel le za lastne potrebe, saj je bilo odločno preveč, pa če bi še tako besno kadil. V plastični sod, ki ga je zakopal ob leseno uto pri domači hiši, je spravil štiriinštirideset zavojev z marihuano. Drogo v skupni teži štiri kilograme in dvesto gramov, ki bi vrgla kakšnih šestnajst tisoč evrov, so prevzeli policisti, Ljutomerčan pa se bo srečal s sodnikom.

Vaša pričakovanja narekujejo našo hitrost.

InterEuropa
Globalni logistični servis

InterEuropa je eden vodilnih logističnih podjetij v jugovzhodni Evropi na področju organizacije vseh vrst cestnih prevozov. Od vrat do vrat prevzamemo vašo pošiljko, jo dostavimo in po potrebi ocarinimo. Naša storitev je hitra, varna, kakovostna in zanesljiva.

Še posebej dobro storitev pa vam s pomočjo lastne mreže v tujini in priznanih partnerjev jamčimo pri prevozih zbirnih pošiljk.

Ponujamo dnevne zbirne linije za vse evropske destinacije. Poleg organizacije cestnih prevozov vam zagotavljamo tudi železniške prevoze.

NAŠA POSLOVNA MREŽA Z
LASTNIMI PODJETJI OBSEGA:

- Slovenija
- Hrvaška
- BiH
- Srbija
- Makedonija
- Francija
- Avstrija
- Nemčija
- Rusija
- Ukrajina

EVJ ELEKTROPROM
Že 40 let z vami!

EVJ ELEKTROPROM d.o.o.
Loke pri Zagorju 22
1412 Kisovec
www.elektroprom.si

uprava 03-56-57-150
trgovina EVJ Center Kisovec
03-56-71-234
trgovina EVJ Trbovlje
05-90-23-203
storitve 03-56-57-150

- elektroinstalacije
- strojne instalacije
- projektiranje za področje strojnih in elektro instalacij
- geodetske storitve
- daljinsko ogrevanje z lesno biomaso
- kabelsko komunikacijski sistemi
- grafitne ščetke
- trgovine EVJ Center
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar Sedmica

lokalna televizija ETV

etv

http://etv.elektroprom.si
komercialna:
03-56-57-150
uredništvo:
03-56-57-177

107,8 MHz
radio velenje

www.radiovelenje.com

03/ 897 50 03

S Šopkom maka je Anže Dežan zmagal na Slovenski popevki 2008.

Šopek slovenskih popevk

Barbara Prevorčič

Vsoboto je v Križankah potekal 46. festival Slovenska popevka. Glasbeni dogodek nam je podaril nove pesmi na čelu s Šopkom maka izvajalca Anžeja Dežana. Nagrada občinstva je romala v roke Marka Vozlja, ki je zapel pesem Te ni.

Program sta povezovala Tajda Lekše in Jure Ivanušič. Slednji je, preoblečen v Deana Martina oziroma Dejana Martinčiča, znova dokazal svoje interpretacijske sposobnosti, ki jih je začinil z dobro mero duhovitosti in tako zasenčil malce treme, ki smo jo lahko opazili pri Tajdi. Na odru je nastopilo 12 izvajalcev, začeni s Frenkom Novo, ki se je predstavil s pesmijo Razlog. Za njim so nastopili Sons z Alenko Gotar, ki so zapeli pesem Mostovi. Sons so, kot smo izvedeli v predstavitvi, študentska glasbena skupina iz Portoroža, ki se je na Slovenski popevki odločila nastopiti skupaj z operno pevko. Sestava se je izkazala za izvršno. Mikrofon so izročili svetlolasi Aleksandri Cavniki, ki se je spr-

ševala Se tudi tebi to dogaja?. Drugo leto zapored so se na Slovenski popevki predstavili Rdeči dečki z Edvinom Fliserjem, ki se jim je letos pridružila še Dada. Skupaj so zapeli igrivo Midva se igra. Letošnja debitantka Tina Gačnik - Tiana je zapela Morje in nebo. Čeprav je Tiana že doživela uspehe na nekaterih drugih festivalih, si je najbolj želela nastopiti na Slovenski popevki in letos se ji je ta velika želja izpolnila. Sledila je Maja Slatinšek, ki je tokrat zblestela s skladbo Ob svitu. Za njo pa je oder »prevzela« slovenska glasbena legenda Lidija Kodrič, ki je nastopila tudi na prvi Slovenski popevki leta 1962. Tokrat je zapela Ljubljana moja, moja mladost. Za njo je nastopil dobri stari Lado Leskovar, ki je Križanke napojil z balado Umetnica ljubezni. Marko Vozelj, ki odslej koraka po samostojni glasbeni poti, se je predstavil z romantično pesmijo Te ni, Simona Černetič - Aynee pa je zapela Sivo mesto. Večni romantik Gianni Rijavec je tokrat pel Tam, nad vrhovi sanj, zadnji v tekmovalnem delu pa je na oder stopil Anže Dežan in zapel pesem Šopek maka.

Glasovanje Po nastopu vseh skladb je sledilo glasovanje; glasovali so lahko tudi gledalci in gledalke prek mobilnih in stacionarnih telefonov. Izbirala

Marko Vozelj je prepričal občinstvo.

foto: Gregor Pohleven

Voditelja sta spretno in duhovito vlekla voditeljsko nit.

Simona Černetič - Aynee

je tudi strokovna žirija in podelila nagrado za najboljšo skladbo Slovenske popevke 2008 v celoti, nagrado za najboljšo interpretacijo in nagrado za mladega, obetavnega avtorja ali izvajalca. Šopek maka je torej najboljša skladba po izboru žirije, slednja pa je skladbi namenila tudi nagrado za najboljše besedilo v višini 800 evrov, ki jo je dobil avtor Milan Dekleva.

Večne pesmi Na prireditvi smo lahko poleg pesmi, ki so se potovalovale za nagrade, poslušali še druge ustvarjalce, katerih glasbena pot je tako ali drugače povezana s festivalom: New Swing Quartet, Aleksandra Mežka, Tinkaro Kovač, Alenko Pinterič, Ireno Vrčkovnik, Tomaža Domicelja. Pred finalom Slovenske popevke pa smo si lahko ogledali tudi ABC popevke, dokumentarni film, v katerem je avtorica Mojca Mavec strnila bistvene pojme, fenomene, osebnosti, ki so zaznamovali predvsem zlata leta slovenske popevke. **D**

Sosedom parata živce

Najbolj slavni dvojčici Mary-Kate in Ashley Olsen sosedom povzročata sive lase. Pravijo, da sta neubogljivi, neprijazni in nespoštljivi. Mary-Kate in Ashley, ki sta kot punčki leta 1987 zasloveli z vlogo v televizijski nanizanki Polna hiša, sta danes ženski, ki sosedom parata živce. V elitnem naselju West Village v New Yorku sta namreč glavni žurerki, v njunem stanovanju pa je vsako noč dobesedno 'polna hiša'. »Dekleti neprestano prirejata zabave. Tu pa je mirna, tiha soheska. Tu živijo tudi Sarah Jessica Parker, Liv Tyler, Gisele Bundchen, pa z njimi nikoli nismo imeli težav,« pripovedujejo ogorčeni sosede, ki prav tako ne odobravajo vseh mogočih varnostnikov, ki sta jih najeli 22-letni zvezdnici.

Dvojne težave

S svojim portretom bo naredila nekaj dobrega.

Britney se prodaja

Britney Spears, ki se bo, kot kaže, izklopala iz svojega bizarnega življenja, je našla »luč na koncu predora«. Odločila se je, da bo pomagala otrokom, ki trpijo zaradi slabega finančnega položaja v družini. Naprodaj je tako pevkin portret, ki ga Brit ponuja na največji spletni dražbi eBay. Izključna cena slike je deset tisoč ameriških dolarjev, vendar pevka upa, da bo zbrala veliko več. Upamo, da bo popprinceska kmalu spet takšna, kot je bila na začetku svoje kariere.

Imajo novega

Člani zasedbe Skater so v Mariboru v zasebnem studiu svojega nekdanjega menedžerja pred kratkim posneli najnovejši videospot. Skupina se odloči za vsako svojo pesem posneti videospot, saj so njeni člani prepričani, da pesem potrebuje nujno tudi svojo videopodobo. »Sploh v poplavi televizijskih programov, kjer se vrtijo videospoti tudi po ves dan, in na neskončnih spletnih portalih, namenjenih videovsebini, se nam to vedno bolj spleča,« je za 24.ur.com komentiral pevec Samcy. K sodelovanju so tokrat povabili štiri plesalke, vse so njihove stare znanke, saj so sodelovali že na mnogih nastopih, ki so na prizorišče vnesle veliko energije in predvsem dinamike.

Pravijo, da je videospot pomemben!

odpelji Fiat 500

Nagradno žrebanje

15.9. - 12.11.2008

Ne potrebujemo 500 besed, da bi ga opisali, ker je preprosto čudovit. Je eleganten in športen, diši po klasiki in je istočasno sodoben, je divji in romantičen.

S sodelovanjem v nagradni igri je novi Fiat 500 lahko predvsem vaš! Sodelovati je enostavno. Če boste v času nagradne igre katerikoli dan v tednu igrali na igralnih avtomatih, boste prejeli kupone, s katerimi boste lahko sodelovali v sredinih žrebanjih ob 23. uri, izmenično v Perli in Parku.

Ob vsakem tretjem obisku boste prejeli tudi kupon Postrgaj in zadeni, s katerim boste lahko osvojili lepe nagrade, med njimi je tudi navigacija Garmin.

Nagrade:

1. nagrada: **Fiat 500 1.2 pop**
2. nagrada: **2.000 €**
3. nagrada: **1.000 €**

Sredina žrebanja ob 23. uri:

24. 9. - Park	22. 10. - Park
1. 10. - Perla	29. 10. - Perla
8. 10. - Park	5. 11. - Park
15. 10. - Perla	12. 11. - Perla

Skupni nagradni skladi: 150.000 €

www.hit.si

park
CASINO & HOTEL
hit stars

perla
CASINO & HOTEL
hit stars

Bog ne daj, da bi ...

Magični gledalec

... crknil televizor, boste rekli. Adi Smolar je očitno dobro zadel poanto in prikazal idilo navidezno srečne družine pred televizijskim sprejemnikom.

Je pač tako, da so zadnji dnevi pred bližajočim se dnevom V (volitve) še posebej vroči in zanimivi, zato marsikoga sploh ni več mogoče spraviti izpred televizorja. K sreči se meni ni treba ukvarjati s tem problemom, saj lahko televizor kadar koli izklopim, ne da bi potem trpel abstinenčno krizo. In lahko vam povem, da na potovanjih čisto nič ne pogrešam televizije – morda je ravno v tem poanta mojega skrivnostnega naziva »magični gledalec«. A vendarle – ko sem se to nedeljo zvečer vrnil domov, sem prižgal televizor in najprej začel gledati program POP TV. Znova je bila na sporedu oddaja »As ti tud not padu« z Ladom Bizovičarjem in Jurijem Zrnecem v glavni vlogi. Slednji se je med oddajo preoblekel v nekakšnega dalmatinskega mornarja z imenom Juraj. Pravzaprav škoda, da se takšni igralci izgublajo v vlogah, ki jim ne pristajajo, ko se spustijo na nivo prisilnega duhovičenja, ki bi spadalo kvečjemu v Kobalovo lutkovno gledališče. Na neki način zabodejo nož v hrbet svojemu igralskemu talentu. Gosta v studiu sta bila legendarna Janez Hočevar - Rifle in Tone Fornezi - Tof, ki je pri svojih skoraj 75 letih prišel v studio s temnimi očali kot nekdanja Svetlana Makarovič. Ko pa sem v vmesnih spotih med oddajo zaslišal še nekaj vulgarnih besed, mi je dokončno prekipelo in sem raje gledal proslavo ob obletnici priključitve Primorske matični domovini, ki je v zadnjih mesecih dvignila kar nekaj prahu, saj je Janši najprej nekoliko podkuril koprski župan Boris Popovič, nato pa še njegov ajdovski kolega Marjan Poljšak, češ da bi bil slavnostni govornik na proslavi lahko Boris Pahor. Pravzaprav bi bilo tudi meni všeč, da bi politiki tu in tam prepustili slavnostni govor katerim drugim zaslužnim ljudem. Verje-

tno pa bi kritiki utihnil, če bi bil slavnostni govornik na tej proslavi predsednik države Danilo Türk, kajti Janša je vendarle v precej delikatnem položaju, saj je kot govornik nastopil le teden dni pred volitvami. Med zanimivostmi lahko omenim, da se je med njegovim govorom »spozabila« Štefka Kučan in mu celo zaploskala, nato pa hitro nehala, ko je opazila, da njen mož ne ploska.

A pustimo politiko, da me ne bo kdo obtožil, da kršim volilni molk, če bo tole kolumno bral dan pred volitvami. Ta čas me namreč znova muči dvom, kako bo odslej s prenosi pomembnih športnih tekem, ki se jim nacionalna televizija očitno vse bolj odpoveduje. To velja tudi za tekme košarkarske evrolige, v kateri bodo tudi letos igrali ljubljanski »zmajčki«. Menda naj bi tekme v prihodnosti prenašal kanal Sportklub, prav tako tudi košarkarska prvenstva. In spet se postavlja večni vprašanje: Ali bo ogled tekem namenjen le izbrancem in kdo jih bo komentiral? Toda če pomislim, da so s prenosi tekem evropskega nogometnega prvenstva na TV3 zelo solidno rešili problem komentatorjev (npr. z bratoma Obrez), potem se mi za kakovost prenosov košarkarskih tekem ne bo treba bati. Če bo moj televizor sploh ujel ta eksotični športni kanal ...

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Znova se boste znašli na razpotju: določena stvar, ki ste jo skrbno izbirali, vam zdaj nikakor ni všeč. Premisliti boste morali, kaj storiti. Konec tedna ne bo med najlepšimi, a bo vseeno lep.

Bik
21.4.-21.5.

Dobro se boste znašli, saj vam noben ugovor ne bo mogel do živga. Kmalu se boste spet oklenili prejšnjega načina življenja, tudi če bodo imeli vsi okoli vas močne argumente. Imejte odprte oči!

Dvojčka
22.5.-21.6.

Preživeli ste malo manj prijetno obdobje, zato vam bo ta teden toliko lepše. Odgovornost za svoja dejanja ste prevzeli in nihče vam ne sme nič očitati. Kmalu se bo vse obrnilo po vašem okusu in načrtih.

Rak
22.6.-21.7.

Zadeve se bodo umirile in končno se boste lahko normalno pogovarjali z določenimi osebami, s katerimi ste bili še pred kratkim na bojni nogi. Vaš trud bo obrodil bogate sadove in lahko boste uživali.

Lev
22.7.-21.8.

Ta teden boste nekoliko utrujeni, vendar zadovoljni. Kmalu se bodo izkristalizirale določene stvari in se boste morali glede nečesa odločiti. Poslovne zadeve se bodo še naprej obračale v vaš prid.

Devica
22.8.-21.9.

Ta teden bo minil nekoliko bolj umirjeno, privoščili si boste počitek in sprostitev. Veliko se boste pogovarjali s partnerjem, zato mu nikar ne pozabite razložiti vseh svojih želja. Finančno vam bo šlo še naprej dobro.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Stiki z ljudmi vas pomirjajo in pri pogovoru o nepomembnih stvareh se počutite bolj sproščene. Kmalu se boste rešili neke osebe, ki vam najeda živce. Pogumno boste stopili na novo pot.

Škorpjion
23.10.-21.11.

Škorpjioni, ki imate otroke, si boste belili glave z domačimi nalogami. Stežka boste otroke pripravili do tega, da bi jih pisali sami od sebe, zato boste za ta del vzgoje porabili doberšen del časa.

Strelec
22.11.-20.12.

Veselo na delo in brez pogledov nazaj. Kaže, da so vam ljudje in okoliščine nasploh naklonjeni, zato imate najboljše možnosti, da naredite vse, za kar do sedaj niste imeli časa. Finančno bo ugodno.

Kozorog
21.12.-19.1.

Ta teden vam bo dolgčas, če ne boste poiskali kakšne primerne zaposlitve ali sprostitev. Poiščite starega prijatelja in se pogovorite z njim. Kozorogi, ki imate otroke, boste imeli nekaj skrbi.

Vodnar
20.1.-18.2.

Vodnarji, ki ste bili prejšnji teden morda prehlajeni, boste ta teden nadaljevali z več energije, kot ste je imeli pred boleznijo. Sicer pa boste še naprej uspešno urejali projekte, ki ste si jih zastavili.

Ribi
19.2.-20.3.

Lahko se zgodi, da se boste v začetku tega tedna pošteno razjezili na nekoga. Toda kmalu se boste pomirili. V veselje vam bo, ko vam bodo predstavili novega sodelavca ali sodelavko.

ADRIA

Doma nad oblaki.

Nagradna igra Adrie Airways:
2 x povratna vozovnica!*
Vse Adriine ugodne ponudbe si lahko ogledate na www.adria.si ali pokličete na 080 13 00.

www.adria.si

*pristojbine niso vključene

SESTAVIL: JOŽE BERDON	GESLO	KMETIJSKI STROJI	LIŠP, NAKIT, OKRAS	HRVAŠKI TELOVADEC (FILIP)	VZHODNI PREDDEL TRSTA	ZORAN JERIN
KOT SNEMANJA						
REDKO MOŠKO IME, TILEN						
KONJSKI TEK						SESTAVINA MASCOB
TEMNI DEL DNEVA				MARKO OKORN		
				BUKOV PLOD		
EDO TERGLAV			PEŠČENA OBALA			
			BOLJŠE MASLO			
STENE OB MORJU						
PLESALEC OTRIN						
KORITO ZA TEKOCO VODO						USNIARI MEDICINSKI IZPIRALNIK
POPEVKA RAJKA IRGOLIČA						EMIL NOLDE
ELEKTRONSKI NASLOV				VRSTA HROŠČA		MEHKA KOVINA
				KRAJ PRI LJUBLJANI		BOJNA SREDSTVA
RUDI OMOTA		JUNAK IZ TV RISANKE				OSKRBNIK, GOSPODAR
		PESNIK KORYTKO				
OTROŠKO OKO			OLGA GRACELJ			SONJA ROMAN
			PANTER IZ RISANK			ŠPANSKO MOŠKO IME
TOVARNA V KOPRU					POGAN, NEVERNIK	KORALNI OTOK
MOČNE IGRALNE KARTE			HRVAŠKI POLOTOK			BISTVO
			EVROPSKA UNIJA			SOŠEDNJI ČRKI
GRAFIK IN SLIKAR (KAREL)					PREŠERNOVA LJUBEZEN PRIMIC	
IGOR NAPAST		ŠOLSKA KAZEN			POŠADKA V COLNU	ANTON CEBEJ

Rešitev prejšnje križanke

SPORED, AL GORE, VALTER, IDA, VA, NERVA, JN, INA, RJUHA, PASJI REP, ŽUŽEMBERK, MUCA, ERIKA, THAMES, NETENJE, DA, ME, AKER, UKROTITEV, MOK, ST, OLIVERA, OŠ, KERAMIČARKA, KINO KOMUNA, MUN, AREST, INAR, ERA

Nagrajenca 36. številke

1. nagrada: **IVAN BALAZIČ**
Dečno selo 50, 8253 Artiče

2. nagrada: **NADA MAROLT**
Ziherlova 26, 1000 Ljubljana

Dobitnikoma čestitamo in ju hkrati prosimo, da nam pošljeta fotokopijo svoje davčne številke, kar je pogoj za izplačilo nagrade.

Nagradi

1. nagrada: povratna letalska vozovnica na *Adriini* redni liniji **Ljubljana–Dunaj**

2. nagrada: povratna letalska vozovnica na *Adriini* redni liniji **Ljubljana–Zürich**

Pravila nagradne igre so objavljena na spletni strani www.demokracija.si.

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do **28. 9. 2008** pošljite na naš naslov:

Demokracija, Mivka 25, 1000 Ljubljana, s pripisom "Nagradna križanka".

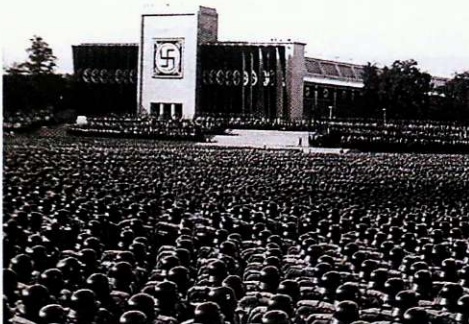
VČERAJ, DANES, JUTRI ...

- > **15.9.1908** se je v Veliki Polani rodil pisatelj in politik Miško Kranjec.
- > **15.9.1947** je začela veljati mirovna pogodba z Italijo ter zavezniškimi in pridruženimi silami. S to pogodbo si je Slovenija dejansko priključila Primorsko.
- > **15.9.1996** so bile po končani vojni v BiH volitve pod mednarodnim nadzorstvom. V 42-članskem parlamentu je dobila Stranka demokratične akcije 19 sedežev, Srbska demokratska stranka 8 in Hrvaška demokratska skupnost 7 sedežev.
- > **16.9.1849** so odprli železniško progo Celje-Ljubljana.
- > **16.9.1908** je nastal mogočni ameriški avtomobilski koncern General Motors. Z združitvijo sta ga ustanovila nič manj slavna Buick in Oldsmobil.
- > **17.9.1787** so sprejeli prvo ustavo ZDA. Ustavo so začeli uporabljati leta 1789, ko je George Washington postal prvi predsednik ZDA.
- > **17.9.1890** se je v Zakojci nad Baško grapo rodil pisatelj France Bevk.
- > **18.9.1873** je na Slapu pri Vipavi začela z delom prva slovenska kmetijska šola.
- > **18.8.1918** se je na Jurskem Vrhu rodil Oton Muhr, eden prvih in najbolj vnetih zagovornikov samostojne slovenske države.
- > **19.9.1812** je umrl Mayer Amschel Rothschild, začetnik slovite evropske dinastije bankirjev.
- > **19.9.1928** je tržaški prefekt razpustil Politično društvo Edinost v Trstu. Do januarja 1929 so bili odpravljeni vsi slovenski in hrvaški časopisi in revije.
- > **19.9.1963** je umrl organizator planinstva in smučarstva na Slovenskem Rudolf Badjura.
- > **19.9.1991** je jugoslovanski premier Ante Marković na seji zvezne vlade v Beogradu izjavil, da se je JLA izmaknila nadzoru in se odločila za totalno vojno proti Hrvaški.
- > **20.9.1870** je postal Rim prestolnica združene Italije.
- > **20.9.1892** se je v Trstu rodil slovenski skladatelj in glasbeni pisec Marij Kogoj.
- > **20.9.1901** se je v začasni učilnici v stavbi občinskega odbora Idrija začel redni pouk nižje realke v Idriji, prve srednje šole s slovenskim učnim jezikom.
- > **20.9.1983** je Društvo slovenskih pisateljev v pismu centralnemu komiteju ZKS zahtevalo široko javno razpravo o problematiki skupnih programskih jeder v jugoslovanskem šolstvu.
- > **21.9.1905** so v Šentvidu pri Ljubljani odprli Zavod svetega Stanislava in popolno slovensko gimnazijo.

POGLED NAZAJ (OD 15. 9. DO 22. 9.)

Simbol nacistične Nemčije

Črna svastika v belem krogu na rdeči zastavi je **15. septembra 1935** tudi uradno postala državni simbol nacistične Nemčije. Nacisti so starodavni simbol spremenili v pojem krutosti. Svastika, enakostranični kljukasti križ, je bila kot simbol blaginje in sreče zelo

razširjena v vseh obdobjih človeške zgodovine. Beseda izhaja iz sanskrta in pomeni »ugoden za blaginjo«. Bila je priljubljen motiv na mezopotamskih novcih, »narobe obrnjena« pa je bila pri Nordijcih znamenje za kladivo boga Thora. Poznala jo je tudi zgodnja krščanska in bizantinska umetnost. Pojavljala se je pri nekaterih indijskih plemenih v Južni in Severni Ameriki, v Indiji pa je še vedno najbolj razširjeni simbol sreče med hinduisti, džainisti in budisti. Pri džainistih je emblem sedmega svetnika, vernike naj bi s štirimi rokami spominjala na štiri kraje vnovičnega rojstva: svet živali in rastlin, pekel, zemljo ali duhovni svet ...

Ujetniki iz Grčaric

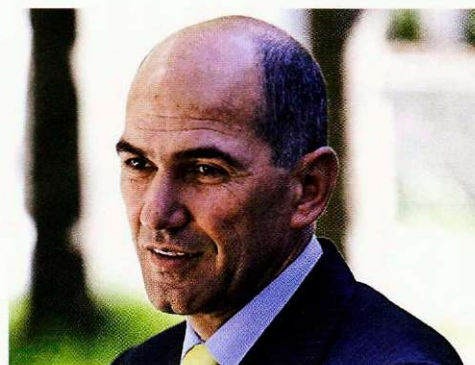
Glavni štab NOV in POS je **17. septembra 1943** izdal navodila, kako mobilizirati ujetnike, ki so jih zajeli v Grčaricah, na Turjaku in drugod. Publicist Ive A. Stanič je v svoji knjigi Kočevski proces 1943 opisal njihovo kruto usodo. Povzemimo delček iz partijskih direktiv: Po padcu Turjaka je o usodi ujetnikov Boris Kidrič predlagal (beri ukazal, op.

p.) naslednje: 1. Za težke zločince je potrebno organizirati javni proces, ki naj vsej domači in tuji javnosti pokaže vso globino in širino izdajstva bele in modre garde. 2. Od duhovnikov je potrebno obsoditi na smrt vse krvoloke, ki so sami posredno ali neposredno morili. 3. Politične voditelje in organizatorje kaznovati s smrtjo. 4. Vsem morilcem in oficirjem določiti smrtno kazen. 5. Vse tiste, ki bodo nadaljevali borbo proti narodu, brezpogojno streljati. 6. Vse ostale obsoditi na prisilno delo. 7. Zavedne oprostiti in jih brez orožja uvrstiti v partizanske delavske bataljone. Vse ujetnike razvrstite v tri skupine: a) morilce, ki jih je treba streljati; b) kaznjence, ki morajo delati pod nadzorstvom; c) oproščence, ki se morajo v delavskih bataljoni pripravljati za sprejem v partizansko vojsko.

Janez Janša

17. septembra 1958 se je v Ljubljani rodil slovenski publicist, politik, predsednik vlade in predsedujoči Evropski uniji Janez Janša. Ob vsem zlivanju gnojnice njegovih političnih nasprotnikov je njegov tesni sodelavec dr. Jože Pučnik dejal, da gre za nežno dušo. To potrjuje Janšev govor na Pučnikovi pogrebni slovesnosti, ko se je spomnil njunih podobnih doživetij: »Tako lep dan. Tako lep dan. Tako lep dan, si ponavljal, ko si lansko poletje hodil po travniku

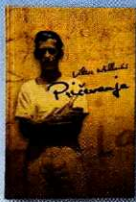

v Trenti, božal rože, se dotikal grmov in dreves in res živel lep sončen dan sredi brenčanja čebel in pihanja vetra, ki je odganjal soparo avgustovskega dne. Samo nekdo, ki je bil pahnen v temo, zares ve, kaj je svetloba. In nekdo, ki so mu ukradli na desetine, na stotine, na tisoče svetlih dni, zagotovo ve, kaj je sončen dan. In tisti, ki je bil stlačen med sotrpine v majhno jetniško celico, brez prostora zase, potisnjen v neizbežno tesnobo, ko bi presedali tudi najbližji, ve, kaj je blagodejna samota in tišina. Če dneve in noči, noči in dneve v samicu poslušaj korake paznikov in oddaljeno rožljanje ključev, brez obrambe čakajoč novih udarcev, resnično veš, kaj je mir. Samo tisti, ki je kdaj bežal iz zapora, ve, koliko je res vredna svoboda. Tista, ki so jo s pozdravom dajali narodu, z dejanji pa so mu jo kradli ...«

Privoščite si knjigo ...

... z 10-odstotnim popustom in darilom!

PRIČEVANJA

Avtor se spominja mladosti za časa terorja na Primorskem, bojev v 2. svetovni vojni v italijanski in jugoslovanski kraljevi vojski ter sanj, ugaslih v udbovsem zaporu, o pravičnejši družbeni ureditvi.

Avtor: Viktor Miklavčič

Obseg: 320 strani

Format: 17x24,5 cm

Trda vezava

Cena: 20,44 EUR

MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot

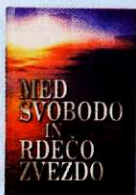
Avtor: Tone Kuntner

Obseg: 72 strani

Format: 13,5x22,5 cm

Trda vezava

Cena: 9,18 EUR

MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Pripoved iz časa druge svetovne vojne in po njej. Dodan seznam sodelavcev Udbe.

Avtor: Dušan S. Lajovic

Obseg: 347 strani

Format: 17x24,5 cm

Trda vezava

Cena: 25,87 EUR

ZADNJI IZVODI!

100 LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja

Avtor: Milan Zver

Obseg: 125 strani

Format: 15x21 cm

Brošura

Cena: 9,18 EUR

OKOPI

Politični razvoj slovenske države od leta 1994

Prodana je bila že v več kot 18.000 izvodih!

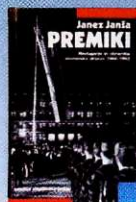
Avtor: Janez Janša

Obseg: 309 strani

Format: 16,5x24,5 cm

Trda vezava

Cena: 9,18 EUR

PREMIKI

Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992

Prodana v več kot 65.000 izvodih!

Avtor: Janez Janša

Obseg: 363 strani

Format: 15,5x23,5 cm

Trda vezava

Cena: 9,18 EUR

USTAVA ZDRUŽENIH DRŽAV AMERIKE s pojasnili

Ustava Združenih držav Amerike je najstarejša veljavna pisana ustava v svetu pa tudi najpomembnejše, najvplivnejše in najbolj študirano pravno besedilo, kar jih je bilo napisanih. Po več kot dveh stoletjih se še danes uporablja v domala nespremenjeni obliki. Neizmeren je tudi njen vpliv na ustavni razvoj v Evropi in drugod po svetu.

Avtorja: mag. Klemen Jaklič in mag. Jurij Toplak

Obseg: 144 strani

Format: 11x16 cm

Trda vezava

Cena: 20,82 EUR

DRŽAVNA UREDITEV REPUBLIKE SLOVENIJE

Knjiga prinaša aktualen pregled zakonodaje s področja državne in ustavne ureditve Republike Slovenije. Poleg besedila najpomembnejših predpisov s področja državne ureditve, organov oblasti, človekovih pravic, volitev in referendumov ter ustavnega sodstva govori tudi o postopkih pred ustavnim sodiščem in nekaterih njegovih odločitvah. Knjiga je opremljena z vzorci vlog pred ustavnim sodiščem in z uvodnimi pojasnili.

Uredniki: prof. dr. Rafael Cijan, mag. Jurij Toplak, Tadej Dubrovnik

Obseg: 376 strani

Format: 17x24,5 cm

Trda vezava

Cena: 35,46 EUR

NAROČILO (označite z x):

cena s popustom

☐ Viktor Miklavčič: Pričevanja	18,40 EUR
☐ Tone Kuntner: Mati Slovenija	8,26 EUR
☐ Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	23,28 EUR
☐ Milan Zver: 100 let socialdemokracije	8,26 EUR
☐ Janez Janša: Okopi	8,26 EUR
☐ Janez Janša: Premiki	8,26 EUR
☐ Jaklič in Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili	18,74 EUR
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): Državna ureditev Republike Slovenije	31,91 EUR

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov
Nova obzorja d.o.o., Mivka 25,
1000 Ljubljana ali na
faks 01 24 47 204.

Naročila sprejemamo tudi
po telefonu na številko 01 24 47 200 ali
e-mail knjigarna@demokracija.si.

Vse cene vsebuje 8,5-odstotni DDV. Poštnino
po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača
naslovnik ob prevzemu. Akcija velja do
31.7.2008 oziroma do razprodaje zalog.

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika

(samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 36/11

Ozadje levega bloka (1)

Moj spoštovani profesor predmeta industrijska sociologija dr. Janez Jerovšek je v Demokraciji odlično analiziral moč levega bloka. A po evropskih kriterijih sploh ni levi, saj je kontinuiteta v Sloveniji večinski nosilec kapitala. Kolumna ima omejen prostor, zato bi dodal še dva razloga, zakaj je blok starih sil tako stabilen in stalen. Slovenija ni izvedla niti najmanjše lustracije, poleg tega je večina neslovencev zaradi nekdanje skupne leve države izrazito naklonjena »levim«, pa tudi če gre za ortodoksne sile muslimanov ali pravoslavcev. Očitno je Slovenija nekaj posebnega. Že v času revolucije so naši vodilni politiki zagovarjali internacionalizem, a drugi so vedno na prvo mesto postavljali nacionalne interese (pomoč nerazvitim, krivična razmejitev s Hrvaško itd.)

Strinjam se tudi z dr. Jerovškom, da je za vzdrževanje levičarskih stališč najpomembnejši učinkovit socializacijski in indoktrinacijski proces, ki je v socializmu prek šolskega sistema in vladajočih enobarvnih medijev trajal več kot pol stoletja. Dodal bi še organe pregona in sodstvo, ki so takratno odvisnost od politike transformirali v formalno neodvisnost, a zavestno ali nezavedno ostali odvisni od starih sil. Posledice za Slovenijo so strašne. Z aferami nad novimi silami so vzdrževali stanje tranzicije, da bi

na koncu ne le politično, ampak tudi ekonomsko zavladali mladi državi. Od osamosvojitve naprej je bil najbolj izpostavljen zdajšnji predsednik vlade. Oktobra 2004 so volivci že spoznali del resnice. Sedanja afeta s patriami je vključila celo tuje dejavnike, a vseeno sem prepričan, da bo prav kmalu zavržena. In zmaga bo še prepričljivejša.

Še eno dejstvo bo imelo pomemben vpliv, da se bodo tudi po 21. septembru veselili pomladniki. Več kot leto dni je trajala medijsko-opozicijska gonja proti vladi glede inflacije. Sedaj je jasno, kje so vzroki. Tu bi dodal še lanske rezultate največjega trgovca. Dobiček se je dvignil za 60 odstotkov, na 84 mio. evrov. Zato je upravičena trditev finančnega ministra Andreja Bajuka, da so k našim cenam hrane največ prispevale visoke trgovske marže. V Delu FT predsednica trgovinske zbornice še vedno nesramno zavaja v interesu pivovarskega tajkuna. Piše o slabših rezultatih glede na predvidene v letošnjem letu. Zakaj ne pove resnice o dobičkih v preteklem in tudi v letošnjem letu. Ko že dela primerjave s tujino, naj tudi pove, koliko zasluži trgovec v Italiji in Avstriji in kako malo v Sloveniji.

Na koncu želim izpostaviti nekaj razlogov, zakaj kljub vsemu levi blok izgublja. V zmedu, ki jo je ustvaril, nostalgično išče oporo v starem sistemu, ki je bil vzpostavljen z lažmi, s krajami in z nasiljem. Zato novejša afere padajo kot hiše iz kart. Stare sile postajajo nestrpne, saj spoznavaajo, da ljudje ne nasledajo več lepim besedam. Obljube brez vsebine so kot nežne cvetlice, ki jih veter odnaša na smetišče zgodovine.

Ernest Pušnik, Hrušica

Napad na vlado

»Z vsemi sredstvi se bomo borili, da bomo ponovno zmagali!« Te besede je izrekel Pavel Gantar, ko je na volitvah leta 2004 zmagala SDS. Za njegovo napoved – iz očitne hudobije ter z izstopajočimi modrimi očmi – se uresničuje z velikimi lažmi in podtikanji opozicije sedanji vladi že ves čas vladanja.

Sem že v visoki starosti, k reči imam še zelo dober spomin, spremljam vse politične dogodke, zato lahko presodim, da je sedanja vlada več naredila za nas, državljane Slovenije, v štirih letih kot prejšnja vlada Tonea Ropa, finančnega ministra in predsednika vlade, v 12 letih. Vlada Janeza Janše je kljub lažnim podtikanjem, ki mejijo že na umazano hudobijo opozicije, uspešna. Želim ji, da dobi še en mandat, pa ji bo morda uspelo popraviti vse napake 12-letnega vladanja prejšnje vlade. Posebej bi morala preganjeti tajkune in jih za vedno onemogočiti, posebno največjega, ki je pred kratkim izjavil, da je v Sloveniji »strahovlada«. Nezaslišano, nesprejemljivo!

Predsednik vlade Janez Janša je uspešno vodil Evropsko unijo, pohvale je dobival od tujih državnikov, ki mu izkazujejo spoštovanje, v naši čudoviti deželi – tako so jo ocenili vsi državniki, ki so kdaj obiskali Slovenijo – pa mu mečejo polena pod noge ali so ljubosumni, ker je uspešen voditelj.

Upam, da je bil to zadnji poskus posameznikov, da mu onemogočijo vnovično zmago na volitvah. Niso vredni, da sedijo v parlamentu, niti eden od teh, ki so izvedli takšno gonjo. Napako

bodo najbolj občutili storilci, kot je v začetku vladanja sedanje vlade napovedal Pavel Gantar.

Danijela Petrovič, Maribor

Koga ne bomo volili!

Izteka se mandat doslej daleč najuspešnejše in najbolj poštene slovenske vlade in vladne koalicije, zaradi česar smo pričakovali zelo umazano predvolilno kampanjo. Ta pa je po svoji perverzности preseгла vsa naša pričakovanja. Stranke SD, ZARES, LDS in LIPA kar tekmujejo, katera bo prispevala več laži, intrig, sprevrčanja dejstev, konstruktov, sovraštva, ponaredek in podobe navlake. Temu se ne smemo čuditi, saj so direktne personalne in ideološke naslednice nekdanje komunistične partije. Ker so njihovi ideološki očetje in dedje v boju za oblast pobili, zaprli, mučili, izgnali, poniževali ali na druge kriminalne načine onemogočali na tisoče Slovence, smo lahko pričakovali, da tudi njihovi ideološki sinovi in vnuki pred volitvami ne bodo izbirali sredstev.

Stranke SD, ZARES in LDS so stranke kapitala. Čeprav se demagoško predstavljajo za socialno čuteče stranke, so v resnici generatorke surovega in divjega

Zaupanje**Karitas ✱****Spoštovani!**

Pred vami so življenjske preizkušnje družin, ki potrebujejo podporo in pomoč. Verjamemo, da nam bo skupaj z vami uspelo njihovo življenje premakniti na bolje.

»Pomoč potrebuje 77-letna gospa, ki živi sama v skromni hiški. Umrli ji je mož, pred kratkim tudi sin in je tako ostala sama. Zaradi starosti in bolezni ne more več uporabljati obstoječe kopalnice. Morala bi jo popolnoma preurediti, a sama tega finančno ne zmore. Spoštovani bralci tednika Demokracija, na vas se obračamo s prošnjo, da skupaj pomagamo gospe. Hvala!

Iskrena zahvala za vašo pomoč, izkazano v prejšnjem mesecu, namenjena pa je bila tričlanski družini, ki je pred časom izgubila očeta. Dokončali smo streho, saj jim je do sedaj voda tekla v hišo.«

Slovenska Karitas, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana, TRR: 02140-0015556761, Sklic: 00 500904, Namen: zaupanje. Informacije: 01/300 59 60 ali www.karitas.si/zaupanje

kapitalizma iz devetnajstega stoletja. Med njimi je še posebej problematična SD, ki je ekskluzivna personalna in ideološka naslednica komunistične partije in ki je ohranila tudi vse njene metode političnega delovanja. Pri vsem tem pa se razglašala za socialdemokratsko stranko, kot da ne bi vedeli, da volk dlako menja, čudi pa nikoli. Pa si pogledjmo, kdo vse se med mnogimi spornimi kandidati ponuja slovenskim volivcem!

JOŽEF ŠKOLČ - BOMREKU je tisti predsednik nekdanje ZSMS in kasnejše LDS, ki je imel na prvi dan slovenske samostojnosti in na prvi dan osamosvojitvene vojne tako polne hlače, da je imel pripravljen anarhistični kapitulantski razglas. To pa ga ni motilo, da se vse do danes ne bi grebel za najvišje funkcije v državi, ki se je je tako bal.

Školčev politični sopotnik TONE ANDERLIČ je pomanjkljivo izobražen nekdanji ZSMS-jevec, ki je menda že vse življenje strošek proračuna in nekakšna državnozborska nepremičnina. Volivci bi storili prav, da bi mu po volitvah omogočili, da bi si vendarle začel služiti kruh v potu svojega obraza.

V tej družbi ne smemo prezreti deviške KATARINE KRESAL, predsednice LDS. Njeno kandidaturu bodo podprle predvsem tiste volivke, ki v celem letu ne zaslužijo toliko, kot je vredna ena njena obleka. Pri tem nismo upoštevali potnih stroškov po evropskih modnih prestolnicah.

GREGOR GOLOBIČ bi rad bil deus ex machina. Bil je siva eminenca nekdanje LDS, ki je imela v stranki vedno prvo in zadnjo besedo. Bil je urednik večine slovenskih medijev in najvplivnejši kadrovik v državi. Prispeval je levji delež k neslavnemu koncu LDS. Njegovo delo je z lahkoto dokončal abotni in nepremišljeni Tone Rop. Ker je Golobič dobro vedel, koliko je ura, se je pravočasno umaknil v zagorsko Ultro, v katero je prinesel tudi obilo naročil, cenjenih posojil in državnih nepovratnih sredstev. Po pavzi se je vrnil v javno politiko in skupaj s številnimi grobarji LDS ustanovil stranko Zares, v kateri v novi

preobleki spet prodaja staro politiko. Če imajo volivci vsaj malo političnega spomina, mu zares ne bodo nasedli.

Dr. MATEJ LAHOVNIK je poslanec pobalinskega obnašanja, ki je bil boter več kapitalskim prevzemom. Kot nekdanji gospodarski minister je bil zelo neopazen in neučinkovit, kot opozicijski poslanec, ki za nič ne odgovarja, pa hoče biti neskončno pameten. Skupaj z Majdo Potrata in Rudolfom Mogetom, specialistom za trgovino z orožjem ter za latinske pregovore, sicer pa bledima in nekoristnima poslancema, izhaja iz vrst srednješolskih in visokošolskih učiteljev. Prav zanima me, ali bi si upali z anonimno anketo vprašati svoje nekdanje dijake in študente, kako jih ocenjujejo.

Posebno pozornost si zasluži MIRAN POTRČ, ki tudi že spada med državnozborske nepremičnine in je prav tako že predolgo strošek proračuna. Rad si lasti monopol nad resnico in kot nekdanji visok komunistični funkcionar ve največ povedati o demokratičnih pravilih igre. Volivci naj se ga vendarle usmili in ga pri sedemdesetih letih končno posljejo v politični pokoj.

Poslanec MILANA CVIKLA in TONETA ROPA ni treba posebej predstavljati, ker sta to v obilni meri storila že sama. Ne odlikuje ju posebna družinska stanovitnost in oba bi Janeza Janšo utopila v žlici vode. Milana Cvikla še posebej grize, ker je prek svoje nove partnerke zapravil morebitno življenjsko priložnost pri Sistemski tehniki, ki je pravično izgubila posel z osemkolesniki. Nobenemu, posebno pa Cviklu ni v čast, kar počneta. Slednji je celo sam sebi največji sovražnik.

SAŠO PEČE, BARBARA ŽGAJNER TAVŠ IN BOŠTJAN ZAGORAC so biseri nove stranke Lipa. Zmago Jelinčič jih ljubkovalno imenuje lipeki. Vsi so po naročilu svojih sponzorjev smrtni sovražniki Janeza Janše. Vse odlikuje koleričen način verbalnega izražanja. Kljub morebitni formalni šolski izobrazbi dajejo vtis pomanjkljive izobraženosti. Radi prekoračijo meje dobrega okusa in se ne sramujejo primitivnih izpadov. Saško ima od vseh največ težav sam s

seboj, s svojo narcisoidnostjo in z briljantino. Težave se bodo še povečale, ko bo moral odgovarjati za razpečevanje ponarejenih dokumentov. Ulica napoveduje, da bodo prišli v državni zbor le, če bodo vanj vdrli, da bi obiskali Zmaga Jelinčiča.

Samovšečni BORUT PAHOR pa bi bil rad, bog nas varuj, kar mandatar. Njegovo potenje na televizijskem soočenju mu je možnost za kaj takega usodno zmanjšalo. Ob Janezu Janši je bil podoben učencu, ki svojemu profesorju ni znal razložiti, zakaj se ni naučil lekcije. Zanj bo bolje, da ne klati zvezd in da še naprej ostane le garderobni in politični maneken.

Končati pa ne smemo brez vzhajajočih političnih zvezd JANEZA DROBNIČA in MARKA ŠTROVSA. Oba gospoda mislita, da sta dobra kristjana že zato, ker čakata, da jima bo poslanski mandat padel z neba. To se seveda ne bo zgodilo, ker bo posegla vmes božja previdnost. Oba gospoda bo skupaj z drugimi prebžniki iz pomladnih strank, ki so se tudi odzvali klicu z levega brega političnega toka in ustanovili Krščanskodemokratsko stranko, pokosila volilna matilda. Žlahтна konservativna stranka mora pač imeti tudi žlahčne ljudi.

Miro Gradič, Celje

Samooklicani predsednik vlade

Omenil bi rad samooklicanega predsednika nove slovenske vlade Boruta Pahorja. On namreč zelo pogosto govori o tem, da ne priznava delitve na "naše" in "vaše" in da so zanj prav vsi Slovenci enaki. Kako more človek, ki bi tako rad postal predsednik vlade, zavajati javnost s tako trditvijo, če ima na mizi večje število vojnih zakonov in njihove popravke, v katerih je zapisano in določeno prav nasprotno, kot govori.

Ti zakoni in njihovi popravki so zelo pomembni, saj je v njih določeno, kako naj se obravnavajo tisti, ki so "naši", in tisti, ki so "vaši". Nekaj je res; ali se Borut Pahor dela nevednega ali pa ni prebral gradiva. Popravki k tem zakonom, ki so jih pripravili njegovi sodelavci, kričijo o neresnici njegovega govorjenja.

Borut Pahor ni iskren tudi zaradi tega, ker je sredi preteklega leta, to je v času, ko so se pripravljale volitve predsednika države, govoril o nekakšnem programu, ki da je veliko boljši kot program sedanje vlade. Nekdo ga je vprašal, ali ga lahko pokaže, a je odgovoril, da ga bo pokazal, ko bo postal predsednik vlade. Proti koncu leta 2007 je zopet govoril o programu, ki se bo, kot je rekel, začel izdelovati po novem letu. Kaj je torej resnica, njegova prva izjava ali druga? Enkrat gotovo ni govoril resnice.

Slišalo in tudi bralo se je, da je za neko revijo govoril o svoji lepoti in prehrani. O lepoti menda v tem smislu, da je najlepši Slovenec. Mislim, da se je s tako predstavitvijo (ne vem, ali je resno mislil ali ne - to ve sam, v tem smislu je tudi moja pripomba) precej osmešil. Lepota, če je, ni najpomembnejša za predsednika vlade. Zanj so precej bolj zaželene druge lastnosti. Naj omenim samo tri: pravičnost, mož beseda in odkritosrčnost. Lepota, če je je res kaj, naj ostane kar doma, to je v družinskem krogu pri otrocih in ženi. Če nekdo poje za zajtrk šest beljakov, ni treba, da ve to pol sveta. Tudi to po moje ni reklama, če ne zaradi drugega, ker je najbrž kar nekaj Slovencev, ki si ne morejo privoščiti niti enega rumenjaka na dan.

Pahorja na njegovih nastopih v zadnjem času spremlja kar nekaj oseb, ki jim je menda že določil posamezne funkcije, da jih bodo prevzeli, če bo Pahor zmagal na volitvah. To bi naj bili njegovi strokovnjaki, ki bi vodili novoizvoljeno vlado. Mogoče je Pahor prav s tem napravil veliko napako, kajti to so v glavnem ljudje, ki jih volivci ▶

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

▶ dobro poznajo in vedo, kako so se nekateri od njih izkazali s svojim dolgoletnim delom. Mogoče je prav zaradi teh oseb LDS izgubila zadnje parlamentarne volitve.

Pahor se torej ne obnaša normalno za čas, v katerem živimo.

Janez Rozman, Brezje

Zloglasni profesor minister za šolstvo?

Socialni demokrati so predstavili svoje kandidate za prihodnjo vlado. Če bo mandatar Borut Pahor, bo stolček šolskega ministra zasedel Igor Lukšič. Zloglasni profesor je nedavno pošiljal svoje študente v cerkve, naj poslušajo, kaj pridigajo duhovniki in kaj se po maši pogovarjajo verniki. Če si je drznil takega dejanja v Janševi vladi, bo to praksa, če zmagajo komunisti in njihovi potomci. Spomnim se svinčenih časov, ko so udbovci kontrolirali vernike, kdo hodi v cerkev, in poslušali pridige duhovnikov. Marsikateri udeleženec maše je potem imel težave v službi. Vladajoči so govorili, da je religija opij za ljudstvo, in so zato imeli Cerkev za sovražnika številka ena. Vodja slovenskih komunistov Milan Kučan je na nekem zborovanju učiteljev izjavil: »Vi ste vojaki revolucije.« Ko so na zboru učitelji vprašali predsedujočega, ali učitelji lahko hodijo v cerkev, je ta dejal: »Lahko, samo učitelji ne morejo biti.« Če bodo torej na volitvah

RADIO
96,4 MHz
Ta pravi!
Slovenske gorice

Trig osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106,2 MHz
UKV, STEREO, RDS

zmagali komunisti, se nam lahko zgodi, da bo tako, kot je bilo v zadnjem petdesetletju prejšnjega stoletja, da bomo spet nadzorovani tisti, ki hodimo v cerkev. Na volitvah bomo lahko izbirali take kandidate, da nam ne bodo grenili življenja in kratili verskih svoboščin.

Alojz Senekovič, Maribor

Odgovorni za prihodnost

Bližajo se volitve, največji praznik demokracije v normalnih državah z utrjeno demokracijo. Žal je pri nas drugače. Nasledniki nekdanjega totalitarnega režima poskušajo vse, da bi odvrnili državljanke od realnosti. Nič jih ne ustavi. Pripravljeni so diskreditirati lastno domovino. Tudi brutalni napad na predsednika vlade je del scenarija rdeče kamarile. Tako je že prav smešno govorjenje njihovega vodje Pahorja, da so pripravljene prevzeti ODGOVORNOST ZA PRIHODNOST. Državljanje Slovenije bomo hvaležni, če prevzamejo ODGOVORNOST ZA PRETEKLOST. Vse tri stranke, ki zastopajo levico, so tesno povezane z našo žalostno preteklostjo in tudi nosijo breme naše razdvojenosti. Močno dvomim, da jim bo uspelo pretentati volivce. Vse, kar počnejo v aferi Patria, smo že doživeli v letih osamosvajanja in leta 1994 v aferi Depala vas. Zdaj so za svoje umazano početje izbrali tujino oz. Finsko. Stara komunistična praksa je diskreditacija in pozneje likvidacija. Uspeh štiri-letnega upravljanja desnosredinskih strank z državo dobro vidijo tudi najbolj zaslepljeni državljani. Levica je panična in zbegana. Zato so posegli po svojem pre-

izkušenem modelu. Pozabljajo, da imamo volivci tudi spomin. Velika verjetnost je, da so glavni akterji afere Patria v ozadju. Slovenija mora obračunati s svojo preteklostjo. Mislim, da smo državljani toliko ozaveščeni, da ne bomo nasledili demagogom in privilegirancem iz preteklosti. Slovenska levica ni levica, kot jo pozna Zahodna Evropa. Mi imamo za levico stranke, ki imajo svoje metastaze iz režima dolgoletne enostrankarske komunistične diktature. Zanimivo je tudi to, da se razglašajo za nove, neobremenjene voditelje ljudje, kot je Golobič, dolgoletna siva eminenca LDS. Pod njegovo taktirko smo doživeli največjo krajo državnega premoženja. Vsem je skupno to, da ne morejo do-umeti uspeha sedanje vlade in so pripravljene storiti vse, da jo onemogočijo na volitvah. Slovenija in Slovenci moramo zaupati sedanji vladni ekipi vsaj še en mandat, da bo lahko dokončala začeto delo. Predvsem pa popravila zablode 12-letnega vladanja LDS in združene liste. Tako kot se je povečala gospodarska rast države, se mora povečati tudi blaginja državljanov.

Vnovična oblast rdeče nomenklature nas bi pahnila v bedo. Tajkunizacija bi se nadaljevala, enako tudi razslojevanje državljanov. Rdeči kapitalizem, zbran v Forumu 21, bi imel prosto pot za svoje uničevalne interese. Državljanje se moramo množično udeležiti volitev. Slovenija mora končno narediti prelom s preteklostjo. Tako kot smo leta 1990 množično podprli osamosvojitve, moramo dati svoj glas za stranke, ki nas sedaj vodijo.

Alojz Dragoš, Ljubljana

Spomenkin svet kot zarota

V pogovoru za časopis Delo dr. Spomenka Hribar podaja uničujoče sume o kakovosti življenja na Slovenskem, če bo sedanji premier Janez Janša na volitvah znova dobil štiriletni mandat. Gospodarstvo, kulturo, poštenost v sobivanju itd. bo s svojo tiranijo, ki da jo izvaja že ves čas, dokončno spravil na tla. Take napovedi bi bile dopustne, če bi jih avtorica pospremila z dokazi. Vsesplošno govorjenje o diktatorskih prijemih, brez omembe konkretnih pojavov, spravlja uveljavljeno avtorico slovenske družbene scene v čudno luč, kjer so osebne zamere opaznejše od utemeljenega ali neutemeljenega strinjanja. Ali povedano bolj jasno: netoleranca zamegljuje prave in umišljene pomisleke. Če S. Hribar očita premierju samodržstvo, bi ji Janša povsem upravičeno poočital vsaj vihravost in nezanesljivost, saj je nekoč v polemiki z njim v SP Dela povsem sceferala pozitivno sliko, ki jo je vtisnila v tedanje družbene tokove, ko je uporabila izraze, ki jih celo zveza borcev opušča. Tako jasno izraženi avtoričin gnev do Janše me spominja na pritlehnost neke poslušalke v oddaji na Radiu Slovenija (ob četrtkih zjutraj), ko naj bi poslušalci presojali vpliv spolnosti na TV. Neka poslušalka je prezrla temo in ves gnev, ki z oddajo ni imel nobene zveze, stresla na Janšo. »Hudič naj ga vzame,« je bil njen zadnji vzklík.

Franc Blatnik, Ljubljana

Dost mam

Uroš Blatnik je v svojem prispevku z naslovom Dost mam, objavljenem v sobotni številki Žurnal

Radio VIVA
FM 102.1
99.5
stereo
RDS
M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

6. septembra, napisal, kako je za skrbljen in kako se prepotentna slovenska demokracija izrojeva v anarhijo. Svoje poznavanje trenutnega političnega stanja pri nas je pokazal v oceni, namenjeni vladi in njenemu predsedniku. Govori o kokodakanju Janševih ministrov, o petelinjenju na gnoju, o premierjevih laseh in podobno. Menim, da boljše podpore, kot je Blatnikova, Janša ne more dobiti. Zakaj? Ker neopredeljeni volivci vedno in dosledno podprejo krivično napadenega. (Raznovrstnih napadov nanj se stari revolucio-narji in njihovi dediči poslužujejo že od osamosvojitve naprej.)

Tudi naslov (Dost mam) je posrečen in dovolj prepoznaven. Mogoče ga je razumeti, da ima g. Blatnik dovolj komunistično-udbovskega režima in njihovih reformiranih komunistov. Tako razmišljanje in sklepanje je od intelektualca in demokrata upravičeno pričakovati. Tudi tovrstno opredeljevanje prispeva k Janševi zmagi.

Člani nekdanje totalitarne stranke pa so za Janševo promocijo storili največ s tem, da so afero Patria s pomočjo Fincev sprožili tri tedne pred volitvami, kar je občutno pre-zgodaj. Do volitev je namreč dovolj časa, da se zadeve pojasnijo oziroma se pokaže resnica. Glede na politično stanje se g. Borut Pahor lahko smeje le še na plakatih.

Vse gre torej v prid Janši. K temu je svoj delež dodal tudi g. Uroš Blatnik s svojim prispevkom Dost mam. Za podporo se mu zahvaljujem.

Ive A. Stanič, Kočevska Reka

V španoviji še pes crkne

To je star slovenski pregovor, ki ga je že marsikdo spoznal in občutil v svojem življenju. Lahko pa se potrdi tudi za celotno slovensko državo, če bi na jesenskih volitvah v državni zbor zmagale (čeprav je to malo verjetno) stranke »kvazi« leve politične opcije. V tem primeru bi vlado sestavile politične stranke SD, LDS in Zares, od katerih ima vsaka svojo politično usmeritev, svoj program in svoje cilje glede razvoja slovenske družbe, ki so si medsebojno popolnoma različni in nasprotujoči. Različnost stališč teh treh

političnih strank na televiziji je to samo še dodatno potrdila. Kaj bi se zgodilo, če bi vlado sestavil levi trojček? Vemo, da je že pokojni dr. Drnovšek dejal, da se bodo po njem »pobili za oblast«. Dr. Drnovšek tega ni rekel v prazno, saj je najbolj poznal miselnost ljudi, ki naj bi vodili državo, če na volitvah zmaga leva opcija.

Upravičeno lahko pričakujemo, da bi vsaka od treh »kvazi« levih strank srdito zagovarjala svoje poglede in cilje in se bojevala za svoje interese in privilegije ter hotela doseči čim večje koristi za svoje člane (kar je dobro znano iz preteklosti). Vladanje je zelo zahtevno delo, pri katerem je pomemben dejavnik tudi soglasje, usklajenost in enotnost vseh članov vlade. Če med vladnimi strankami prevladuje neenotnost in medsebojno rivalstvo, če vsak vleče na svojo stran, je to slaba španovija, ki se nujno odraža v neučinkovitosti in slabih rezultatih. To še posebno velja, če predsednik vlade nima dovolj avtoritete, da bi obvladal apetite in spore članov vlade.

Kot pravi pregovor, krajši konec iz španovije (še posebej slabe) vedno potegne pes. Kdo pa je v tem primeru pes? To smo seveda državljani in državljanke Slovenije, ki bi na svojih plečih nosili neugodne ekonomske in družbene nesposobnosti leve vladne garniture. Časovno bi se Slovenija vrnila kakih 20 let nazaj in spet bi gledali kopijo starega slabega filma s slabimi igralci in z nesrečnim koncem za državljane. Spet bi leva politika v imenu nacionalnega interesa države zagovarjala polnjenje zasebnih žepov svojih prijateljev, ti pa bi jim v zahvalo diskretno stisnili v žep kak evro ali vsaj steklenico piva.

Vendar pravijo, da ima vsaka slaba stvar tudi nekaj dobrega. Tako bi zmaga »kvazi« levice bila lahko tudi dolgoročno koristna za Slovenijo, saj bi ljudje, predvsem mladi, spoznali in občutili nesposobnost in lažnivost obljud tajkunske levice. Očitno bi se videla razlika med rezultati Janševе vlade in morebitne nove leve vlade. Ljudje bi si verjetno v svoj spomin zapisali pravilo, »da gre osel samo enkrat na led«.

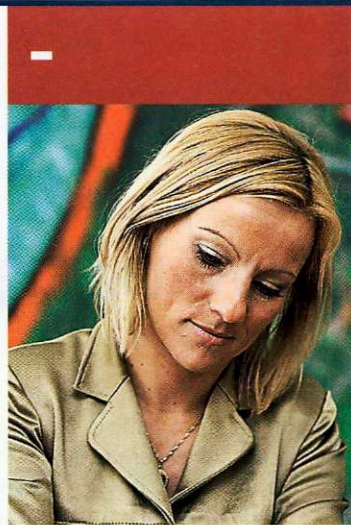
Janez Marolt, Ljubljana

Novinarski ponaredki!

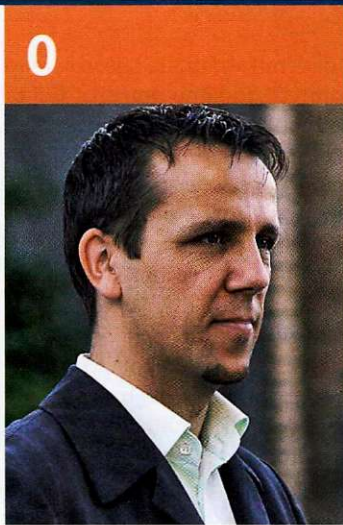
Marija Vodišek

Pri tem ne mislim le na tiste, ki so pred meseci poslali lažnivo in obrekljivo peticijo na številne naslove v tujino, temveč tudi na nekatere »verodostojne« medije v navezi z znanimi slovenskimi politikami. To je bil poskus državnega udara. Obrekovalsko nalogo so zaupali finskemu novinarju s povsem določenim ciljem, da bi vse izpadlo kot mednarodna afera. Menda imajo Finci najvišja moralna načela. Mar res? Delček finske zgodovine. Leta 1939 Finsko napade Sovjetska zveza in si prisvoji Karelijo. Leta 1941 Nemci prepričajo Fince za vojno proti Sovjetski zvezi pod vodstvom maršala Mannerheima, ki postane predsednik Finske do leta 1946. Z zavezniki so podpisali mirovno pogodbo leta 1947, naslednje leto pa dogovor o medsebojni pomoči s SZ, pod predsedstvom U. Kekkonena pa nič manj kot prijateljsko pogodbo z nekdanjim agresorjem. Leta 1982 postane predsednik socialdemokrat Mauno Koivisto, nekdanji bankir. O kakšnem visokem moralnem kodeksu Fincev ni ne duha ne sluha. Obračali so se, kot jim je vsakokrat ustrezelo. Tako kot vsi nekdanji komunisti in sateliti, ki so se po potrebi preobrazili v bolj sprejemljive socialne demokrate. Direktor finske nacionalne TV Mikael Jungner je bil svetovalec nekdanjega premierja iz vrst finske SDP, nekdanje KP, in ta je omogočila oddajo novinarja Magnusa Berglunda, v kateri slednji ni le domneval, temveč kot čisto resnico prikazoval, da je Patria podkupila slovenskega premierja Janeza Janšo, in to kar z večmilijonsko vsoto, ki jo premier potrebuje za »pokojnino«. Omenjena finska TV je pozneje priznala, da je vse informacije dobila od slovenskih »levičarjev«. Obtožiti bi morali svojo Patrio. Če je kdo plačeval podkupnine, jih je prodajalec, in to je Patria. Vsa ta gnusna zarota je prišla iz Slovenije. Dovolj je, da vemo, kdo je sodeloval pri tem – od B. Zgaga, M. Cvikla, D. Kosa do nekaterih s policije, vsi iz Sistemske tehnike in še se bodo odkrivala imena. Zgaga je vodil po Sloveniji finskega novinarja. H komu ga je peljal? Kako to, da si je tuji novinar lahko ogledal tovarno Gorenje? To smrdi po vohunjenju. Si je kdo od teh slovenskih zarotniških plačancev lahko ogledal proizvodnjo finske tovarne? V prilogi visoko moralnega Dela, Nedelu 7. 9. 2008, beremo izjavo Milana Švajgerja iz Sistemske tehnike: »Vsak Slovenec ve, da je bil predsednik komisije za izbor osemkolesnikov Janšev prijatelj in njegova POROČNA PRIČA. Katera? Saj se Janez Janša ni poročil. Ampak vsak še tako absurden napad na premierja je dobrodošel in »osrednji« časnik Delo, ki vsak dan MISLI ŠIRŠE, ga jadrno objavi. Celotna opozicija je sedaj živčna in razočarana, njihov velenarčt se je izjalovil. Mene pa zanima, koliko so plačali Berglundu, kar tako se ni sprehaljo po Sloveniji. Francozi pravijo: nič ni dano brez protiplačila. Vsa ta zločinska zarota zahteva popolno razjasnitev ter kaznovanje organizatorjev in izvajalcev. In nekaterih »iz ozadja«. Prepričana sem, da je sedanji predsednik Slovenije samostojno razmišljajoča oseba in ne bo podlegel »sufiliranju« Milana Kučana, objavljenem v Delu, 5. septembra, češ da relativna zmaga ni dovolj za mandatarstvo. Intriga brez primere!

Politični semafor

Demagoginja Vodja poslanske skupine Lipa Barbara Žgajner Tavš v predvolilnih soočenjih skupaj s svojim predsednikom Sašom Pečetom izstopa po ostrih, pavšalnih in patetičnih napadih na Janševo vlado. Čeprav je vlada poskrbela, da so se začele pokojnine usklajevati s plačami, jo obtožuje, da za upokojence ni naredila nič. Zanimivo pri tem je, da ne napada predsednika SD Boruta Pahorja, ki je nasprotoval vladni odločitvi, da se pokojnine povečajo.

Trojanski konj Predsednik Stranke mladih Slovenije Darko Kranjc kandidira na skupni listi SLS in SMS. Je oster kritik vlade, čeprav je SLS še sedaj v vladi. S svojimi javnimi nastopi je povsem usklajen s predsednikom SLS Bojanom Šrotom, ki deluje kot tipičen predstavnik tranzicijske levice in zagovornik tajkunov. V soočenjih kot Šrot zastopa skupno strankarsko listo in javnosti sporoča, da nima nič skupnega s pomladno strankarsko politiko.

Profesionalec Vodja poslanske skupine Slovenske demokratske stranke Jože Tanko je v tem mandatu dobro vodil največjo poslansko skupino v državnem zboru. S svojimi nastopi v javnosti je bil konkreten, korekten in odločen. Če je bil nekoč najvplivnejši poslanec v parlamentu vodja poslanske skupine Drnovškove LDS Tone Anderlič, je bil to zadnja štiri leta Tanko, vendar s pomembno razliko – ni bil vpleten v različne afere kot njegov razvpiti predhodnik.

Urejal bi nacionalko

Urednika Dela Darjana Koširja (ali pa njegova šefa Andrijano Starino Kosem in Boška Šrota) je tako razjezil nastop njihovega novinarja in nekdanjega urednika Petra Jančiča prejšnji teden na nacionalni televiziji v oddaji Odmevi, da je napisal protestno pismo direktorju Televizije Slovenija Jožetu Možini in uredniku informativnega programa Rajku Geriču. »V ponedeljkovi oddaji Odmevi na prvem programu RTV Slovenija ste v razpravo na temo Afere in mediji povabili tudi komentatorja Dela Petra Jančiča. Ker nam kriteriji za takšno odločitev niso znani, vas prosimo za pojasnila in predvsem za upoštevanje pravil, ki veljajo v uredništvu Dela,« je zapisal Košir. Po njegovo naj bi bil Jančič neprimeren za komentiranje afere Patria, saj o njej ni pisal. V dopisu je Košir tudi zahteval, naj v prihodnje vprašajo njega, koga od njegovih novinarjev ali urednikov naj po-

vabijo v oddajo. Pri tem se zdi, da želi Košir urejati tudi nacionalno televizijo, ki ji žuga, da njihovega nekdanjega urednika nikakor ne smejo več povabiti pred kamere brez njegove odobritve, lahko pa ga menda vabijo kot predsednika Združenja novinarjev in publicistov. No, sicer pa mora Košir pred volitvami z napadi na Janševo vlado v Delu dnevno dokazovati svojo lojalnost Šrotu. Podobno kot prejšnji urednik Janez Markeš je tudi Košir po izredni seji državnega zbora v nekakšnem javnem pismu, ki ga je objavil v nekoč »osrednjem slovenskem časniku«, napadel premierja in mu očital, da je neupravičeno kritičen do Dela. Košir se očitno boji, da bo končal tako kot Markeš, ki ima sedaj najnižjo komentatorsko plačo na Delu, zaradi zadnjih kritik na račun Šrota, ki jih je objavil v Dnevniku, pa mu grozi, da bo ostal še brez tega. Sicer pa je Šrot Koširja enkrat že odstavil. M. B.

NAROČILO (označite z x):

- Tone Kuntner: **Mati Slovenija** ..... 9,18 EUR
- Dušan S. Lajovic: **Med svobodo in rdečo zvezdo** ..... 25,87 EUR
- Milan Zver: **100 let socialdemokracije** ..... 9,18 EUR
- Janez Janša: **Okopi** ..... 9,18 EUR
- Janez Janša: **Premiki** ..... 9,18 EUR
- Jaklič in Toplak: **Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili** ..... 20,82 EUR
- Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): **Državna ureditev Republike Slovenije** ..... 35,46 EUR
- Viktor Miklavčič: **Pričevanja** ..... 20,44 EUR
- Matjaž Klemenčič, Vladimir Klemenčič: **Prizadevanja koroških Slovencev za narodnostni obstoj po drugi svetovni vojni** ..... 32,00 EUR
- Silvin Eiletz: **Skrivnost kominterne** ..... 23,96 EUR
- Jan F. Triska: **Pozabljena fronta prve svetovne vojne** ..... 22,95 EUR
- M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: **Ušli so smrti** ..... 16,29 EUR
- Tomaž Butkovič: **Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogarske** ..... 22,95 EUR
- Jože Dežman: **Moč preživetja** ..... 27,16 EUR
- Jože Hubad: **Dolga slovenska pot v svobodno Evropo** ..... 4,13 EUR
- Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: **Slovenija brez meja** ..... 45,27 EUR
- Jože Dežman, Marjan Linas: **Med kljukastim križem in rdečo zvezdo** ..... 20,82 EUR
- Jože Dežman: **S pravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe** ..... 27,16 EUR
- A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: **Nacistična Avstrija na zatožni klopi** ..... 22,11 EUR
- Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.** ..... 4,52 EUR
- Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.** ..... 4,52 EUR
- Tamara Griesser-Pečar: **Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora** ..... 18,56 EUR
- Eiletz: Zgodovina neke kolaboracije: **Boljševiki in Nemci 1914-1918** ..... 27,94 EUR
- Andrej Rahten: **Pozabljeni slovenski premier** ..... 17,65 EUR
- Dieter Blumenwitz: **Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)** ..... 16,02 EUR
- Vasja Klavora: **Koraki skozi meglo** ..... 26,95 EUR
- Milan Zver: **Demokracija v klasični slovenski politični misli** ..... 18,36 EUR
- Tita Kovač Artemis: **Baron Janez Vajkard Valvasor** ..... 12,51 EUR
- Jože Zemljič: **Življenje je večna borba** ..... 8,34 EUR
- Jože Dežman: **Rojstvo Slovenije** ..... 20,00 EUR
- Jože Dežman, Hanzi Filipič: **Hitlerjeva dolga senca** ..... 26,99 EUR
- Jelka Žmuc Kušar: **Evropski večeri Lojzeta Peterleta** ..... 14,99 EUR
- Vasja Klavora: **Doberdob, Kraško bojišče 1915-1916** ..... 29,90 EUR
- Rajko Topolovec: **Kraj prišlekov: Strnišče – Kidričevo** ..... 10,00 EUR
- Ive A. Stanič: **Kočevski proces 1943** ..... 28,00 EUR
- Jože Dežman: **Slovenija 1945 – 1960** ..... 32,99 EUR
- NOVO** Silvin Eiletz: **Titova skrivnostna leta v Moskvi 1935-1940** ..... 28,90 EUR

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, Mivka 25,
1000 Ljubljana**ali na faks **01/ 24 47 204**

Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

Ob naročilu

2 (dveh) knjig:
darilo lonček »Demokracija«3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa »Demokracija«4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa »Demokracija«
+ knjiga (po našem izboru)

Ime in priimek (ime podjetja):

Datum naročila:

Datum rojstva (samo fizične osebe):

Podpis in žig naročnika
(samo pravne osebe):

Ulica:

Davčni zavezanec:

 NE DA

Kraj, poštna št.:

ID za DDV:

Kontaktna oseba (samo pravne osebe):

*Najmočnejše vezi so tiste,
ki jih ne vidimo.*

Lepo je imeti vse skupaj

Z **Družinsko vezjo** povežite vse mobilne in stacionarne storitve ter izkoristite **veliko ugodnosti:**

0€
MIN/SMS/MMS
med člani Družinske vezi

MOBILNA TELEFONJA

STACIONARNA SIOL TELEFONJA

Povežite se v Družinsko vez in komunicirajte znotraj družine tudi za **0 € na MIN/SMS/MMS.**

V Družinsko vez lahko vključite naročniška razmerja Mobitel GSM/UMTS, Mobi številki ter **M4 SiOL IP-številko.**

1GB
prenosa
podatkov

MOBILNI INTERNET

STACIONARNA SIOL INTERNET

Vsaki mobilni naročniški številki Družinske vezi se ob vključitvi **M4 SiOL interneta/optike**, omogoči **1 GB mobilnega prenosa podatkov** brez doplačila.

Mobilna TV
za člane
Družinske vezi

MOBILNA TV

STACIONARNA SIOL TELEVIZIJA

Vsaki mobilni številki Družinske vezi se ob vključitvi **M4 SiOL televizije** omogoči **uporabo Mobilne TV** brez doplačila.

Za ponudbo Družinska vez se obračuna dodatno mesečno doplačilo 6,99 oz. 8,99 €. V promocijskem obdobju velja mesečno doplačilo 4,99 € oz. doplačila ni, če naročnik ponudbe Družinska vez naroči oziroma vklopi v Družinsko vez vsaj dve stacionarni storitvi M4. Promocijsko obdobje velja od 20. 8. 2008 do vključno 28. 2. 2009.

Preverite svojo kombinacijo. Podrobne informacije o cenah in Pogojih uporabe in sklenitve ponudbe **Družinska vez** so na voljo v Mobitelovih centrih in na brezplačni številki za Mobitelove uporabnike **041 700 700** ter na www.mobitel.si/druzinskavez.

V Družinsko vez se lahko povežete naročniki, ki poleg svoje nosilne mobilne številke v Družinsko vez vključite vsaj eno do štiri dodatna mobilna razmerja družbe Mobitel in eno razmerje iz ponudbe M4 - M4 SiOL IP-telefonija. Cena 0 € na MIN/SMS/MMS velja za mobilne klice (telefonija in videotelefonija) znotraj Mobitelovega omrežja GSM/UMTS v okviru ponudbe Družinska vez. Cene vključujejo DDV.